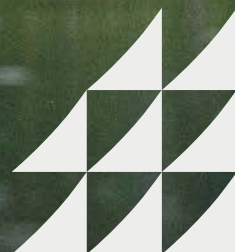

METSÄHALLITUKSEN

Vuosi ja vastuullisuus 2016

METSÄHALLITUS

Sisällys

Metsähallitus 2016

Organisaatio ja johtaminen	1
Toimintaympäristö	4
Strategia ja arvot	9
Maa- ja vesiomaisuus	12
Riskienhallinta	15
Hallitus	17
Johtoryhmä	20

Pääjohtajan katsaus	22
----------------------------	-----------

Avainluvut

Talous	25
Henkilöstö	27
Maa- ja vesiomaisuus	30
Kulttuuriperintö	31
Luonnonsuojelu	32
Metsien kestävä käyttö	33
Terveys ja hyvinvointi	37

Vastuullisuus

Vastuullisuutta yhteiskunnan hyväksi	38
Hyvinvointi ja toimeentulo	40
Case 1: Kansallispuistot	42
Case 2: Vallisaari	43
Case 3: Erämatkailu	44
Case 4: Kaavoitus	45
Luonnonvarojen hoito ja käyttö	46
Ilmastonmuutoksen hillintä	47
Case 1: Jättirekat	49
Case 2: Muoviton toimisto	50
Case 3: Maalämpö	51
Case 4: Energiapuu ja tuulivoima	52

Järvet ja meret	53
Case 1: Freshabit LIFE IP	55
Case 2: Saimaannorppa-LIFE	56
Case 3: Erämatkailu	57
Kulttuuriperintö	58
Case 1: Kulttuuriperintökohteet	60
Case 2: Perinnetalkoot	61
Case 3: Lammaspaimenviikot	62
Case 4: Rauniolinna	63
Maat ja metsät	64
Suojellen ja hoitaen	65
Case 1: Alue-ekologinen suunnittelu	69
Kestävästi metsästä	70
Case 1: Lajisuojaus	76
Yhteistyö ja yhdessä tekeminen	77
Case 1: Saamen kielityö	81
Case 2: Luonnonvarasuunnittelu	82
Case 3: Rikokseton tulevaisuus	83
Case 4: Saimaannorppien pesintä	84
Case 5: Luontotalkoot	85
Sanasto	86
Toimintakertomus	
Metsähallitus-konsernin hallituksen toimintakertomus	87
Toiminta tilikaudella 2016	89
Liiketoiminnan kehitys	90
Liiketoiminnalle asetetut tavoitteet	94
Julkiset hallintotehtävät	96
Henkilöstö	97
Hallinnointi- ja ohjausjärjestelmä	99
Olennaiset tapahtumat	100
Julkisten hallintotehtävien toimintakertomus	101

Tilinpäätös

Metsähallitus-konserni ja Liikelaitos Metsähallitus

Tuloslaskelma	102
Tase	103
Rahoituslaskelma	106
Liitetiedot	
Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot 2016	107
Tuloslaskelman liitetiedot	109
Taseen liitetiedot	111
Muut liitetiedot	116
Muut liitetiedot, tuloslaskelma koko vuodelta 2016	118
Muut liitetiedot, tase, vertailu vuoteen 2015	119
Liiketoiminta	
Tuloslaskelma	122
Tase	123
Rahoituslaskelma	126
Liitetiedot	
Tuloslaskelman liitetiedot LT	127
Taseen liitetiedot LT	129
Muut liitetiedot LT	134
Muut liitetiedot, tuloslaskelma koko vuodelta 2016	136
Muut liitetiedot, tase, vertailu vuoteen 2015	137
Julkiset hallintotehtävät	
Tuloslaskelma	140
Tase	141
Rahoituslaskelma	143
Muut liitetiedot, tuloslaskelma koko vuodelta 2016	144
Muut liitetiedot, tase, vertailu vuoteen 2015	145
Toimintakertomus	148
Johdon katsaus	149
Vaikuttavuus	152
Tuotokset ja laadunhallinta	157

Toiminnallinen tehokkuus	176
Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	181
Toiminnan arvioinnit	184
Tilinpäätösanalyysi	185
Tilinpäätöslaskelmat	190
Liitetiedot	194
Allekirjoitukset	207
Luettelo kirjanpidoista ja aineistoista	208
Tilintarkastuskertomus	209
Tilintarkastusraportti	212

Organisaatio ja johtaminen

Metsähallitus on valtion liikelaitos, joka tuottaa luonnonvara-alan palveluja monipuoliselle asiakaskunnalle kansalaisista suuryrityksiin.

Metsähallituksen tehtävät on jaettu liiketoimintaan ja pääasiassa budjettivaroin hoidettaviin julkisiin hallintotehtäviin. Metsähallituksen liiketoiminta koostuu neljästä tytäryhtiöstä: **Metsähallitus Metsätalous Oy, Fin Forelia Oy, Siemen Forelia Oy** ja **MH Kivi Oy** sekä **Kiinteistökehityksestä**. Julkiset hallintotehtävät koostuvat Luontopalvelut- ja Eräpalvelut-yksiköistä.

Metsähallitus-konserni

Konsernirakenne

Metsähallitus toimii maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla. Luonnonsuojelua koskevista asioista Metsähallitus on ympäristöministeriön ohjauksessa.

Metsähallituksen hallinnointi sekä talouden ja hallinnon järjestäminen perustuu Metsähallitusta koskevaan lakiin (234/2016) ja asetukseen (247/2016) sekä lakiin valtion metsätalousosakeyhtiöstä (235/2016).

Liiketoiminnassa liikelaitos toimii liiketaloudellisin periaattein. Eduskunta hyväksyy vuosittain Metsähallituksen keskeiset palvelu- ja muut toimintatavoitteet. Samalla eduskunta päättää, missä määrin Metsähallituksen maanmyyntituloja tai maa- ja vesiomaisuutta käytetään uusien luonnonsuojelualueiden hankintaan. Maa- ja metsätalousministeriö päättää eduskunnan asettamien tavoitteiden pohjalta Metsähallituksen vuotuisista tulostavoitteista.

Julkiset hallintotehtävät, kuten luonnonsuojelualueiden hoito, lajien ja luontotyyppien suojelu sekä retkeily-, metsästys- ja kalastuspalvelujen tuottaminen, on määritetty laissa ja ne rahoitetaan valtion talousarvioon osoitetuilla varoilla. Julkisiin hallintotehtäviin käytetään myös esimerkiksi EU:n hankerahoitusta.

Liiketoiminnasta ja julkisista hallintotehtävistä pidetään erillistä kirjanpitoa ja laaditaan erilliset tilinpäätökset. Liiketoiminnan ja julkisten hallintotehtävien käytössä olevalle omaisuudelle on vahvistettu erilliset taseet.

Hallitus

Valtioneuvosto nimittää liikelaitokselle hallituksen kerrallaan enintään kolmeksi vuodeksi. Hallituksessa tulee olla yksi jäsen maa- ja metsätalousministeriöstä, yksi ympäristöministeriöstä ja yksi Lapista. Yhden hallituksen jäsenen tulee edustaa liikelaitoksen henkilöstöä ja olla liikelaitoksen palveluksessa.

Johtoryhmä

Liikelaitoksen johtamisessa pääjohtajaa avustaa johtoryhmä. Johtoryhmän jäseninä ovat pääjohtajan lisäksi liiketoimintayksiköiden johtajat, julkisten hallintotehtävien yksikön johtaja ja konserniyksiköiden johtajat.

Lue lisää:

[> Metsähallituksen johtamis- ja hallintojärjestelmä](#)

Kuva: Kari Leo

Toimintaympäristö

Metsähallitus on valtion liikelaitos, jonka hallinnassa on yli 12 miljoonaa hehtaaria valtion omistamia maa- ja vesialueita, eli noin kolmasosa Suomen pinta-alasta.

Metsähallitus toimii usealla toimialalla: liiketoimintojen osalta metsätalouden ja kiinteistöalan toimialoilla ja julkisia hallintotehtäviä hoitavan Luontopalvelut-yksikön osalta julkisen hallinnon toimialalla vastaten luonnonsuojelusta, eräasioista ja virkistyskäytöstä.

Metsähallitus tuottaa valtiolle taloudellista ja julkista arvoa. Taloudellinen arvo muodostuu valtiolle tehtävästä tuloutuksesta ja liiketoiminnan omaisuuden pitkän aikavälin tuottomahdollisuuksien kehittämisestä. Julkinen arvo syntyy liiketoiminnan yhteiskunnallisista velvoitteista, julkisten hallintotehtävien toiminnasta ja Metsähallituksen toiminnan aluetaloudellisista vaikutuksista.

Uusi laki ja uudet johtajat

Metsähallituksen toimintaympäristössä tapahtui vuonna 2016 paljon muutoksia. Uusi laki Metsähallituksesta astui voimaan huhtikuussa. Sen seurauksena metsätalouden tulosyksiköstä muodostettiin tytäryhtiö, Metsähallitus Metsätalous Oy, jolla on yksinoikeus harjoittaa metsätaloutta valtion monikäyttömetsissä. Yhtiö ei omista metsiä, vaan omistusoikeus säilyy valtiolla. Metsätalous Oy huolehtii yleisten yhteiskunnallisten velvoitteiden, kuten monimuotoisuuden, virkistyskäytön, porotalouden, saamelaiskulttuurin ja työllisyyden edistämisestä samalla tavalla kuin Metsähallitus on niistä tähänkin asti huolehtinut.

Valtioneuvosto nimitti kesäkuussa Metsähallituksen toimitusjohtajaksi Esa Härmälän jälkeen maatalous- ja metsätieteiden tohtori Pentti Hyttisen ja luontopalvelujohtajaksi Rauno Väisäsen jälkeen metsänhoitaja, ylijohdaja Timo Tannisen. He aloittivat tehtävissään 1.9.2016.

Muutosten seurauksena myös Metsähallituksen strategia uusittiin.

Toiminnan tavoitteet uusittiin

Maa- ja metsätalousministeriö ja ympäristöministeriö valmistelivat ehdotuksen Metsähallituksen uusista omistajapoliittista linjauksista. Liiketoiminnan tulostavoite säilyy vaativana. Linjauksissa sijoitetun pääoman tuotto prosentti on tarkoitus nostaa 4,6 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä. Nykyisellä taserakenteella se vastaa noin 120 miljoonan euron tuloutustavoitetta, ja edellyttää Metsähallituksen liiketoiminnan kannattavuuden parantamista ja kestävien hakkuumahdollisuuksien hyödyntämistä. Linjaus tukee Sipilän hallitusohjelman tavoitetta lisätä puun käyttöä 15 miljoonalla kuutiolla vuodessa.

Luonnon monimuotoisuuden vaaliminen ja virkistyskäytön edistäminen ovat tärkeä osa linjauksia:

- Liiketoiminnassa yhteiskunnallisten velvoitteiden taso säilytetään vähintään nykytasolla: talouskäytössä olevista monikäyttömetsistä noin 530 000 hehtaaria on eriasteisten käyttörajoitusten piirissä luonnon monimuotoisuuden, virkistyskäytön ja porotalouden tarpeiden vuoksi.
- Luontopalvelujen tuottavuutta pyritään parantamaan ja lisäämään niiden vaikuttavuutta.
- Luontotyypien suojelutasoa parannetaan Luontopalvelujen käytössä olevilla alueilla.
- Matkailu-, virkistys- ja erätalouskäyttöä kehitetään kysyntälähtöisesti siten, että alueiden hyvinvointivaikutukset kasvavat ja yrittäjille luodaan liiketoimintamahdollisuuksia.

Monipuolista sidosryhmäyhteistyötä

Valtion maa- ja vesialueiden käyttöön kohdistuu monenlaisia toiveita ja tavoitteita. Alueiden suunnittelussa niitä sovitetaan yhteen siten, että kestävä käytön rajat eivät ylitä. Keskeinen työkalu tässä on luonnonvarasuunnittelu. Vuonna 2016 käynnistyi Etelä-Suomen valtion maiden ja vesien luonnonvarasuunnittelu. Suunnitteluprosessiin osallistuu yli 50 alueellista ja paikallista sidosryhmää ja yhteistyökumppania.

Valtion maiden ja vesien käyttöön liittyviä, eri tahojen kanssa tehtyjä vuokra- ja käyttöoikeussopimuksia on noin 17 000. Sidosryhmien kenttä on laaja, ja yhteistyömuodot vaihtelevat kaupanteosta ohjaukseen, tiedonvaihtoon ja vuorovaikutukseen. Metsähallituksen toiminnassa otetaan huomioon myös tutkimuksen, opetuksen, puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen maankäytön tarpeet. Yhteistyön avulla turvataan myös saamelaiskulttuurin säilymistä ja luontaiselinkeinojen toimintaedellytyksiä saamelaisten kotiseutualueella Pohjois-Suomessa.

Metsähallitus Euroopassa ja maailmalla

Metsähallitus tekee yhteistyötä Euroopan metsähallitusten ja kansainvälisten luonnonsuojeluorganisaatioiden kanssa. Metsähallitus toimii sekä kansainvälisessä PEFC-metsäsertifiointihankkeessa että Eustaforissa, joka on metsätaloutta harjoittavien eurooppalaisten valtionmetsäorganisaatioiden kattojärjestö. Metsähallitus on yksi Eustaforin perustajista.

Metsähallitus on osana Suomen ympäristöhallinnon toimintaa mukana muun muassa Euroopan suojelueluuliitossa EUROPARC:ssa, Maailman luonnonsuojeluliiton IUCN:n eri asiantuntijakomissioissa, ja tekee luonnonsuojelun lähialueyhteistyötä Ruotsin, Norjan, Venäjän sekä Baltian maiden kanssa.

Toimintaympäristön kehitysnäkymiä 2016-2020

Biotalouden avulla edistetään kestäväää kasvua

- Fossiilisia raaka-aineita korvataan uusiutuvalla kotimaisella puulla, jonka käyttöä lisätään 15 miljoonaa kuutiometriä vuodessa.
- Kehitetään uudenlaisia liiketoimintamuotoja kiertotalouteen ja luontoarvopankkien, makean veden hyödyntämisen ja vesiviljelyn edistämiseksi.

Energiaomavaraisuuden merkitys kasvaa

Kehitetään uusiutuvaa tuuli-, geo- ja aurinkoenergiaa hyödyntäviä vaihtoehtoja energiatuotantoon.

Kaupungistuminen

Kaupungistuminen, erityisesti pääkaupunkiseudun kasvu, jatkuu ja kaupunkilaiset kokevat lähiluontokohteet tärkeiksi virkistytymisen alueiksi: kävijäpaine kohteilla kasvaa.

Itämeren ja vesistöjen puhtaus

Itämeren ja yleensä vesistöjen puhtaus koetaan tärkeäksi, ja niiden suojelun merkitys lisääntyy.

Hyvinvointia luonnosta

Luonnosta saatavien hyvinvointi- ja terveysvaikutusten merkitys kasvaa.

Luontomatkailu

Globaali luontomatkailu kasvaa.

Ilmastomuutos etenee

Ilmastomuutos etenee, ja sen seurauksena vaikutukset näkyvät vähitellen:

- Metsien kasvun kiihtymisenä
- Lisääntyvinä puiden hyönteis- ja myrskytuhoina
- Metsätieverkoston kunnan huonontumisena ja siten puunkorjuun ja -kuljetuksen logistisina ongelmina

Väestön keskittyminen kaupunkeihin

Väestön keskittyminen kaupunkeihin voi vaikeuttaa työvoiman saatavuutta ja infrastruktuurin ylläpitoa syrjäisillä alueilla.

Digitalisaatiokehitys

Digitalisaatiokehitys luo mahdollisuuksia uusille osallistumisen ja vuorovaikutuksen keinoille.

Valtio-omistajan odotukset Metsähallituksen toiminnalle

Toiminnan odotukset

- Hoidetaan valtion maa- ja vesiomaisuutta hyvin ja nostetaan sen arvoa.
- Tuotetaan tuloja valtiolle.
- Luodaan edellytyksiä uusille toimille ja toimeliaisuudelle valtion mailla.
- Vaalitaan kulttuuriperintöä ja luonnon monimuotoisuutta.
- Vastataan valtion maiden edunvalvonnasta.
- Tuotetaan palveluja ja hyvinvointia kansalaisille.
- Huomioidaan valtion maiden käyttäjäorganisaatioiden (puolustusvoimat, tutkimus, opetus) tarpeet.
- Edistetään valtion alueilta saatavia ilmastohyötyjä, kuten metsien hiilensidontaa.

Kuva: Jari Salonen

Strategia ja arvot

Monipuolisen biotalouden edelläkävijä

Suunnittelemme toimintaamme ja teemme työtämme tulevina vuosina siten, että

- Takaamme valtion maiden parhaan kestävä tuoton yli sukupolvien.
- Lisäämme maakuntien elinvoimaa.
- Olemme vastuullisen toiminnan suunnannäyttäjiä, ja pysäytämme luonnon monimuotoisuuden vähenemisen valtion mailla ja vesillä.
- Toimimme yhtenäisesti ja tehokkaasti, ja hyödynnämme digitalisaation mahdollisuudet.

Strategia päivitettiin vastaamaan uutta Metsähallitusta

Metsähallituksen strategia päivitettiin vuonna 2016. Metsähallituksen toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset, metsähallituslain uusiminen, Sipilän hallituksen hallitusohjelman linjaukset ja valtion omistajapolitiikan muutokset edellyttivät strategian uusimista. Hallitusohjelmassa on sekä koko Metsähallitusta, mutta myös erikseen liiketoimintoja ja julkisten hallintotehtävien hoitoa koskevia tavoitteita puun lisäkäytöstä vesien suojeluun ja globaaliin luontomatkailuun. Strategiatyö painottui metsähallituslain uudistamisen vaatimusten ja hallitusohjelman toteuttamiseen.

Strategian asema on Metsähallituksessa erilainen verrattuna yksityisiin yrityksiin. Metsähallituksen toimintaa määrittelevät ja ohjaavat strategian lisäksi erityislaki, valtioneuvostotason omistajapolitiikka sekä ministeriöiden tulosohjaus. Metsähallituksessa strategian sisältöön kohdistuu näin normaalia enemmän reunaehtoja. Strategia toimiikin erityisesti johtamisen ja kehittämisen linjauksena ja työkaluna.

Uusi strategia on tehty vuosille 2016–2020. Valtio-omistajalla, asiakkailla ja sidosryhmillä on valtion maiden käyttöä ja Metsähallituksen toimintaa koskevia monenlaisia odotuksia ja tavoitteita. Metsähallitukselta edellytetään tuloja valtiolle, alueellista kehittämistä, kansalaisten palvelujen ja hyvinvoinnin tarjoamista ja edistämistä, luonnon monimuotoisuuden turvaamista sekä esimerkiksi toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi. Olemalla monipuolisen biotalouden edelläkävijä Metsähallitus haluaa vastata näihin odotuksiin ja tavoitteisiin.

Strategiatyö jatkuu vielä yhdessä henkilöstön kanssa. Strategia osaksi arkea -kyselyllä selvitettiin henkilöstön näkemyksiä siitä, mitä yhteiset linjaukset tarkoittavat konkreettisesti jokaisen työssä ja mikä on kunkin oma rooli tavoitteiden toteutumisessa. Kyselytulosten pohjalta rakennetaan yhteistä toimintatapaa henkilöstön työpajoissa. Tavoitteena on tuottaa strategiasta johdettuja toimintatapoja ja työkaluja johtamisen tueksi organisaation eri tasoille. Työ valmistuu keväällä 2017.

Meille tärkeät asiat

Seuraavat arvot ohjaavat työtämme:

Luonnonvarojen vastuullinen hoito ja käyttö

- Käytämme luonnonvaroja kestävästi ja ennakoimme ympäristön muutoksia.
- Valintojamme ohjaavat yhteiskunnan ekologiset, sosiaaliset ja taloudelliset tavoitteet.
- Toimintamme perustuu luotettaviin ja monipuolisiin tietoihin luonnonvaroista.
- Kerromme ja keskustelemme tavoitteistamme ja tuloksistamme.

Tuloksellisuus

- Toimimme tulos- ja kasvuhakuisesti.
- Teemme tulevaisuuden mahdollisuudet kannattavalla toiminnalla.
- Kannattava ja tuloksellinen toiminta on osa yhteiskuntavastuutamme.

Henkilöstön hyvinvointi

- Olemme jokainen vastuussa työyhteisömme hyvinvoinnista ja turvallisuudesta.
- Tuemme jatkuvaa oppimista ja osallistumme kaikki työyhteisön kehittämiseen.
- Jokaisella on oikeus hyvään johtamiseen ja avoimeen palautteeseen.
- Kohtelemme toisiamme oikeudenmukaisesti ja reilusti.

Asiakaskeskeisyys

- Tavoitteenamme on tyytyväinen asiakas.
- Otamme huomioon asiakkaiden tarpeet ja palautteet.
- Kehitämme aktiivisesti uusia tuotteita ja palveluita.

Yhteistyöllä tuloksiin

- Teemme työtä yhtenäisen Metsähallituksen hyväksi toistemme erilaisuutta kunnioittaen ja hyödyntäen.
- Verkostoidumme ja toimimme kumppaneiden kanssa – arvostamme luovuutta, aktiivisuutta ja avoimuutta.
- Tuemme toisiamme.

Kuva: Jari Salonen

Maa- ja vesiomaisuus

Metsähallitus hoitaa ja käyttää kolmasosaa Suomesta. Sen hallinnassa on reilut 12 miljoonaa hehtaaria valtion omistamia maa- ja vesialueita.

Metsähallituksen metsätalousliiketoiminta siirrettiin valtion kokonaan omistamaan metsätalousosakeyhtiöön huhtikuussa 2016. Metsähallitus Metsätalous Oy:llä on käyttöoikeus valtion talouskäytössä oleviin monikäyttömetsiin, mutta se ei omista niitä.

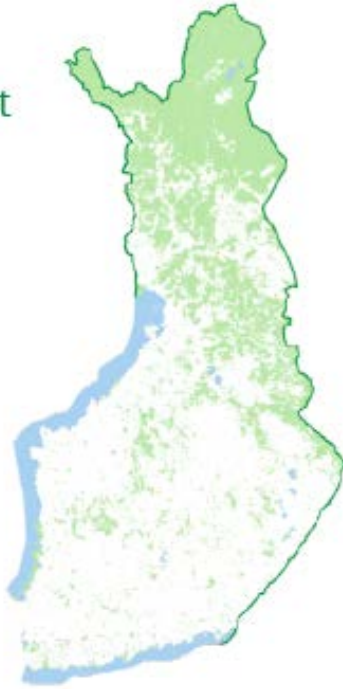
Valtion mailla ja vesillä sijaitsevat luonnonsuojelualueet edustavat kaikkia Suomessa tavattavia luontotyyppisiä ja ovat siten lajistollisesti ja maisemallisesti elintärkeitä luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä. Ne muodostavat yhdessä muiden Natura 2000 -alueiden kuten Lapin laajojen erämaa-alueiden kanssa ekologisen verkoston ytimen, jonka pinta-alasta suurin osa säilytetään mahdollisimman luonnontilaisena.

Metsähallituksen hoidossa olevat maa- ja vesialueet

Metsähallituksen hoidossa on maa-alueita **9 124 000 hehtaaria** ja vesialueita **3 417 000 hehtaaria**, yhteensä **12 541 000 hehtaaria**.

Valtion maa- ja vesialueet

- Maa-alueet
- Vesialueet

Suojelualueet

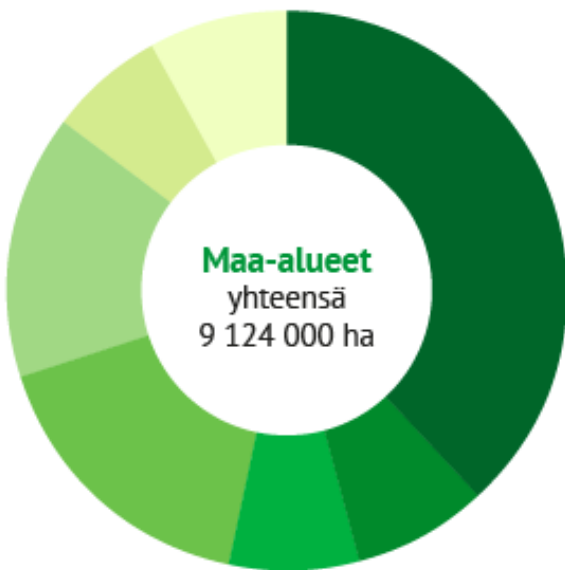
- Kansallispuisto
- Luonnonpuisto
- Erämaa-alue
- Valtion retkeilyalue
- Yleinen vesialue
- Maailmanperintöalue

Lataa täysikokoinen:

- > [Valtion maa- ja vesialueet -kartta \(PDF\)](#)
- > [Suojelualueverkosto valtion mailla ja vesillä -kartta \(PDF\)](#)

Maa- ja vesiomaisuus

Metsähallituksen maa-alueet 31.12.2016

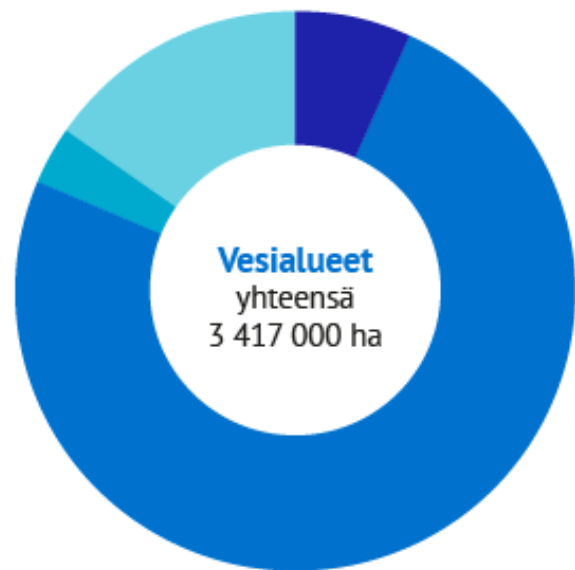
- Talouskäytössä olevien monikäyttömetsien metsämaa* 3 482 000 ha (38%)
- Talouskäytössä olevien monikäyttömetsien kitumaa* 714 000 ha (8%)
- Talouskäytössä olevien monikäyttömetsien joutomaa* 690 000 ha (7%)
- Lakisääteiset suojelualueet 1 519 000 ha (17%)
- Erämaa-alueet 1 377 000 ha (15%)
- Suojeluohjelmat 613 000 ha (7%)
- Muut erikoisalueet 729 000 ha (8%)

* Metsätalousmaat on jaettu pohjoismaisen metsätalousluokittelun mukaan puuntuottokyvyn perusteella: metsämaalla puuston keskimääräinen vuotuinen kasvu on vähintään 1 m³/ha; kitumalla 0,1-1 m³/ha ja joutomalla alle 0,1 m³/ha.

Lue lisää:

- > [Metsähallituksen Maat ja vedet -karttapalvelu](#)
- > [Metsähallituksen hoitamien suojelualueiden määrä ja pinta-alat](#)

Kuva: Kari Leo

Metsähallituksen vesialueet 31.12.2016

- Lakisääteiset suojelualueet 235 000 ha (7%)
- Yleiset vesialueet 2 663 000 ha (78%):**
 - joista merialueilla 2 555 000 ha
 - joista sisävesialueilla 108 000 ha
 - Muut vesialueet 519 000 ha (15%)

Riskienhallinta

Metsähallituksessa riskejä hallitaan määritetyn riskienhallintaprosessin avulla. Tavoitteena on varmistaa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen, lakisääteisten tehtävien täyttäminen ja toiminnan jatkuvuus.

Toimintatapa

Riskit jaotellaan strategiaan, operatiivisiin, taloudellisiin ja vahinkoriskeihin. Suhtautuminen riskinottoon on maltillinen. Riskien merkittävyyttä arvioidaan tapahtuman todennäköisyyden ja vaikutuksen yhdistelmänä, ja niitä hallitaan siellä, missä ne syntyvät. Tulosyksiköiden ja tytäryhtiöiden johtajat vastaavat yksikkönsä tai yhtiönsä riskienhallinnasta. Talousjohtaja vastaa riskienhallintaprosessista ja riskienhallinnan ohjauksesta. Metsähallituksen riskienhallintapäällikkö vastaa riskienhallinnan koordinoinnista, kehittämisestä, ohjeistuksesta ja raportointimalleista sekä organisaation riskienhallinnan tukemisesta.

Metsähallituksen hallitus hyväksyy riskienhallintapolitiikan ja arvioi muutostarpeet vuosittain. Hallitus saa vuosittain tilannekatsauksen Metsähallituksen riskeistä ja niiden hallinnasta. Toimitusjohtajalla on kokonaisvastuu riskienhallinnasta.

Keskeiset riskit

Metsähallituksen tavoitteiden saavuttamisen kannalta keskeisiä riskejä ovat puun ja kiinteistöjen hintojen sekä menekin kehitys, metsätaloussäilytyksessä olevien maa-alueiden määrän ja laadun säilyminen asetettavien tavoitteiden edellyttämällä tasolla sekä Luontopalvelujen tehtävien ja rahoituksen tasapaino.

Operatiiviseen toimintaan vaikuttavia riskejä ovat lisäksi luonnonolosuhteet ja tietojärjestelmien toimintaan liittyvät epävarmuudet. Uusien tuotteiden ja palvelujen kehittämisen tuloksellisuus sekä maineen säilyminen hyvänä vaikuttavat tavoitteiden saavuttamiseen. Metsähallituksen toiminnan arvostus, sekä virkistys- ja suojelutyön että metsätalouden osalta, vaikuttaa myös toimintaedellytyksiin. Käynnissä olevien kehityshankkeiden onnistuminen vaikuttaa tavoitteiden saavuttamiseen.

Vuonna 2016 metsähallituslain valmistuminen poisti paljon epävarmuutta organisaation toiminnasta. Pääosin riskienhallinta onnistui tarkastelujaksolla hyvin, mutta joitakin selviä parannuskohteita nousi esiin. Nämä liittyivät muun muassa henkilöstön osaamisen ylläpitämiseen sekä ICT-ympäristön toiminnan varmistamiseen. Metsähallitukseen kohdistui myös useita huijausyrityksiä.

Kuva: Jari Salonen

Hallitus

Valtioneuvosto nimittää liikelaitokselle hallituksen enintään kolmeksi vuodeksi. Hallituksen jäsenistä määrätään yksi maa- ja metsätalousministeriöstä, yksi ympäristöministeriöstä ja yksi Lapista. Yhden hallituksen jäsenen tulee edustaa liikelaitoksen henkilöstöä ja olla liikelaitoksen palveluksessa.

Valtioneuvosto on nimittänyt Metsähallituksen hallituksen ajalle 1.6.2016 - 31.3.2019.

Timo Laitinen
puheenjohtaja

Pääjohtaja, Valtionkonttori

Hallituksen jäsen vuodesta 2016

Kai Kaatra
varapuheenjohtaja

Vesihallintojohtaja, maa- ja metsätalousministeriö

Hallituksen jäsen vuodesta 2014

Johanna Ikäheimo
jäsen

Hallituksen puheenjohtaja, Lappset Group Oy
Elinkeinoelämän keskusliitto, hallituksen varapuheenjohtaja ja
yrittäjävaltuuskunnan puheenjohtaja
Työeläkeyhtiö Varma, hallituksen jäsen
FEPI - Federation of European Play Industry, puheenjohtaja
Lapin korkeakoulukonsernin neuvottelukunta, puheenjohtaja

Hallituksen jäsen vuodesta 2016

Pertti Itkonen

Metsähallituksen henkilöstön edustaja

Kehityspäällikkö, Metsähallitus
Metsähallituksen Akavalaiset ry

Hallituksen jäsen vuodesta 2015

Simo Rundgren

alueiden edustaja

Kirkkoherra
Lapin liiton valtuuston 1. varapuheenjohtaja

Hallituksen jäsen vuodesta 2016

Tuija Soanjärvi

jäsen

KTM
Affecto Oyj, hallituksen jäsen, tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja
Basware Oyj, hallituksen jäsen, tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja
Nixu Oyj, hallituksen jäsen
Silta Oy, hallituksen jäsen
VR-Yhtymä Oy, hallituksen jäsen, tarkastusvaliokunnan jäsen
Suomen Suunnistusliitto, hallituksen varapuheenjohtaja

Hallituksen jäsen vuodesta 2014

Helena Säteri

jäsen

Ylijohtaja, ympäristöministeriö

Hallituksen jäsen vuodesta 2016

Liisa Tyrväinen
jäsen

Tutkimusprofessori, Luonnonvarakeskus

Hallituksen jäsen vuodesta 2016

Kuvat: Olli Häkämies

Johtoryhmä

Liikelaitoksen johtamisessa pääjohtajaa avustaa johtoryhmä. Johtoryhmän jäseninä ovat pääjohtajan määräämät liiketoimintayksiköiden johtajat, julkisten hallintotehtävien yksikön johtaja ja konserniyksiköiden johtajat.

Pentti Hyttinen
pääjohtaja

Jussi Kumpula
toimitusjohtaja,
Metsähallitus
Metsätalous Oy

Timo Tanninen
julkisten hallintotehtävien
yksikön johtaja,
Luontopalvelut

Tuomas Hallenberg
johtaja,
Kiinteistökehitys

Jukka Bisi
erätalousjohtaja,
Luontopalvelut
(johtoryhmässä 1.2.2017
alkaen)

Kirsti Lehtovaara
talousjohtaja

Juha Mäkinen
viestintäjohtaja

Susanna Oikarinen
lakiasiainjohtaja

Tapio Pouta
henkilöstö- ja kehitysjohtaja
(kehitysjohtaja 1.2.2017 alkaen)

Kuvat: Olli Häkämies

Ratkaisujen vuosi – nyt yhdessä eteenpäin

Metsähallituksella on takanaan vilkas ja monivivahteinen vuosi 2016. Isoista muutoksista huolimatta Metsähallitus ylsi kelpo tulokseen. Osaava ja ammattitaitoinen työemme tuotti hienoja tuloksia niin kiinteistökehityksessä, luonnonsuojelussa, metsätaloudessa kuin virkistyskäytössäkin.

Vuonna 2016 tapahtui paljon sekä meillä että maailmalla. Uusi metsähallituslaki tuli voimaan keväällä, Metsähallituksen pääjohtaja ja luontopalvelujohtaja vaihtuivat, ja toimintaa ohjaavat omistajapolitiittiset linjaukset ja strategia uusiutuivat. Myös maailmalla tuiversivat monet muutokset Britannian brexit-päätöksestä ja Yhdysvaltain presidenttitaistosta alkaen.

Metsähallituslain uusiminen herätti vilkasta ja jopa intohimoista kansalaiskeskustelua. Se kertoo, että valtion maat ja vedet ovat tärkeitä suomalaisille. Se on erittäin ilahduttavaa. Myös me Metsähallituksessa annamme työllemme ison merkityksen, meneillään olevassa uuden strategian jalkautuksessa henkilöstö pitää yhteiskunnallista merkityksellisyyttä yhtenä työnsä arvokkaimmista piirteistä.

Uuden lain merkittävin muutos oli metsätalouden tulosityksikön yhtiöittäminen Metsähallitus Metsätalous Oy:ksi. Sillä on yksinoikeus harjoittaa metsätaloutta valtion monikäyttömetsissä. Yhtiö ei omista metsiä, vaan omistusoikeus säilyy valtiolla. Järjestelyllä valtion metsätalousliiketoiminta organisoitiin EU-säädösten edellyttämällä kilpailuneutraalilla tavalla niin, että liiketoiminnan harjoittaminen voitiin jättää valtion haltuun. Kansallispuistot, erämaa-alueet ja muut luonnonsuojelualueet pysyvät nykyisessä käytössä ja niiden hoito ympäristöministeriön ohjauksessa.

Eurojen ohella monia muita hyötyjä

Metsähallituskonsernin liikevaihto vuonna 2016 oli 333 miljoonaa euroa, eli hyvin lähellä edellisen vuoden liikevaihtoa, joka oli 337 miljoonaa euroa. Ilman kertaluonteisia kuluja oikaistu vuositulo oli 107 miljoonaa, joka on nelisen miljoonaa yli budjettitavoitteen. Lakimuutoksesta aiheutuneet lisäeläkemaksut ja muut kertaerät kuitenkin pudottivat tuloksen 94 miljoonaan euroon.

Vanhan lain voimassaoloajalta 1.1.–14.4.2016 Metsähallitus tuloutti valtion kassaan 10 miljoonaa euroa. Loppuvuodelta liikelaitoksen hallitus esittää valtiolle 86 miljoonan euron tuloutusta käytettäväksi yhteiseen hyvään. Lisäksi Metsätalous Oy maksaa liikevoitostaan veroa valtiolle.

Liiketoiminnan ohella Metsähallituksen Luonto- sekä Eräpalvelujen vaikuttavuus on merkittävä. Näiden yksiköiden käyttämä rahoitus ylsi viime vuonna 63 miljoonaan euroon.

Metsähallituksen liiketoiminta on kokonaisuus, jossa jokaista kahta tuotettua euroa kohti tuotetaan muita kuin rahamääräisiä hyötyjä valtiolle vähintään euron verran. Lakimuutos ei vaikuttanut näihin Metsähallituksen yhteiskunnallisiin velvoitteisiin, vaan talouskäytössä olevien monikäyttömetsien virkistyskäyttö sekä monimuotoisuuden ja porotalouden edellytysten turvaaminen huomioidaan valtion mailla kuten aiemminkin.

Vuonna 2016 näiden yhteiskunnallisten veloitteiden rahallinen panostus oli 56 miljoonaa euroa. Ilman niitä liiketulos olisi ollut arviolta 56 miljoonaa euroa suurempi.

Elinvoimaa maakuntiin

Metsähallituksen toiminnalla on monia välillisiä talousvaikutuksia, jotka tuovat maakuntiin sekä työtä että rahaa. Kansallispuistoihin tehtiin vuonna 2016 yli 2,8 miljoonaa käyntiä, kasvua oli edellisvuoteen seitsemän prosenttia. Kaikkien 39 kansallispuiston kävijöiden rahankäytön paikalliset kokonaistulo- ja työllisyysvaikutukset olivat yhteensä 178,9 miljoonaa euroa ja 1 774 henkilötyövuotta. Kävijöiden lähiseudulle jättämän rahankäytön vaikutus kasvoi edellisvuodesta 21 prosenttia.

Liiketoiminnassa Metsähallituksen Kiinteistökehitys (Laatunmaa) vauhditti kahden keskeisen matkailukohteen, Rukan ja Saariselän kehittämistä merkittävästi. Itä-Rukan kaavoituksen käynnistäminen antaa tärkeän kasvusysäyksen koko matkailukeskukselle.

Metsähallituksen pääliiketoiminnasta vastaava Metsätalous Oy saavutti tavoitteensa. Ainespuun myyntimäärä oli 5,9 miljoonaa kuutiometriä, suunnilleen edellisvuoden tasolla. Puunkorjuu-, -kuljetus- ja osa metsänhoitotöistä hoidetaan yrittäjien toimesta. Vuonna 2016 Metsähallitukselle urakoi yhteensä noin 420 metsäalan yritystä, joiden palveluksessa työskenteli 2000 henkilöä. Suojelu- ja retkeilyalueille suuntautuva matkailu ja virkistyskäyttö työllistivät myös yrittäjiä niin matkailussa kuin kohteiden huollossa.

Hoitotoimet autoivat uhanalaista lajistoa

Metsähallituksen luonnonsuojelupäälliköt ovat tehneet laadukasta työtä luonnon monimuotoisuuden parantamiseksi. Tuloksia on syntynyt: esimerkiksi uhanalaisten lajien, kuten saimaannorpan ja valkoselkätikan, kannat ovat vahvistuneet hyvän suojelutyön seurauksena. Myös monikäyttömetsissä kiireellistä suojelua vaativien lajien kohteista valtaosalla tilanne oli vuonna 2016 tehdyn tarkastelun mukaan hyvä.

Viime vuonna käynnistettiin isoja LIFE-hankkeita, suurimpana sisävesien luonnon suojeluun tähtäävä hanke, Freshabit-LIFE IP. Tässä Suomen kaikkien aikojen suurimmassa EU:n LIFE-rahaston rahoittamassa hankkeessa yhteistyössä kumppaneiden kanssa kehitämme uusia menetelmiä vesiperintömme hoitoon.

Luonnonarvojen vaaliminen hyödyttää lajistoa lisäksi myös meitä luonnon käyttäjiä. Esimerkiksi kalavesien hoidossa vahvistamme luontaisia ja kotimaisia kala- ja rapukantoja, ja tämä tuo kalastajille lisää kalastusmahdollisuuksia. Tämä tukee myös paikallistaloutta. Vuonna 2016 valtion alueilla kalastavien ja metsästävien kokonaistulo- ja työllisyysvaikutukset olivat yli 40 miljoonaa euroa ja 249 henkilötyövuotta.

Tulevaisuus tehdään yhdessä

Suomen satavuotisjuhlavuonna 2017 Metsähallitus elää 158. toimintavuottaan. Olemme osa yhteiskuntaa. Yhdessä haluamme sitä myös kehittää.

Etelä-Suomessa ja Pohjanmaalla teemme tätä työtä luonnonvarasuunnittelun muodossa. Yhdessä kymmenien sidosryhmien kanssa mietimme, miten näillä alueilla sijaitsevien valtion maiden ja vesien avulla voitaisiin lisätä yhteiskunnan hyvinvointia ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestäväällä tavalla.

Biotalous innovaatiot lupaavat hyvää tulevaisuutta myös Metsähallitukselle. Valtion maissa ja vesissä on paljon mahdollisuuksia: puuntuotannon ohella energia, ruoka, muut luonnontuotteet sekä luonnon tarjoamat hyvinvointi- ja terveystuotteet ovat biotalouden ydintä.

Kansallisomaisuuden hoitamiseksi ja kehittämiseksi Metsähallitus on entistä paremmassa iskussa. Uutta Monipuolisen biotalouden edelläkävijä -strategiaamme viemme osaksi arkea yhdessä henkilöstön kanssa. Sisäisiä prosesseja on kehitetty uuden lain mukaiseksi ja toimivimmiksi.

Sidosryhmätutkimuksen mukaan Metsähallituksella on edelleen hyvä maine vastuullisuudessa. Sidosryhmistä 79 prosenttia on sitä mieltä, että Metsähallitus turvaa valtion maiden vakaan tuoton melko tai erittäin hyvin. Kiitän henkilöstöä hienosta työstä. Jatketaan yhdessä eteenpäin!

Pentti Hyttinen
pääjohtaja

Kuva: Kaisa Sirén

Talous

	2016	2015	
Liiketaloudelliset tunnusluvut			
Liikevaihto, milj. euroa	333	337	1)
Liikevoitto, milj. euroa	103,3	116,2	1)
Yleisten yhteiskunnallisten velvoitteiden vaikutus liikevoittoon, milj. euroa	-56,1	-56	1)
Osuus liikevaihdosta, %	31	34	1)
Tulos , milj. euroa	93,7	107,9	1)
Osinko ja pääoman palautus (tuloutus valtiolle) , milj. euroa	96	106,6	1)
Sijoitetun pääoman tuotto, %	3,8	4,4	1)
Investoinnit liikevaihdosta, %	4	5	1)
Omavaraisuusaste, %	97	98	1)
Julkisten hallintotehtävien hoidon rahoitus			
Valtiolta saadut budjettivarat julkisten hallintotehtävien hoitamiseksi:			
Ympäristöministeriö, milj. euroa	39,7	36,6	2)
Maa- ja metsätalousministeriö, milj. euroa	6,4	6,4	2)
Työ- ja elinkeinoministeriö, milj. euroa	0,7	1,2	2)
Oikeusministeriö, milj. euroa	0,7	0,8	2)
Tulorahoitus, milj. euroa	10,2	9,7	2)
EU-rahoitus, milj. euroa	2,3	1,7	2)
Muu rahoitus, milj. euroa	2,7	3,2	2)
Rahoitus yhteensä, milj. euroa	62,7	59,6	2)
Taloudelliset vaikutukset			
<i>Infrastruktuuri-investoinnit ja yleishyödylliset palvelut</i>			
Metsäautotiestön ylläpito			
Hoidossa olevat metsätiet, km	38 000	37 000	3)
Maksuttomat luonnossaliikkujan palvelut			
Hoidossa olevat merkityt retkeilyreitit ja luontopolut, km	6308	7079	4)
Hoidossa olevat taukopaikkarakennelmat, kpl	2907	2871	4)
<i>Merkittävät epäsuorat taloudelliset vaikutukset ja niiden laajuus</i>			
Luontopalvelujen ostamat ulkopuoliset palvelut	Tiedonkeruu alkaa 2017	Tiedonkeruu alkaa 2017	
Metsätalous Oy:n ostamat ulkopuoliset palvelut, %			
Lappi	32,8*	32,1	3)
Pohjanmaa–Kainuu	35,1*	35,1	3)
Etelä-Suomi	31,3*	32,8	3)
Muut yksiköt	0,9*		3)
Yritysten lukumäärä, kpl	420*	400	3)
Yrityksissä työskentelevien henkilöiden lukumäärä, hlö	2000*	1200	3)

Vaikutukset aluetalouteen

Kansallispuistokävijöiden kokonaistulovaikutus aluetalouteen, milj. euroa	178,9	141,5	4)
Kansallispuistot, joilla suurimmat talousvaikutukset, milj. euroa			4)
Pallas–Ylästunturin kansallispuisto	60	36,5	4)
Urho Kekkosen kansallispuisto	21,7	21,5	4)
Kolin kansallispuisto	19,1	19	4)
Oulangan kansallispuisto	18,9	17,7	4)
Kansallispuistokävijöiden työllisyysvaikutus aluetalouteen, htv	1774	1400	4)
Retkeilyaluekävijöiden kokonaistulovaikutus aluetalouteen, milj. euroa	13,3	12,2	4)
Retkeilyaluekävijöiden työllisyysvaikutus aluetalouteen, htv	142	131	4)
Valtion alueilla kalastavien ja metsästävien kokonaistulovaikutus aluetalouteen, milj. euroa	40,6	39,3	4)
Valtion alueilla kalastavien ja metsästävien työllisyysvaikutus aluetalouteen, htv	249	240	4)

*1.1.-14.4.2016 metsätalouden tulosalue, 15.4.2016 alkaen Metsähallitus Metsätalous Oy

Lähde

- 1) Metsähallituksen tilinpäätös
- 2) Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien toimintakertomus ja tilinpäätös
- 3) Metsähallitus Metsätalous Oy:n raportointijärjestelmä
- 4) Metsähallitus Luontopalvelut

Henkilöstö

	2016	2015
Henkilöstömäärä		
Henkilöstömäärä, hlö	1414	1452
joista määräaikaisia, hlö	207	211
Henkilöstömäärä tulosalueittain, hlö		
Metsätalous Oy	735*	729
Luontopalvelut	580	550
Palvelukeskus	50	69
Konsernitoiminnot	45	43
Laatumaa	47	50
ICT (tietohallinto)	10	11
Henkilömäärä pääkonttorissa, hlö	160	156
Henkilömäärä muualla kuin pääkonttorissa, hlö	1254	1340
Henkilömäärältään suurimmat toimipisteet, (hlö)	Rovaniemi (125)	Rovaniemi (114)
	Oulu (65)	Oulu (61)
	Jyväskylä (38)	Ivalo (40)
	Ivalo (30)	Jyväskylä (37)
	Lieksa (29)	Kuopio (31)
Henkilötyövuodet		
Henkilötyövuodet tulosalueittain, htv	1431	1198
Metsätalous Oy	646*	729
Luontopalvelut	548	550
Palvelukeskus	51	69
Konsernitoiminnot	45	43
Laatumaa	47	50
ICT (tietohallinto)	10	11
Fin Forelia Oy	70	84
Siemen Forelia Oy	12	12
MH-Kivi Oy	2	2
Henkilöstön ikä		
Henkilöstön keski-ikä, v (kaikki vakinaiset)	53,2	51,9
Henkilöstön keski-ikä, v (toimihenkilöt)	48,4	48,8
Vakinaiset	49,9	51,1
Määräaikaiset	38,9	37,9
Henkilöstön keski-ikä, v (metsurit)	56,4	55,9

Henkilöstön sukupuolijakauma

Miesten osuus henkilöstöstä, %

Vakinaiset	55,7	57,4
Määräaikaiset	7,2	5,8
Vakinaiset ja määräaikaiset yhteensä	62,9	63,2

Naisten osuus henkilöstöstä, %

Vakinaiset	30,3	31,7
Määräaikaiset	6,7	5,1
Vakinaiset ja määräaikaiset yhteensä	37	36,8

Henkilöstön koulutus

Koulutus, työpäivää yhteensä	3385	3146
Koulutus, pv/htv	2,51	2,17

Maksetut palkat

Maksetut palkat maakunnittain, milj. e	54 568 829	55 658 239
Lappi	15 493 969	15 640 311
Uusimaa	9 426 494	9 716 797
Pohjois-Pohjanmaa	7 522 684	7 149 705
Kainuu	5 437 392	5 905 660
Pohjois-Karjala	3 243 249	3 484 396
Keski-Suomi	2 885 278	2 914 315
Etelä-Savo	2 189 261	2 240 900
Pohjois-Savo	2 057 784	2 121 431
Pirkanmaa	1 703 552	1 646 288
Varsinais-Suomi	1 329 414	1 527 788
Kanta-Häme	1 435 297	1 472 524
Pohjanmaa	588 054	505 630
Satakunta	345 834	374 565
Kymenlaakso	338 794	339 064
Keski-Pohjanmaa	239 237	255 329
Päijät-Häme	164 698	220 234
Etelä-Pohjanmaa	162 150	133 227
Etelä-Karjala	5 688	10 075
Ahvenanmaa	0	0

Maksetut palkat avi-alueittain, %

Etelä-Suomen avi	20,8	21,1
Itä-Suomen avi	13,7	14,1
Lapin avi	28,4	28,1
Lounais-Suomen avi	3,1	3,4
Länsi- ja Sisä-Suomen avi	10,2	9,8
Pohjois-Suomen avi	23,8	23,5
Ahvenanmaan valtionvirasto	0	0,0

Poissaolot ja työtaturmat

Sairauspoissaolot, htv	41,2	54,5
Sairauspoissaolojen osuus htv:stä, %	3,1	3,8
Työtaturmia, krt	48	63
Työtaturmien vuoksi menetetyt työpäivät	687	547

Henkilöstön vaihtuvuus

Vakinaisen henkilöstön vaihtuvuus		
Alkaneet palvelussuhteet, kpl	22	10
Päätyneet palvelussuhteet, kpl	116	100
Kokonaisvaihtuvuus, %	-7,8	-7
Vanhuuseläke, keskimääräinen eläköitymisikä	64	64,1
Työkyvyttömyyseläke, keskimääräinen eläköitymisikä	60,7	59,6

*1.1.-14.4.2016 metsätalouden tulosalue, 15.4.2016 alkaen Metsähallitus
Metsätalous Oy

Lähde

Palvelukeskus

Maa- ja vesiomaisuus

	2016	2015
Hoidossa olevat maa- ja vesialueet, ha	12 541 000	12 538 000
Hoidossa olevat maa-alueet yhteensä, ha	9 124 000	9 121 000
Talouskäytössä olevien monikäyttömetsien metsämaa, ha (%)	3 482 000 (38)	3 493 000 (38)
Talouskäytössä olevien monikäyttömetsien kitumaa, ha (%)	714 000 (8)	722 000 (8)
Talouskäytössä olevien monikäyttömetsien joutomaa, ha (%)	690 000 (7)	704 000 (8)
Lakisääteiset suojelualueet, ha (%)	1 519 000 (17)	1 518 000 (17)
Erämaa-alueet, ha (%)	1 377 000 (15)	1 377 000 (15)
Suojeluohjelmat, ha (%)	613 000 (7)	598 000 (6)
Muut erikoisalueet, ha (%)	729 000 (8)	709 000 (8)
Hoidossa olevat vesialueet yhteensä, ha	3 417 000	3 417 000
Lakisääteiset suojelualueet, ha (%)	235 000 (7)	235 000 (7)
Yleiset vesialueet, ha (%)	2 663 000 (78)	2 663 000 (78)
joista merialueilla, ha	2 555 000	2 555 000
joista sisävesialueilla, ha	108 000	108 000
Muut vesialueet, ha (%)	519 000 (15)	519 000 (15)

Lähde

Silvia-paikkatietojärjestelmä

Kulttuuriperintö

	2016	2015
Kulttuurihistoriallinen kiinteistövarallisuus		
Lain perusteella suojellut kohteet		
Rakennukset ja rakenteet, kpl	395	343
Muinaisjäännökset, kpl	6108	6019
Muut kulttuurihistorialliset kohteet, kpl	13006*	

* Luku koostuu Luontopalvelujen 7153 rakenteesta ja Metsätalous Oy:n 5853 kohteesta. Yhdellä kohteella voi olla useita rakenteita.

Lähde

Reiska – rakennusten, rakennelmien ja reittien paikkatietojärjestelmä

Luonnonsuojelu

	2016	2015
Lajien ja luontotyyppien suojelu		
Ennallistamisen ja luonnonhoidon pinta-ala, ha	5 738	5 670
Direktiivilajien ja uhanalaisimpien lajien esiintymien tilan seuranta, lajiesiintymätarkastusten lukumäärä, kpl	8 536	2 755
Natura 2000- ja luonnonsuojelualueverkoston tila		
NATA-arvioitujen Natura-alueiden lukumäärä	269	42
Riista- ja kalakantojen elinvoimaisuus, metsästyksen ja kalastuksen vastuullisuus		
Erävalvontatapahtumien määrä, kpl	11 278	10 287
Erävalvonnassa todettujen laillisuus- ja luvallisuusrikkeiden osuus tarkastuksista, %	10,1	11,3

Lähde

Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien toimintakertomus ja tilinpäätös

Metsien kestävä käyttö

	2016	2015
PEFC-sertifioidut monikäyttömetsät		
Monikäyttömetsien pinta-ala yhteensä, ha	5 063 523	4 919 000 1)
josta monikäyttömetsien metsämaata*, ha	3 593 580	3 493 000 1)
josta monikäyttömetsien kitumaata, ha	752 417	722 000 1)
josta monikäyttömetsien joutomaata, ha	717 526	704 000 1)
Metsätalouskäytössä oleva monikäyttömetsä, ha	3 033 766	3 012 981 1)
Rajoitetussa metsätalouskäytössä oleva monikäyttömetsä, ha	238 425	261 776 1)
josta luonnon monimuotoisuuden vuoksi rajoitetut kohteet, ha	23 868	32 554 1)
josta porotalouden harjoittamisen vuoksi rajoitetut kohteet, ha	7 799	8 001 1)
josta saamelaisten kotiseutualueella saamelaiskulttuurin edellytysten turvaamiseksi rajoitetut kohteet, ha	5 496	5 472 1)
josta erityisen merkittävässä virkistyskäytössä olevat kohteet, ha	201 262	215 749 1)
rajoitetussa käytössä olevien kohteiden osuus monikäyttömetsien metsämaan pinta-alasta, %	7	7 1)
Metsätalouskäytön ulkopuolella olevat monikäyttömetsä (ei hakkuita/poimintahakkuut), ha	321 389	302 345 1)
josta luonnon monimuotoisuuden vuoksi käytön ulkopuolella olevat, ha	187 201	178 872 1)
josta porotalouden harjoittamisen vuoksi käytön ulkopuolella, ha	31 441	32 243 2)
josta saamelaiskulttuurin edellytysten turvaamiseksi saamelaisten kotiseutualueella, ha	96 914	88 218 1)
josta erityisen merkittävässä virkistyskäytössä olevat kohteet, ha	5 833	3 012 1)
käytön ulkopuolella olevien kohteiden osuus monikäyttömetsien metsämaan pinta-alasta, %	9	8 1)
Monikäyttömetsien metsätyyppijakauma		
Lehdot ja lehtomaiset kankaat, %	1,6	1 1)
Tuoreet kankaat, %	25,6	23,6 1)
Kuivat ja karut kankaat, karukkokankaat, %	72,8	75,5 1)
Metsävarat		
Monikäyttömetsien puuvaranto, milj. m ³	308	307 1)
Monikäyttömetsien kasvu, milj. m ³ /v	11	11 1)

Puunkorjuu

Puunkorjuun piirissä oleva osuus metsäalasta kyseisenä vuonna, %	2,5	1,7	1)
Korjatun puun määrä, miljoonaa m ³	6,06	5,86	1)
josta energiapuuta, m ³	242 500	272 900	1)
Korjatun puun osuus vuoden kasvusta, %	55	53,3	1)
Kasvatushakkuiden osuus hakkuukertymästä, ha (%)	58,5	53	1)
Uudistushakkuiden osuus hakkuukertymästä, ha (%)	35	41	1)
Eriyishakkuiden osuus kaikista hakkuista, ha (%)	6,4	6	1)
Energiapuun osuus korjatusta puusta	4,05	4,66	1)

Metsän uudistaminen

Uudistuskohteista luontaisesti uudistetut, ha (%)	12	7	1)
Uudistuskohteista kylvämällä tai istuttamalla uudistetut, ha, (%)	88	93	1)

Maanpinnan käsittely

Karuja kasvupaikkoja ei käsitellä, muualla käytetään mahdollisimman kevyttä muokkausmenetelmää	Karuja kasvupaikkoja ei käsitellä, muualla käytetään mahdollisimman kevyttä muokkausmenetelmää		3)
Suojavyöhykkeen leveys vaihtelee 10-20 metriin riippuen mm. vesistön tyypistä, maanpinnan kaltevuudesta ja maalajista	Suojavyöhykkeen leveys vaihtelee 10-20 metriin riippuen mm. vesistön tyypistä, maanpinnan kaltevuudesta ja maalajista		3)
Vesistöjen suojavyöhykkeet	Kotimainen		3)
Siementen ja taimien alkuperä	Kotimainen		3)

Ympäristöhoidon laatu metsätalouden työmailla

Ympäristöhoidon laatu metsätalouden työmailla:

Luontokohteiden ominaispiirteet säilyneet työkohteissa, %	98,6	95	4)
Uudistusosalalle jätettyjen arvokkaiden säästöpuiden määrä, kpl/ha	11,7	11	4)
Vesiensojelu hakkuukohteilla, arvosana (asteikolla 1–4)	3,7	3,88	4)
Vesiensojelu kunnostusojituskohteilla, arvosana (asteikolla 1–4)	3,66	3,73	4)
Tehdyt kulotukset, kpl	18	18	4)
(Syttyneet metsäpalot, ha)	33	0,5	4)
Suoluonnon monimuotoisuuden parantaminen, ha yhteensä	418	1204	4)
Riistan elinympäristöjä ennallistamalla (REAH), ha	384	467	4)
Muu ennallistaminen, ha	34	737	4)

	1994	1994	3)
Ojitus			
Soiden uudisojitus lopetettu, vuosi			
Jo ojitettujen soiden kunnostusojitus:			
Uhanalaisiksi luokitellut suotyypit	Jätetään kunnostusojituksen ja muiden toimenpiteiden ulkopuolelle	Jätetään kunnostusojituksen ja muiden toimenpiteiden ulkopuolelle	3)
Puuntuotannon kannalta liian karut suotyypit	Jätetään kunnostusojituksen ulkopuolelle	Jätetään kunnostusojituksen ulkopuolelle	3)
Hyvän puuntuotannon omaavat suotyypit	Kunnostusojitetaan 20-30 vuoden välein	Kunnostusojitetaan 20-30 vuoden välein	3)
Vesiensuojelu	Kaikille kunnostusojituskohteille laaditaan vesiensuojelusuunnitelma	Kaikille kunnostusojituskohteille laaditaan vesiensuojelusuunnitelma	3)
Lannoitus			
Terveyslannoitus maaperän ravinnepitoisuuden parantamiseksi	Yleensä turvemaiilla keinolannoite ja puuperäinen tuhka	Yleensä turvemaiilla keinolannoite ja puuperäinen tuhka	3)
Kasvatuslannoitus puuston kasvun lisäämiseksi	Kohteilla, joilla lannoituksesta selkeä taloudellinen hyöty, lannoite kohteen mukaan	Kohteilla, joilla lannoituksesta selkeä taloudellinen hyöty, lannoite kohteen mukaan	3)
Vesien suojelu	Jätetään suojavyöhyke	Jätetään suojavyöhyke	3)
Tiestö ja kuljetus			
Metsäteiden määrä valtion mailla, km	38 000	37 000	1)
Kunnostettujen (peruskorjattujen) teiden osuus, km	625	600	1)
Uusien rakennettujen teiden määrä, km	190	180	1)
Puun kuljetusmäärät:			
Autokuljetus, % (miljoonaa m ³)	73,7 (4,53)	77,7 (4,6)	5)
Junakuljetus, % (miljoonaa m ³)	25,0 (1,54)	21,3 (1,3)	5)
Uitto- ja aluskuljetus, % (miljoonaa m ³)	1,3 (0,08)	1,0 (0,06)	5)
Yhteensä, miljoonaa m ³	6 150 000	5 924 000	5)
Metsäteiden käyttäjästä virkistyskäyttäjiä, %	85	85	6)
Metsätalous saamelaisten kotiseutualueella			
	Metsätalouteen ja poronhoitoon liittyvät periaatteet sovitaan Metsähallituksen, Saamelaiskäräjien ja Koltaneuvoston välisissä neuvotteluissa	Metsätalouteen ja poronhoitoon liittyvät periaatteet sovitaan Metsähallituksen, Saamelaiskäräjien ja Koltaneuvoston välisissä neuvotteluissa	3)
Saamelaisten kotiseutualueesta:			
Metsätalouskäytössä, %	8	8	1)
Rajoitetussa metsätalouskäytössä, %	8	8	1)
Metsätalouskäytön ulkopuolella, %	84	84	1)

Tehdyt hakkuut Ylä-Lapin alueella, osuus koko alueen pinta-alasta, %	1,12	0,14 1)
--	------	---------

* Metsätalousmaat on jaettu pohjoismaisen metsätalousluokittelun mukaan puuntuottokyyn perusteella: metsämaalla puuston keskimääräinen vuotuinen kasvu on vähintään 1 m³/ha; kitumaalla 0,1–1 m³/ha ja joutomaalla alle 0,1 m³/ha.

Lähde

- 1) Silvia-paikkatietojärjestelmä
- 2) Uljas-paikkatietojärjestelmä
- 3) Metsätalouden ympäristöopas
- 4) Metsätalouden ympäristöseuranta
- 5) Metsätalouden raportointijärjestelmä
- 6) Metsätiestön käytön selvitys (2014 Kainuu, 2015 Etelä-Suomi)

Terveys ja hyvinvointi

	2016	2015
Luonnossa virkistäytyminen		
Luontokeskusten ja maastopalveluiden asiakastytyväisyys, asteikolla 1–5	4,3	4,3 1)
Käyntimäärät yhteensä (kansallispuistot, valtion retkeilyalueet, historiakohteet,	5 746 600	5 297 200 2)
luontokeskukset ja muut suositut kohteet), käyntiä		
Kansallispuistojen käynnit	2 811 200	2 634 600 2)
Valtion retkeilyalueiden käynnit	319 600	275 400 2)
Historiakohteiden käynnit	837 400	722 400 2)
Luontokeskusten käynnit	1 130 900	1 032 700 2)
Muiden suosittujen kohteiden käynnit	647 500	632 100 2)
Verkkopalvelujen: Luontoon.fi, Eräluvut.fi ja Suurpedot.fi käyttäjät, lkm	2 704 225	1 896 001 1)
Moottorikelkkauraluvat, kpl (sis. myös mobiililuvat ja käsinkirjattuja lupia)	5 047	1)
Urien ulkopuoliset maastoliikenneluvat, kpl	4 927	1)
Eräpalvelutarjonta		
Kalastajien asiakastytyväisyys, asteikolla 1–5	3,8	3,8 3)
Lupametsästäjien asiakastytyväisyys, asteikolla 1–5	3,7	3,8 4)
Myydyt metsästysluvat, kpl	56 659	56 489 4)
Myydyt kalastusluvat, kpl	81 859	68 695 4)
		Lupamalli otettiin käyttöön vuonna
Valtion kalastonhoitomaksun vuosiluvan maksajien lukumäärä, kpl	205 170	2016 4)
Metsästys- ja kalastusasiakkaiden eräpäivien lukumäärä, kpl	370 000	350 000 4)
Vapaaehtoistoiminta		
Vapaaehtoistapahtumat, lkm	211	190 1)
Mukana olevat vapaaehtoiset, lkm	3 788	3 358 1)
Vapaaehtoisten panos, htv	25,4	22,6 1)
Kuntouttava toiminta		
Työllistetyt avolaitosvangit, htv	60	55 1)

Lähde

- 1) Metsähallitus Luontopalvelut
- 2) Asta-asiakastietojärjestelmä
- 3) Saalis palautejärjestelmä Tuikki.fi
- 4) Riistatalouden suunnittelu- ja seuranta järjestelmä

Vastuullisuutta yhteiskunnan hyväksi

Metsähallitus kehittää vastuullisesti valtion maa- ja vesiomaisuuden käyttöä niin, että se hyödyttää mahdollisimman hyvin koko yhteiskuntaa. Tuotamme tuloja valtiolle, lisäämme maakuntien elinvoimaa, pysäytämme luonnon monimuotoisuuden vähenemistä valtion mailla sekä edistämme luonnosta saatavia hyvinvointipalveluja.

Vuoden 2016 vastuullisuusasioista voi lukea tarkemmin teemoittaisista osioista:

- Välittömät ja välilliset talousvaikutukset
[> Hyvinvointi ja toimeentulo](#)
- Ilmastonmuutoksen hillintä, kulttuuriperintö, luonnonsuojelu ja -hoito sekä metsätalous
[> Luonnonvarojen hoito ja käyttö](#)
- Asiakas- ja sidosryhmäyhteistyö sekä henkilöstö
[> Yhteistyö ja yhdessä tekeminen](#)
- Vuoden 2016 toimintaa kuvaavat luvut
[> Avainluvut](#)

Sidosryhmät arvostavat vastuullisuustyötämme

Metsähallituksella on sidosryhmätutkimuksen mukaan edelleen erinomainen maine yhteiskuntavastuussa. Vastaajien mielestä Metsähallituksen tärkein tehtävä on metsien hoito ja hakkuut sekä kestävä kehitys ja luonnonvarojen suojelu ja käyttö, ja tässä tehtävässä olemme onnistuneet hyvin. Toimimme vastaajien mielestä kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti ja noudatamme toiminnassamme eettisiä periaatteita.

Vuosittain tehtävässä tutkimuksessa Metsähallituksen maine vuosina 2012–2016 on ollut kokonaisuudessaan hyvin vakaa, mutta trendi on hieman laskeva. Maine on edelleen hyvällä tasolla: vuonna 2016 mainemittarin kokonaisarvo oli 64, eli yhden mainepisteen matalampi kuin edellisvuonna 2015.

Metsähallitusta pidetään luotettavana ja yhteistyötä sen kanssa tuloksellisena. Joustavuudessa, muutoskykyisyydessä ja tehtävän selkeydessä on edelleen parannettavaa, vaikka pientä kehitystä parempaan suuntaan on jo tapahtunut. Korkeimmat mainearviot antoi media. Kansalaisjärjestöt ja matkailualan toimijat antoivat edellisvuosien tapaan matalimmat arviot.

Tutkimus kohdistettiin Metsähallituksen keskeisille sidosryhmille: asiakkaille, hallinnon ja politiikan alalle, metsäsektorin liitoille ja järjestöille, kansalaisjärjestöille, medialle, koulutuksen sekä tutkimuksen ja matkailun toimijoille. Tutkimuksen toteutti Viestintätoimisto Pohjoisranta Burson-Marsteller verkkokyselynä ja puhelinhaastatteluina. Vastauksia saatiin yhteensä 189 kappaletta. Tutkimuksen vastausprosentti oli 41 (2015: 42), joka on keskimääräistä parempi tulos sidosryhmätutkimuksissa.

Kuva: Kari Leo

Hyvinvointi ja toimeentulo

Valtiolle tuloutetaan lähes kolmasosa liikevaihdosta

Metsähallitus tulouttaa hallituksen esityksen mukaisesti 96 miljoonaa euroa valtiolle. Valtaosa tuloksesta tuli puunmyynnistä. Metsähallituksen tuottama taloudellinen hyvinvointi jakaantuu palkkojen ja palkkioiden, verojen, hankintojen ja osinkojen muodossa yhteiskunnan eri tahoille.

Työtä tuhansille

Suurena maanhaltijana ja työllistäjänä Metsähallitus on vastuullisessa asemassa Pohjois- ja Itä-Suomessa, missä toiminnalla on merkittäviä aluetaloudellisia vaikutuksia. Vuonna 2016 Metsähallituksessa työskenteli yli 1400 henkilöä. Heistä lähes 90 prosenttia työskenteli muualla kuin pääkaupunkiseudulla.

Metsähallitus hyödyntää myös yksityisten yrittäjien tarjoamia palveluja ja tukee siten yrittäjyyttä erityisesti maaseudulla ja pienillä paikkakunnilla. Metsähallitus ostaa kaikki puunkorjuutyöt, puutavaran kuljetuksen sekä merkittävän osan metsänhoito- ja metsänparannustöistä palveluina alan yrittäjiltä. Vuonna 2016 Metsähallitukselle urakoi yhteensä noin 420 metsäalan yritystä, joiden palveluksessa työskenteli 2000 henkilöä. Suojelu- ja retkeilyalueille suuntautuva matkailu ja virkistyskäyttö työllistivät myös yrittäjiä niin matkailussa kuin kohteiden huollossa.

Virkistyskäyttö tärkeää paikallistaloudelle

Metsähallituksen hoitamat kohteet: kansallispuistot, retkeilyalueet, monikäyttömetsät ja vesialueet palveluineen, tieverkostoineen ja retkeilyrakenteineen tarjoavat loistavat puitteet kalastukseen, metsästykseseen ja retkeilyyn. Kansallispuistoihin, retkeilyalueille ja muille virkistyskäytöllisesti merkittävälle suojelualueille ja retkeilykohteille tehtiin vuonna 2016 yli 5,7 miljoonaa käyntiä. Kansallispuistojen käyntimäärät kasvoivat seitsemän prosenttia edellisvuodesta, ja kävijöiden lähiseudulle jättämän rahankäytön vaikutus kasvoi 21 prosenttia. Kalastus- ja metsästyslupia myytiin yli 138 000 kappaletta. Virkistyskohteissa kävijöiden ja eräharrastajien kokonaistulo- ja työllisyysvaikutukset olivat yhteensä yli 230 miljoonaa euroa ja 2165 henkilötyövuotta.

Välilliset taloudelliset vaikutukset ovat mittavia. Kävijätutkimusten ja -laskentojen perusteella kansallispuistoissa vuonna 2016 vierailleet henkilöt arvioivat kokemiensa terveysvaikutusten arvoksi yhteensä 281 miljoonaa euroa.

Kiinteistöliiketoiminta edistää maakuntien elinvoimaa

Kiinteistökaupan jalostus, maakauppa, tuulivoiman sekä kivi- ja sora-ainesvarantojen hyödyntäminen ovat metsätalouden ohessa Metsähallituksen ydinliiketoimintaa ja tuottavat osan tuloksesta.

Valtion maiden kaavoitustoiminnalla Metsähallitus tuottaa tontteja monenlaisiin tarkoituksiin, kuten ranta- ja asuintonteiksi sekä matkailukeskuksien loma- ja liiketonteiksi. Näin pyritään erityisesti tukemaan harvaanasuttujen seutujen paikallistaloutta ja elinvoimaisuutta. Metsähallituksen kaavoitustoimintaa ohjaavat valtio-omistajan määrittämät kaavoitusperiaatteet, joissa korostetusti otetaan huomioon luonto-, virkistys-, ja kulttuuriarvot, jokamiehenoikeudet sekä porotalouden ja saamelaiskulttuurin turvaamiseen liittyvät yhteiskunnalliset veloitteet. Vuonna 2016 käynnistettiin merkittävät kaavoitushankkeet Pohjois-Suomessa sekä Rukan että Saariselän matkailukeskittymien kehittämiseksi.

Valtion kiinteistörakennetta kehitetään valtion maaomaisuuden ja yhteiskunnan tarpeiden mukaan: maata hankitaan lähinnä puolustusvoimien tarpeisiin strategisin perustein sekä metsätaloustarkoituksiin, jolloin ostoja keskitetään lähelle valtionmaakeskittymiä. Myyntikohteina suositaan yhtenäisistä valtionmaista erillään olevia pieniä irrallisia metsäkiinteistöjä sekä peltoalueita ja yhteismetsäosuuksia. Vesialueiden myynti on erittäin harvinaista. Yleensä niitä myydään vain osana metsäkiinteistöjä. Vuonna 2016 myytyjen metsätilojen keskikoko oli vain yhdeksän hehtaaria. Yli sadan hehtaarin tilakauppoja ei tehty.

Caset:

- > [Kansallispuistojen taloushyöty kasvoi](#)
- > [Vallisaari yleisösuosikiksi ensimmäisenä kesänä](#)
- > [Kalastuskohteiden hoito edistää erämatkailua](#)
- > [Kaavoitusta matkailun edistämiseksi](#)

Kuva: Juha Nyman/Pudasjärven kaupunki

Kansallispuistojen vetovoima ja taloushyöty kasvoivat

Rahasumma, jonka valtio sijoittaa kansallispuistoihin ja retkeilyalueisiin, palautuu yhteiskunnalle monikertaisesti takaisin paikallisena yritystoimintana ja työpaikkoina. Pelkästään kansallispuistoissa vierailtiin vuonna 2016 yli 2,8 miljoonaa kertaa. Puistojen vaikutus ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin sekä alueiden paikallistalouteen on vuosi vuodelta kasvanut. Kasvua selittävät niin vahvat kumppanuudet matkailuyritysten, kuntien ja maakuntien kanssa kuin palveluiden onnistunut kohdistaminen.

Kaikkien 39 kansallispuiston kävijöiden rahankäytön paikalliset kokonaistulo- ja työllisyysvaikutukset olivat yhteensä 178,9 miljoonaa euroa ja 1 774 henkilötyövuotta. Kaikilla valtion kuudella retkeilyalueella ne olivat vastaavasti 13,3 miljoonaa euroa ja 142 henkilötyövuotta.

Rahaa virtasi paikallistalouteen eniten matkailualueilla, joissa kävijöiden viipymä on pidempi ja matkailupalvelujen tarjonta suurempi. Paikallistaloudellisesti merkittävimmät puistot olivat Pallas–Yllästunturin kansallispuisto (60,0 milj. euroa), Urho Kekkosen kansallispuisto (21,7 milj. e), Kolin kansallispuisto (19,1 milj. e), Oulangan kansallispuisto (18,9 milj. e) ja Pyhä-Luoston kansallispuisto (13,7 milj. e).

Kohteilta laskettiin ensimmäistä kertaa niin sanottu hyvinvointi-indeksi. Laskennassa oli mukana 23 kohdetta vuosilta 2013–2016. Kävijät arvioivat käynnillä kokemansa terveys- ja hyvinvointivaikutukset, ja niiden keskiarvo oli 4,25 asteikolla 1–5. Kävijöistä 82 prosenttia koki vierailulla olleen melko tai erittäin paljon terveys- ja hyvinvointivaikutuksia, ja kävijät arvioivat ne noin 100 euron arvoiseksi*.

Myös kalastajien ja metsästäjien rahallinen panostus aluetalouteen oli merkittävä. Eräharrastajien arvioidut kokonaistulo- ja työllisyysvaikutukset olivat viime vuonna yli 40 miljoonaa euroa ja 249 henkilötyövuotta. Yksi eräluupa toi maakuntaan keskimäärin 233 euron hyödyn. Kokonaisvaikutus koostui erämatkoilla maakunnissa käytetyn rahan vaikuttavuuden lisäksi rahan käytöstä jo matkan aikana. Eniten aluetalous hyötyi Itä- ja Pohjois-Suomessa.

* 100 euroa on mediaani eli keskimäinen arvo. Keskiarvo em. tutkimuksista oli 322 euroa.

Lue lisää

› [Suojelualueet ja paikallistalous](#)

Kuva: Timo Reinvo

Vallisaari yleisösuosikiksi ensimmäisenä kesänä

Puolustusvoimilta Metsähallitukselle siirtyneet, satoja vuosia sotilaslinnakkeina palvelleet Vallisaari ja Kuninkaansaari avattiin yleisölle keväällä 2016. Helsingin edustalla sijaitsevien saarten rehevä luonto ja synkkä historia nostivat ne heti suosituiksi retkikohteiksi – Vallisaarella vieraili kesäkauden aikana yli 90 000 ihmistä.

Suosituimpia nähtävyyksiä olivat Aleksanterinpatteri ja Kuolemanlaakso, jossa vuonna 1937 tapahtui tuhoisa räjähddeonnettomuus. Myös saarten villiintynyt luonto lampineen, lehmuksineen ja valliniittyineen houkutteli vierailijoita.

Vallisaarta kehitetään tulevien vuosien aikana ekologiseksi luontomatkailu- ja lähivirkistyskohteeksi. Luvassa on monipuolisia palveluita ja uusia reittejä saaren vielä toistaiseksi suljettuna oleviin osiin.

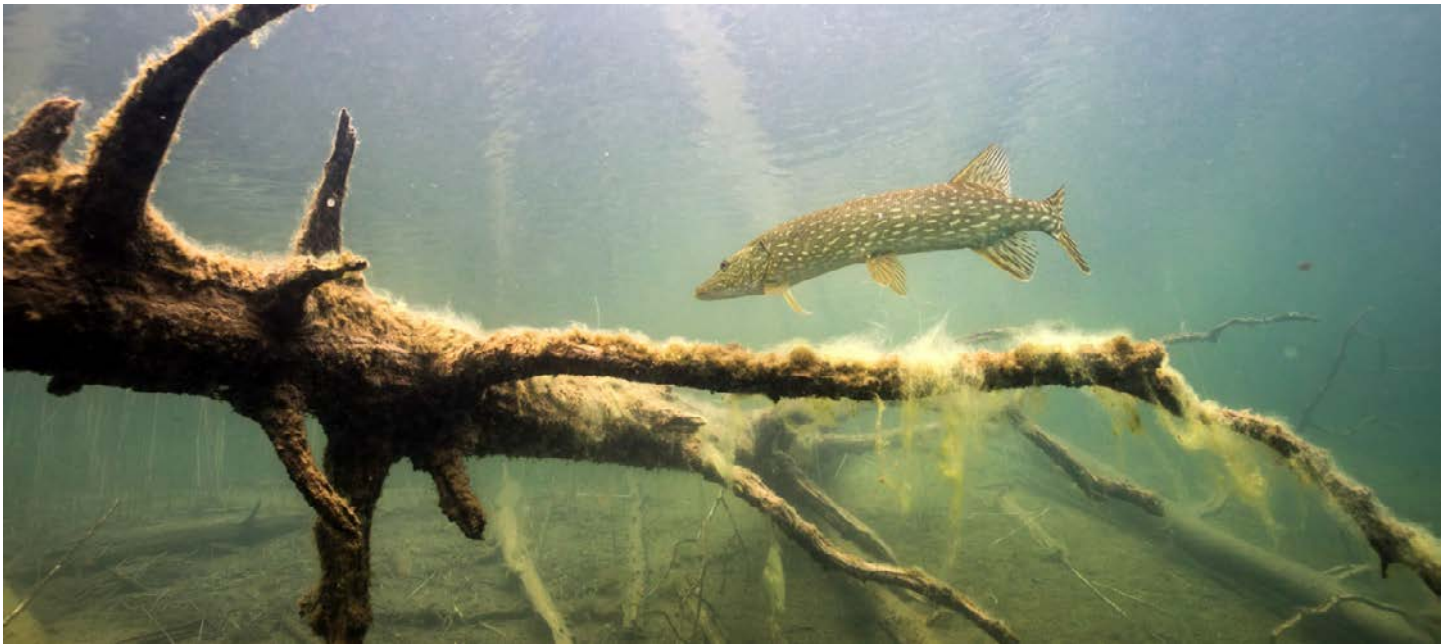
Lue lisää:

[> Vallisaari](#)

Metsähallitus elävöittää myös muita historiakohteita:

[> Lights On!](#)

Kuva: Kalle Kataila

Erämatkailussa kehitettiin kalastuskohteita

Metsähallituksen kalavedet ympäri Suomea ovat järviä, lampia, koskia ja virtoja, joissa kalastuskohteen antama luontoelämys on yhtä tärkeässä osassa kuin saalis. Kohteille suuntaa vuosittain kymmeniä tuhansia kalastajia. Kalastajien rahallinen panostus aluetalouteen on merkittävä. Virkistyskalastaja käyttää matkallaan lähes 550 euroa, josta noin kaksi kolmasosaa käytetään määränpäänä olevassa maakunnassa.

Metsähallitus edisti kalastonhoitoa ja kalastusharrastusta monin toimin myös vuonna 2016. Eräluvut.fi-sivuille avattiin uusi kohdehaku-toiminto. Sen avulla kalastajat voivat hakea kuntaa tai kohdetta, jossa haluavat kalastaa, ja palvelu ehdottaa sopivia kalapaikkoja suoraan kartalla ja luettelona.

Isoja elämyksiä Pohjolan kalavesiltä -hankkeessa aloitettiin kehittää kestävä kalastuksen mallikohteita, joissa ison kalan todennäköisyys on suurempi. Kolmivuotisessa hankkeessa rakennetaan konseptia poikasistutuksiin ja kalastusjärjestelyin viidelle alueelle Lapissa, Pohjois-Pohjanmaalla ja Kainuussa. Kohteille luodaan myös markkinointiaineistoa sekä kehitetään kalastusmatkailutuotteita yhdessä luontomatkailuyrittäjien kanssa. Hanketta vetää Metsähallituksen Luontopalvelut ja tutkimuksista vastaa Itä-Suomen yliopiston Ympäristö- ja biotieteiden laitos. Mukana ovat myös kalastusjärjestöt, osakaskunnat, ELY-keskus ja matkailuyrittäjät.

Esteet pois! -hankkeessa selvitetään lijoen vesistöalueella olevia kalojen vaellusesteitä. Joissa ja puroissa arvioidaan olevan satoja tierumpuja ja siltarakenteita, jotka estävät kalojen nousua. Hankkeen aikana kunnostetaan kymmeniä kohteita kaloille kulkukelpoiseksi Taivalkosken ja Pudasjärven alueella. Valtaosa ylitysrakenteisiin liittyvistä ympäristöongelmista on vältettävissä pelkästään oikealla tielinjauksella ja rakennevalinnalla sekä rakenteen oikealla asentamisella. Hankkeen yhtenä tavoitteena onkin rumpurakentamisen valtakunnallisen ohjeistuksen laatiminen. Hanketta rahoittavat ympäristöministeriö ja Metsähallituksen Luontopalvelut.

Kuva: Jari Ilmonen

Kaavoitusta matkailun edistämiseksi

Metsähallitus tukee toiminnallaan matkailualueiden kehittämistä. Vuonna 2016 Laatumaan tonttikauppa virkistyi niin mökki- kuin liiketonttienkin osalta. Kehitys näkyi erityisen hyvin hotellitoimintaan sopivissa tonteissa Lapin tunturikeskuksissa.

Holiday Club Resorts Oy on suunnittelemassa lisäinvestointeja Saariselälle seuraavien viiden vuoden aikana. Tavoitteena on lisätä majoituskapasiteettia. Johtaja Tapio Anttila antaa Metsähallitukselle tunnustusta yrityksen liiketoiminnan tarpeiden ymmärtämisestä:

– Teimme keväällä 2016 Laatumaan kanssa maanvuokrasopimukset, jotka mahdollistavat tulevaisuudessa uuden 80 loma-asunnon alueen toteuttamisen. Lisäksi uusi kohde Holiday Club -ketjussa, Skanskan rakentama Kelotähti, sijaitsee sekkin Metsähallituksen tontilla, kertoo Anttila.

Myös matkailijoille tarkoitettuihin palveluihin, kuten moottorikelkka-, poro- ja huskysafareihin erikoistuneet yritykset investoivat Saariselällä. Laatumaa on vuokrannut tontteja esimerkiksi ohjelmapalvelutukikohdiksi.

Metsähallitus ja Kuusamon kaupunki allekirjoittivat lokakuussa 2016 sopimuksen Itä-Rukan kaavoituksen käynnistämisestä. Sen myötä Rukalle muodostuu toinen kävelykylä. Osapuolten yhteisenä tavoitteena on nykyisen asuntoalueen muuttaminen majoitus- ja liikerakennusten alueeksi sekä kaavan muuttaminen Saaruan huipulla ja Maston pysäköintialueella. Sopimus liittyy Itäkylän kasvualueen kytkemiseen gondolilla Rukan kylään sekä koko matkailualueen palvelutarjonnan kasvattamiseen. Rakennusoikeutta alueelle tulee 20 000-30 000 kerrosneliometriä, vuodepaikkoina noin 1 500.

Rukakeskus Oy:n toimitusjohtaja Ville Aho uskoo Rukan vahvaan kasvuun:

– Kotimaan markkinoilla Ruka on hiihtokeskusten ykkönen ja nyt haluamme kasvaa myös kansainvälisillä markkinoilla. Gondolin mahdollistama Itäkylä vastaa juuri tähän kysyntään. Käynnistämme gondolin jälkeen jätti-investoinnit myös rinnealueella.

Kuva: Jari Salonen

Luonnonvarojen hoito ja käyttö

Metsähallitus pyrkii monipuolisin suojelu- ja hoitotoimin vaalimaan ekologista ja kulttuurista monimuotoisuutta sekä pysäyttämään luonnon monimuotoisuuden vähenemisen valtion mailla ja vesillä. Ilmastonmuutoksen hillitsemisessä metsien kestävä käyttö on avainasemassa.

Vastuullisesta luonnonvarojen käytöstä ja hoidosta vuonna 2016 voi lukea tarkemmin teemoittaisista osioista:

- Uusiutuvan energian käyttö ja muut toimet
 > [Ilmastonmuutoksen hillintä](#)
- Suojelu- ja kunnostustoimet meri- ja sisävesialueilla
 > [Järvet ja meret](#)
- Kulttuuriperinnön vaaliminen valtion mailla ja vesillä
 > [Kulttuuriperintö](#)
- Luonnonsuojelu ja -hoito sekä metsien kestävä käyttö
 > [Maat ja metsät](#)

Kuva: Jari Salonen

Ilmastonmuutoksen hillintä

Arvokas hiilensitoja metsästä tuotteeksi

Ilmastonmuutoksen hillitsemisessä metsillä on iso merkitys. Yhteyttäessään puut sitovat hiiltä ja siten metsät toimivat hiilinieluinä.

Metsähallituksen metsien hiilivarasto on kasvanut merkittävästi viime vuosikymmeninä. Erityisesti puustoon on kertynyt lisää hiiltä. Myös kangasmaiden maaperä on ollut pääsääntöisesti hiilen nielu. Ojitettujen orgaanisten soiden maaperäpäästöt ovat vähentyneet. Puusto on tuottanut enemmän kariketta, joka on toiminut hiilinieluna.

Puu on ekologinen, uusiutuva ja terveellinen materiaali toisin kuin fossiiliset luonnonvarat. Puun hiilensidontakyky säilyy puusta tehdyissä tuotteissa. Mitä kauemmin puutuotetta käytetään, sitä pidempään se toimii hiilimolekyylien varastona.

Uusiutuvan energian käyttöä edistetään

Ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi on hiilensidonnassa ohessa tärkeää vähentää kasvihuonepäästöjä. Metsähallituksen tavoitteena on lisätä uusiutuvan energian tuotantoa valtion alueilla ja siten edistää Sipilän hallitusohjelmassa ja EU:ssa sovittujen energia- ja ilmastotavoitteiden toteutumista.

Metsähallituksen monikäyttömetsien hakkuiden sivutuotteina syntyviä hakkuutähteitä ja jatkojalostukseen kelpaamatonta puuta hyödynnetään uusiutuvana energiana. Metsähallitus on aktiivisesti mukana tuulivoimahankkeiden kehityksessä. Puukuljetuksissa voidaan suurilla jättirekoilla ajaa kerralla suurempia kuormia ja siten vähentää ajokertojen määrää ja polttoaineen kulutusta. Metsähallituksen uudessa pääkonttorissa on jo suunnitteluvaiheessa pyritty edistämään kierrätettävien materiaalien käyttöä. Kolin kansallispuistossa otettiin ensimmäiset askeleet kohti öljylämmityksen korvaavaa maalämpöä.

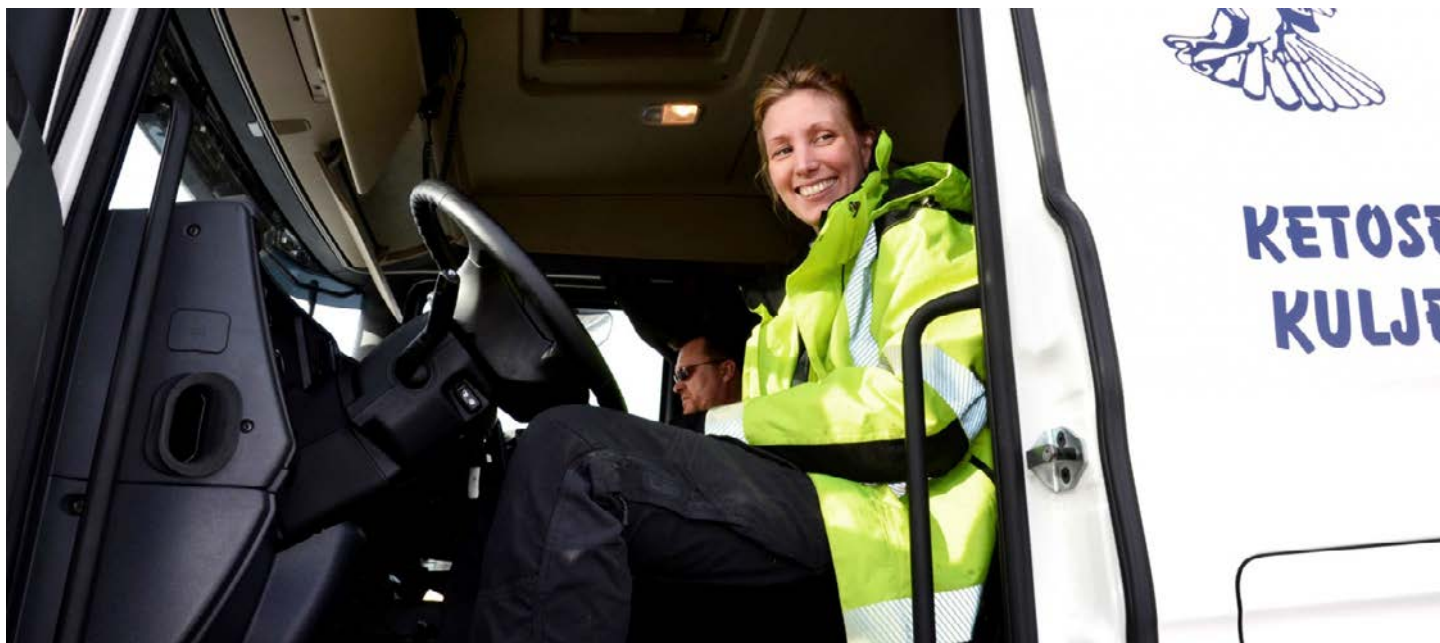
Caset:

- > [Jättirekoilla puu kulkee ilmastoystävällisemmin](#)
- > [Kohti muovittomampaa toimistoa](#)
- > [Maalämmöstä ekologisempaa energiaa luontomatkailuun](#)
- > [Energiapuuta ja tuulivoimaa](#)

Lue lisää:

- > [Metsähallituksen hallinnoimien metsien hiilitaseet](#)

Kuva: Jari Salonen

Jättirekoilla puu kulkee ilmastoystävällisemmin

Metsähallituksen jättirekkakokeilu laajeni vuonna 2016, kun kaksi 84-tonnista puutavara-autoa, pikkujättiä, aloittivat puutavaran kuljetukset Pohjois- ja Itä-Suomessa. P&A Trans Oy ajaa pikkujätillä puuta Metsähallituksen Lapin monikäyttömetsistä Rovaniemen rautatieterminaaliin. Kuljetusliike O. Malinen Oy:n pikkujätti kuljettaa puuta Kainuun metsistä jalostettavaksi Kuhmoon, Joensuun Uimaharjuun, Ouluun, Lieksaan ja Kuopioon.

Pikkujättien lisäksi Metsähallituksen puita ajetaan isolla 104-tonnisella jättirekalla Ylä-Lapista Rovaniemelle. Ketosen Kuljetus Oy:n toissa vuonna käyttöön ottama rekka on Euroopan järein käytössä oleva ajoneuvoyhdistelmä, kun huomioon ei oteta erikoisluvilla liikkuvia kuljetuksia.

Jättirekat ovat osa liikenteen turvallisuusvirasto Traficin suuren hyötykuorman rekkojen käyttökokeilua. Puutavara-autojen kuljetuskapasiteettia lisäämällä saadaan monenlaisia hyötyjä. Mikäli Metsähallitus Metsätalous Oy:n vuotuisesta kuljetusmäärästä kuljetettaisiin 20 prosenttia 100-tonnisilla jätteillä ja 80 prosenttia 84-tonnisilla pikkujätteillä 76-tonnisen kaluston sijaan, niin kuormien määrä vähenisi noin yli kymmenellä tuhannella vuodessa. Se tarkoittaisi sitä, että vuotuinen ajomäärä vähenisi kolme miljoonaa kilometriä ja polttoainetta säästyisi yli miljoona litraa. Tämä näkyisi ilmastolle haitallisen hiilidioksidin vähenemisenä: hiilidioksidipäästöt vähenisivät noin kolme miljoonaa kiloa.

Jättirekkojen osuus Metsähallituksen puutavarakuljetuksissa on tällä hetkellä kaksi prosenttia. Teemme työtä sen eteen, että osuutta saadaan kasvatettua lähivuosien aikana.

Lue lisää:

> [Enemmän kuormaa – vähemmän päästöjä ja kustannuksia](#)

Kuva: Juri Laurila

Kohti muovittomampaa toimistoa

Yli kolmen miljoonan hehtaarin vesiomaisuuden haltijana Metsähallitus on kiinnittänyt huomiota vesistöjen mikromuoviongelmaan. Metsähallitus haluaa omalla toiminnallaan vähentää muoviroskan määrää sekä korvata muovin bio- ja puupohjaisilla tuotteilla. Ensimmäisiä suuria askeleita tavoitteen saavuttamiseksi on otettu Vantaan pääkonttorin uusien toimitilojen sisustuksessa.

VTT:n ja sisustusarkkitehtien asiantuntemusta hyödyntäen on vuoden 2016 aikana etsitty ratkaisuja toimitiloihin. Muovin määrää on vähennetty puusta tehdyillä toimistokalusteilla ja sisustustavaroilla sekä korvaamalla muoviset roskapussit paperisilla ja poistamalla henkilökohtaiset roska-astiat. Monitilatoimiston kokolattiamatto on valmistettu kierrätysmuovista ja se voidaan uudelleen kierrättää.

Toimiston lisäksi Metsähallituksen kaikissa yksiköissä on kartoitettu muovin käyttöä ja henkilöstö on ideoinut keinoja sen käytön vähentämiseksi. Metsähallituksessa huolehditaan myös kierrätyksestä ja uusiokäytöstä niiden muovituotteiden kohdalla, joita ei vielä voi korvata.

Lue lisää:

> [Metsähallitus on sitoutunut parantamaan Itämeren tilaa](#)

Kuva: Tuulikki Halla

Maalämmöstä ekologisempaa energiaa luontomatkailuun

Metsähallitus haluaa siirtyä omistamissaan rakennuksissa asteittain kohti ekologisemman energian käyttöä. Yksi tärkeä etappi tavoitteen saavuttamisessa otettiin loppuvuodesta 2016 Kolin kansallispuistossa, jossa tehtiin maalämpökaivojen koeporaus.

Kolin luontokeskus Ukon ja Break Sokos Hotel Kolin lämmittämiseen kuluu kevyttä polttoöljyä noin 180 000 litraa vuodessa. Siirtymällä öljylämmityksestä maalämpöön ei ainoastaan hillitä ilmastonmuutosta ja edistetä kestävää luontomatkailua, vaan myös vähennetään öljykuljetusten ja öljyn varastoinnin aiheuttamia riskejä kansallispuiston ekosysteemille.

Öljystä maalämpöön siirryttiin viime vuoden aikana myös Öron saaristokohteessa, jonka lisäksi Vallisaarella etsittiin ilmastoystävällisiä energiaratkaisuja yhdessä Helsingin kaupungin kanssa järjestetyllä Clean Tech -kilpailulla. Toimitilojen energiatehokkaampiin ratkaisuihin siirrytään myös Vantaalla, kun pääkonttori muuttaa keväällä 2017 uusiin tiloihin.

Kuva: Jarkko Kuiru

Energiapuuta ja tuulivoimaa

Pienpuu ja tähteet lämmöntuotantoon

Metsähallituksen monikäyttömetsien hakkuiden sivutuotteina syntyviä hakkuutähteitä ja jatkojalostukseen kelpaamatonta puuta hyödynnetään uusiutuvana energiana. Lapissa energiapuuna käytetään myös nuorten metsien hoitotoimissa saatavaa ensiharvennuspuuta, joka muuten jäisi hyödyntämättä.

Vuonna 2016 Metsähallitus toimitti energiapuuta noin 506 GWh sekä suurten kaupunkien että teollisuuden voimalaitoksille lähinnä lämmöntuotantoon. Myös Ylläksen ja Levin laskettelukeskukset lämpisivät osin valtionmailta korjatulla uusiutuvalla energialla.

Aktiivista tuulivoimakehitystä

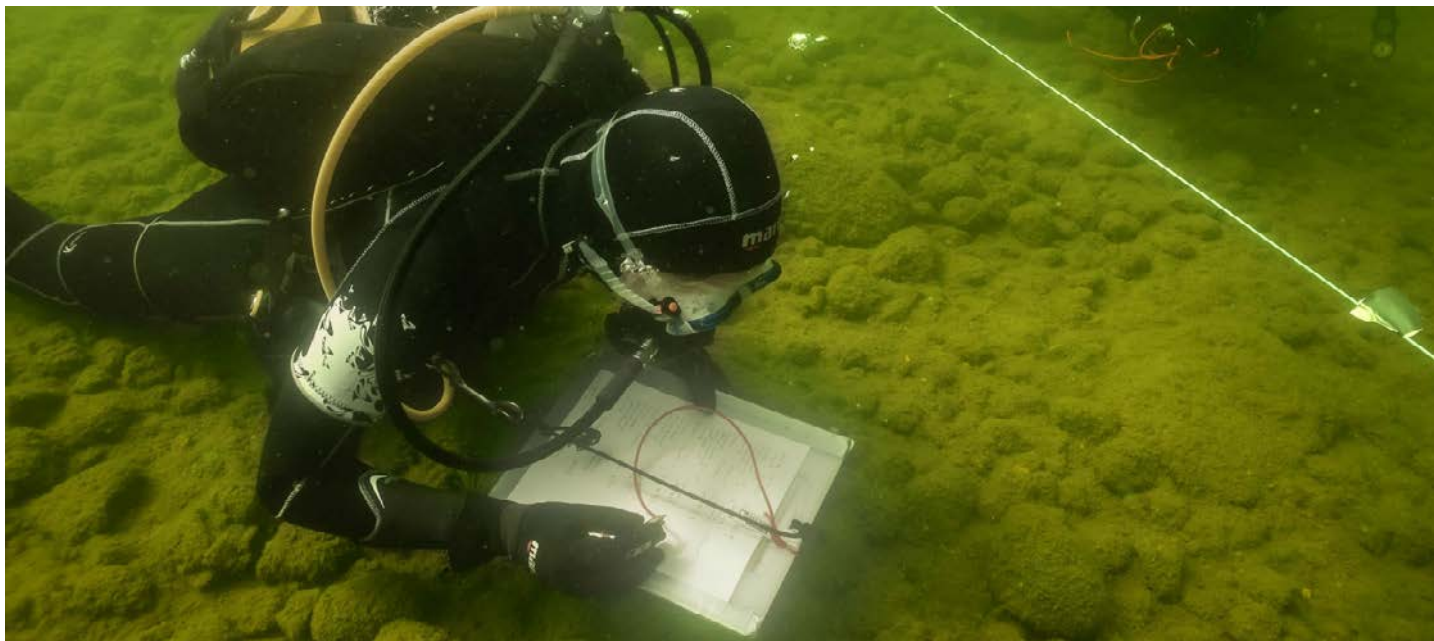
Metsähallituksen Kiinteistökehitys on aktiivisesti mukana tuulivoimahankkeiden kehityksessä: etsii soveltuvat kohteet, tekee aluevaraukset ja hoitaa kilpailutusmenettelyllä vuokrauksen tuulivoimatoimijoille.

Valtionmailla tuulivoimakohteet kaavoitetaan laajemmiksi tuulivoimapuistoiksi, jolloin tieverkoston ja muun infrastruktuurin rakentaminen sekä huolto ovat edullisempaa kuin pienissä tuulivoimalaryhmissä.

Metsähallituksen suuri maaomaisuus mahdollistaa myös tuulivoima-alueiden suunnittelun niin, että asutukselle, luonnolle ja muulle ympäristölle aiheutuvat haitat pystytään minimoimaan. Vuonna 2016 tuulivoimahankkeiden rakennustyöt olivat käynnissä Raahessa, Suomussalmella ja Hyrynsalmella. Suunnitteluvaiheessa olivat tuulivoimapuistot Pudasjärvelle, Kurikkaan, Karstulaan, Pyhännälle, Kajaaniin ja Vieremälle.

Metsähallitus ei itse osallistu tuulivoimahankkeen rakentamiseen tai tuulivoiman tuottamiseen. Metsähallituksen toimintatapaan kuuluu kuitenkin huolehtia, että tuulivoimatoimijat toimivat Metsähallituksen asettamien kestävän kehityksen kriteerien mukaisesti.

Kuva: Jari Salonen

Järvet ja meret

Metsähallituksen hallinnassa on yli kolme miljoonaa hehtaaria vesialueita. Hyödynnämme asiantuntemustamme, jotta niin sisävedet kuin Itämeri voisivat aiempaa paremmin ja tarjoaisivat sekä toimeentuloa että unohtumattomia virkistyselämyksiä.

Sisävesien tilaa parannetaan

Monenlaisen ihmistoiminnan seurauksena osa vesielinympäristöistä on yksipuolistunut ja rehevöitynyt. Metsähallitus parantaa sisävesien tilaa sekä metsätaloustoimien hyvällä ennakkosuunnittelulla että kunnostamalla vesieliöstön elinympäristöjä. Freshabit LIFE IP -hankkeessa Metsähallitus parantaa monien yhteistyökumppaneiden kanssa vesiluonnon monimuotoisuutta.

EU:n Interreg Wambaf -hankkeessa Metsähallitus osallistuu Itämeren maiden metsätalouden vesiensuojelun kehittämiseen. Vuonna 2016 suunniteltiin Vengasojan mallialue Pudasjärvelle. Se otetaan käyttöön vuonna 2017. Vengasojalla tullaan näyttämään ja testaamaan, miten metsätalouden eri toimien, esimerkiksi kunnostusojituksen tai metsänuudistamisen jälkeisen maanmuokkauksen vaikutuksia vesistöön voidaan vähentää esimerkiksi suojavyöhykkeillä.

Osana vuoden 2016 vesiensuojelun ympäristötavoitteita ja Metsähallituksen Itämeri-sitoumusta Metsätalous Oy koulutti toimihenkilöitään valuma-alueen suunnittelussa. Vesistö saa vetensä valuma-alueeltaan. Kun metsätaloustoimet suunnitellaan koko valuma-alue huomioiden, voidaan ihmistoiminnan vesistölle aiheuttamia ainekuormia hallita parhaiten, ja siten vähentää vesistöön kohdistuvia haittoja. Metsähallituksen monikäyttömetsissä vesistökuormituksen taso oli vuonna 2016 maltillinen, ja suunta on laskeva.

Uusi VELMU-karttapalvelu auttaa meriluonnon monimuotoisuuden vaalimisessa

Metsähallitus on mukana kansallisessa vedenalaisen meriluonnon monimuotoisuuden kartoitushankkeessa (VELMU) yhdessä usean muun kumppanin kanssa. Yli kymmenen vuotta kestäneiden kartoitusten tulokset on koottu tammikuussa 2016 avattuun, kaikille avoimeen VELMU -karttapalveluun. Kesällä Metsähallituksen meribiologit jatkoivat kartoituksia Saaristomerellä, Selkämerellä ja Suomenlahdella.

Baltic Sea Action Group (BSAG) -säätiölle antamansa sitoumuksen mukaisesti Metsähallitus luo VELMU-inventointitietojen pohjalta kartat alueista, joita ihminen käyttää paljon ja joissa mahdolliset meriluontoon kohdistuvat paineet ovat siten suurimmat. Kartta-aineiston avulla voidaan merialueiden kestävää käyttöä ja monimuotoisuuden suojelua suunnitella entistä paremmin. Kartat julkaistaan Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhluvuonna 2017.

Suojelu- ja kunnostustoimet auttavat saimaannorppaa ja kaloja

Saimaannorppa on maailman uhanalaisimpia hylkeitä ja erityisesti suojeltava laji. Norppakanta oli 2000-luvun alussa noin 260 yksilöä, mutta suojelutoimien ansiosta se on kasvanut nykyiseen noin 360 yksilöön. Suuri osa poikasista syntyy Metsähallituksen alueilla.

Kalavesien hoidossa Metsähallituksen keskeinen strateginen tavoite on luontaisten ja kotimaisten kala- ja rapukantojen vahvistaminen sekä säilyttäminen. Kaikki keinot tähtäävät siihen, että tulevaisuudessa kalavesillä olisi kalalajeille ja -kannoille yhä paremmat lisääntymisedellytykset, ja kalastajille turvatut kalastusmahdollisuudet. Metsähallitus edisti kalastonhoitoa ja kalastusharrastusta vuonna 2016 käynnistämällä hankkeita, joilla esimerkiksi poistetaan kalojen kulkureiteiltä vaellusesteitä ja kehitetään kestävä kalastuksen mallikohteita.

Caset:

- > [Freshabit-yhteistyötä vesiluonnon säilyttämiseksi](#)
- > [Saimaannorpan suojelutoimet tuottavat tulosta](#)
- > [Kalastuskohteiden hoito edistää erämatkailua](#)

Lue lisää:

- > [Vedenalaisen meriluonnon inventointituloksia VELMU-karttapalvelussa](#)
- > [Kalavesien hoito](#)

Kuva: Jari Ilmonen

Yhteistyötä vesiluonnon säilyttämiseksi

Vuoden 2016 alussa käynnistyi seitsemänvuotinen sisävesien luonnon suojeluun tähtäävä hanke, Freshabit-LIFE IP. Se on EU:n LIFE-rahaston rahoittamista hankkeista Suomen kaikkien aikojen suurin. Hanke aloitettiin lähtötilannekartoituksella; kahdeksalla kohdealueella tehtiin lintulaskentoja ja koekalastuksia, otettiin vesinäytteitä ja kartoitettiin lajien elinympäristöjä. Esimerkiksi Etelä-Savossa ja Keski-Suomessa Metsähallitus sukelsi ja kartoitti vedenalaista luontoa ja kulttuuriperintöä koko kesän.

Hankkeessa laaja eri alojen toimijajoukko yhdessä kehittää uusia, pysyviä menetelmiä ja käytäntöjä, lisää tietoa ja mielenkiintoa sekä innostaa sisävesien hoitoon. Sisävesiluonnon lisäksi hankkeesta hyötyvät paikalliset yrittäjät, vesistöjen virkistyskäyttäjät sekä tulevat sukupolvet.

Hanketta koordinoi Metsähallituksen Luontopalvelut ja siinä on mukana 30 hankekumppania.

Lue lisää:

[> Freshabit LIFE IP -hanke](#)

Kuva: Jari Ilmonen

Saimaannorpan suojelutoimet tuottavat tulosta

Metsähallituksen arvion mukaan saimaannorppien talvikanta vuonna 2016 oli noin 360 norppaa. Kuutteja arvioidaan syntyneen 86, mikä on enemmän kuin koskaan yli 30 vuoden seurantahistorian aikana. Vuosina 2010 ja 2011 yhä useampi kuutti selvisi hengissä kiitos laajentuneiden verkkokalastuksen kevätrajoitusalueiden, ja nyt ensimmäiset näinä vuosina syntyneistä norpista ovat saavuttaneet sukukypsyyden ja lisänneet kannan syntyvyyttä. Suurella vapaaehtoistyöllä ja Metsähallituksen johdolla tehdyt apukinokset ovat ehkäisseet luontaisten pesäkinosten puutteesta johtuvaa pesäkuolleisuutta. Etenkin kahtena viime vuonna havaittu poikasmäärän nousu osoittaa näiden suojelupäätösten ja -toimien onnistumisen.

Saimaannorppakannan neljän prosentin vuosittainen kasvu on eri tahojen yhteistyön tulos. Metsähallitus on vastannut suojelusta maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön ohjauksessa, ja osakaskuntien ja ELY-keskuksen yhteistyö kalastusrajoitussopimusten tekemiseksi on onnistunut hyvin. Saimaannorppakannan seurantaa, hoitoa ja suojelua jatketaan laajalla yhteistyöllä saimaannorpan suojelustrategian ja -toimenpidesuunnitelman mukaisesti.

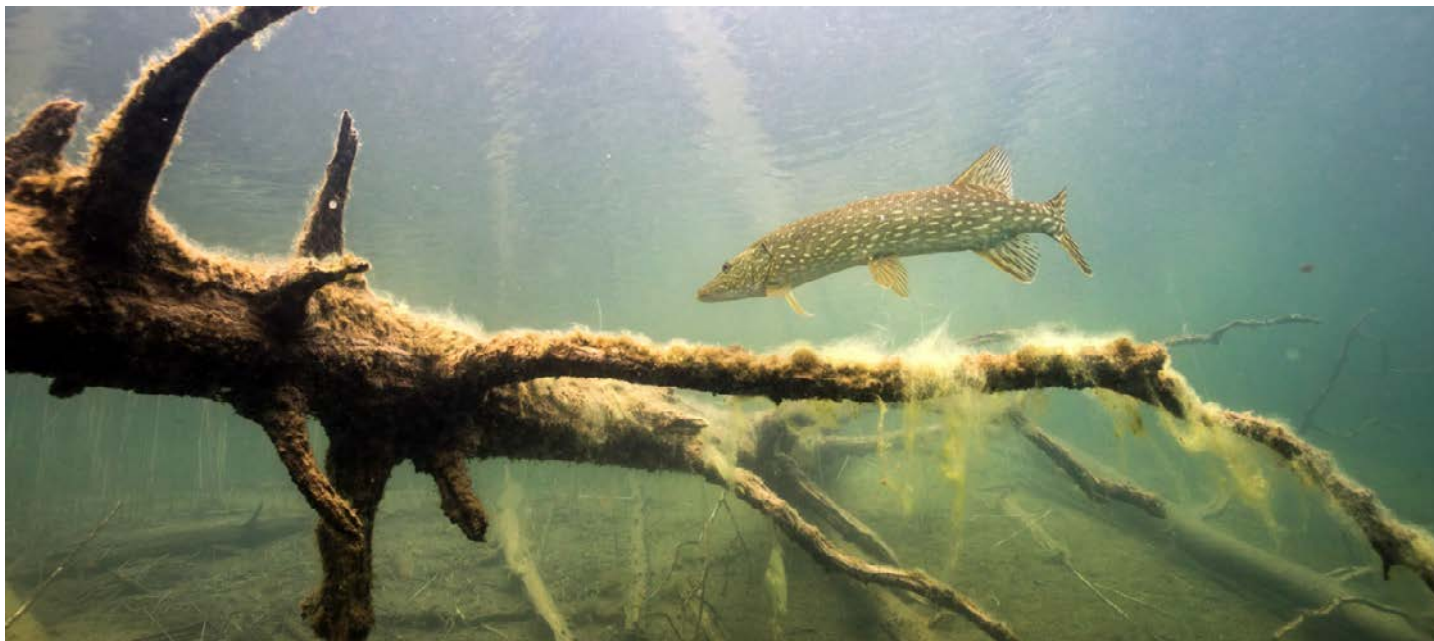
Saimaannorppa-LIFE -hankkeessa (2013–2018) edistetään saimaannorppalle turvallisten kalastusmuotojen kehittämistä ja käyttöä sekä tuotetaan laajasti tietoa suojelutoimenpiteiden suunnittelua varten.

Lue lisää:

[> Saimaannorppa-LIFE-hanke](#)

Kuva: Jouni Koskela

Erämatkailussa kehitettiin kalastuskohteita

Metsähallituksen kalavedet ympäri Suomea ovat järviä, lampia, koskia ja virtoja, joissa kalastuskohteen antama luontoelämys on yhtä tärkeässä osassa kuin saalis. Kohteille suuntaa vuosittain kymmeniä tuhansia kalastajia. Kalastajien rahallinen panostus aluetalouteen on merkittävä. Virkistyskalastaja käyttää matkallaan lähes 550 euroa, josta noin kaksi kolmasosaa käytetään määränpäänä olevassa maakunnassa.

Metsähallitus edisti kalastonhoitoa ja kalastusharrastusta monin toimin myös vuonna 2016. Eräluvut.fi-sivuille avattiin uusi kohdehaku-toiminto. Sen avulla kalastajat voivat hakea kuntaa tai kohdetta, jossa haluavat kalastaa, ja palvelu ehdottaa sopivia kalapaikkoja suoraan kartalla ja luettelona.

Isoja elämyksiä Pohjolan kalavesiltä -hankkeessa aloitettiin kehittää kestävä kalastuksen mallikohteita, joissa ison kalan todennäköisyys on suurempi. Kolmivuotisessa hankkeessa rakennetaan konseptia poikasistutuksiin ja kalastusjärjestelyin viidelle alueelle Lapissa, Pohjois-Pohjanmaalla ja Kainuussa. Kohteille luodaan myös markkinointiaineistoa sekä kehitetään kalastusmatkailutuotteita yhdessä luontomatkailuyrittäjien kanssa. Hanketta vetää Metsähallituksen Luontopalvelut ja tutkimuksista vastaa Itä-Suomen yliopiston Ympäristö- ja biotieteiden laitos. Mukana ovat myös kalastusjärjestöt, osakaskunnat, ELY-keskus ja matkailuyrittäjät.

Esteet pois! -hankkeessa selvitetään lijoen vesistöalueella olevia kalojen vaellusesteitä. Joissa ja puroissa arvioidaan olevan satoja tierumpuja ja siltarakenteita, jotka estävät kalojen nousua. Hankkeen aikana kunnostetaan kymmeniä kohteita kaloille kulkukelpoiseksi Taivalkosken ja Pudasjärven alueella. Valtaosa ylitysrakenteisiin liittyvistä ympäristöongelmista on vältettävissä pelkästään oikealla tielinjauksella ja rakennevalinnalla sekä rakenteen oikealla asentamisella. Hankkeen yhtenä tavoitteena onkin rumpurakentamisen valtakunnallisen ohjeistuksen laatiminen. Hanketta rahoittavat ympäristöministeriö ja Metsähallituksen Luontopalvelut.

Kuva: Jari Ilmonen

Kulttuuriperintö

Metsähallituksen yhtenä tehtävänä on kulttuuriperinnön vaaliminen valtion mailla ja vesillä. Tässä työssä Metsähallitus toteuttaa valtion vuoden 2010 kiinteistöstrategiaa ja vuoden 2014 kulttuuriympäristöstrategiaa.

Hoidossa tuhansia kohteita

Metsähallituksen hoidossa on lähes 400 suojeltua rakennusta ja yli 6000 muinaisjäännöstä. Niiden lisäksi valtion maa- ja vesialueilla vaalitaan tuhansia tärkeitä kulttuuriperintökohteita kansallismaisemista perinneympäristöihin ja rauniolinnoista metsien käytön historiaan liittyviin rakennelmiin. Menneisyys kiinnostaa, sillä Metsähallituksen historiakohteille tehtiin vuonna 2016 yli 830 000 käyntiä.

Metsähallitus turvaa saamelaiskulttuurin harjoittamisen edellytyksiä saamelaisten kotiseutualueella yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa. Monikäyttömetsissä on lakisääteisesti suojeltujen kohteiden lisäksi tuhansia arvokkaita kulttuuriperintökohteita, jotka Metsähallitus on turvannut omalla päätöksellään. Merialueilla saaristokulttuurin vaaliminen on tärkeä osa Metsähallituksen toimintaa. Esimerkiksi vuonna 2016 kymmenvuotisjuhlia viettäneelle Merenkurkun maailmanperintöalueelle on kehitetty vuosien varrella monipuolisia matkailu- ja retkeilypalveluja yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa.

Kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden vaaliminen tuli Luontopalvelujen lakisääteiseksi tehtäväksi uudessa metsähallituslaissa (234/2016). Sen mukaisesti Luontopalvelut vaalii hallinnassaan olevilla alueilla arvokasta maisemaa, rakennusperintöä ja arkeologisia kohteita niin, että ne välittävät tietoa vastuullisesta ja suunnitelmallisesta omistajuudesta.

Kulttuuriperinnön säilyminen varmistetaan suunnittelulla ja koulutuksilla

Metsähallitus hoitaa suojelualueilla sijaitsevia perinnemaisemia hoito- ja käyttösuunnitelmiansa mukaisesti ympäristöministeriön ohjauksessa sekä rakennuksia ja muinaisjäännösalueita yhteistyössä museoviranomaisten kanssa. Ennen hoitoa ja kunnostusta tehdään kulttuuriperinnön kartoitus.

Taloukskäytössä olevissa monikäyttömetsissä huomioidaan myös kulttuuriperinnön säilyminen tuleville sukupolville. Museoviraston ja muiden toimijoiden kanssa on laadittu ohjeistus myös Metsähallituksen ympäristöoppaaseen. Vuoden 2016 ympäristötavoitteiden mukaisesti Metsätalous Oy:n henkilöstölle järjestettiin neljä koulutusta kulttuuriperintökohteiden tunnistamiseksi ja niiden huomioimiseksi metsätalouden toimenpiteissä. Koulutuksiin osallistui noin 80 toimihenkilöä.

Caset:

- › Kulttuuriperintö huomioidaan arjen työllä
- › Perinnetalkoissa hoidettiin ympäristöä ja vaalittiin kädentaitoja
- › Lammaspaimenviikot – Suomen paras maisemahanke
- › Rauniolinnoja elävöitettiin

Lue lisää:

- › Metsähallituksen hoidossa oleva kulttuuriperintö
- › Merenkurkun maailmanperintöalue

Kuva: Kari Leo

Kulttuuriperintö huomioidaan arjen työllä

Taloukskäytössä olevien monikäyttömetsien kulttuuriperinnön säilyminen on turvattu vuosina 2010-2015 toteutetulla kulttuuriperintöinventoinnilla. Metsähallitus suojeli omalla päätöksellään kaikki inventoinnissa löytyneet 10 000 kulttuuriperintökohdetta. Tämän lisäksi kiinteät muinaisjäännökset, kuten esihistoriallisen ajan hautaröykkiöt ja historiallisen ajan tervahaudat, on suojeltu muinaismuistolain nojalla.

Tiedot kohteista on tallennettu Metsähallituksen paikkatietojärjestelmään. Tietoja täydennetään jatkuvasti normaalin metsäsuunnittelun yhteydessä ja ne ovat Metsähallituksen suunnittelijan käytettävissä jo metsänhoitotöitä ja hakkuita suunniteltaessa.

Olemassa oleva kulttuuriperintökohde ei yleensä estä metsätaloustoimia, kunhan kohdetta ei vaurioiteta tai tuhota. Kohteen hoito saattaa jopa vaatia puuston poistoa, sillä esimerkiksi puiden juuret voivat vahingoittaa kohteiden rakenteita. Limingan Linnamaan kivikautinen jätinkirkko oli yksi vuonna 2016 hoidetuista muinaisjäännöskohteista. Jätinkirkon kivirakenteiden päällä kasvanut puusto poistettiin ja oksa- ja latvuspuut siivottiin alueelta. Osa työstä tehtiin moottorisahalla. Siten varmistettiin, etteivät koneet vahingoita muinaisjäännöskohdetta.

Metsähallitus on saanut tunnustusta kulttuuriperintöalan asiantuntijoilta metsien kulttuuriperinnön eteen tekemästään työstä. Museovirasto ehdotti inventointihanketta Euroopan korkeimman kulttuuriperintöpalkinnon, Europa Nostran, saajaksi.

Lue lisää:

> [Suomen suurimman kulttuuriperintöinventoinnin tietoja ja tarinoita löydät hankkeen e-kirjasta](#)

Kuva: Pekka T. Keränen

Perinnetalkoissa hoidettiin ympäristöä ja vaalittiin kädentaitoja

Telkkämäen luonnonsuojelualueella Kaavilla ylläpidetään vanhaa kaskikulttuuria. Vuodenkiertoon kuuluvia perinnetilan töitä tehdään suurelta osin vapaaehtoisten voimin.

Perinnemaiseman ja vanhojen työtapojen säilyttämisessä työn jatkuvuus on sekä luonnon että työtaitojen osalta erittäin tärkeää. Perinnemaisemien kasvillisuus on riippuvaista laidunnuksesta ja ihmistoiminnasta. Vanhat työtavat ovat myös vaarassa kadota, elleivät taidot siirry sukupolvelta toiselle. Telkkämäessä vapaaehtoiset osallistuvat kansanperinteen ja arvokkaiden elinympäristöjen säilymiseen.

Vuonna 2016 kolmisenkymmentä vapaaehtoista teki Telkkämäessä tilan töitä kuten kaskenpolttoa sekä rukiinleikkuuta ja -puintia. Vapaaehtoiset esittelivät vanhoja työmuotoja myös perinnepäivillä.

Kuva: Jouni Borgman

Lammaspaimenviikot – Suomen paras maisemahanke

Metsähallituksen Luontopalvelujen villantuoksuiset lammaspaimenviikot palkittiin Suomen parhaana maisemahankkeena valtakunnallisen Vihervuoden 2016 päätteeksi. Lammaspaimenviikot on ainutlaatuinen tapa toteuttaa maiseman hoitoa ja suojelua.

Vapaaehtoiset paimenet huolehtivat luonnonhoitotyössä olevista lampaista, kukin oman viikkonsa ajan. Vuosittain tuhansia ihmisiä houkutteleva konsepti on yhdistelmä luonnonsuojelua ja -hoitoa, luonto- ja maisemasuhteen syntymistä sekä elämyslomaa parhaimmillaan.

Lammaspaimenviikot kisaa Euroopan neuvoston maisemapalkinnosta vuonna 2017.

Kuva: Juha Pääkkönen

Rauniolinnoja elävöitettiin

Museovirastolta Metsähallituksen hoitoon siirtyneitä kulttuuriperintökohteita kunnostettiin **Lights On!**- ja **RauLi**- eli **Rauniolinnat ja linnoitukset haltuun -hankkeissa**. Tavoitteena on, arvokkaiden historiallisten rakennusten vaalimisen lisäksi, kehittää kohteista yhdessä muiden toimijoiden kanssa tunnettuja, houkuttelevia ja toimivia matkailukohteita, ja siten luoda mahdollisuuksia yritys- ja tapahtumatoiminnalle.

Raaseporin rauniolinnassa käynnistyi palvelujen parantaminen uuden asiakaspalvelurakennuksen rakennustöillä ja linnan valaistuksen suunnittelulla. Porvoon Isolle Linnamäelle puolestaan toteutettiin uudet opasteet yhteistyössä Porvoon kaupungin kanssa. Kajaanin linnalla juhlittiin kaupunkilaisten kanssa LinnanVirta16 -tapahtumassa. Utsjoella sijaitsevan Välimaan saamelaistilan kunnostus saatiin valmiiksi. Lovisan edustalla oleva Svartholman linnakesaarta ja Hossan Väräkallion katselulavaa korjattiin siten, että kävijät pääsevät taas tutustumaan taas kohteisiin turvallisesti.

Lue lisää:

> [Metsähallitus elävöittää historiakohteita: Lights on!](#)

Kuva: Liisa Kyrönseppä

Maat ja metsät

Metsähallitus pyrkii monipuolisin suojele- ja hoitotoimin vaalimaan ja edistämään ekologista monimuotoisuutta niin monikäyttömetsissä kuin läntisen Euroopan suurimmilla suojelealueilla.

Maiden ja metsien käytöstä ja hoidosta vuonna 2016 voi lukea tarkemmin teemoittaisista osioista:

- Arvokkaiden luontokohteiden suojelelusta ja hoidosta
 > [Suojelelle ja hoitaen](#)
- Monikäyttömetsien käytöstä ja hoidosta
 > [Kestävästi metsästä](#)

Kuva: Kari Leo

Suojellen ja hoitaen

Suojelualueiden ekologinen verkosto laajenee monikäyttömetsissä

Valtion mailla ja vesillä sijaitsevat luonnonsuojelualueet muodostavat koko maan kattavan ekologisen verkoston, jonka pinta-alasta suurin osa säilytetään mahdollisimman luonnontilaisena. Valtion maa- ja vesialueista on lakisääteisinä luonnonsuojelualueina, erämaa-alueina ja aluevarauksina erilaisissa luonnonsuojeluohjelmissa yhteensä lähes 30 prosenttia eli 3 744 000 hehtaaria.

Tämä verkosto laajenee monikäyttömetsissä. Niissä sijaitsevat ekologisesti tärkeimmät luontokohteet, kuten aarniometsät, perinneympäristöt, rehevät suot ja pienviesien lähiympäristöt, rajataan metsätalouden ulkopuolelle tai niitä käsitellään varovasti. Näitä kohteita oli vuonna 2016 monikäyttömetsissä yli 211 000 hehtaaria eli 5,9 prosenttia metsätalouskäytössä olevien monikäyttömetsien pinta-alasta.

Luonnon monimuotoisuuden turvaamisen lisäksi monikäyttömetsissä oli yli 348 000 hehtaaria kohteita, joita myös käsitellään rajoitetusti esimerkiksi poimintahakkuin tai jotka jätetään kokonaan kaikenlaisen metsänkäsitteilyn ulkopuolelle joko porotalouden harjoittamisen, saamelaiskulttuurin edellytysten tai virkistyskäytön turvaamiseksi.

Yhteensä monikäyttömetsissä oli vuonna 2016 lähes 560 000 hehtaaria kohteita, jotka ovat osin tai kokonaan metsätaloustoiminnan ulkopuolella. Se on noin 16 prosenttia metsätalouskäytössä olevien monikäyttömetsien pinta-alasta.

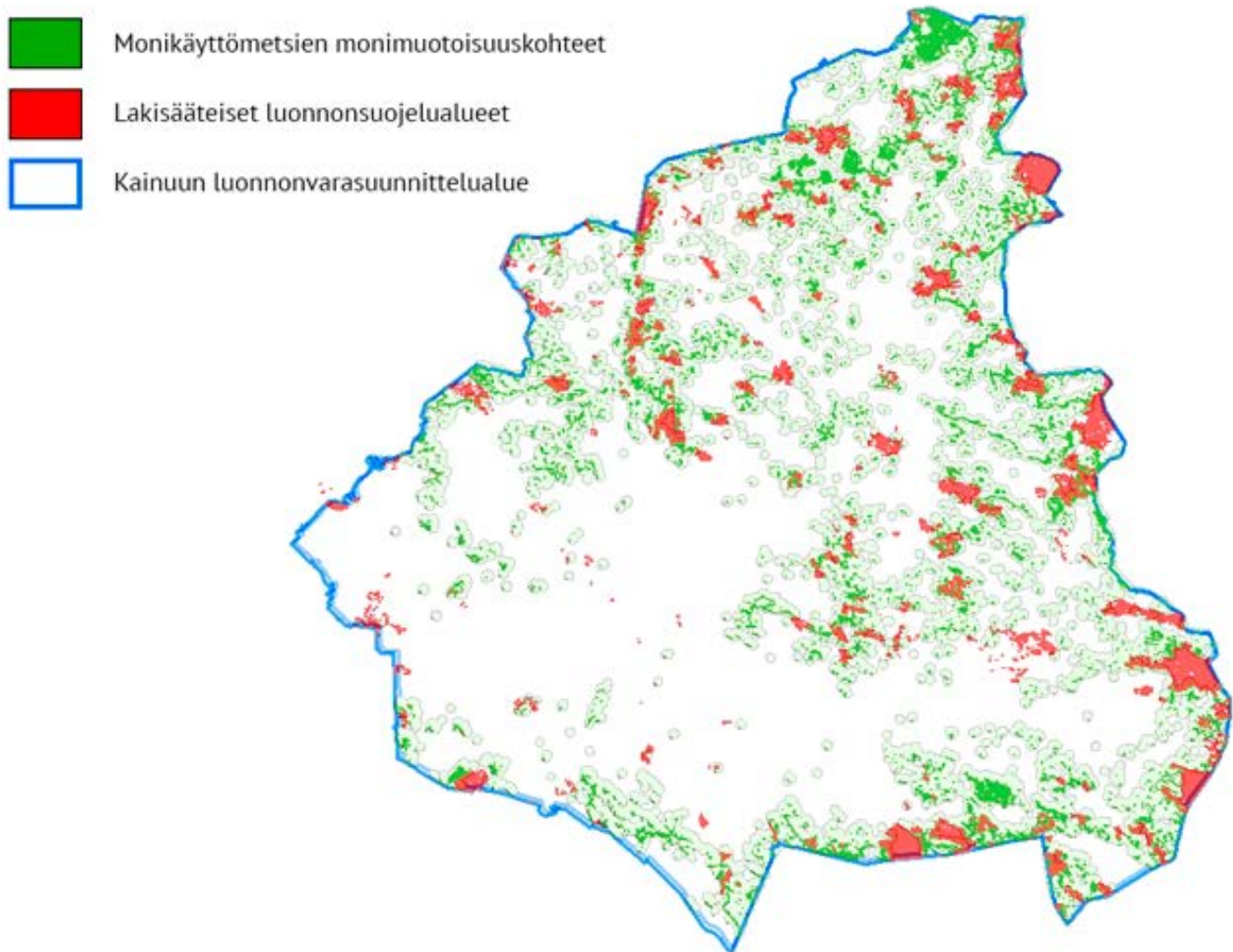
Suojelualueiden kytkeytyminen toisiinsa auttaa lajistoa

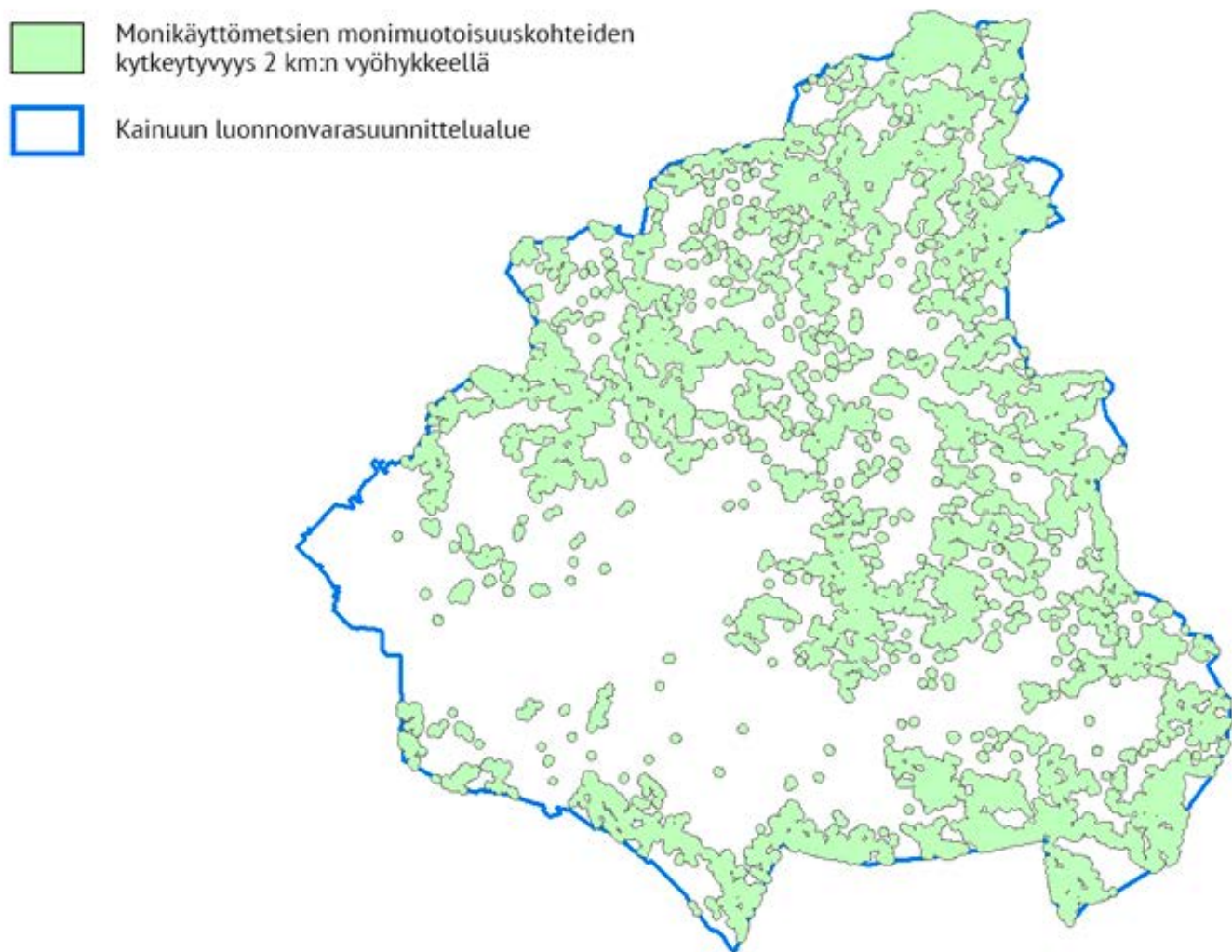
Monikäyttömetsien monimuotoisuuskohteet kytkeytyvät siis hyvin luonnonsuojelualueisiin ja tuovat siten merkittävän lisän niiden pinta-alaan. Yli puolet monikäyttömetsien kohteista sijaitsee tuoreilla kankailla tai sitä rehevämmillä kasvillisuusluokilla, jotka puolestaan ovat heikoimmin edustettuja kasvillisuusluokkia suojelualueilla.

Ekologisen verkoston kytkeytyneisyys kuvaa alueen saavutettavuutta lajin näkökulmasta. Mitä lähempänä lajille sopiva elinympäristölaikku sijaitsee, sitä todennäköisempää on lajin onnistunut leviäminen uudelle alueelle. Vierekkäiset laikut maastossa, joiden elinympäristö on samankaltainen, tukevat toistensa lajiston pysyvyyttä tarjoten lajeille samoja resursseja ja parempaa kytkeytyvyyttä alueen sisällä.

Kainuussa tehdyn kytkeytyvyysanalyysin mukaan metsämaalla sijaitsevista kohteista lähes 70 prosenttia on puolen kilometrin päässä lähimmästä suojelualueesta. Kahden kilometrin etäisyydellä kohteet kytkeytyvät suojelualueisiin 96-prosenttisesti. Suurimmalle osalle lajeja puolta kilometriä voidaan pitää riittävänä etäisyytenä kytkemään elinympäristöt toisiinsa.

Kytkeytyvyysanalyysissä kriteerinä käytettiin neljää eri etäisyyttä: 200 m, 500 m, 2 000 m ja 5 000 m. Kun laikut edellä mainittuihin etäisyyksiin laajennettuna leikkaavat toisiaan, kyseisten kohteiden tulkitaan kytkeytyvän toisiinsa. Kytkeytyvyysanalyysia on tehty Etelä-Suomen osalta vuonna 2016, ja sen tulokset valmistuvat vuonna 2017.

Hoitotoimet auttoivat uhanalaista lajistoa

Metsähallituksen luonnonsuojelupäälliköt hoitavat Suomen arvokkaimpia luonto- ja kulttuurikohteita. Pitkäjänteisellä suojelutyöllä on parannettu suojeluverkoston laatua ja toimivuutta ja onnistuttu jarruttamaan monimuotoisuuden köyhtymistä. Luonnonhoito- ja ennallistamistoimin on luotu elinympäristöjä uhanalaisille lajeille ja edistetty siten lajien säilymistä. Luonnonsuojeluhankkeita on toteutettu monien yhteistyökumppanien kanssa muun muassa EU-rahoituksella.

Vuonna 2016 päättyneessä Luonnonhoito-LIFE -hankkeessa hoidettiin 64 lajistoltaan arvokasta lehtoa, lehtimetsää, niittyä ja ketoa – maamme lajirikkaimpia ja uhanalaisimpia luontotyyppisiä, jotka ovat vaarassa hävitä ilman hoitotoimia. Hanke auttoi esimerkiksi uhanalaisten pikkuapollonperhosen ja punahärön ahdinkoa. Ne ovat niin sanottuja sateenvarjolajeja, joita auttamalla suojellaan monia muitakin harvinaisia lajeja ja niiden elinympäristöjä.

Uhanalaisen valkoselkätikan pitkäjänteinen suojelutyö on tehonnut hitaasti ja varmasti, ja kanta on päässyt hitaaseen kasvuun. Tuhansien yksilöiden massavaellus idästä oli myös iso piristysruiske kannankehitykselle. Metsähallituksen, WWF Suomen ja BirdLife Suomen jäsenyhdistysten vuoden 2016 kartoituksissa valkoselkätikkoja löytyi ennätysmäärä: yli 250 parireviiriin viittaavaa havaintopaikkaa, joilta varmistettiin 140 pesintää. Revirimäärät lisääntyivät lähes 70 kappaleella edellisvuosiin verrattuna, ja vuoden 2014 pesälöytöennätys (125) ylittyi selvästi.

Sen sijaan maakotkien pesintätulos oli vuonna 2016 keskimääräistä heikompi. Pesätarkastuksissa todettiin noin 360 asuttua maakotkareviiriä. Suomesta tunnetaan 529 maakotkareviiriä, ja niistä asuttuina viimeisen viiden vuoden aikana on ollut noin 450 reviiriä. Tärkein syy heikkoon pesimätulokseen oli keho ravintotilanne, mutta myös huonoilla sääoloilla on voinut olla vaikutusta.

Loppuvuodesta käynnistyi seitsemän vuotta kestävä laaja metsäpeuran kannanhoitohanke, jonka avulla palautetaan Suomen alkuperäinen peuran alalaji metsäpeura takaisin alkuperäisille asuinsijoilleen Pirkanmaalle ja Etelä-Pohjanmaalle. Sen koko maailman kanta, noin 4 400 yksilöä, esiintyy ainoastaan Suomessa ja Venäjän Karjalassa. EU-LIFE-hankkeen toteuttaa Metsähallituksen Eräpalvelut yhdessä yhdeksän hankekumppanin kanssa.

Caset:

> [Alue-ekologisen suunnittelun tulokset nyt verkossa kaikkien saatavilla](#)

Lue lisää:

> [Lajien ja luontotyyppien suojelu Metsähallituksessa](#)

Kuva: Jari Salonen

Alue-ekologisen suunnittelun tulokset nyt verkossa kaikkien saatavilla

Metsähallitus päivitti alue-ekologisen tarkastelunsa menetelmät. Alue-ekologisen suunnittelun avulla sovitetaan yhteen valtion maa- ja vesialueiden ekologiset, taloudelliset, sosiaaliset ja kulttuuriset arvot. Suunnittelussa otetaan huomioon laajan metsäalueen luonto kokonaisuutena, johon kuuluvat monikäyttömetsät, luonnonsuojelualueet ja virkistyskäytön erityisalueet. Ensimmäinen uudella menetelmällä toteutettu suunnitelma tehtiin Itä-Lapin alueelle vuonna 2015.

Vuoden 2016 aikana alue-ekologisiin suunnitelmiin perustuvat tiedot vietiin Metsähallituksen julkiseen Retkikartta.fi-palveluun, jossa ne julkaistiin tammikuussa 2017. Sen lisäksi palveluun siirrettiin erilaiset valtion monikäyttömetsien maankäyttöpäätökset. Eri maankäyttöluokkiin kuuluvilla alueilla on omat ohjeistuksensa. Esimerkiksi ekologisesti tärkeitä kohteita rajataan joko osin tai kokonaan metsätalouden ulkopuolelle. Virkistys- ja matkailukäyttöön varatuilla alueilla, kuten retkeilyalueilla, toimitaan kohteen erityispiirteet huomioon ottavalla tavalla.

Palvelusta löytyy myös tarkempaa tietoa valtion mailla ja vesillä sijaitsevista kulttuuriperintökohteista.

Retkikartan paikkatietoa täydennetään kerran vuodessa Metsätalous Oy:n omien selvitysten ja luonnossa liikkujien ilmoitusten perusteella.

Kuva: Tuulikki Halla

Kestävästi metsästä

Metsähallitus hoitaa valtion talousmetsiä monikäyttömetsinä, joissa toteutetaan ja sovitetaan yhteen erilaisia tavoitteita. Monikäyttömetsät on sertifioitu PEFC-metsäsertifioinnin mukaan. Sertifiointi perustuu kansallisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä sovittuun toimintatapaan sekä ulkopuolisen, riippumattoman tahon säännölliseen valvontaan. Sertifikaatti on merkki siitä, että valtion puuraaka-aine on peräisin kestävästi hoidetuista monikäyttömetsistä. Metsähallituksen PEFC-metsäsertifioinnin ja PEFC-alkuperäseurannan sekä ISO 14001 -ympäristöjärjestelmän auditoi Inspecta Sertifiointi Oy.

Monikäyttömetsistä 90 prosenttia sijaitsee Itä- ja Pohjois-Suomessa. Hyvän metsänhoidon seurauksena niiden puuvaranto on lisääntynyt kymmenessä vuodessa yli 50 miljoonaa kuutiometriä ja on nyt 308 miljoonaa kuutiometriä.

Metsätalouden lisäksi alueet ovat tärkeitä monimuotoisuuden, virkistyskäytön, porotalouden, saamelaiskulttuurin ja työllisyyden edistämiseksi. Näiden yhteiskunnallisesti tärkeiden toimien vaalimiseen ja edistämiseen Metsähallitus panosti 56 miljoonaa euroa vuonna 2016.

Metsähallituksen yleiset yhteiskunnalliset velvoitteet

Metsähallituksen yleisistä yhteiskunnallisista velvoitteista säädetään Metsähallituksesta annetussa laissa (234/2016). Sen mukaisesti Metsähallituksen on riittävästi otettava huomioon biologisen monimuotoisuuden suojeleminen ja tarkoituksenmukainen lisääminen metsien, meren ja muiden luonnonvarojen hoidolle, käytölle ja suojelulle asetettujen muiden tavoitteiden kanssa. Metsähallituksen on lisäksi otettava huomioon luonnon virkistyskäytön sekä työllisyyden edistämisen vaatimukset.

Sen lisäksi Metsähallituksen hallinnassa olevien luonnonvarojen hoito, käyttö ja suojeleminen on sovitettava yhteen Saamelaiskäräjistä annetussa laissa (974/1995) tarkoitetulla saamelaisten kotiseutualueella siten, että saamelaisten kulttuurin harjoittamisen edellytykset turvataan, sekä poronhoitolaissa tarkoitetulla poronhoitoalueella siten, että poronhoitolaissa säädetyt velvoitteet täytetään.

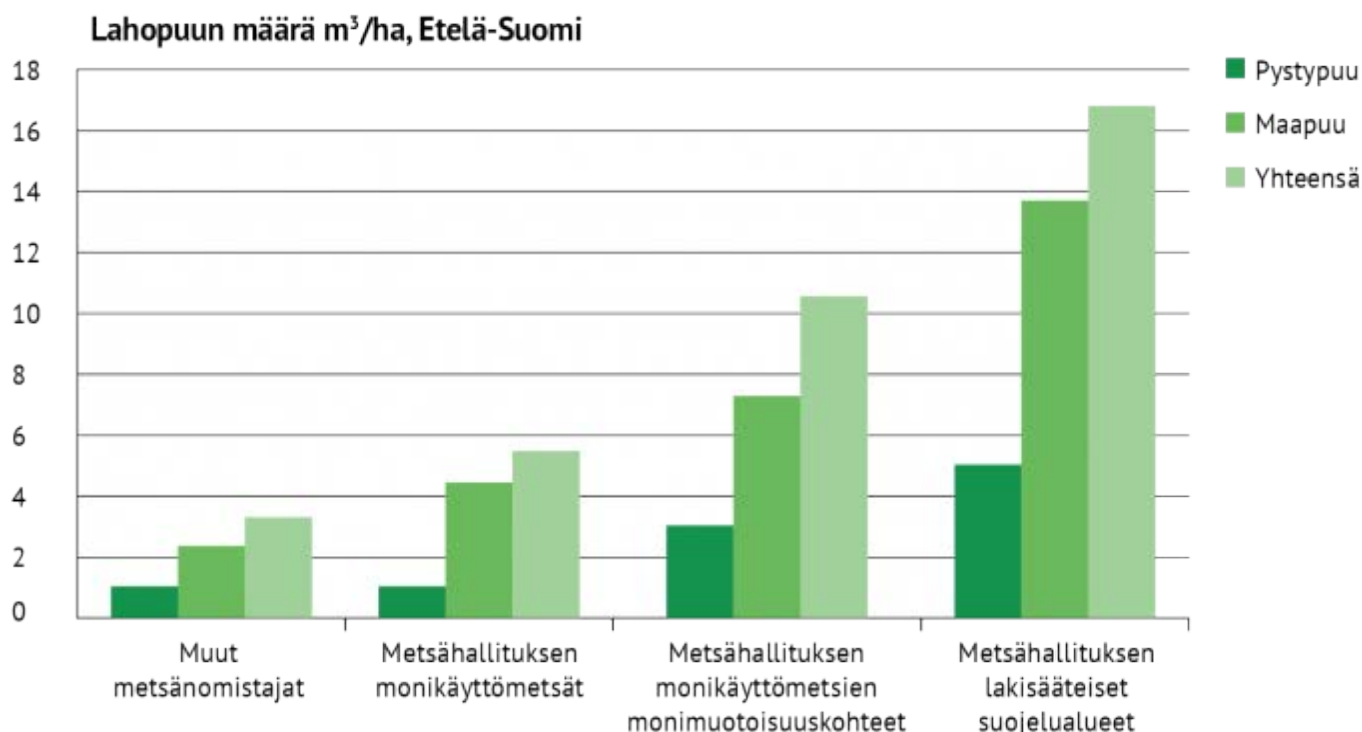
Yleisten yhteiskunnallisten veloitteiden hyötyjen kuvaamisessa käytetään laadullisia mittareita. Raportoinnissa seurataan luonnon monimuotoisuudelle tärkeiden rakennepiirteiden kehittymistä, kuten lahoppuun ja järeän haavan määrää, sekä virkistyskäyttöä.

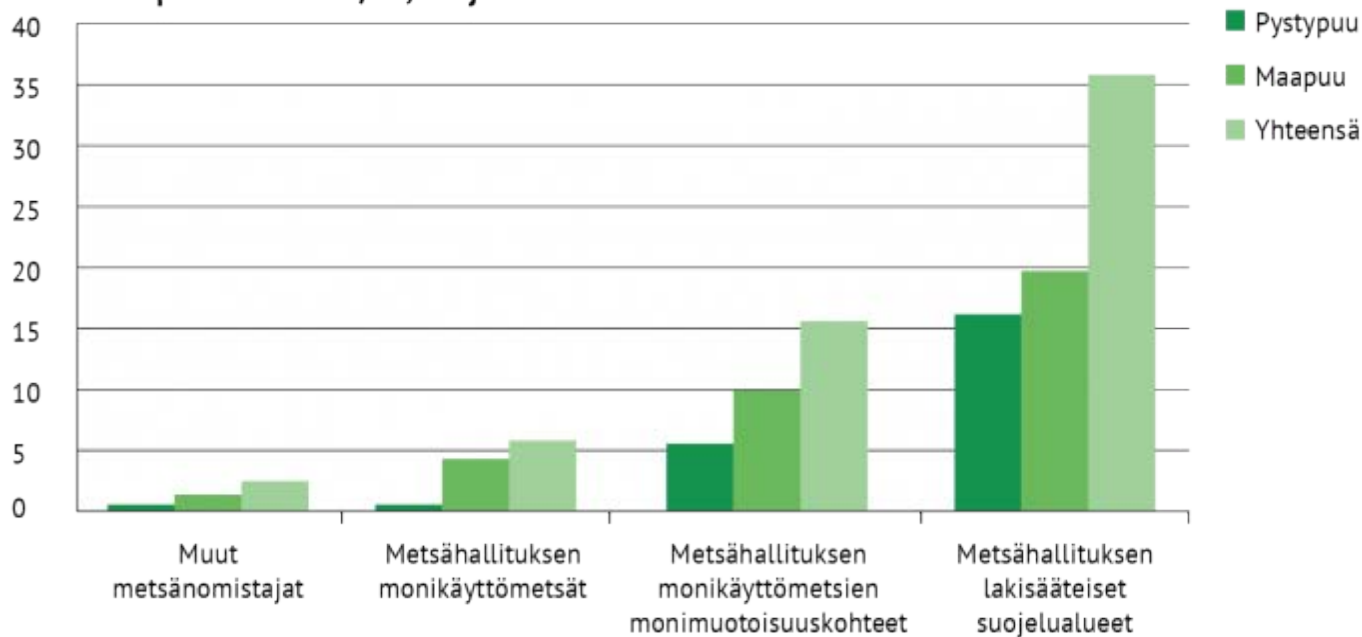
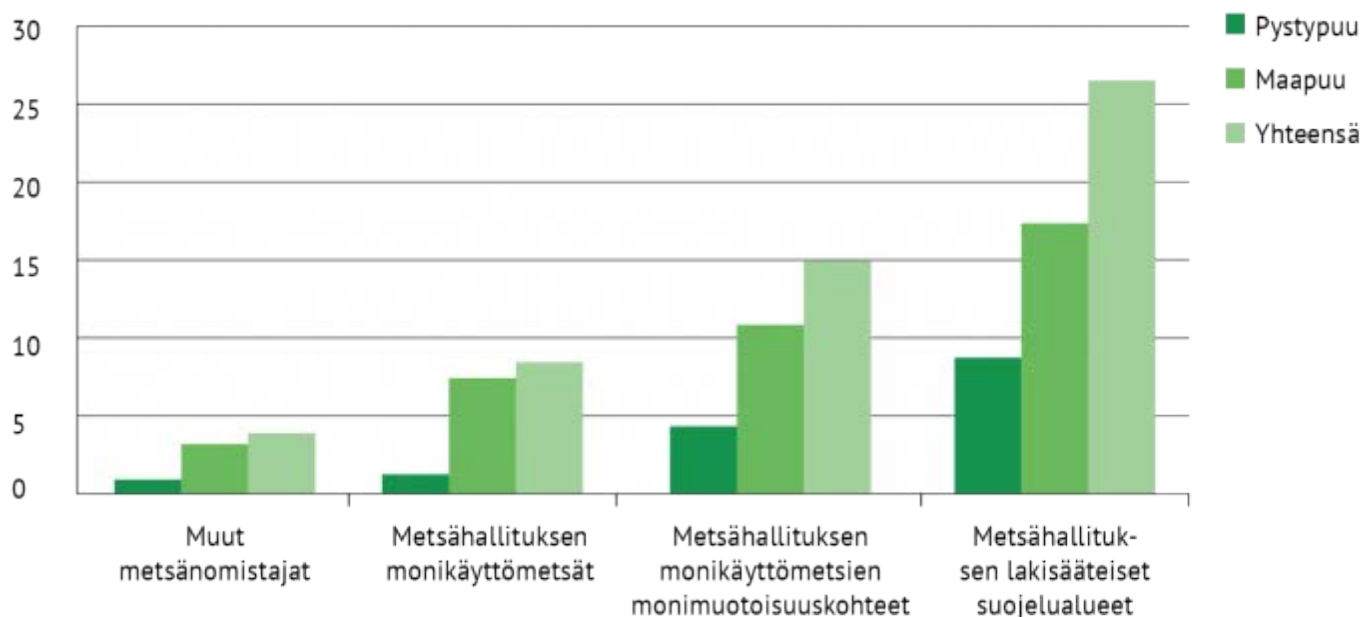
Lahoppuun määrä on valtion mailla suurempi kuin yksityismetsissä

Metsien rakennepiirteistä erityisesti kuolleen puun eli lahoppuun määrä on monimuotoisuuden turvaamisen kannalta tärkeä. Suomen metsälajistosta noin neljännes, noin 4 000 lajia, on suoraan tai välillisesti riippuvaisia lahoppuusta.

Metsähallituksen monikäyttömetsissä on rajalliset lähtökohdat tuottaa monimuotoisuushyötyjä, koska maiden sijainti painottuu pohjoiseen, maat ovat keskimääräistä karumpia ja monimuotoisuudeltaan edustavimmat alueet on jo siirretty suojelualueiksi.

Monikäyttömetsien ekologisesti tärkeimmät kohteet, kuten lehdot ja korvet, on rajattu metsätaloustoimien ulkopuolelle tai niitä käsitellään varovasti kohteen luontoarvot säilyttäen. Näillä kohteilla kuolleen puun määrät ovat tavanomaisia monikäyttömetsiä korkeammat ja kehitys näyttää lahoppulajiston kannalta suotuisalta.

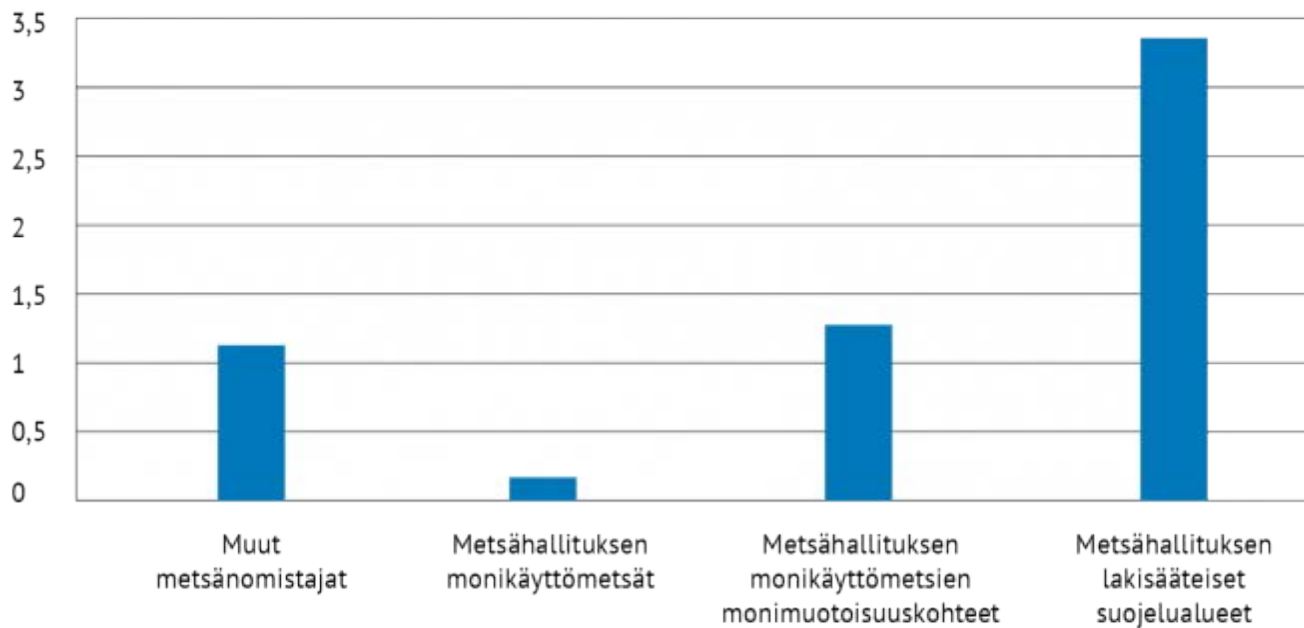
Lahopuun määrä m³/ha, Pohjanmaa-KainuuLahopuun määrä m³/ha, Lappi

Järeää haapaa on erityisesti ekologisesti tärkeillä kohteilla

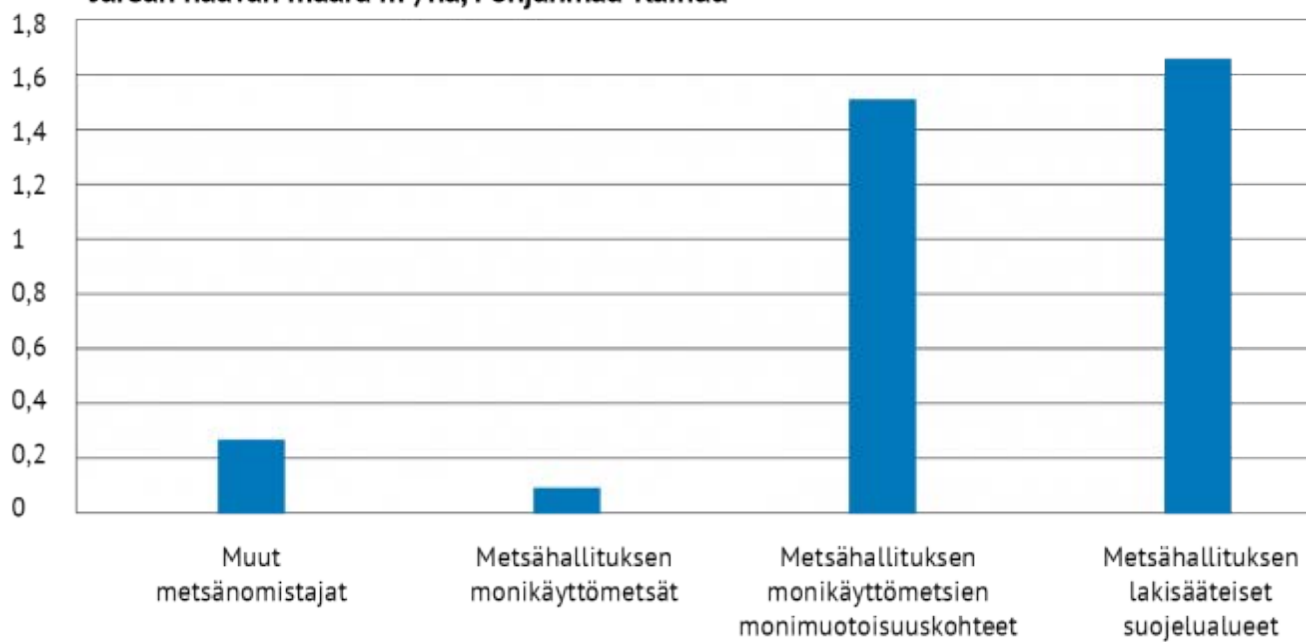
Haavalla on tärkeä rooli metsäluonnon monimuotoisuuden suojelussa. Se tarjoaa elinympäristön useille uhanalaisille hyönteisille, sienille, sammalille ja jäkälille.

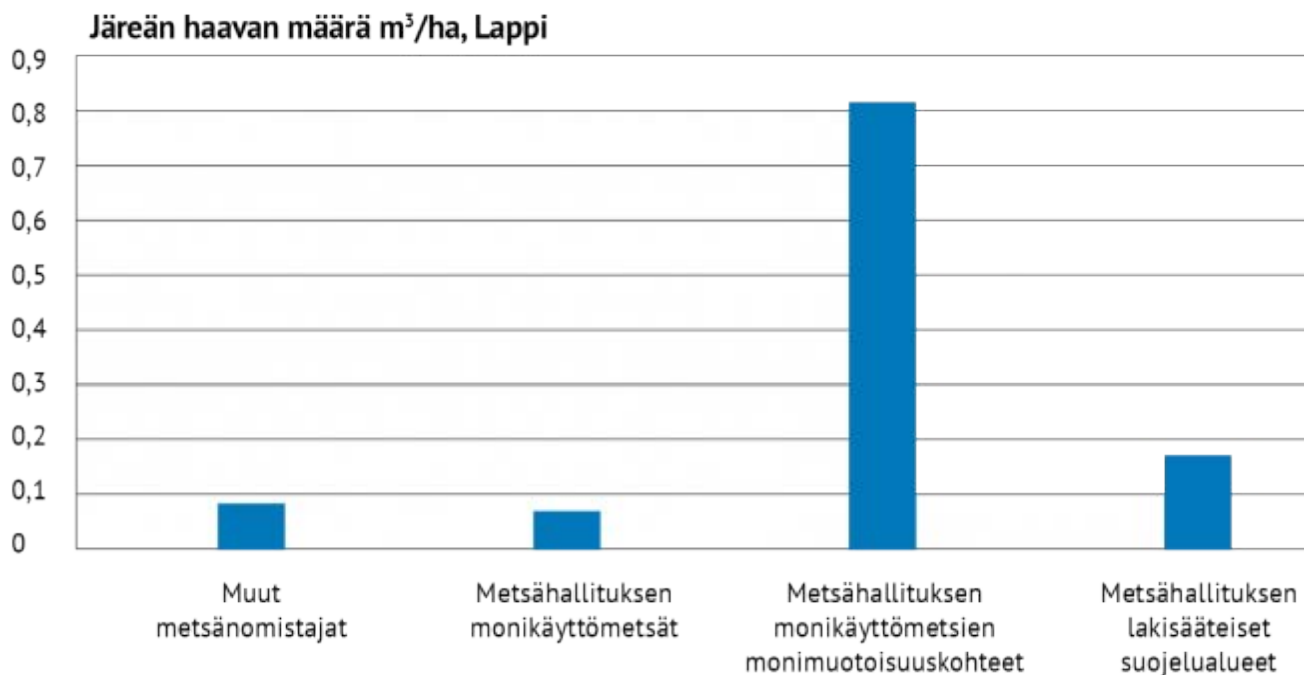
Monikäyttömetsien ekologisesti tärkeissä monimuotoisuuskohteissa haapaa on suhteellisen paljon. Tavallisissa monikäyttömetsissä haapaa on keskimäärin vähemmän muun muassa sen vuoksi, että valtion maat sijaitsevat keskimääräistä karummilla alueilla. Lapin alueella haapaa on erityisesti juuri monikäyttömetsien monimuotoisuuskohteissa.

Järeän haavan määrä m³/ha, Etelä-Suomi

Järeän haavan määrä m³/ha, Pohjanmaa-Kainuu

Monikäyttömetsistä virkistyshyötyjä jokaisella käynnillä 200 euron edestä

Suojelu- ja retkeilyalueiden lisäksi myös monikäyttömetsät tuottavat monipuolista hyötyä virkistyskäytössä. Hyödyn suuruutta on arvioitu monikäyttömetsien tiestölle vuosina 2014-2015 tehtyjen käyttöselvitysten perusteella. Esimerkiksi Kainuussa monikäyttömetsissä käytiin 500 000 kertaa vuoden aikana. Tämä tarkoittaa sitä, että Kainuun maakunnan monikäyttömetsissä kävi keskimäärin yksi henkilö jokaisella hehtaarilla.

Metsätalouden käyttöön rakennetun tiestön käytöstä 85 prosenttia on virkistyskäyttöä. Tiestö mahdollistaa pääsyn monikäyttömetsiin ja siellä tapahtuvan monenlaisen virkistyskäytön, kuten metsästyksen, marjastuksen, kalastuksen ja koirien kanssa ulkoilun. Terveys- ja hyvinvointivaikutuksista merkittävin on fyysisen kunnon nousu, mutta myös psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin nousu on merkittävä. Haastatellut vastaajat arvioivat hyvinvointinsa nousun 200 euron arvoiseksi yhtä monikäyttömetsiin tehtyä käyntikertaa kohti.

Metsätalouden ympäristötavoitteet täyttyivät hyvin

Vuonna 2016 valtion monikäyttömetsistä myytiin puuta kuusi miljoonaa kuutiometriä. Puunkorjuun piirissä oli 2,5 prosenttia monikäyttömetsien alasta. Peitteelliseksi metsän jättävien kasvatushakkuiden osuus kaikista hakkuista oli yli 58 prosenttia. Osuus kasvoi edellisvuodesta viisi prosenttia.

Metsähallituksen Metsätalouden ympäristöopas asettaa selkeät ympäristövaatimukset metsätalouden harjoittamiselle ja laadun jatkuvalla parantamiselle. Vuosittain tehtävässä seurannassa arvioidaan näiden vaatimusten toteutuminen.

Puunkorjuun osalta seurataan sitä, miten luontokohteiden ominaispiirteet ja lajiesiintymät säilyvät uudistushakkuussa. Vuonna 2016 tässä onnistuttiin hyvin ja uudistusalojen luontokohteiden pinta-alasta 98,6 prosentilla kohteen ominaispiirteet säilyivät joko täysin tai lähes täysin (vuonna 2015: 95 %).

Säästöpuilla on tärkeä merkitys monille lahoppuusta riippuvaisille eliölajeille. Säästöpuut ovat pääosin eläviä puita, joista muodostuu ajan myötä luontaisesti lahoppuuta. Säästöpuina arvokkaita ovat myös ennen hakkuuta luontaisesti kuolleet, vielä pystyssä olevat puut. Seurannan mukaan vuonna 2016 uudistushakkuin käsitellylle hehtaarille jätettiin keskimäärin 11,7 Metsähallituksen metsätalouden ympäristöoppaan tavoitetason mukaista arvokasta säästöpuuta. Metsäsertifioinnin vaatimusten (10 kpl/ha) mukaisia säästöpuuta jätettiin 21 kpl/ha eli selvästi enemmän kuin sertifiointi vaatii.

Monimuotoisuus-, virkistys- ja maisemakohteissa käytettiin erityishakkuita ja turvattiin siten metsän peitteisyyden ja maisemanäkymien säilyminen. Erityishakkuiden osuus kaikista hakkuista oli 6,4 prosenttia (vuonna 2015: 6 %).

Case:

> [Monikäyttömetsien lajisuojelu hyvällä mallilla](#)

Kuva: Jari Salonen

Monikäyttömetsien lajisuojelu hyvällä mallilla

Valtion monikäyttömetsien kiireellisesti suojeltavien lajien esiintymät käytiin vuonna 2016 karttatarkasteluna läpi. Osa kohteista tarkastettiin myös maastossa. Tarkastelun kohteena olivat kaikki ympäristöhallinnon rekistereissä olevat kiireellisesti suojeltavien lajien esiintymät.

Ympäristöhallinto on arvioinut, että kiireellistä suojelua vaatii Suomessa 569 lajia. Valtaosa lajeista on selkärangattomia eläimiä, sammalia ja jäkäliä, mutta joukossa ovat myös saimaannorppa, naali, maakotka, hämeenkylmänkukka ja muurahaissinisiipi. Liito-orava ei lukeudu kiireellisesti suojeltaviin lajeihin.

Monikäyttömetsissä kiireellistä suojelua vaativien lajien kohteista valtaosalla tilanne oli hyvä. Suurin osa esiintymistä oli jo turvattuja: joko ne ovat Metsähallituksen omalla päätöksellä suojellussa luontokohteessa tai sellaisella alueella, jolla ei muusta syystä harjoiteta metsätaloutta, kuten vähäpuustoisilla soilla.

Muutamit kohteet kuitenkin tarvitsevat hoitoa tai ennallistamista, jotta elinolosuhteet säilyvät lajistolle suotuisina. Lapissa ennallistettiin jo kaksi suokohdetta poistamalla puustoa ja tukkimalla ojia. Etelä-Suomessa tullaan lähivuosina hoitamaan paahde-elinympäristöjä, jotta valosta ja lämmöstä riippuvaisille lajeille saadaan suotuisimmat elinolosuhteet.

Lue lisää:

[> Lajien ja luontotyyppien suojelu Metsähallituksessa](#)

Kuva: Martti Rikkinen

Asiakkaat ja sidosryhmät

Metsähallituksen asiakkaiden ja sidosryhmien kenttä on laaja. Yhteistyömuodot vaihtelevat kaupanteosta ohjaukseen, tiedonvaihtoon ja vuorovaikutukseen. Toiminnassa otetaan huomioon myös tutkimuksen, opetuksen, puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen maankäytön tarpeet.

Metsätaloudessa suurimpia asiakkaita ovat suomalaiset sellua, paperia ja sahatavaraa tuottavat metsäteollisuusyritykset. Metsähallitus toimittaa puuta yhteensä yli sataan eri toimituspaikkaan.

Kalastajat, metsästäjät ja retkeilijät ovat Metsähallituksen suurin yksityisasiakasryhmä. Vuonna 2016 myytiin yli 138 000 kalastus- ja metsästyslupaa sekä tehtiin 5,7 miljoonaa käyntiä kansallispuistoihin ja muille suojelu- ja retkeilykohteille. Monet matkailuyritykset toimivat myös valtion mailla ja vesillä ja näin käyttävät Metsähallituksen rakenteita tai alueita. Metsähallitus tekee pitkäjänteistä yhteistyötä satojen yritysten kanssa eri puolella Suomea.

Luonnonvarasuunnittelua yhdessä sidosryhmien kanssa

Valtion maa- ja vesialueiden käyttöön kohdistuu monenlaisia toiveita ja tavoitteita. Alueiden suunnittelussa niitä sovitetaan yhteen siten, että kestävä käytön rajat eivät ylitä. Keskeinen työkalu tässä on valtion maiden ja vesien käyttöä ohjaava luonnonvarasuunnittelu, joka vuonna 2016 käynnistyi Etelä-Suomessa.

Vuonna 2015 valmistuneen Kainuun luonnonvarasuunnitelman yhtenä tavoitteena oli vuorovaikutuksen lisääminen sidosryhmien kanssa. Marraskuussa 2016 Metsähallitus perusti Suomussalmelle yhteistyöryhmän keskustelemaan ajankohtaisista asioista. Mukana on paikallisia yhteistyökumppaneita elinkeino- ja hallintoalalta sekä harrastusryhmistä. Ensimmäisessä tapaamisessa marraskuussa keskusteltiin muun muassa Hossan kansallispuistosta sekä alueen metsien käsittelystä. Vastaava ryhmä perustetaan myös Kuhmoon.

Saamelaiskulttuurin harjoittamisen ehdot halutaan huomioida hyvin

Vapaaehtoisilla Akwé: Kon -ohjeilla halutaan turvata saamelaisosapuolten osallistuminen erilaisissa hankkeissa ja suunnitelmissa, kuten suojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelmien laadinnassa ja päättämisessä. Ohjeet auttavat Metsähallitusta toteuttamaan lakisääteisiä yhteiskunnallisia velvollisuuksia turvata saamelaiskulttuurin säilyminen.

Akwé: Kon -ohjeet on hyväksytty vuonna 2004, ja niiden taustalla on biologista monimuotoisuutta koskeva YK:n yleissopimukset artikla 8 (j), joka koskee alkuperäiskansojen tiedon ja käytänteiden kunnioittamista. Suomessa ohjeet on tarkoitettu saamelaisalueen hankkeiden ja suunnitelmien kulttuurillisen, ympäristöllisen ja sosiaalisen vaikutusten arviointiin, mikäli hankkeet saattavat vaikuttaa saamelaisten kulttuuriin, elinkeinoihin ja kulttuuriperintöön.

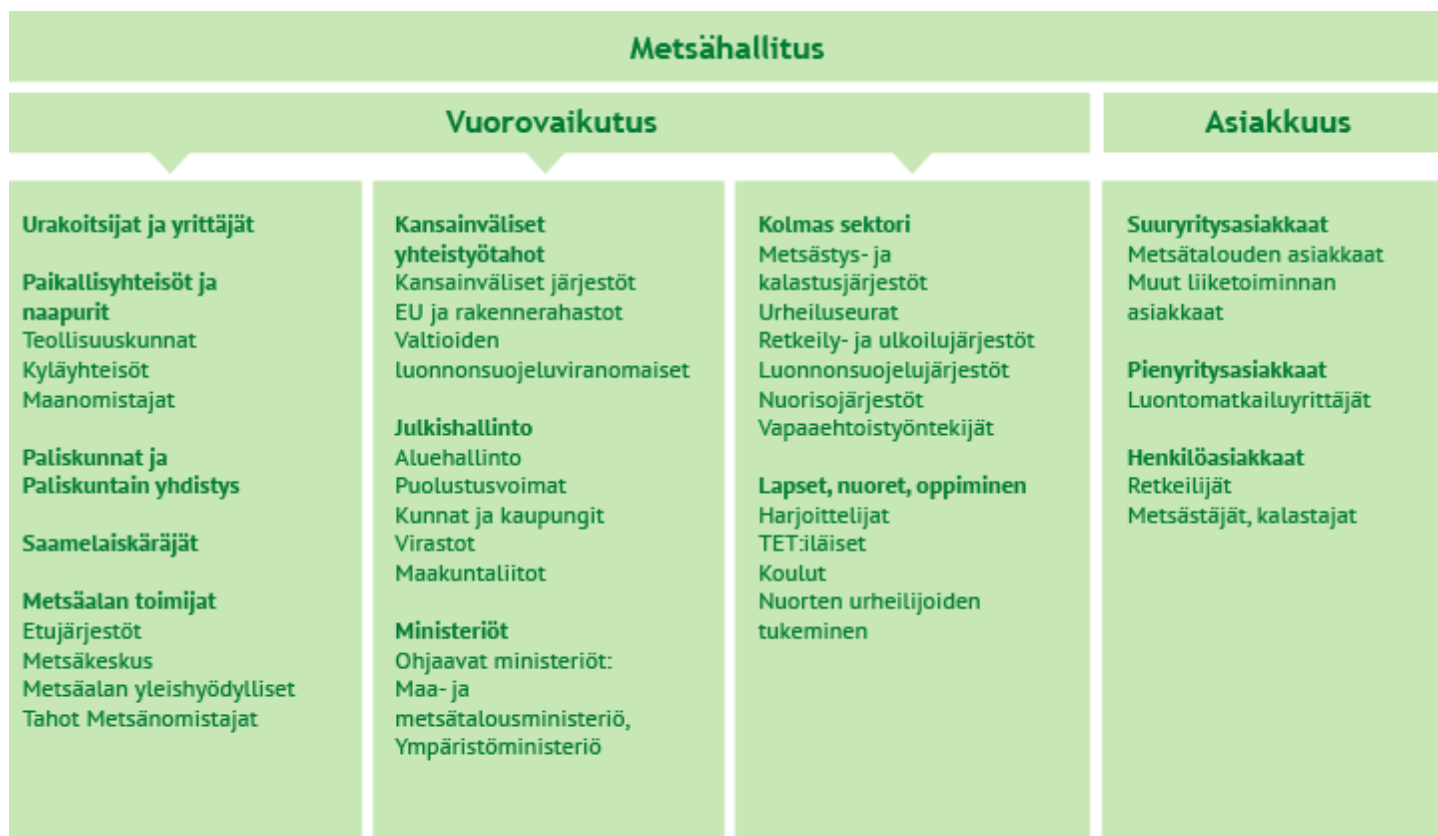
Metsähallituksessa Akwé: Kon -ohjeet otettiin käyttöön ensimmäisenä Hammastunturin erämaan hoito- ja käyttösuunnitelmassa, ja sen jälkeen Kevon luonnonpuiston ja Mallan luonnonpuiston hoito- ja käyttösuunnitelmissa. Vuonna 2017 valmistuu Vätsärin erämaan hoito- ja käyttösuunnitelma, jossa ohjeita on sovellettu. Akwé: Kon prosessi otettiin käyttöön myös Muddusjärven paliskunnan metsätalouden suunnitteluun vuonna 2016. Metsähallitus ja Saamelaiskäräjät ovat aloittaneet ohjeiden uudistamisprosessin vuonna 2017.

Luonnonhoitoa ja -suojelua yhdessä kumppaneiden kanssa

Metsähallitus koordinoi tai on mukana hankekumppanina useissa luonnonsuojelu- ja -hoitohankkeissa. Vuoden 2016 alussa käynnistyi sisävesien luonnon suojeluun tähtäävä hanke, Freshabit LIFE IP. Yhdessä 30 hankekumppanin kanssa Metsähallitus parantaa sisävesien tilaa ja luonnon monimuotoisuutta konkreettisilla kunnostustoimilla. Sisävesiluonnon lisäksi hankkeesta hyötyvät paikalliset yrittäjät, vesistöjen virkistyskäyttäjät sekä tulevat sukupolvet, jotka saavat nauttia puhtaammista sisävesistä.

Myös yksittäiset ihmiset ovat kiinnostuneita tekemään konkreettisia tekoja luonnon hyväksi. Metsähallituksen vapaaehtoistoiminta tarjoaa tähän paljon mahdollisuuksia. Vuonna 2016 yhteensä 3 788 vapaaehtoista teki vapaaehtoistyötä suojelualueiden hoidon, uhanalaisen lajiston tai kestävien riista- ja kalakantojen hyväksi. Vapaaehtoisten määrä kasvoi edellisvuodesta. Valtaosa vapaaehtoistoiminnasta toteutettiin yhteistyössä yhdistysten ja järjestöjen kanssa.

Metsähallitus työllisti suojelualueiden hoidossa myös avolaitosvankeja yhteistyössä Rikosseuraamuslaitoksen kanssa. Vuonna 2016 erilaisissa suojelualueiden huolto- ja kunnostustehtävissä vankien kokonaistyömäärä oli 60 henkilötyövuotta.

Lue lisää:

- > Luontomatkailun yritystoiminta valtion alueilla
- > Urakointi ja metsäpalvelut monikäyttömetsissä
- > Freshabit LIFE IP – Yhteistyötä vesiluonnon säilyttämiseksi

Caset:

- > Pitkäjänteistä työtä saamen kielen ja kulttuurin edistämiseksi
- > Luonnonvarasuunnittelu on joukkuepeliä
- > Kohti rikoksetonta tulevaisuutta
- > Vapaaehtoistyö pelasti norpan pesinnän
- > Luontotalkoot kovakuntoisille

Henkilöstö

Metsähallituksessa edistetään suunnitelmallisesti monia työyhteisön hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä asioita. Reilu ja oikeudenmukainen kohtelu, jatkuva oppiminen ja työyhteisön kehittäminen kuuluvat jokaiselle, samoin kuin oikeus hyvään johtamiseen ja avoimeen palautteeseen.

Metsähallituksessa työskentelee yli 1400 ammattilaista. Heistä määräaikaisia on lähes 15 prosenttia. Henkilöstöstä miehiä on 63 ja naisia 37 prosenttia. Henkilöstön keski-ikä on 53 vuotta. Suurin osa henkilöstöstä, noin 1250, työskentelee toimipisteissä eri puolella maata. Pääkonttorissa Vantaan Tikkurilassa työskentelee noin 160 metsähallituslaista. Henkilöstömäärältään seuraavaksi suurimmat toimipisteet ovat Rovaniemellä, Oulussa, Jyväskylässä, Ivalossa ja Lieksassa.

Vuoden 2016 lopulla käytiin Metsätalous Oy:n metsurityöhön liittyvät yhteistoimintaneuvottelut. Neuvotteluissa haettiin keinoja metsurityön tuottavuuden ja kannattavuuden parantamiseksi erityisesti työskentelyolosuhteitaan haastavimmaksi ja kustannuksiltaan kalleimmaksi talvi ajaksi.

Henkilöstön vire hyvällä tasolla

Metsähallitus toteutti yhteistyössä HR4 Group Oy:n kuuluvan Promenade Research Oy:n kanssa uudenlaisen henkilöstötutkimuksen saadakseen kattavammin tietoa muutosjohtamisen onnistumisesta, henkilöstön hyvinvoinnin kytkeytymisestä tuloksellisuuteen sekä työvireestä. Henkilöstökyselyn vastausprosentti oli 66, joka on hieman edellisvuotta korkeampi.

Hyvinä asioina todettiin, että naisten ja miesten kohtelu koetaan tasa-arvoisena, työturvallisuudesta huolehditaan kiitettävästi ja lähiesimiestyötä arvostetaan. Henkilöstön innostus ja energisyys vaikuttavat koko organisaation suorituskykyyn, ja tätä viretasoa tutkittiin tunnemittarin avulla. Asteikolla 1–5 Metsähallituksen viretila on 3,86 eli hyvä. Vire syntyy tehtävien vastuualueiden selkeydestä, arvostuksen kokemisesta työyhteisöissä, vaikutusmahdollisuuksista työssä sekä uuden oppimisesta. Työhyvinvointia uhkaaviksi tekijöiksi henkilöstö mainitsi lisääntyvän kiireen ja tunteen työajan riittämättömyydestä.

Uusi työkalu esimiestyön kehittämiseksi

Metsähallituksen ja Terveystalon työterveyshuoltosopimusta jatkettiin vuosiksi 2017-2019. Työterveys sopimukseen liitettiin viime vuoden aikana kaikki tytäryhtiöt, tällä varmistettiin yhdenmukaiset palvelut koko henkilöstölle.

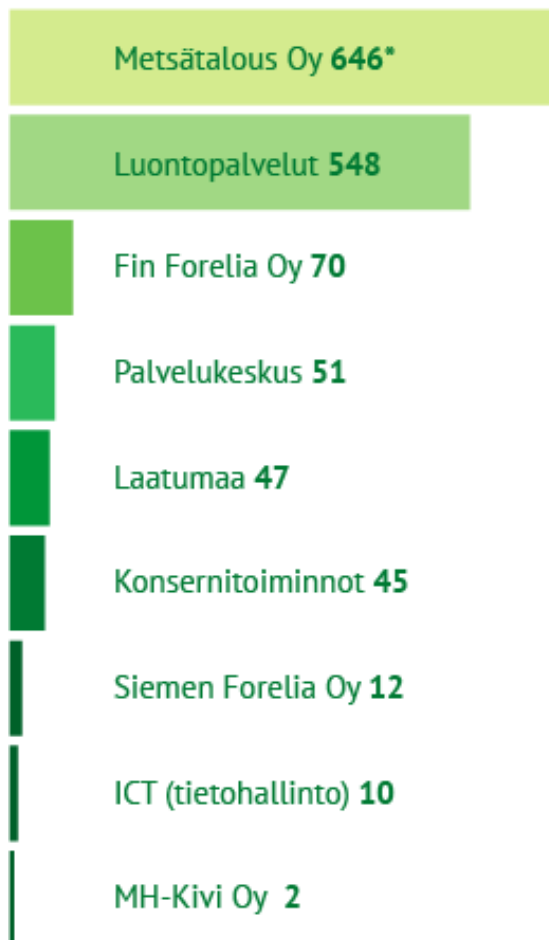
Esimiestyön kehittämiseksi otettiin käyttöön Arc Oy:n kanssa yhteistyössä Metsähallitukselle räätälöity esimiesarvointikysely, jossa arvioidaan esimiehen ja johtajan johtamistapaa. Ensimmäisiä tuloksia saadaan vuoden 2017 alussa.

Uusille metsähallituslaisille järjestettiin perehdytyskoulutusta. Luontopalvelujen esimiehille räätälöitiin esimiesvalmennusta työsuhde- ja työsuojeluasioissa. Työsuojelu- ja työturvallisuuskoulutuksia jatkettiin, pääpaino oli edelleen ennakoivan ajon kurseissa ja työturvallisuuskorttikoulutuksissa. Myös sisäilma-asiat ovat olleet ajankohtaisia ja edellyttäneet laajaakin yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa. Metsähallituksen toimintamalli hyvään sisäilmasto ympäristöön ajantasaistettiin.

Henkilöstöjakauma tulosalueittain

vakinaiset ja määräaikaiset yhteensä

Henkilötyövuodet tulosalueittain, htv 1431

Lue lisää:

[> Metsähallituksen henkilöstö esittäytyy](#)

Kuva: Kari Leo

Pitkäjänteistä työtä saamen kielen ja kulttuurin edistämiseksi

Metsähallitus on edistänyt saamen kielen käyttöä monen vuoden ajan, ja työ on palkittu saamen kieliteko -palkinnolla jo vuonna 2009. Sen jälkeen on panostettu myös saamenkielisten lasten luonto- ja kulttuurikasvatukseen. Saamenkielisiä elokuvaleirejä on järjestetty vuosina 2013-2015, ja vuonna 2016 annettiin erä- ja luontokasvatusta saameksi yli 600 koululaiselle osana Eräkummit-kiertuetta.

Henkilöstön saamen kielten käyttöä on tuettu vahvasti 2010-luvulla, nyt tulokset näkyvät henkilöstön kielenkäytössä, muun muassa keskusteluissa ja palavereissa. Saamenkielinen tiedottaja järjestää keskusteluhetkiä saamenkielisen henkilöstön kanssa.

Metsähallituksella on laajat verkkosivustot niin pohjois-, inarin- kuin koltansaameksiksi. Materiaalia käännetään laajasti varsinkin pohjoissaameksi - ja inarin- ja koltansaameksi silloin, kun asia koskettaa kyseisten kielialueiden puhujia.

Myös sosiaalista mediaa tuotetaan saameksi. Saamenkielinen Sámi meahcit ja luondu -Facebook-sivulla on yli 500 seuraajaa ja sinne tuotetaan materiaalia monta kertaa viikossa. Saamen kieli näkyy myös Twitterissä saamenkielisen tiedottajan käyttäessä omaa tiliään myös Metsähallituksen saamenkielisiin twiittauksiin.

Metsähallituksen yleisötilaisuuksissa ja kokouksissa paikallisen väestön kanssa on järjestetty tulkkaus, jolloin saamelaisilla on mahdollisuus käyttää äidinkieltään. Yhteistyötä tehdään saamelaistoimijoiden, kuten Yle Sápmi, Saamelaisalueen koulutuskeskuksen, Saamelaismuseum Siidan ja saamelaisyhdistysten, kanssa.

Lue lisää:

[> Metsähallituksesta saameksi](#)

Kuva: Kaisa Sirén

Luonnonvarasuunnittelu on joukkuepeliä

Metsähallitus käynnisti vuonna 2016 Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman valmistelun. Suunnitelma-alue kattaa 16 maakuntaa. Tästä alueesta noin miljoona hehtaaria maata ja kaksi miljoona hehtaaria vettä on valtion omistuksessa ja Metsähallituksen hoidossa.

Suunnittelua tehdään kolmen yhteistyöryhmän kanssa. Itä-Suomen, Länsi-Suomen ja Meri-rannikkoalueen yhteistyöryhmissä on lähes 60 edustajaa merkittävistä alueellisista organisaatioista kuten maakuntaliitoista, kunnista, oppilaitoksista, yrityksistä ja järjestökentältä ammattikalastajista luonnonsuojeluyhdistyksiin.

Yhteistyöryhmien työpajoissa on toivottu Metsähallitukselta taloudellisia hyötyjä eri muodoissa sekä työllisyyttä, retkeilyä, kalastusta ja metsästystä edistävän toiminnan harjoittamista. Erittäin vahvasti esiin ovat nousseet metsien terveysvaikutukset.

– Suunnittelussa erilaiset tavoitteet kartoitetaan ja sovitetaan yhteen siten, että alueiden ekologinen, sosiaalinen ja taloudellinen kestävyys turvataan, kertoo luonnonvaraprojektin ohjausryhmän puheenjohtajana toimiva aluejohtaja Markku Vainio Metsähallituksesta.

Pohjois-Karjalan Osuuskaupan (PKO) matkailu- ja ravitsemiskaupan toimialajohtaja Mikko Hautasaari näkee yhteistyön merkittävänä.

– Metsähallitus on meille tärkeä kumppani jo yksinomaan Kolilla sijaitsevan hotellitoiminnan vuoksi. Suunnitteluprosessi on avaintyökalu, jotta voimme ennakoida tulevaa ja löydämme uusia toimintamalleja esimerkiksi alueen elinvoiman näkökulmasta.

– Metsähallitus on juuri nyt hyvin kiinnostava organisaatio ja keskeinen sidosryhmä monelle toimijalle. Suunnitteluprosessi on mitä mainioin areena vuoropuhelulle ja vaikuttamiselle, kiteyttää **Luonnonvarakeskuksen** pääjohtaja Mari Walls, joka toimii puheenjohtajana Meri-rannikkoalueen yhteistyöryhmässä.

Suunnitelma valmistuu toukokuussa ja se ohjaa Etelä-Suomen valtion maiden ja vesien käyttöä vuosina 2017-2022.

Lue lisää:

› [Etelä-Suomen luonnonvarasuunnittelu](#)

Kuva: Jari Salonen

Kohti rikoksetonta tulevaisuutta

Metsähallituksen ja **Rikosseuraamuslaitoksen** (RISE) yhteistyö jatkui useilla kohteilla vuonna 2016. Avolaitosvangit Hämeenlinnasta, Keravalta, Laukaasta, Suomenlinnasta ja Vilppulasta huolsivat Etelä-Suomen kansallispuistoja sekä rakensivat opasteita Helsingin edustalle Vallisaareen ja kunnostivat Mustajärven kämppää Evon retkeilyalueella. Erityisesti kesällä avatun, suuren yleisösuosion saaneen Vallisaaren huollosta ei olisi selvitty ilman Suomenlinnan avovankilan kanssa tehtyä yhteistyötä.

Luontoympäristö, ryhmässä toimiminen ja työssä eteen tulevat tilanteet ja niiden ratkaiseminen parantavat sekä fyysistä kuntoa että itsetuntoa ja luottamusta omiin kykyihin.

– Ennen kaikkea vankityöstä hyötyvät vangit itse. Vapauteen harjoitellaan käytännönläheisessä ja fyysisessä ulkoilmatyössä, jota jokainen tekee taitojensa mukaan. Kyseessä voi olla ensimmäinen työsuhde, jossa heille uskotaan minkäänlaista vastuuta. Se on tärkeä askel matkalla vankeudesta kohti vapautta. Lisäksi työnteko vahvistaa uskoa omiin taitoihin ja kykyihin. Työ luontokohteissa on etappi matkalla kohti vapautta ja normaalia elämää, kertoo **Laukaan vankilan** johtaja Tuula Tarvainen.

Vankien työn ansiosta retkeilypalvelut pysyvät paremmassa kunnossa, mikä hyödyttää suoraan myös veronmaksajaa ja luontomatkailuyrityksiä.

Metsähallituksen työkohteet ovat yksi työkalu vangin kuntoutuksessa matkalla kohti rikoksetonta tulevaisuutta. Kaikki muut vankeihin liittyvät tehtävät ja asiat hoidetaan vankilassa. Vangit ovat Metsähallituksen Luontopalveluissa töissä ja heihin suhtaudutaan työntekijöinä.

Kuva: Kai Takala

Vapaaehtoistyö pelasti norpan pesinnän

Talvella 2016 apukinoksia kasattiin jo kolmantena perättäisenä vuotena parantamaan saimaannorpan pesimäolosuhteita heikossa lumitilanteessa. Saimaannorpan lisääntymismenestys on riippuvainen lumi- ja jääpeitteestä, koska norppa tekee pesänsä rantajäälle muodostuneisiin lumikinoksiin. Pesä suojaa poikasta myös kylmältä ja pedoilta, ja tarjoaa emälle rauhallisen paikan imettää.

Lauhoina talvina riittäviä kinoksia pesäntekoon ei ole. Itä-Suomen yliopistossa kehitetty apukinosmenetelmä on siten tärkeä suojelutoimi saimaannorppakannan vaalimisessa.

Tammikuussa 2016 lumitilanne oli Saimaalla vaihteleva. Suurten selkien saarten ja luotojen rantoihin oli muodostunut kohtuullisia kinoksia, mutta pienipiirteisemmällä vesialueilla lumikinoksia ei ollut lainkaan. Apukinosten kasaamiseen osallistui kaikkiaan 174 henkilöä, joista 147 oli vapaaehtoisia. Kaikkiaan 211 kinosta kasattiin eri puolille Saimaata ja työ tehtiin lähes kahdessa viikossa.

Metsähallitus koordinoi kinosten kasaamisen ja **Itä-Suomen yliopisto** sekä **WWF Suomi** osallistuivat työn toteuttamiseen merkittävällä panoksella, myös paikallisten **ELY-keskusten** henkilökuntaa osallistui apukinostyöhön.

Keväällä tehdyn pesälaskennan mukaan noin puolet 86 havaitusta kuutista syntyi apukinospesiin ja poikaskuolleisuus jäi yhtä alhaiseksi kuin hyvinä lumitalvina. Apukinokset ovat tehokas menetelmä parantaa saimaannorpan poikasten selviytymistä. Hyvä paikallisista vapaaehtoisista luotu verkosto on välttämätön osa työn toteutusta.

Lue lisää:

› [Saimaannorpan suojelutoimet tuottavat tulosta](#)

Kuva: Mervi Kunnasranta, UEF

Luontotalkoot kovakuntoisille – pitkospuita Martimoaavalle

Kesällä 2016 seitsemän vapaaehtoista uusi talkootöinä pitkospuita Martimoaavan soidensuojelualueella Etelä-Lapissa. Talkookohde oli hankalasti saavutettavissa, sillä tien varresta oli kohteelle vielä useiden kilometrien polkutaival. Metsähallituksen kenttäpäällikkö keksikin kertoa talkooilmoituksessa, että kyseessä ovat kovakuntoisille soveltuvat talkootreenit luonnon helmassa. Aihe innosti sekä vapaaehtoisia että mediaa, ja talkoopaikat varattiin nopeasti loppuun. Kaikki halukkaat eivät mahtuneet mukaan.

Talkoolaisille tarjottiin ilmainen majoitus ja ruoka sekä kuljetus majapaikasta Martimoaavalle. Työ oli vanhojen pitkospuiden purkamista ja uusien rakentamista soidensuojelualueella. Alku- ja loppuverryttelynä joutui kävelemään tai maastopyöräilemään tieltä 5-6 kilometriä työkohteeseen ja takaisin.

Martimoaavan kovakuntoisten luontotalkoot saivat runsaasti medianäkyvyyttä ja avasivat täysin uuden näkökulman talkootöihin. Kaikki talkoolaiset olivat hyväkuntoisia ja erittäin motivoituneita – vapaaehtoistyö tuottaa aina tekijälleen hyvää mieltä ja iloa, mutta usein myös kohentaa kuntoa!

Kuva: Erkki Ollila, Metsähallitus

Sanasto

Biotalous: Biotalousella tarkoitetaan luonnosta saatavien uusiutuvien materiaalien hyödyntämistä ja niihin liittyvien innovaatioiden ja teknologioiden kehittämistä ja käyttöönottoa.

Ekosysteemipalvelu: Ekosysteemipalveluilla tarkoitetaan ihmisten luonnosta saamia erilaisia aineellisia ja aineettomia palveluja ja hyötyjä, kuten luonnonvaroja ja -prosesseja, luonnon monimuotoisuutta jne.

Erityishakkuu: Metsän monimuotoisuuden säilyttämisen, maisemallisten syiden tai metsän monikäytön takia kohde hakataan eri tavoin kuin harvennus- tai päätehakkuussa. Esimerkiksi paahteisilla harjuilla voidaan poistaa paljon puustoa, jotta saadaan lisää valoa paahdeympäristön lajeille. Puustoa voidaan poistaa myös vähän, jotta säilytetään metsän peitteisyys ja varjoisuus

Erirakenteisuus: Eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatuksessa metsien uudistuminen tapahtuu tekemällä pienaukkoja tai vähentämällä suurten puiden varjostusta yläharvennuksella. Metsässä kasvaa koko ajan eri-ikäisiä puita, eikä metsää hakata kokonaan aukeaksi.

Harvennus- eli kasvatushakkuu: Kasvatushakkuu on metsätalouden toimenpide, jolla parannetaan metsästä saatavaa taloudellista tuottoa. Kasvatushakkuussa poistetaan huonolaatuiset puut tai sellaiset puut, jotka haittaavat metsikön parhaiden puiden kasvua. Kasvamaan jätettävät puut järetyvät ja näin metsikkö saavuttaa nopeammin päätehakkuuvaiheen.

Kansallispuisto: Kansallispuistot ovat suuria luonnonsuojelualueita. Niiden avulla turvataan luonnon monimuotoisuutta ja tarjotaan ihmisille mahdollisuus liikkua luonnossa.

Leimikko: Metsäala, joka aiotaan käsitellä hakkuutoimenpiteellä.

Monikäyttömetsä: Metsähallituksen metsätalouskäytössä olevat alueet ovat monikäyttömetsiä. Niiden käytössä ja hoidossa turvataan metsien ekosysteemipalvelut, kuten puuntuotanto, virkistyskäyttö, porotalouden ja saamelaiskulttuurin edellytykset sekä metsäluonnon monimuotoisuus.

Päätehakkuu: Uudistuskypsän eli metsätalouden näkökulmasta halutun iän tai järeiden saavuttaneen metsikön hakkuu.

Säästöpuu: Hakkuissa kohteelle pystyyn jätettävä puu. Säästöpuut ovat eri puulajeja ja eri ikäisiä. Ne monipuolistavat metsän rakennetta ja tarjoavat ajan kuluessa ravintoa useille lahoppuusta riippuvaisille lajeille.

Uudistusala: Päätehakattu alue, johon perustetaan uusi metsä.

Metsähallitus-konsernin hallituksen toimintakertomus tilikaudelta 15.4.-31.12.2016

Uusi metsähallituslaki astui voimaan 15.4.2016. Lain voimaantulon myötä vanha liikelaitos lakkasi olemasta 14.4.2016 ja uuden lain mukainen Metsähallitus-liikelaitos aloitti toimintansa 15.4.2016. Uudistuksesta aiheutuvan rakennemuutoksen takia tilinpäätöksessä ei esitetä vertailutietoja edelliseen vuoteen.

Perustetun Metsätalous Oy:n tilikausi oli sama kuin liikelaitoksen. Kaikki muut tytäryhtiöt antavat tilinpäätöksensä tilikaudelta 1.1.-31.12. Konsernitiilinpäätökseen nämä tytäryhtiöt on yhdistelty ajanjaksolta 15.4. - 31.12.2016.

Laista johtuvat keskeiset muutokset

Uuden metsähallituslain mukaisen Metsähallitus-liikelaitoksen hallinnassa on valtion maa- ja vesiomaisuus, joka edustaa noin kolmasosaa Suomen pinta-alasta. Sen omistajaohjauksesta vastaa maa- ja metsätalousministeriö. Julkisissa tehtävissään Metsähallitus on myös ympäristöministeriön tulosohjauksessa.

Liikelaitos harjoittaa markkinaehtoista liiketoimintaa tytäryhtiöissään. Liikelaitos ja tytäryhtiöt muodostavat Metsähallitus-konsernin. Kiinteistökehitys ja julkiset hallintotehtävät (JHT) sekä konsernitoiminnot on organisoitu osaksi liikelaitosta. Myös konsernitoiminnot ja yhteiset palveluyksiköt ovat osa liikelaitosta. Julkiset hallintotehtävät on liikelaitoksen sisällä erillinen yksikkö.

Liiketoiminnan yhtiöittämisellä on tarkoitus varmistaa kilpailuneutraliteetti. Metsätalous-liiketoiminta yhtiöitettiin Metsähallitus Metsätalous Oy:ksi. Yhtiö ei omista metsiä. Sillä on käyttöoikeuskorvausta vastaan oikeus harjoittaa metsätaloutta valtion talous- ja monikäyttömetsissä. Metsähallituksen kiinteistökehitystä harjoittava Laatumaa jatkaa osana liikelaitosta. Laatumaa vastaa kiinteistöjen vuokrauksesta, kehittämisestä, myynneistä ja ostoista.

Metsähallituksen hallinnassa olevat valtion maa- ja vesialueet muodostavat kokonaisuuden, jota on tarkoituksenmukaista hoitaa yhdessä organisaatiossa. Myös Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät liittyvät valtion maa- ja vesiomaisuuden hallintaan. Kansallispuistot, erämaa-alueet ja muut luonnonsuojelualueet pysyivät organisaatiouudistuksessa julkisten hallintotehtävien yksikön vastuulla. Erätalouden ja erätalousjohtajan asema julkisten hallintotehtävien osana vahvistui.

Hallituksen asema liikelaitoksen johtamisessa vahvistui organisaatiouudistuksessa. Hallituksen tehtävänä on ohjata ja valvoa Metsähallituksen toimintaa sekä huolehtia Metsähallituksen strategisesta johtamisesta, hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Lisäksi uuden metsähallituslain mukaisesti luonnonvaroja koskevat suunnitelmat on nostettu hallituksen hyväksyttäväksi. Maankäyttöä koskevien tavoitteiden yhteensovittaminen korostuu hallitustyöskentelyssä aikaisempaa enemmän.

Metsähallituksen johtaminen konsernina korostui. Yhteensovittaminen korostuu kaikkien yksiköiden toiminnan ohjauksessa. Ydintoimintaa tukevat tehtävät järjestelmiseen toteutetaan konsernitasoisesti. Tällä tavoitellaan toiminnan tehokkuutta ja laatua.

Eduskunta vahvisti uuden liikelaitoksen aloittavan taseen. Liikelaitoksen taseen oma pääoma koostuu peruspääomasta ja muusta omasta pääomasta.

Peruspääomaan kuuluvalla omaisuudella harjoitetaan liiketoimintaa. Sen suuruus on 2 601,5 miljoonaa euroa.

Muu oma pääoma on jaettu kahteen osaan. Julkisia hallintotehtäviä varten Metsähallituksen hallinnassa on valtion omistamia luonnonsuojelualueita ja erämaa-alueita, muita suojelutarkoitukseen osoitettuja tai hankittuja alueita sekä muuta julkisten hallintotehtävien hoidon kannalta tarpeellista omaisuutta. Tämä omaisuus on yhteensä 977,0 miljoonaa euroa ja se kuuluu Metsähallituksen muuhun omaan pääomaan. Muuhun omaan pääomaan kuuluvat lisäksi maa- ja vesialueet, joita ei ole suojeltu ja joita ei hyödynnetä taloudellisesti. Ne on merkitty liikelaitoksen muuhun omaan pääomaan 224,8 miljoonan euron arvolla. Tähän muun pääoman osaan kuuluvat muun muassa yleiset vesialueet.

Aloittavassa taseessa omaisuus arvostettiin uudelleen. Liiketoiminnan käytössä oleva maa- ja vesiomaisuus eli peruspääoma arvostettiin käypään arvoon. Käypään hintaan arvostaminen nosti maa- ja vesialueiden arvoa 90,1 miljoonalla eurolla. Liiketoiminnan käytössä olevalle peruspääomalle valtio asettaa tuottovaateen. Tuottovaateen perusteella määrittyy vuosittainen tuloutustavoite. Tuloutus maksetaan liiketoiminnan voitosta.

Julkisia hallintotehtäviä varten käytössä oleva muuhun omaan pääomaan sisältyvä omaisuus siirtyi uudelle liikelaitokselle kirjanpitoarvolla.

Uudelle Metsätalous-yhtiölle siirtyi apporttina metsätaloustoiminnan käyttöpääoma yhteensä 78,3 miljoonaa euroa. Siihen liittyvät erät arvostettiin kirjanpitoarvoon. Uuden yhtiön omavaraisuusaste oli perustamisvaiheessa 50 prosenttia.

Toiminta tilikaudella 15.4.-31.12. 2016

Talouspoliittinen ministerivaliokunta vahvisti 25.10. maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön valmistelemat Metsähallitusta koskevat omistajapoliittiset linjaukset vuosille 2016-2020.

Linjaukset korostavat Metsähallituksen tehtävää hoitaa hallinnassaan olevaa maa- ja vesiomaisuutta yhtenä kokonaisuutena valtion kiinteistöstrategian mukaan. Alueiden käyttö suunnitellaan luonnonvarasuunnitelmien mukaan tavoitteena mahdollisimman suuri yhteiskunnallinen kokonaisuhyöty ja kustannustehokkuus. Metsähallituksen yhteisiä prosesseja ja järjestelmiä johdetaan ja kehitetään kustannustehokkaina järjestelminä.

Liiketoiminnan tulostavoite säilyy vaativana. Linjausten mukaan sijoitetun pääoman tuotto prosentti on tarkoitus nostaa 4,6 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä. Tämä vastaa uudella taserakenteella noin 120 miljoonan euron tuloutustavoitetta. Tavoite edellyttää Metsähallituksen liiketoiminnan kannattavuuden parantamista ja kestävien hakkuumahdollisuuksien hyödyntämistä.

Luonnon monimuotoisuus ja virkistyskäyttö ovat tärkeä osa Metsähallituksen toimintaa. Liiketoiminnassa yhteiskunnallisten veloitteiden taso säilytetään korkeana. Tällä hetkellä noin 530 000 hehtaaria Metsähallituksen talousmetsistä on eriasteisten käyttörajoitusten piirissä luonnon monimuotoisuuden, virkistyskäytön ja porotalouden tarpeiden vuoksi. Myös Metsähallituksen kiinteistöliiketoiminnassa otetaan huomioon yhteiskunnallinen kokonaisuhyöty ja luodaan edellytyksiä yritysten liiketoiminnalle.

Julkisten hallintotehtävien yksikkö vastaa Suomen luonnonsuojelualueverkoston hoidosta ja käytöstä Metsähallituksen hallinnassa olevilla valtion alueilla sekä yksityisillä luonnonsuojelualueilla yhteistyössä niiden omistajien ja ELY-keskusten kanssa. Julkisten hallintotehtävien yksikkö vastaa myös metsästys-, kalastus- ja maastoliikenneasioista, valtion kalastonhoitomaksun keräämisestä, tuottaa yhteiskunnallisia luonto- ja retkeilypalveluja sekä hoitaa sille osoitettuja lajisuojelun tehtäviä kaikilla valtion mailla ja vesillä.

Omistajapoliittiset linjaukset pyrkivät parantamaan Luontopalvelujen tuottavuutta, ja lisäämään niiden vaikuttavuutta. Luontotyyppien suojelutasoa parannetaan Luontopalvelujen käytössä olevilla alueilla. Matkailu-, virkistys- ja erätaloukseen kehitetään kysyntälähtöisesti siten, että alueiden hyvinvointivaikutukset kasvavat ja yrittäjille luodaan liiketoimintamahdollisuuksia.

Hallitus vahvisti Metsähallituksen strategian vuosille 2017-2020 omistajapoliittisten linjausten pohjalta.

Strategian keskeiset linjaukset kuvaavat uuden Metsähallituksen tahtotilan: Takaamme valtion maiden parhaan tuoton yli sukupolvien; Lisäämme maakuntien elinvoimaa; Olemme vastuullisen toiminnan suunnannäyttäjä ja pysäytämme monimuotoisuuden vähenemisen valtion mailla; Toimimme yhtenäisesti ja tehokkaasti, hyödynnämme digitalisaation mahdollisuudet.

Tilikauden aikana Metsähallituksen tuottamien palvelujen kysyntää vahvisti yleinen taloustilanne, jossa oli nähtävissä piristymistä vuoden viimeisellä neljänneksellä. Matkailun kasvu ja kiinnostus luonnossa liikkumiseen näkyivät sekä luonto- ja eräpalvelujen kysynnän kasvuna, että kiinteistökehityksessä.

Lakiuudistus ja sen toimeenpano eivät vaikuttaneet Metsähallituksen palvelujen kysyntään ja palvelutarjontaan.

Konsernin liikevaihto oli 246,4 miljoonaa euroa ja tulos oli 55,9 miljoonaa euroa. Liiketoiminnan muut tuotot olivat 13,3 miljoonaa euroa ja niistä kiinteän omaisuuden luovutusvoitot 10,3 miljoonaa euroa. Julkisiin hallintotehtäviin saatu rahoitus valtion talousarvioista oli 33,8 miljoonaa euroa. Tilikaudella henkilötyövuosikertymä oli 1 027, joista liikelaitoksen osuus oli 497 henkilötyövuotta.

Liikelaitoksen taseeseen sisältyy muun oman pääoman erä, yhteensä 224,8 miljoonaa euroa, joka ei ole julkisten hallintotehtävien käytössä. Tähän tase-erään ei kohdistu tuottovaadetta. Omaisuuserään ei kohdistunut tuottoja tai kuluja tilikauden aikana.

Liiketoiminnan kehitys

Konsernin liiketoiminta koostuu tytäryhtiöistä ja liikelaitoksen kiinteistökehitysyksikkö Laatumaan liiketoiminnasta.

Liikevaihto	238,2 milj. €
Liikevoitto	64,4 milj. €
Osuus liikevaihdosta	27 %
Tulos	57,1 milj. €
Tuloutus valtiolle	116,7 milj. €
Sijoitetun pääoman tuotto	2,4 %
Investoinnit liikevaihdosta	5 %
Omavaraisuusaste	97 %
Liiketoiminnan henkilötyövuodet	639

Tulos ja tase

Metsähallitus-konsernin liiketoiminnan tulos oli 57,1 miljoonaa euroa. Liikevaihto oli 238,2 miljoonaa euroa. Se koostui pääasiassa puunmyynnistä ja vuokratuotoista. Metsätaloudesta kertynyt liikevaihto oli 218,5 miljoonaa euroa, loppuosa koostui vuokratuotosta, siemen ja taimimyyntistä sekä maa-ainesten myynnistä. Liiketoiminnan muut tuotot olivat 16,2 miljoonaa euroa. Tästä omaisuuden myyntituottoa oli 10,3 miljoonaa euroa.

Kuluissa suurin erä oli ulkopuoliset palvelut, yhteensä 106,6 miljoonaa euroa. Se koostui lähinnä metsäpalvelu- ja kuljetusyrityksille maksetuista palveluista. Nämä kulut olivat suoraan yhteydessä hakkuumääriin.

Henkilöstökulut olivat 41,6 miljoonaa euroa, ja niihin sisältyi 9,6 miljoonan euron lisäeläkemaksu. Se maksettiin Metsätalouden yhtiöittämisen yhteydessä henkilökunnan eläkevastuiden siirtyessä valtion järjestelmästä yksityiseen vakuutusyhtiöön. Lisäksi henkilöstömenoihin sisältyi 1,1 miljoonan euron kertaluonteinen erä.

Poistot olivat 2,7 miljoonaa euroa. Liiketoiminnan käytössä olevasta omaisuudesta on pääosa maa- ja vesialueita, joista ei tehdä poistoja. Tehdyt poistot liittyivät lähinnä rakennuksiin, metsäautoteihin, kiinteistöjen kehittämiseen ja tietojärjestelmiin.

Liiketoiminnan muut kulut olivat 29,2 miljoonaa euroa. Muihin kuluihin sisältyy 8,5 miljoonan euron kulu liittyen kartellioikeudenkäyntiin. Helsingin käräjäoikeus antoi ratkaisunsa raakapuukartelliasiassa kesäkuussa. Käräjäoikeus hylkäsi Metsähallituksen kannevaatimukset ja tuomitsi Metsähallituksen korvaamaan vastapuolen oikeudenkäyntikulut. Asian käsittely jatkuu ylemmissä oikeusasteissa.

Joulukuussa hallitus päätti taimiliiketoiminnan uudelleenjärjestelyn käynnistämisestä. Liiketoiminta on ollut tappiollista usean vuoden ajan. Liikelaitos alaskirjasi antamansa pääomalainan arvon varovaisuusperiaatteella. Konsernissa tehtiin 3 miljoonan euron varaus uudelleenjärjestelyyn liittyen.

Liiketoiminnan kustannustehokkuutta on kehitetty määrätietoisesti. Henkilöstökulut ilman kertaluonteisia eriä olivat tilikaudella 31,0 miljoonaa euroa ja 13 prosenttia liikevaihdosta. Muut kulut ilman kertaluonteista oikeudenkäyntiin liittyvää erää olivat 20,7 miljoonaa euroa, ja niiden osuus liikevaihdosta oli 8,6 prosenttia.

Liiketoiminnan taseen loppusumma oli 3 017,0 miljoonaa euroa, josta liikelaitoksen liiketoiminnan osuus oli 2 997,5 miljoonaa euroa. Liiketoiminta vastaanotti tilikauden aikana maa-alueita valtiolta hallinnansiirtoina ja valtionperintöinä yhteensä 1,1 miljoonan euron arvosta.

Liiketoiminnan investoinnit ja kiinteän omaisuuden myynnit

Liiketoiminnan investoinnit olivat yhteensä 6,9 miljoonaa euroa, ja ne katettiin tulo-rahoituksella. Suurimmat investoinnit liittyivät kiinteistökehitykseen.

Tilikauden alusta lukien metsäautoteiden rakentamismenoja ei enää käsitellä investointeina. Metsätalous Oy:n vastuulla on rakentaa ja ylläpitää toimintaansa tarvitsemat metsäautotiet. Yhtiö rakentaa tiet valtion maalle. Sillä ei ole omistusoikeutta teihin. Teiden rakentamismenot käsitellään muina pitkävaikutteisina menoina, ja ne jaksotetaan 10 vuodelle. Tilikaudella metsäautoteiden rakentamis- ja peruskorjausmenot olivat 5,1 miljoonaa euroa.

Kiinteän omaisuuden myynnistä saatu luovutushinta oli yhteensä 7,7 miljoonaa euroa. Myyneistä kirjattiin 4,5 miljoonaa euroa luovutusvoittoa. Luovutustappioita kertyi 13,8 tuhatta euroa.

Tiedot kiinteän omaisuuden luovutusten lukumäärästä, luovutushinnoista, - voitoista ja - tappioista 15.4-31.12.2016

Liiketoiminta	lkm	Kirjanpitoarvo	Luovutushinta	Luovutusvoitot	Luovutustappiot
Myynnit, maa- ja vesial.	427	1 156 304,22	5 518 532,18	4 376 054,96	13 827,00
Myynnit, rakennukset	5	13 510,64	134 018,00	120 507,36	0,00
Maankäyttömuutos-jht:lle	94	2 020 890,83	2 020 890,83	0,00	0,00
Muu, maa-al.	7	4 002,56	4 002,56	0,00	0,00
Yhteensä	533	3 194 708,25	7 677 443,57	4 496 562,32	13 827,00

Rahoitus

Uuden lain myötä konsernin liiketoiminnan rahoitusta on mahdollista hoitaa ns. konsernipankkiperiaatteella. Liikelaitos ja yhtiöt voivat lainata toisilleen rahaa markkinaehdoin. Kilpailuneutraaliteettisyistä liikelaitos ei voi taata tytäryhtiöidensä lainoja. Nämä takausjärjestelyt purettiin tilikauden alussa.

Liikelaitoksella ja tytäryhtiöillä ei ole pitkäaikaista lainaa. Liikelaitos antoi Fin Forelia Oy:lle 5 miljoonan euron lainan pääomalainaehdoin. Leasing-vastuut olivat tilikauden lopussa 4,6 miljoonaa euroa ja ne liittyivät lähinnä ajoneuvo- ja ICT-kalustoon.

Likviditeetin turvaamiseksi liikelaitoksella on 20 miljoonan euron komittoitu lainasopimus sekä 50 miljoonan euron yritystodistusohjelma. Osalla tytäryhtiöistä on luottolimiittitilit.

Metsähallitus ei harjoita sijoitustoimintaa. Kassaylijäämä sijoitetaan hallituksen hyväksymän rahoitusohjeen mukaan. Liiketoiminnan rahavirta oli 35,9 miljoonaa euroa. Investointeihin käytettiin 6,9 miljoonaa euroa. Omaisuuden myynti 13,9 miljoonalla eurolla vahvisti rahavirtaa.

Tilikauden aikana maksettiin tuloutusta valtiolle 106,7 miljoonaa euroa vuoden 2015 tuloksesta ja 10 miljoonaa euroa tilikaudelta 1.1.-14.4.2016. Rahoituksen rahavirta on 60,0 miljoonaa euroa alijäämäinen.

Konsernin rahavarat tilikauden alussa olivat 33,4 miljoonaa euroa ja tilikauden lopussa 3,9 miljoonaa euroa. Tilikauden lopussa konsernilla oli lyhytaikaista korollista lainaa 59,9 miljoonaa euroa.

Tuloskehitys liiketoiminnoittain

Liikelaitoksen liiketoiminnan tulos oli 51,0 miljoonaa euroa. Sen suurin tulolähde oli Metsätalous-yhtiön maksama 57 miljoonan euron käyttöoikeuskorvaus valtion metsien käytöstä.

Laatun harjoittaa kiinteistökehityслиiketoimintaa. Laatun vastaa kiinteistöjen vuokrauksesta, kehittämisestä, myynneistä ja ostoista. Laatun tulos oli 21,7 miljoonaa euroa.

Konsernitoiminnot ja yhteiset palvelut ovat osa liiketoiminta-emoa. Konsernin yhtiöille ja yksiköille tuottamien palvelujen tuotot olivat yhteensä 10,5 miljoonaa euroa.

Metsähallitus Metsätalous Oy hoitaa valtion monikäyttö- eli talousmetsiä sekä korjaa ja myy puuta. Metsähallituksen metsätaloudessa otetaan entiseen tapaan huomioon yhteiskunnalliset vaikutukset, kuten luonnon monimuotoisuus, virkistyskäyttö, työllisyyden edistäminen sekä saamelaiskulttuurin ja poronhoidon vaatimukset.

Yhtiön liikevaihto oli 219,4 miljoonaa euroa ja tulos oli 3,2 miljoonaa euroa. Yhtiön toiminta käynnistyi tulosmielessä haasteelliseen aikaan, eli juuri kun kevään puuntoimitukset oli tehty ja edessä oli kesän hiljainen myyntikausi metsähoitotöihin liittyvine kuluineen. Tulokseen sisältyy kertaluonteisia yhtiöittämiseen liittyviä eläkekuluja 9,6 miljoonaa euroa sekä 1,2 miljoonaa euroa muita yhtiöittämiseen liittyviä eriä.

Yhtiön tase koostuu lähinnä käyttöpääomaeristä, ja sen loppusumma oli 71,5 miljoonaa euroa. Yhtiön omavaraisuusaste oli 75,5 prosenttia. Oman pääoman tuotto oli 6,0 prosenttia.

Metsätalous Oy:n ensimmäinen tilikausi oli 15.4.-31.12. 2016. Yhtiön erillistilinpäätös on tehty tältä kaudelta. Metsähallituksen muut tytäryhtiöt laativat erillistilinpäätöksensä tilikaudelta 1.1.-31.12. 2016. Näiden tytäryhtiöiden tulokset on yhdistelty konsernin tulokseen liikelaitoksen tilikauden mukaan eli kaudelta 15.4.-31.12. 2016.

Siemen Forelia Oy tuottaa ja kauppa jalostettuja metsäpuiden siemeniä. Lisäksi yhtiö tuottaa siementen karistuspalveluja ja muita siementen käsittelyyn liittyviä palveluja. Yhtiöllä on siemenviljelmää eri puolella maata ja se on verkottunut toimintansa kehittämiseksi tutkimuslaitosten ja asiakkaidensa kanssa. Yhtiön tulos tilikaudelta 15.4.-31.12. oli 163 tuhatta euroa. Koko vuoden tulos oli 360 tuhatta euroa.

MH-Kivi Oy on Metsähallituksen omistama tytäryhtiö, joka harjoittaa maa-ainesliiketoimintaa. Metsähallitus on myynyt pääosan maa-ainesliiketoiminnastaan vuonna 2013. Kaupan osapuolten välinen riita-asia on käsitelty välimiesoikeudessa helmikuussa 2016. Välimiesoikeus hyväksyi MH-Kiven ja Metsähallituksen vaatimukset. Vastapuoli on nostanut kanteen välimiesoikeuden päätöksen kumoamiseksi. Asian käsittely on kesken. Riita-asian osapuoli, joka on yhtiön suurin asiakas, on hakeutunut yrityssaneeraukseen, ja MH-Kivi Oy kirjasi luottotappioksi kaikki saatavansa tältä. Tämän seurauksena yhtiön tulos kaudelta 15.4.-31.12. 2016 painui tappiolliseksi ja oli 323 tuhatta euroa. Yhtiön koko vuoden tulos oli 288 tuhatta euroa tappiollinen.

Fin Forelia Oy tuottaa metsäpuiden taimia. Yhtiön toiminta on ollut tappiollista viime vuosina. Toimiala on kärsinyt ylituotannosta. Leikatun tuotantomäärän ja biotalouden kasvun ansiosta tulevaisuuden markkinaodotukset ovat valoisammat. Kertomusvuoden aikana yhtiön tuotantokapasiteetin päätetyt leikkaukset toteutuivat ja toiminta keskittyi kolmelle tarhalle. Yhtiön tulos tilikaudelta 15.4.-31.12. oli 895 tuhatta euroa. Yhtiön koko vuoden tulos oli 121 tuhatta euroa tappiollinen.

Tuloskehityksen arviointi ja vertailukelpoinen tulos kalenterivuodelta 2016

15.4.2016 toteutettu uuden Metsähallituslain mukainen rakenne ja siihen liittyvät kertaluonteiset erät sekä poikkeava tilikausi eivät mahdollista suoraan tulosten vertailua edellisiin tilikausiin.

Liikelaitos on laatinut tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.-14.4.2016. Vertailukelpoinen tulos 2016 on laadittu yhdistämällä vuoden 2016 kaksi tilikautta ja huomioimalla rakennemuutoksesta johtuvat kulut.

Tuloslaskelma, liiketoiminta

Milj.euroa	vuosi 2016	vuosi 2015
LIIKEVAIHTO	332,9	337,2
Liiketoiminnan muut tuotot	26,4	28,5
Ulkopuoliset palvelut	162,5	164,1
Henkilöstökulut	52,7	46,2
Poistot ja arvonalentumiset	3,8	3,9
Liiketoiminnan muut kulut	37,3	32,9
LIIKEVOITTO	103,3	116,2
Liiketulos %	31%	34%
Tuloverot	6,5	8,8
TILIKAUDEN VOITTO	93,7	107,9

Vuoden 2016 tulokseen sisältyy uuden Metsähallituslain mukaisen rakennemuutoksen toteuttamiseen liittyvät kulut konsernissa yhteensä 11,7 miljoonaa euroa, joista henkilöstön lisäeläkekulun osuus oli 9,6 miljoonaa euroa.

Vuoden 2016 tuloksessa on lisäksi kertaluonteisia eriä yhteensä 12,6 miljoonaa euroa. Näihin sisältyy muun muassa vastapuolen oikeudenkäyntikulujen korvaus raakapuun myyntiin liittyvässä kartellioikeudenkäynnissä sekä yritysjärjestelyyn liittyvä varaus. Rakennemuutoskuluilla ja kertaluonteisilla erillä oikaistu toiminnallinen liiketulos oli 127,6 miljoonaa euroa.

Vuoden 2015 tuloksessa kertaluonteisten erien tulosta alentava vaikutus oli 5,6 miljoonaa euroa. Kertaluonteisilla erillä oikaistu toiminnallinen tulos vuodelta 2015 oli 121,8 miljoonaa euroa. Toiminnallista liiketulosta tarkasteltaessa tulosparannus vuodesta 2015 vuoteen 2016 oli 4,8 prosenttia.

Liiketoiminnalle asetetut tavoitteet

Metsähallituksen liiketoiminnan palvelu- ja muut toimintatavoitteet sekä tulos- ja tuloutustavoite tilikaudelle 15.4-31.12.2016 ja tavoitteiden toteutuminen.

Eduskunnan asettamat tavoitteet

Eduskunta asetti vuoden 2016 lisätalousarvioesityksen käsittelyn yhteydessä Metsähallituksen liiketoiminnalle seuraavat tavoitteet ajanjaksolle 15.4.-31.12.2016.

1. Liiketoiminnan keskeiset palvelutavoitteet ja muut tavoitteet

Metsähallitus on ottanut huomioon liiketoiminnassaan ja tytäryhtiöitä ohjatessaan Metsähallitusta koskevan lainsäädännön mukaiset yleiset yhteiskunnalliset velvoitteet.

Yleisten yhteiskunnallisten velvoitteiden huomioonottamisen vaikutus liiketoiminnan suoraan tulokseen oli 56,1 miljoonaa euroa kalenterivuoden 2016 aikana (55,6 miljoonaa euroa vuonna 2015).

Metsähallitus julkistaa osana tilinpäätöstään seurantaraportin Yleiset yhteiskunnalliset velvoitteet. Raportissa esitellään tarkemmin näiden vastuiden sisältöä, mittaamista, seurantaa ja saatuja hyötyjä.

2. Liiketoiminnan investointien ja investointisitoumusten määrä

Toteutuneet investoinnit olivat 6,9 miljoonaa euroa ja alittivat eduskunnan asettaman 20 miljoonan euron enimmäismäärän. Investointisitoumuksia oli yhteensä 5,9 miljoonaa euroa eduskunnan asettamasta 20 miljoonan euron enimmäismäärästä.

3. Liiketoiminnan lainanoton enimmäismäärä

Eduskunnan asettama enimmäismäärä lainanotolle oli 80 miljoonaa euroa. Metsähallituksella ei ole pitkäaikaista lainaa. Metsähallituksella on likviditeetin turvaamista varten 20 miljoonan euron komittoitu luottosopimus ja 50 miljoonan euron yritystodistusohjelma. Tilikauden päättyessä Metsähallituksen liiketoiminnalla oli lyhytaikaista korollista velkaa 59,9 miljoonaa euroa.

4. Liiketoiminnan vakuuksien enimmäismäärä

Metsähallituksella oli toimintaansa varten konsernin ulkopuolisille annettuja vakuuksia 0,7 miljoonan euron arvosta. Eduskunnan myöntämä valtuus oli 2,5 miljoonaa euroa.

Maa- ja metsätalousministeriön asettamat tavoitteet ja niiden toteutuminen

Edellä esitettyjen tavoitteiden lisäksi maa- ja metsätalousministeriö on asettanut Metsähallituksen liiketoiminnalle ajanjaksolle 15.4.-31.12.2016 seuraavat palvelu- ja muut tavoitteet.

Tavoitteet perustuivat Metsähallitusta koskeviin omistajapoliittisiin linjauksiin, jotka oli vahvistettu 31.1.2012.

1. Palvelu- ja muut toimintatavoitteet

Etelä-Suomen luonnonvarasuunnittelu käynnistettiin kesällä 2016. Luonnonvarasuunnittelu on valtion omistamien maa- ja vesialueiden pitkän aikavälin kestävä käytön suunnittelua. Siinä luodaan yhdessä sidosryhmien kanssa Etelä-Suomen valtion maiden ja vesien käyttöä ohjaava ja uusia mahdollisuuksia hyödyntävä suunnitelma vuosiksi 2017-2022. Tavoitteena on, että erilaisia käyttötarpeita yhteen sovittamalla luonnonvarasuunnittelulla saavutetaan yhteiskunnalle mahdollisimman hyvä kokonaisuhyöty. Suunnitelma valmistuu keväällä 2017.

Valtio maiden monikäyttöratkaisu suojelee ja lisää luonnon monimuotoisuutta myös suojelualueiden ulkopuolella, monikäyttömetsissä. Metsähallituksen monikäyttömetsissä monimuotoisuutta turvaa noin 80 000 luontokohtetta ja noin 40 000 uhanalaisten lajien esiintymää. Luontokohteiden huomioon ottaminen ja niiden ominaispiirteiden säilyttäminen on onnistunut erinomaisesti kaikissa seuratuissa työlajeissa. Uudistusalojen luontokohteiden pinta-alasta 98,6 prosentilla kohteen ominaispiirteet olivat säilyneet.

Säästöpuilla on tärkeä merkitys monille lahopuusta riippuvaisille eliölajeille. Uudistushakkuin käsitellylle hehtaarille jätettiin Metsähallituksen ympäristöoppaan tavoitteiden mukaisia säästöpuita keskimäärin 11,7 kappaletta. Tulos täyttää Metsähallituksen tavoitetason 10 kpl/ha.

Metsäsertifoinnin vaatimusten mukaisia säästöpuita jätettiin 21 kpl/ha eli selvästi enemmän kuin sertifoinnin vaatimat 10 kpl/ha.

Erityishakkuiden osuus uudistushakkuuluonteisista hakkuista vuonna 2016 oli 12,7 prosenttia. Erityishakkuiden määrää voi pitää metsien virkistyskäytön kannalta tarkoituksenmukaisena. Metsähallitus tekee tiivistä yhteistyötä porotalouden kanssa. Kaikki hakkuu-, maanmuokkaus -ja tienrakennussuunnitelmat sekä matkailureittisopimukset on lähetetty paliskuntiin, tarvittaessa niistä on neuvoteltu ja muutoksia tehty. Säännölliset yhteistyöneuvottelut on pidetty sekä Paliskuntain yhdistyksen että paliskuntien kanssa. Saadun palautteen mukaan yhteistyö paliskuntien ja Metsähallituksen välillä on toiminut sovitusti.

Metsähallituksen toiminta saamelaisten kotiseutualueella on ollut luonnonvarasuunnitelman mukaista. Metsähallituksen, Saamelaiskäräjien, kolttien kyläkokouksen ja saamelaisalueen paliskuntien välistä sopimusta yhteistyömenettelyistä ja poronhoidon huomioonottamisesta on noudatettu. Juutuan-Tuulispään virkistysmetsään on laadittu erityisalue suunnitelmaa yhteistyössä paikallisten alueen käyttäjien sekä saamelaiskäräjien asettaman Akwé: Kon -työryhmän kanssa. Suunnitelma valmistuu vuoden 2017 aikana.

Metsähallituksen yleisten yhteiskunnallisten veloitteiden huomioon ottaminen alensi laskennallisesti liikevoittoa arviolta 56,1 miljoonaa euroa (55,6 miljoonaa euroa vuonna 2015).

Luonnon monimuotoisuuden, virkistyskäytön, porotalouden ja saamelaiskulttuurin huomioon ottamiseksi metsätaloutta rajoitettiin 524 000 (15,0 %) tuottovaateen alaisella metsämaa-hehtaarilla (2015: 528 000 ha ja 15,1 %). Kokonaan talouskäytön ulkopuolella oli 285 000 hehtaaria (8,2 %) ja rajoitetun käytön piirissä oli 239 000 hehtaaria (6,8 %). Nämä tekijät alensivat laskennallisesti Metsähallituksen liikevoittoa 50,7 miljoonaa euroa. Tämän lisäksi muut porotalouteen ja saamelaiskulttuuriin liittyvät tekijät, työllisyyden edistäminen ja suunnittelukustannusten lisäys alensivat liikevoittoa yhteensä 5,5 miljoonaa euroa.

2. Liiketoiminnan tulos ja tuloutustavoite tilikaudelle 15.4.-31.12.2016

Metsähallituksen liiketoiminnan tulos oli 57,1 miljoonaa euroa. Tulos jäi asetetusta tavoitteesta, joka oli 63,7 miljoonaa euroa. Liikelaitoksen liiketoiminnan tulos oli 51,0 miljoonaa euroa.

Sijoitetun pääoman tuotto liikelaitoksen peruspääomalle oli 2,4 prosenttia. Asetettu tunnusluku oli 3,5 prosenttia ja se alittui. Tämä tunnusluku ei ole vertailukelpoinen aiemmin 12 kuukauden tilikaudelta esitettyjen tunnuslukujen kanssa.

Ministeriö asetti 86 miljoonan euron tuloutustavoitteen kauden tuloksesta ja kertyneistä voittovaroista maksettavaksi vuoden 2017 aikana. Lopullisen päätöksen tuloutuksesta tekee eduskunta tilinpäätöksen vahvistamisen yhteydessä.

Liiketoiminnan kertyneet voittovarot liikelaitoksen taseessa olivat tilikauden lopussa 89,0 miljoonaa euroa, josta tilikauden voitto oli 51,0 miljoonaa euroa. Voittovarot mahdollistavat asetetun tuloutuksen maksamisen.

Pitkän aikavälin tavoitteeksi ministeriö on asettanut liiketoimintojen kannattavuuden parantamisen. Metsätalous Oy ja Siemen Forelia Oy tekivät voitollisen tuloksen tilikaudella. Fin Forelian ja MH-Kivi Oy:n toiminnalliset tulokset olivat positiivisia, mutta Fin Forelian saneeraus ja MH-Kiven pitkäaikaiset riita-asiat veivät kokonaistuloksen tappiolle. Metsähallituksen liiketoiminnan vuoden 2016 12 kuukauden vertailukelpoinen kannattavuus säilyi vuoden 2015 tasolla.

Julkiset hallintotehtävät

Metsähallituksen julkisista hallintotehtävistä vastaa julkisten hallintotehtävien yksikkö. Julkiset hallintotehtävät on osa liikelaitosta.

Julkisista hallintotehtävistä laaditaan erillinen tilinpäätös konsernin tilinpäätöksen osana. Ohjaavat ministeriöt asettivat julkisille hallintotehtäville tavoitteet koko talousarviovuodelle 2016. Erillistilinpäätös on laadittu koko vuodelta 1.1.–31.12.2016.

Konsernin ja liikelaitoksen tilinpäätökseen on yhdistelty julkisten hallintotehtävien liikekirjanpidon mukaiset tiedot ajalta 15.4.–31.12.2016.

Tuloslaskelma, julkiset hallintotehtävät

Milj.euroa	15.4.-31.12.2016
Liikevaihto	9,0
Muut tuotot	2,3
Materiaalit ja palvelut	6,9
Henkilöstökulut	19,8
Poistot	1,3
Liiketoiminnan muut kulut	18,2
Liiketulos	-34,8
Valtion talousarvioista muuhun toimintaan saatu rahoitus	33,8
Tilikauden tulos	-0,9

Liikevaihto koostuu julkisten hallintotehtävien maksullisen toiminnan tuotoista. Enin osa tuotoista tulee kalastus- ja eräluvista. Valtion talousarvioista saatu rahoitus oli 33,8 miljoonaa euroa.

Julkisten hallintotehtävien käytössä olevien maa- ja vesialueiden arvo taseessa oli 941,6 miljoonaa euroa. Rakennetun omaisuuden arvo oli 19,9 miljoonaa euroa. Tähän sisältyy kansallispuistojen ja luonnonsuojelualueiden rakennukset ja palveluvälineet sekä kulttuuriperintökohteilla sijaitsevat rakennukset. Julkisten hallintotehtävien muu oma pääoma lisääntyi tilikauden aikana. Hallinnansiirrot kasvattivat tasetta 13,5 miljoonalla eurolla.

Julkisten hallintotehtävien rahoitus hoidetaan erillisenä konsernin muusta rahoituksesta. Toiminnan rahavirta oli tilikauden aikana 6,9 miljoonaa euroa alijäämäinen. Rahavarat tilikauden alussa olivat 14,2 miljoonaa euroa ja tilikauden lopussa 7,8 miljoonaa euroa.

Metsähallitus omistaa julkisten hallintotehtävien hoitamista varten kaksi tytäryhtiötä. Näiden yhtiöiden tulokset on huomioitu konsernitilinpäätöksessä ajalta 15.4.–31.12. Nuuksiokeskus Oy:n tulos tilikaudelta oli 503 tuhatta euroa tappiollinen ja koko vuoden tappio oli 327 tuhatta euroa. Kiinteistöosakeyhtiö Järviuonnonkeskuksella ei ollut toimintaa tilikaudella.

Metsähallituksen henkilöstö

Henkilötyövuodet

Liiketoiminta, htv	15.4.-31.12. 2016
Laatumaa	33,0
Konsernitoiminnot	31,7
Yhteiset palvelut	43,5
Metsätalous Oy	470,5
Fin Forelia Oy	49,6
MH Kivi Oy	1,4
Siemen Forelia Oy	8,9
Yhteensä	638,6
Luontopalvelut	388,5
Konserni yhteensä	1 027,0

Kertomuskaudella konsernissa tehtiin yhteensä 1 027 henkilötyövuotta. Tilikauden alussa liikelaitoksen metsätalouksyksikön henkilöstö siirtyi kokonaan uuden yhtiön palvelukseen. Metsätalous Oy onkin konsernin suurin työllistäjä. Tilikaudella sen henkilötyövuosikertymä oli 470,5 henkilötyövuotta. Tästä toimihenkilöiden osuus oli 208,2 ja työntekijöiden 262,3 henkilötyövuotta.

Liikelaitoksen liiketoiminnassa tehtiin yhteensä 108,2 henkilötyövuotta ja liikelaitoksen luontopalveluissa 388,5 henkilötyövuotta. Liikelaitoksen henkilötyövuosimäärä oli yhteensä 496,7. Konsernin maksamat palkat ja palkkiot olivat yhteensä 42,3 miljoonaa euroa. Tästä emo liikelaitoksen osuus oli 22,5 miljoonaa euroa. Konsernilla ei ole työntekijöitä ulkomailla.

Metsähallituksen koko henkilökunta on ollut tulospalkkiojärjestelmässä vuodesta 2008 alkaen. Tulospalkkion kriteerit liittyvät taloudellisen tuloksen sekä toiminnan laatuun ja vaikuttavuuteen liittyviin tavoitteisiin. Palkkion enimmäismäärä on 8 prosenttia palkkasummasta. Kertomusvuodelta ei kertynyt maksettavaa tulospalkkioita.

Metsähallitus toteutti syksyllä henkilöstötutkimuksen. Hyvinä asioina todettiin, että naisten ja miesten kohtelu koetaan tasa-arvoisena, työturvallisuudesta huolehditaan kiitettävästi ja lähiesimiestyötä arvostetaan. Henkilöstön innostus ja energisyys vaikuttavat koko organisaation suorituskykyyn, ja tätä viretasoa tutkittiin tunnemittarin avulla. Asteikolla 1-5 Metsähallituksen viretila on 3,86 eli hyvä. Vire syntyy tehtävien vastuualueiden selkeydestä, arvostuksen kokemisesta työyhteisöissä, vaikutusmahdollisuuksista työssä sekä uuden oppimisesta. Työhyvinvointia uhkaaviksi tekijöiksi henkilöstö mainitsi lisääntyvän kiireen ja tunteen työajan riittämättömyydestä.

Joulukuussa käynnistyi uuden strategian jalkauttaminen ja uuden Metsähallituksen arvojen määrittäminen osallistamalla henkilöstö uudistamistyöhön.

Hallinto ja johto

Metsähallitukselle 26.3.2015 nimitetty hallitus toimi uuden Metsähallituksen hallituksena 15.4.-30.5.2016 välisenä aikana. Hallituksen puheenjohtajana toimi Arto Tiitinen ja varapuheenjohtajana Kai Kaatra. Hallituksen jäseninä olivat Anne Ilola, Janne Seurujärvi, Tuija Soanjärvi ja Helena Säteri sekä henkilöstöstä valittuna Pertti Itkonen.

26.5.2016 valtioneuvosto nimitti Metsähallitukselle ensimmäisen hallituksen uuden lainsäädännön mukaisesti ajalle 1.6.2016-31.3.2019.

Hallituksen puheenjohtajaksi nimitettiin Timo Laitinen. Varapuheenjohtajaksi nimitettiin Kai Kaatra ja jäseniksi Johanna Ikäheimo, Simo Rundgren, Tuija Soanjärvi, Liisa Tyrväinen, Helena Säteri sekä henkilöstöstä valittuna Pertti Itkonen.

Liikelaitoksen tilintarkastajana on KHT-yhteisö KPMG vastuullisena tarkastajana Jorma Nurkkala KHT, JHT ja Leif-Erik Forsberg KHT, JHT.

Metsähallituksen pääjohtajana toimi Esa Härmälä 31.8.asti. Pentti Hyttinen nimitettiin pääjohtajaksi 1.9. alkaen.

Metsähallituksen johtoryhmään kuuluvat seuraavat henkilöt: toimitusjohtaja Jussi Kumpula Metsätalous Oy, liiketoimintajohtaja Tuomas Hallenberg, luontopalvelujohtaja Rauno Väisänen 31.8 asti ja 1.9 alkaen Timo Tanninen, erätalousjohtaja Jukka Bisi, talousjohtaja Kirsti Lehtovaara, viestintäjohtaja Juha Mäkinen, lakiasianjohtaja Susanna Oikarinen sekä henkilöstö- ja kehitysjohtaja Tapio Pouta.

Hallitukselle ja toimitusjohtajalle maksetut palkat ja palkkiot olivat kaudella yhteensä 347 515 euroa.

Metsähallituksen hallinto- ja ohjausjärjestelmä

Metsähallitus julkaisee verkkosivuillaan Metsähallituksen hallituksen hyväksymän kuvauksen noudattamastaan hallinto- ja ohjausjärjestelmästä. Kuvauksessa esitetään muun muassa Metsähallituksen oikeudellinen asema, konsernin perusrakenne, omistajaohjaus, julkisten hallintotehtävien ohjaus, hallitus, toimitusjohtaja, johtoryhmä, palkitseminen, sisäinen valvonta, tilintarkastus ja ulkopuolinen tarkastustoiminta sekä tiedottaminen.

Vastuullisuus

Metsähallitus laatii erillisen yhteiskuntavastuukertomuksen osana vuosikertomusta.

Riskienhallinta ja merkittävimmät riskit

Metsähallituksen riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen, lakisääteisten tehtävien täyttäminen ja toiminnan jatkuvuus. Metsähallituksen suhtautuminen riskinottoon on maltillinen. Riskien merkittävyyttä arvioidaan tapahtuman todennäköisyyden ja vaikutuksen yhdistelmänä. Riskit jaotellaan strategiaan, operatiivisiin, taloudellisiin ja vahinkoriskeihin. Riskejä hallitaan määritetyn riskienhallintaprosessin avulla. Riskienhallintaprosessin lähtökohta on asetettujen tavoitteiden ja oman aseman arviointi. Riskit liittyvät olemassa oleviin tavoitteisiin ja tulevaisuuden mahdollisuuksiin.

Metsähallituksen hallitus hyväksyy riskienhallintapolitiikan ja arvioi muutostarpeet vuosittain. Hallitus saa vuosittain tilannekatsauksen Metsähallituksen riskeistä ja niiden hallinnasta. Tarkastusvaliokunta avustaa hallitusta riskienhallinnan valvonnassa. Toimitusjohtajalla on kokonaisvastuu riskienhallinnasta. Riskejä hallitaan siellä, missä ne syntyvät. Tulosityksiköiden ja tytäryhtiöiden johtajat vastaavat yksikkönsä/tyhtiönsä riskienhallinnasta. Talousjohtaja vastaa riskienhallintaprosessista ja riskienhallinnan ohjauksesta. Metsähallituksen riskienhallintapäällikkö vastaa riskienhallinnan koordinoinnista, kehittämisestä, ohjeistuksesta ja raportointimalleista sekä organisaation riskienhallinnan tukemisesta.

Metsähallituksen tavoitteiden saavuttamisen kannalta keskeisiä riskejä ovat puun ja kiinteistöjen hintojen sekä menekin kehitys, metsätaloustaloudessa olevien maa-alueiden määrän ja laadun säilyminen asetettavien tavoitteiden edellyttämällä tasolla sekä Luontopalvelujen tehtävien ja rahoituksen tasapaino. Tuulivoimahankkeiden lupamenettelyjen vaatima aika voi hidastaa hankkeiden etenemistä. Uusien tuotteiden ja palveluiden kehittämisen tuloksellisuus sekä maineen säilyminen hyvänä vaikuttavat tavoitteiden saavuttamiseen. Metsähallituksen toiminnan arvostus, sekä virkistys- ja suojelutyön että metsätalouden osalta, vaikuttaa myös toimintaedellytyksiin. Operatiiviseen toimintaan mahdollisesti vaikuttavia riskejä ovat lisäksi luonnonolosuhteet ja tietojärjestelmien toimintaan liittyvät epävarmuudet. Käynnissä olevien kehityshankkeiden onnistuminen vaikuttaa tavoitteiden saavuttamiseen.

Metsähallitus hallinnoi noin kolmasosaa Suomen pinta-alasta. Metsähallitus ylläpitää tietoa pilaantuneisiin maihin liittyvistä riskeistään. Lainsäädännön mukaan riskit on luokiteltu ensisijaisiin ja toissijaisiin vastuisiin. Metsähallituksella on pääosin toissijainen vastuu. Pilaantuneita maita koskeva selvitys päivitetään säännöllisesti. Tuorein selvitys tehtiin vuoden 2016 aikana.

Olellaiset tapahtumat tilikauden jälkeen

Metsähallituksen ja konsernin alkuvuoden 2017 toiminta on ollut suunnitelman mukainen. Helmikuun alusta lukien Metsähallituksen henkilöstöjohtajana aloitti KTM Terhi Vires. Vires on johtoryhmän jäsen.

Näkymät ja omistajan asettamat tavoitteet vuodelle 2017

Valtiontalouden näkymät vaikuttavat Metsähallitus-konsernin toimintaan monin tavoin.

Omistaja on asettanut Metsähallituksen liiketoiminnan palvelu- ja toimintatavoitteet sekä tulos- ja tuloutustavoitteet vuodelle 2017 uusien omistajapoliittisten linjausten perusteella. Tavoitteissa painottuvat liiketoiminnan kannattavuus ja yleiset yhteiskunnalliset hyödyt.

Asetettu tulostavoite liiketoimintakonsernille on 100,7 miljoonaa euroa, mikä vastaa 4,0 prosentin tuottoa sijoitetulle peruspääomalle. Alustava tuloutustavoite vuoden 2017 liikelaitoksen liiketoiminnan tuloksesta on 94,9 miljoonaa euroa.

Liiketoiminnan tuloskehitys on paljolti riippuvainen puun kysynnän ja hinnan kehitymisestä. Toisen keskeisen liiketoiminta-alueen kiinteistöliiketoiminnan kysyntänäkymät ovat haasteelliset ja kaavoitus- ja muut lupaprosessit voivat viivyttää hankkeita.

Julkisten hallintotehtävien tavoitteet perustuvat ohjaavien ministeriöiden kanssa tehtyihin tulossopimuksiin. Tulossopimuksissa painottuvat pääosin samat teemat kuin vuonna 2016. Hossan kansallispuisto avataan kesäkuussa Suomen itsenäisyyden 100-wuotisjuhlan kunniaksi.

Hallituksen esitys voittovarojen käytöstä

Metsähallitus liikelaitoksen voittovarot ovat 88 091 436,53 euroa, josta tilikauden voitto oli 50 089 516,01 euroa.

Liikelaitoksen liiketoiminnan voittovarot olivat 89 001 932,00 euroa, josta tilikauden voitto oli 51 000 011,48 euroa.

Liikelaitoksen julkisten hallintotehtävien voittovarot olivat negatiiviset 910 495,47 euroa, mikä johtui kokonaan tilikauden tappiosta.

Hallitus esittää, että julkisten hallintotehtävien tappio 910 495,47 euroa kirjataan vähentämään liikelaitoksen julkisten hallintotehtävien muun oman pääoman määrää, ja että liiketoiminnan tuloksesta tuloutetaan ministeriön asettaman alustavan tulostavoitteen mukaan 86 000 000,00 euroa ja loput 3 001 932,00 euroa merkitään liiketoiminnan kertyneiden voittovarojen tilille.

Hallitus esittää, että tuloutus maksetaan ministeriön vahvistaman suunnitelman mukaan, joka perustuu Metsähallituksen liiketoiminnan kassavirtaan.

Julkisten hallintotehtävien toimintakertomus

Toimintakertomus löytyy

[Tilinpäätös/Julkiset hallintotehtävät -osiosta.](#)

Tuloslaskelma

	Liitetieto	Metsähallituskonserni 15.4.-31.12.2016	Metsähallitus 15.4.- 31.12.2016
LIIKEVAIHTO	1.1	246 378 020,00	77 287 869,66
Valmiiden ja keskener.tuotteiden varaston muutos		261 649,04	0,00
Liiketoiminnan muut tuotot	1.2	13 276 355,64	18 058 998,26
Materiaalit ja palvelut			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat			
Ostot tilikauden aikana		9 023 323,81	3 044 609,53
Varastojen muutos		3 354 557,86	68 004,44
Ulkopuoliset palvelut		110 363 900,24	4 244 506,06
Materiaalit ja palvelut yhteensä		122 741 781,91	7 357 120,03
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot		42 355 337,11	22 476 041,68
Henkilösivukulut			
Eläkekulut		17 081 192,51	3 962 573,92
Muut henkilösivukulut		1 951 969,64	827 007,12
Henkilöstökulut yhteensä		61 388 499,26	27 265 622,72
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	1.4	4 433 074,52	3 061 937,66
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä		4 433 074,52	3 061 937,66
Liiketoiminnan muut kulut		42 259 201,28	33 047 849,62
LIIKEVOITTO		29 093 467,71	24 614 337,89
Rahoitustuotot ja -kulut			
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista		36 155,96	35 931,96
Muut korko- ja rahoitustuotot		32 943,40	27 060,20
Korkokulut ja muut rahoituskulut		128 745,40	89 423,88
Arvonl. pys.vast.sijoituksista		3 000 000,00	5 000 000,00
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	1.6	-3 059 646,04	-5 026 431,72
VOITTO ENNEN VALTION TALOUSARVIOSTA MUUHUN TOIMINTAAN SAATUA RAHOITUSTA		26 033 821,67	19 587 906,17
Valtion talousarviosta muuhun toimintaan saatu rahoitus	1.3	33 846 270,34	33 846 270,34
VOITTO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA		59 880 092,01	53 434 176,51
Tuloverot		4 163 559,08	3 344 660,50
Vähemmistön osuus		160 501,13	0,00
TILIKAUDEN VOITTO		55 877 034,06	50 089 516,01

Tase, euroa

	Liitetieto	Metsähallituskonserni 31.12.2016	Metsähallitus 31.12.2016
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet	1.7		
Aineettomat oikeudet		1 251 563,67	1 014 811,67
Muut aineettomat hyödykkeet		4 801 612,72	227 782,72
Aineettomat hyödykkeet yhteensä		6 053 176,39	1 242 594,39
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet		3 821 779 249,02	3 819 495 890,69
Tiet		28 866 068,26	28 861 651,57
Rakennukset ja rakennelmat		48 334 414,90	31 400 890,25
Koneet ja kalusto		3 151 118,22	155 679,32
Muut aineelliset hyödykkeet		687 521,07	10 599,04
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		15 911 045,84	11 874 776,70
Aineelliset hyödykkeet yhteensä		3 918 729 417,31	3 891 799 487,57
Sijoitukset			
Osuudet saman liikelaitoskonsernin tytäryhtiöissä	1.8	0,00	71 990 747,24
Muut osakkeet ja osuudet	1.10	2 086 307,30	2 490 403,17
Muut saamiset		24 100,00	1 800,00
Sijoitukset yhteensä		2 110 407,30	74 482 950,41
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ		3 926 893 001,00	3 967 525 032,37
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus			
Valmiit tuotteet		19 831 585,48	1 776 308,10
Keskeneräiset tuotteet		1 003 044,03	0,00
Vaihto-omaisuus yhteensä		20 834 629,51	1 776 308,10
Saamiset			
Pitkäaikaiset saamiset			
Muut saamiset	1.11	2 205 015,72	24 000,00
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä		2 205 015,72	24 000,00

Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset		45 254 291,19	2 235 011,62
Saamiset saman liikelaitoskonsernin tytäryhtiöiltä	1.12	0,00	412 144,12
Muut saamiset	1.13	1 586 915,24	1 353 693,60
Siirtosaamiset	1.14	2 562 729,00	2 431 370,60
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä		49 403 935,43	6 432 219,94
Rahat ja pankkisaamiset		11 950 580,12	10 843 987,24
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ		84 394 160,78	19 076 515,28
VASTAAVAA YHTEENSÄ		4 011 287 161,78	3 986 601 547,65

TASE, euroa		Metsähallituskonserni 31.12.2016	Metsähallitus 31.12.2016
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA	1.15		
Peruspääoma		2 601 514 970,45	2 601 514 970,45
Muu oma pääoma		224 811 974,00	224 811 974,00
Julkisten hallintotehtävien muu oma pääoma		977 009 010,43	977 009 010,43
Edellisten tilikausien voitto		37 096 954,82	38 001 920,52
Tilikauden voitto		55 877 034,06	50 089 516,01
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		3 896 309 943,76	3 891 427 391,41
VÄHEMMISTÖOSUUS	1.16	5 671 807,92	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET			
Muut pakolliset varaukset	1.17	3 915 410,50	0,00
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen vieras pääoma	1.18		
Lainat rahoituslaitoksilta		2 039 934,70	0,00
Muut velat		821 100,00	820 850,00
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä		2 861 034,70	820 850,00
Lyhytaikainen vieras pääoma	1.19		
Lainat rahoituslaitoksilta		59 989 320,43	59 989 320,43
Saadut ennakot		4 557 262,82	4 418 409,85
Ostovelat		11 855 729,85	4 292 130,25
Velat saman liikelaitoskonsernin tytäryhtiöille	1.20	0,00	11 097 789,67
Muut velat (sis.koroll)	1.21	7 484 278,38	5 067 461,70

Siirtovelat	1.22	18 606 961,44	9 488 194,34
Laskennallinen verovelka		35 411,98	0,00
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä		102 528 964,90	94 353 306,24
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		105 389 999,60	95 174 156,24
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		4 011 287 161,78	3 986 601 547,65

Rahoituslaskelma

	Metsähallituskonserni 15.4.-31.12.2016	Metsähallitus 15.4.- 31.12.2016
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA		
Myynnistä saadut maksut	239 304 493,72	61 154 585,07
Liiketoiminnan muista tuotoista saadut maksut	2 516 669,05	7 530 043,87
Maksut liiketoiminnan kuluista	-241 344 463,86	-70 238 549,04
Liiketoiminnan rahavirta ennen rah.eriä ja veroja	476 698,91	-1 553 920,10
Maksetut korot ja rahoituskulut	-128 745,40	-89 423,88
Saadut korot liiketoiminnasta	32 943,40	27 060,20
Saadut osingot	36 155,96	35 931,96
Maksetut välittömät verot	-4 163 559,08	-3 344 660,50
Rahavirta ennen valtion talousarviorahoitusta	-3 746 506,21	-4 925 012,32
Valtion talousarviorahoitus muuhun toimintaan	33 846 270,34	33 846 270,34
Liiketoiminnan rahavirta	30 099 764,13	28 921 258,02
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Luonnonsuojelualueostot, osakkeet	158 911,22	158 911,22
Käyttöomaisuuden ostot, ministeriön rahoitus	-1 946 032,03	-1 946 032,03
Käyttöomaisuuden ostot, EU-rahoitus		
Käyttöomaisuuden ostot, muu rahoitus	-397 249,95	-397 249,95
Investoinnit tytäryhtiöosakkeisiin		-13 617 000,00
Investoinnit aineellisiin ja aineett. hyödykkeisiin	-7 886 132,93	-6 753 265,05
Aineellisten ja aineett. hyödykkeiden luov.tulot	14 403 243,27	14 174 414,23
Omistajien sijoitus/palautus luonnonsuojelu-alueiden hankintaan ja osakkeisiin	-158 911,22	-158 911,22
Luontokeskusten ym. rakentamiseen saatu rahoitus	2 445 106,86	2 445 106,86
Investointien rahavirta	6 618 935,22	-6 094 025,94
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Pitkäaikaiset muut koroll. velat, muutos	-7 050 038,67	0,00
Pitkäaikaiset muut korottomat velat, muutos	821 100,00	300,00
Lyhytaikaiset lainat rahoituslaitoksilta, muutos	49 877 288,85	49 998 456,60
Konsernitilivelat tytäryhtiöille, muutos	0,00	6 542 663,50
Voitontuloutus	-116 569 037,01	-116 569 037,01
Rahoituksen rahavirta	-72 920 686,83	-60 027 616,91
RAHAVAROJEN MUUTOS		
Rahavarat 15.4.	48 152 567,60	48 044 372,07
Rahavarat 31.12.	11 950 580,12	10 843 987,24
Rahavarojen muutos	-36 201 987,48	-37 200 384,83

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot 2016

Vuoden 2016 tilinpäätös on laadittu Metsähallituksesta annetun lain (234/2016) sekä valtioneuvoston asetuksen (1368/2016) mukaisesti.

Liikelaitoksen ja konsernin tilinpäätös käsittää kauden 15.4.-31.12.2016. Vanha liikelaitos lakkasi olemasta 14.4.2016 ja uuden lain mukainen Metsähallitus liikelaitos aloitti toimintansa 15.4.2016.

Rahoitus valtion talousarviosta julkisille hallintotehtäville

Liikelaitoksen tuloslaskelmassa on esitetty valtion talousarvion kautta saatu rahoitus suoriteperusteisena tuottoeränä, siten että se vastaa tilikaudelle kirjattuja kuluja, pl. poistot, kulujen oikaisuja sekä kuluvan käyttöomaisuuden hankintamenoa. Tilikauden aikana keskeneräisiin rakennuksiin ja muuhun käyttöomaisuuteen saatu rahoitus on kirjattu hankintameno vähennykseksi. Julkisten hallintotehtävien liitetiedoissa esitetään laskelma valtion talousarviosta saadusta rahoituksesta.

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet

PYSYVÄT VASTAAVAT

Valtioneuvoston päätöksellä (27.10.2016) uuden lain mukaisen Metsähallituksen liiketoiminnan hallintaan siirrettiin 15.4.2016 valtion maa- ja vesiomaisuus käyvästä arvosta. Liiketoiminnan muu omaisuus ja julkisten hallintotehtävien hallinnassa oleva omaisuus siirrettiin kirjanpitoarvosta. Samalla korotettiin liiketoiminnan peruspääomaa ja julkisten hallintotehtävien aikaisemman tilikauden tappiot ja 2016 alkuvuoden tappio siirrettiin rasittamaan Julkisten hallintotehtävien muuta omaa pääomaa.

Luontaistalousalueet ja pääosa yleisistä vesialueista siirrettiin kirjanpidossa erilliseksi muun oman pääoman eräksi.

Tämän jälkeen liiketoiminnan hallintaan ja liiketoiminnan hallinnasta ilman vastiketta siirretty omaisuus on arvostettu siirron yhteydessä käypään arvoon. Kun liikelaitos on saanut liiketoiminnan omaisuussirrosta päätöksen ja tilintarkastajan lausunnon, omaisuus kirjataan taseen omaisuustilille tai sieltä pois. Kirjauksen vastaeränä on taseen Muissa veloissa oleva Oman pääoman korjaus -tili, josta siirto peruspääomaan tai peruspääomasta tehdään sen jälkeen, kun ministeriö on tarvittaessa antanut päätöksensä peruspääoman muutoksesta.

Julkisten hallintotehtävien hallintaan tai hallinnasta ilman vastiketta siirretty omaisuus on arvostettu siirron yhteydessä luovuttajan kirjanpitoarvoon. Omaisuuden siirto kirjataan saadun siirtopäätöksen perusteella taseen omaisuustilille tai sieltä pois. Vastaeränä on julkisten hallintotehtävien Muu oma pääoma.

Poistokelpoiset muut pysyvät vastaavat on merkitty hankintameno määräisinä, joista on vähennetty suunnitelman mukaiset poistot. Poistot on laskettu tasapoistoina kohteen taloudellisen vaikutusajan perusteella. Uudelleenarvotetuista soravaroista on tehty käytön mukaiset substanssipoistot.

Liikelaitos on tehnyt tilikaudella yhteensä 5,0 miljoonan euron suuruisen alaskirjauksen tytäryhtiölle annetusta pääomalainasta perustuen yhtiön tuloskehitysnäkymiin.

Konserni on kirjannut yhteensä 3,0 miljoonan euron suuruinen kulun ja pakollisen varauksen liittyen taimiliiketoiminnan uudelleenjärjestelyyn.

VAIHTUVIEN VASTAAVIEN ARVOSTUS

Vaihto-omaisuus

Tilikauden päättyessä jäljellä olevan vaihto-omaisuuden välitön hankintameno on aktivoitu. Vaihto-omaisuuden todennäköisen hankintameno tai luovutushinnan ollessa tilikauden hankintamenoa pienempi on erotus kirjattu kuluksi.

Rahoitusomaisuus

Rahoitusomaisuusarvopaperit on arvostettu hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Vertailukelpoisuus edelliseen vuoteen

Uuden lain mukaiset Metsähallitus ja Metsähallituskonserni aloittivat toimintansa 15.4.2016.

Konsernin ja liikelaitoksen tilikauden 15.4.-31.12. tuloslaskelmalla ja taseella liitetietoineen ja rahoituslaskelmalla ei ole edellisen vuoden vastaavia vertailutietoja.

Metsähallitus- ja Liiketoimintakonsernin sekä Julkisten hallintotehtävien koko vuoden tulos ja tase on esitetty vertailuvuosineen liiketietoina. Liikelaitoksen ja Liiketoiminnan koko vuoden tulosta ei ole esitetty organisaation muuttumisen takia.

Julkisten hallintotehtävien osalta on laadittu erillinen proforma-tilinpäätös ja toimintakertomus kalenterivuodesta 2016.

OIKAISUT TULOKSEEN, TASEESEEN JA EDELLISEN TILIKAUDEN TIETOIHIN

Tilikaudella ei ole tehty oikaisuja edellisen vuoden tulokseen, taseeseen eikä edellisen tilikauden tietoihin.

ORGANISAATION RAKENNEMUUTOKSET

Kaudella on yhtiötetty metsätalousliiketoiminta 100-prosenttisesti omistettuun tytäryhtiöön.

Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot 2016

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki vuoden lopulla omistetut konserniyritykset. Konsernitilinpäätös on laadittu hankintamenomenetelmällä. Tytäryhtiöiden hankintamenon ja hankittua osuutta vastaavan oman pääoman ero on esitetty konsernilikearvona, joka on poistettu 5 vuodessa.

Tytäryhtiöiden tulokset ovat mukana konsernitilinpäätöksessä 15.4.-31.12.2016 väliseltä ajanjaksolta.

Konsernin sisäiset liiketapahtumat sekä sisäiset saamiset ja velat on eliminoitu.

Vähemmistölle kuuluvat osuudet on erotettu omasta pääomasta ja tilikauden tuloksesta ja esitetty omina erinään konsernin tuloslaskelmassa ja taseessa.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Milj. euroa

Liikevaihto toimialoittain	Liitetieto 1.1	Metsähallituskonserni 15.4.-31.12.2016	Metsähallitus 15.4.- 31.12.2016
Metsätalousliiketoiminta		218,2	56,7
Kiinteistökehitys		10,2	10,5
Maa-aineskauppa		2,1	0,0
Siemen- ja taimituotanto		7,2	0,0
Muut		8,6	10,1
Yhteensä		246,3	77,3
Liiketoiminnan muut tuotot	1.2		
Pysyvien vastaavien myyntivoitot		10,8	10,6
Muut tuotot		2,5	7,5
Yhteensä		13,3	18,1
Valtion talousarviosta saatu rahoitus	1.3		
Valtion talousarviossa muuhun toimintaa osoitettu rahoitus tilikaudella suoriteperusteisena tuottoeränä		33,8	33,8
Erän jakautumisesta talousarvion pääluokkiin ja hallinnonaloihin kerrotaan tarkemmin Julkisten hallintotehtävien erillisessä tilinpäätöksessä			
Suunnitelman mukaiset poistot	1.4		
Aineettomat hyödykkeet		1,0	0,4
Substanssipoistot		0,0	0,0
Tiet		0,9	0,9
Rakennukset ja rakennelmat		2,0	1,6
Koneet ja kalusto, muut aineell.		0,5	0,1
Yhteensä		4,4	3,1

Suunnitelman mukaiset poistoajat:

Aineettomat oikeudet, muut pitkävaik. menot	4-5 vuotta
Sora-alueet	substanssipoisto
Tiet	pääosin 25 vuotta
Kalarakenteet	pääosin 10 vuotta
Uittorakenteet	25 vuotta
Rakennukset	20-40 vuotta, Haltia 90 vuotta
Rakennelmat	4-10 vuotta
Koneet ja kalusto	4-8 vuotta, Haltia 15 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet: asfaltointi, kasvatusalustat	15-20 vuotta

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuushyödykkeittäin taloudellisen käyttiän mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintahinnasta. Poistojen kirjaus aloitetaan hyödykkeen käyttöönotosta.

Muut korko- ja rahoitustuotot	1.6	Metsähallituskonserni 15.4.-31.12.2016	Metsähallitus 15.4.- 31.12.2016
Osinkotuotot ulkopuolisilta		0,0	0,0
Korkotuotot		0,0	0,0
Yhteensä		0,1	0,1
Korkokulut ja muut rahoituskulut			
Korkokulut		0,1	0,1
Arvonlennus tytäryhtiön pääomalinasta		0,0	5,0
Varaus tytäryhtiön liiketoiminnan uudelleenjärjestelyyn		3,0	0,0
Yhteensä		3,1	5,1
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä		-3,1	-5,0

Tasetta koskevat liitetiedot

Liitetieto

Pysyvät vastaavat, milj. euroa

1.7

MH-Konserni							Osakkeet ja osuudet, muut saam.		Yhteensä
	Aineett. hyödykk.	Maa- ja vesialueet	Tiet, maa- ja vesirak.	Rakenn. ja rakennelmat	Koneet ja kalusto, muut aineell.	Keskener. Hankkeet			
Hankintameno 14.4.	6,2	3 721,6	95,9	109,8	30,4	13,7	3,5	3 983,5	
Arvonlennus 14.4.	0,0	-4,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-1,0	-5,0	
Lisäykset	5,4	113,6	1,4	0,2	0,1	2,2	0,0	122,9	
Vähennykset	0,0	4,6	0,0	1,3	0,0	0,0	0,4	6,3	
Arvonlennus	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Hankintameno 31.12.	11,5	3 826,6	97,3	108,8	30,4	15,9	2,1	4 095,0	
Kert.poistot ja arvonal. 14.4.	4,4	4,8	67,5	59,2	26,1	0,0	0,0	164,4	
Vähenn. ja siirt.kert.poistot	0,0	0,0	0,0	-0,7	0,0	0,0	0,0	-0,7	
Tilikauden poisto	1,0	0,0	0,9	2,0	0,5	0,0	0,0	4,4	
Kertyneet poistot 31.12.	5,5	4,8	68,4	60,5	26,6	0,0	0,0	168,2	
Kirjanpitoarvo 14.4.	1,7	3 712,9	28,4	50,7	4,2	13,7	2,4	3 814,0	
Kirjanpitoarvo 31.12.	6,1	3 821,8	28,9	48,3	3,8	15,9	2,1	3 926,9	
Tuotannon koneet ja laitteet, kirjanpitoarvo					3,0				
Metsähallitus					Koneet ja kalusto, muut aineell.	Keskener. Hankkeet	Osakkeet ja osuudet	Yhteensä	
Hankintameno 14.4.	5,3	3 714,1	96,4	86,7	16,8	13,7	54,2	3 987,2	
Arvonlennus 14.4.	0,0	-1,8	0,0	0,0	0,0	0,0	-30,0	-31,8	
Lisäykset	0,0	113,5	1,4	0,2	0,0	0,0	50,6	165,8	
Vähennykset	0,0	4,6	0,0	1,3	0,0	1,8	0,3	8,0	
Arvonlennus	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Hankintameno 31.12.	5,3	3 821,3	97,8	85,7	16,8	11,9	74,5	4 113,2	

Kert.poistot ja arvonal. 14.4.	3,7	1,8	68,0	53,3	16,5	0,0	0,0	143,3
Vähenn. ja siirt.kert.poistot	0,0	0,0	0,0	-0,7	0,0	0,0	0,0	-0,7
Tilikauden poisto	0,4	0,0	0,9	1,6	0,1	0,0	0,0	3,1
Kertyneet poistot 31.12.	4,0	1,8	68,9	54,3	16,6	0,0	0,0	145,7
Kirjanpitoarvo 14.4.	1,6	3 710,5	28,4	33,5	0,3	13,7	24,2	3 812,1
Kirjanpitoarvo 31.12.	1,2	3 819,5	28,9	31,4	0,2	11,9	74,5	3 967,5
Tuotannon koneet ja laitteet, kirjanpitoarvo 31.12.					0,0			

Tytäryhtiöosakkeet	Liitetieto 1.8	Omistusosuus %	Kirjanpitoarvo emoyhtiössä, euroa
Metsähallitus			
Fin Forelia Oy, Kuopio		100	1 000 000,00
Metsähallitus Metsätalous Oy, Rovaniemi		100	50 649 635,81
MH-Kivi Oy, Oulu		100	5 500 000,00
Siemen Forelia Oy, Jyväskylä		100	2 476 000,00
Kiinteistö Oy Järviluonnon keskus, Rantasalmi		66,7	165 111,43
Nuuksiokeskus Oy, Espoo		68,1	12 200 000,00
Yhteensä			71 990 747,24

Omistusyhteisyritysosakkeet	1.9	
Metsähallitus		
Oy Estar Studios LTD, Rovaniemi	19,98	0,00

Muut osakkeet ja osuudet	1.10	MH-Konserni 2016	Metsähallitus 2016
Osakkeet ja osuudet, kirjanpitoarvo, milj. euroa			
Tytäryhtiöosakkeet		0,0	72,0
Osakkuusyhtiöosakkeet		0,0	0,0
Muut osakkeet ja saamiset		2,1	2,5
Yhteensä		2,1	74,5

Pitkäaikaiset saamiset		MH-Konserni 2016	Metsähallitus 2016
	1.11		
Muut saamiset		0,0	0,0
Vakuustalletukset		2,2	0,0
Yhteensä		2,2	0,0
Saamiset saman liikelaitoskonsernin tytäryhtiöiltä, milj. euroa			Metsähallitus 2016
	1.12		
Myyntisaamiset			0,2
Muut saamiset			0,0
Siirtosaamiset			0,2
Yhteensä			0,4

		Liitetieto	
Muut saamiset, lyhytaikaiset, milj. euroa		MH-Konserni 2016	Metsähallitus 2016
	1.13		
Muut ennakot, menoennakot		0,0	0,0
Arvonlisävero- ja verosaamiset		1,6	1,3
Yhteensä		1,6	1,4
Siirtosaamiset lyhytaikaiset, milj. euroa			
	1.14		
Life-hankkeet, tulojäämät		0,7	0,7
EU:n rakennerahastohankkeet, tulojäämät		1,2	1,2
Työllisyysohjelmahankkeet, tulojäämät		0,0	0,0
Projektisaamiset, muut tulojäämät		0,3	0,3
Muut menoennakot, ostolaskut		0,4	0,3
Yhteensä		2,6	2,4
Oma pääoma, milj. euroa			
	1.15		
Peruspääoma 14.4.		2 509,7	2 509,7
Hallinnansirot, valtionperinnöt		-0,2	-0,2
Maankäyttömuutokset		1,5	1,5
Muut muutokset, sis. peruspääoman pal. ja arvonkor.		90,5	90,5
Peruspääoma 31.12.		2 601,5	2 601,5
Muu oma pääoma 14.4		0,0	0,0
Lisäys		224,8	224,8
Muu oma pääoma 31.12.		224,8	224,8

Julkisten hallintotehtävien muu oma pääoma 14.4.		1 199,6	1 199,6
Hallinnansiirrot, valtionperinnöt		13,5	13,5
Maankäyttömuutokset, muut, sis. JHT:n tappioiden siirron		-235,8	-235,8
Omistajan sijoitus Is-aluehankintaan		-0,2	-0,2
Muu oma pääoma 31.12.		977,0	977,0
Edellisten tilikausien voitto 1.1.		106,5	106,6
Tulos kaudelta 1.1.-14.4., JHT:n aik. tappiot		47,2	48,0
Voiton tuloutus valtiolle		-116,6	-116,6
Edellisten tilikausien voitto 31.12.		37,1	38,0
Tilikauden voitto 15.4.-31.12.		55,9	50,1
Ed. tilikausien ja tilikauden tulokset 31.12.		93,0	88,1
Oma pääoma yhteensä 31.12.		3 896,3	3 891,4
Vähemmistöosuus	1.16		
Kiinteistö Oy Järviluonnon keskus		0,5	
Nuuksiokeskus Oy		5,1	
Vähemmistöosuus yhteensä		5,7	
Pakolliset varaukset, milj. euroa	1.17		
Muut pakolliset varaukset		0,9	
Varaus tytäryhtiön liiketoiminnan uudelleenjärjestelyyn		3,0	
Pakolliset varaukset yhteensä		3,9	
Yli 5 vuoden kuluttua erääntyvien pitkäaikaisten lainojen yhteismäärä	1.18	MH-konserni 2016	Metsähallitus 2016
Yhteensä		2,0	0,0
Valtiolle suorittamatta olevan velan määrä, milj euroa	1.19		
Velka valtiolle, enn.pidätysvelka, sosiaaliturva-maksuvelka, VaEL, TyEL		1,7	1,2
Velat saman liikelaitoksen tytäryhtiöille, milj. euroa	1.20		Metsähallitus 2016
Ostovelat			0,3
Siirtovelat			0,7
Konsernitilivelat			10,1
Yhteensä			11,1

Muut velat, milj. euroa	1.21	MH-Konserni 2016	Metsähallitus 2016
ALV-velka		4,9	3,2
Ennakonpidätys-, sos.turvamaksu- ja muut lakisääät. henkilöstökuluvelat, liittyen palkanmaksuun		1,1	0,6
Oman pääoman korjaukset		1,2	1,2
Muut		0,2	-0,1
Yhteensä		7,5	5,1
Siirtovelat, milj. euroa	1.22		
Lakisääät. jaksotetut henkilöstökulut		0,6	0,5
Lomapalkkavelka sos.kuluineen		12,5	6,6
Verojaksotus		0,8	0,0
Muut		4,7	2,3
Yhteensä		18,6	9,5

Muut liitetiedot

1.23

Vastuusitoumukset milj. euroa	MH-Konserni 2016	Metsähallitus 2016
Leasingvastuut		
tilikaudella maksetut	1,1	1,0
seuraavana vuonna maksettavat	2,6	2,4
myöhemmin maksettavat	2,3	2,2
Vuokraoikeuskiinnitykset	0,9	0,0
Pankkitakausvastuut	2,3	0,7
Muut pankkivastuut	1,5	1,0
Käteispantit, takuutalletukset	0,8	0,0
Takaus tytäryhtiön sitoumuksista, limiittien määrä	0,0	0,0
Investointisitoumukset	5,9	5,9

Leasingsopimuksissa on lunastusehto jäännösarvon saavuttaessa sovitus tason.

Sopimukset on irtisanottavissa 3 kk irtisanomisajalla.

Konsernilla on myös ilman lunastusehtoja olevia, pääsääntöisesti viiden vuoden sopimuksia.

Konsernin kiinteistöinvestointeihin liittyy arvonalisäveron tarkistusvastuu 10 vuoden aikana alkaen vuodesta 2013.

Vastuu pilaantuneiden maiden kunnostamisessa

Metsähallituksen hallinnoimilla alueilla pilaantuneeseen maa-alueeseen liittyvä vastuu on ensijaisesti sillä, joka on

vastannut pilaavasta toiminnasta. Alueen haltijana Metsähallitus voi joutua vastaamaan pilaantumisen kunnostuskustannuksista, jos ensijainen vastuutaho ei siihen kykene.

Lähipiiriliiketoimet

Julkiset hallintotehtävät saa valtion talousarvion kautta rahoitusta toimintaansa. Erä näkyy liikelaitoksen ja konsernin

tuloslaskelmassa suoriteperusteina tuottoeränä, josta kerrotaan tarkemmin erillisessä tilinpäätöksessä.

Valtiolle on maksettu voitontuloutusta vuodelta 2015 ja kaudelta 1.1.-14.4.2016.

1.24

Henkilöstön lukumäärä kaudella, henkilötyövuosia	MH-Konserni 2016	Metsähallitus 2016
Työntekijät	309	0
Toimihenkilöt	718	497
Yhteensä	1 027	497

	1.25		
Laskennalliset verosaamiset ja -velat kalenterivuonna		MH-Konserni 2016	
Laskennallinen verosaaminen			
hyllypoistoista		0,6	
tytäryhtiöiden tappioista		4,1	
pakollisista varauksista		0,2	
Yhteensä		4,9	
	1.26		
Tilintarkastajien palkkiot kaudella, teur		MH-Konserni 2016	Metsähallitus 2016
KPMG Audit			
tilintarkastus, tilikausi		45,9	28,1
tilintarkastus, ed.tilikausi		12,7	0,0
veroneuvonta		0,0	0,0
muut palvelut		276,6	264,3
Yhteensä		335,2	292,4

Muut liitetiedot

TULOSLASKELMA, euroa, yhteenlaskettu 1.1.-14.4.2016 ja 15.4.-31.12.2016

	Metsähallituskonserni 1.1.- 31.12.2016	1.1.-31.12.2015
LIIKEVAIHTO	341 350 377,48	343 347 564,36
Valmiiden ja keskener.tuotteiden varaston muutos	261 649,04	-2 344 143,12
Liiketoiminnan muut tuotot	23 323 517,29	27 493 958,15
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	10 108 444,66	10 161 264,98
Varastojen muutos	1 553 652,18	2 567 627,06
Ulkopuoliset palvelut	158 431 969,44	160 048 079,15
Materiaalit ja palvelut yhteensä	170 094 066,28	172 776 971,19
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	56 383 229,94	57 912 530,01
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	19 469 135,41	11 630 555,56
Muut henkilösivukulut	2 947 526,54	2 654 502,47
Henkilöstökulut yhteensä	78 799 891,89	72 197 588,04
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	6 336 675,49	6 738 170,53
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	6 336 675,49	6 738 170,53
Liiketoiminnan muut kulut	53 664 503,01	47 833 662,79
LIIKEVOITTO	56 040 407,14	68 950 986,84
Rahoitustuotot ja -kulut		
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista	49 892,46	89 289,32
Muut korko- ja rahoitustuotot	43 473,54	507 166,20
Korkokulut ja muut rahoituskulut	195 624,99	105 740,95
Arvonal. pys.vast.sijoituksista	3 000 000,00	6 241,46
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-3 102 258,99	484 473,11
VOITTO ENNEN VALTION TALOUSARVIOSTA MUUHUN TOIMINTAAN SAATUA RAHOITUSTA	52 938 148,15	69 435 459,95
Valtion talousarviosta muuhun toimintaan saatu rahoitus	46 001 997,82	45 295 307,16
VOITTO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	98 940 145,97	114 730 767,11
Tuloverot	6 530 726,66	8 792 264,39
Vähemmistön osuus	104 367,75	95 543,93
TILIKAUDEN VOITTO	92 513 787,06	106 034 046,65

Muut liitetiedot

TASE, euroa, yhteenlaskettu 14.4.2016 ja 31.12.2016

	Metsähallituskonserni 31.12.2016	31.12.2015
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	1 251 563,67	841 134,50
Muut aineettomat hyödykkeet	4 801 612,72	404 003,03
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	6 053 176,39	1 245 137,53
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	3 821 779 249,02	3 710 294 077,02
Tiet	28 866 068,26	26 366 696,50
Rakennukset ja rakennelmat	48 334 414,90	51 784 728,49
Koneet ja kalusto	3 151 118,22	3 718 879,58
Muut aineelliset hyödykkeet	687 521,07	754 078,55
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	15 911 045,84	16 049 751,23
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	3 918 729 417,31	3 808 968 211,37
Sijoitukset		
Osuudet saman liikelaitoskonsernin tytäryhtiöissä	0,00	0,00
Muut osakkeet ja osuudet	2 086 307,30	2 452 278,53
Muut saamiset	24 100,00	24 100,00
Sijoitukset yhteensä	2 110 407,30	2 476 378,53
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	3 926 893 001,00	3 812 689 727,43
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Valmiit tuotteet	19 831 585,48	20 534 204,82
Keskeneräiset tuotteet	1 003 044,03	1 592 427,83
Vaihto-omaisuus yhteensä	20 834 629,51	22 126 632,65
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Muut saamiset	2 205 015,72	75 015,72
Siirtosaamiset		
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä		

Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	45 254 291,19	36 917 204,80
Muut saamiset	1 586 915,24	947 638,37
Siirtosaamiset	2 562 729,00	2 628 485,14
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	49 403 935,43	40 493 328,31
Rahoitusarvopaperit	0	0,00
Rahat ja pankkisaamiset	11 950 580,12	26 273 445,07
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHT.	84 394 160,78	88 968 421,75
VASTAAVAA YHTEENSÄ	4 011 287 161,78	3 901 658 149,18

MUUT LIITETIEDOT

TASE, euroa, yhteenlaskettu 14.4.2016 ja 31.12.2016

	Metsähallituskonserni 31.12.2016	31.12.2015
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	2 601 514 970,45	2 509 674 701,59
Muu oma pääoma	224 811 974,00	0,00
Julkisten hallintotehtävien muu oma pääoma	977 009 010,43	1 197 874 890,09
Edellisten tilikausien voitto	460 201,83	461 570,29
Tilikauden voitto	92 513 787,06	106 034 046,65
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	3 896 309 943,77	3 814 045 208,62
VÄHEMMISTÖOSUUS	5 671 807,92	5 776 175,67
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	3 915 410,50	778 675,00
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	2 039 934,70	7 202 553,49
Muut velat	821 100,00	907 682,60
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	2 861 034,70	8 110 236,09
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	59 989 320,43	15 112 198,51
Saadut ennakot	4 557 262,82	11 590 213,67
Ostovelat	11 855 729,85	10 956 411,77
Muut velat (sis.koroll)	7 484 278,38	15 368 078,39

Siirtovelat	18 606 961,43	19 889 873,34
Laskennallinen verovelka	35 411,98	31 078,12
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	102 528 964,89	72 947 853,80
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	105 389 999,59	81 058 089,89
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	4 011 287 161,78	3 901 658 149,18

Tuloslaskelma LT, euroa

	Liitetieto	Liiketoimintakonserni 15.4.-31.12.2016	Liiketoiminta 15.4.- 31.12.2016
LIIKEVAIHTO	2.1	238 246 446,54	68 447 075,71
Valmiiden ja keskener.tuotteiden varaston muutos		261 649,04	0,00
Liiketoiminnan muut tuotot	2.2	16 245 132,45	20 920 633,85
Materiaalit ja palvelut			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat			
Ostot tilikauden aikana		6 868 757,58	384 148,62
Varastojen muutos		3 286 553,42	0,00
Ulkopuoliset palvelut		106 634 920,40	142 555,77
Materiaalit ja palvelut yhteensä			
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot		25 989 344,72	6 119 651,14
Henkilösivukulut			
Eläkekulut		14 259 458,20	1 140 839,61
Muut henkilösivukulut		1 342 089,46	217 126,94
Henkilöstökulut yhteensä		41 590 892,38	7 477 617,69
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	2.3	2 735 842,66	1 765 622,03
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä			
Liiketoiminnan muut kulut		29 280 507,84	20 230 307,22
LIIKEVOITTO		64 355 753,75	59 367 458,23
Rahoitustuotot ja -kulut	2.5		
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista		36 127,96	35 903,96
Muut korko- ja rahoitustuotot		30 729,52	24 865,07
Korkokulut ja muut rahoituskulut		122 078,90	83 555,28
Arvonl. pys.vast.sijoituksista		3 000 000,00	5 000 000,00
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä		-3 055 221,42	-5 022 786,25
VOITTO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA			
VEROJA		61 300 532,33	54 344 671,98
Tuloverot		4 163 559,08	3 344 660,50
TILIKAUDEN VOITTO		57 136 973,25	51 000 011,48

Tase LT, euroa

	Liitetieto	Liiketoimintakonserni 31.12.2016	Liiketoiminta 31.12.2016
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT	2.6		
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet		896 453,72	660 423,73
Muut aineettomat hyödykkeet		4 755 665,13	227 782,72
Aineettomat hyödykkeet yhteensä		5 652 118,85	888 206,45
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet		2 879 439 721,33	2 877 886 257,76
Tiet		28 654 335,40	28 649 918,71
Rakennukset ja rakennelmat		13 600 603,19	11 429 271,43
Koneet ja kalusto		1 313 500,48	0,00
Muut aineelliset hyödykkeet		387 081,48	10 599,04
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		15 879 003,92	11 842 734,78
Aineelliset hyödykkeet yhteensä		2 939 274 245,80	2 929 818 781,72
Sijoitukset			
Osuudet saman liikelaitoskonsernin tytäryhtiöissä	2.7	0,00	59 625 635,81
Muut osakkeet ja osuudet	2.9	1 348 602,62	1 752 698,49
Muut saamiset	2.10	22 300,00	0,00
Sijoitukset yhteensä		1 370 902,62	61 378 334,30
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ		2 946 297 267,27	2 992 085 322,47
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus			
Valmiit tuotteet		18 055 277,38	0,00
Keskeneräiset tuotteet		1 003 044,03	0,00
Vaihto-omaisuus yhteensä		19 058 321,41	0,00
Saamiset			
Pitkäaikaiset saamiset			
Muut saamiset		2 205 015,72	24 000,00
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä		2 205 015,72	24 000,00
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä			
Myyntisaamiset		43 539 077,40	518 897,83
Saamiset julkisilta hall.tehtäviltä	2.11	182 333,23	67 651,67
Saamiset saman liikelaitoksen tytäryhtiöiltä	2.12	0,00	271 094,86

Saamiset osakkuusyhtiöiltä			
Muut saamiset	2.13	1 568 599,45	1 345 038,77
Siirtosaamiset	2.14	192 491,26	93 588,16
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä		45 482 501,34	2 296 271,29
Rahat ja pankkisaamiset		3 932 025,14	3 080 711,44
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ		70 677 863,61	5 400 982,73
VASTAAVAA YHTEENSÄ		3 016 975 130,88	2 997 486 305,20

TASE, LIIKETOIMINTA, euroa

	Liitetieto	Liiketoimintakonserni 31.12.2016	Liiketoiminta 31.12.2016
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
Peruspääoma		2 601 514 970,45	2 601 514 970,45
Muu oma pääoma		224 811 974,00	224 811 974,00
Edellisten tilikausien voitto		37 048 440,42	38 001 920,52
Tilikauden voitto		57 136 973,25	51 000 011,48
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	2.15	2 920 512 358,12	2 915 328 876,45
VÄHEMMISTÖOSUUS		0,00	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET			
Muut pakolliset varaukset	2.16	3 915 410,50	0,00
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen			
Lainat rahoituslaitoksilta	2.17	2 039 934,70	0,00
Muut velat (sis.koroll)		815 600,00	815 350,00
Lyhytaikainen			
Lainat rahoituslaitoksilta	2.18	59 989 320,43	59 989 320,43
Saadut ennakot		452 045,47	312 292,50
Ostovelat		9 866 408,09	2 335 929,08
Velat julkisille hall.tehtäville	2.19	340 611,94	245 753,25
Velat saman liikelaitoskonsernin tytäryhtiöille	2.20	1 509,08	10 983 108,11
Muut velat (sis.koroll.)	2.21	6 789 939,08	4 377 720,90
Siirtovelat	2.22	12 216 581,49	3 097 954,48
Laskennallinen verovelka		35 411,98	0,00
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		92 547 362,26	82 157 428,75
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		3 016 975 130,88	2 997 486 305,20

Rahoituslaskelma LT, euroa

	Liiketoimintakonserni 15.4.-31.12.2016	Liiketoiminta 15.4.- 31.12.2016
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA		
Myynnistä saadut maksut	239 788 413,93	61 421 945,93
Liiketoiminnan muista tuotoista saadut maksut	5 894 573,25	10 800 806,85
Maksut liiketoiminnan kuluista	-204 228 267,52	-32 968 981,00
Liiketoiminnan rahavirta ennen rah.eriä ja veroja	41 454 719,66	39 253 771,78
Maksetut korot ja rahoituskulut	-122 078,90	-83 555,28
Saadut korot liiketoiminnasta	30 729,52	24 865,07
Saadut osingot	36 127,96	35 903,96
Maksetut välittömät verot	-4 163 559,08	-3 344 660,50
Liiketoiminnan rahavirta	37 235 939,16	35 886 325,03
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investoinnit tytäryhtiöosakkeisiin	0,00	-13 617 000,00
Investoinnit aineellisiin ja aineett. hyödykkeisiin	-7 965 845,44	-6 863 162,55
Aineellisten ja aineett. hyödykkeiden luovutustulot	14 147 352,25	13 869 123,16
Investointien rahavirta	6 181 506,81	-6 611 039,39
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Pitkäaikaiset muut koroll. velat, muutos	-7 045 028,11	0,00
Pitkäaikaiset muut korottomat velat, muutos	815 600,00	-80,95
Lyhytaikaiset lainat rahoituslaitoksilta, muutos	49 877 288,85	49 998 456,60
Konsernitilivelat tytäryhtiöiltä	0,00	6 542 663,50
Voitontuloutus	-116 569 037,01	-116 569 037,01
Rahoituksen rahavirta	-72 921 176,27	-60 027 997,86
RAHAVAROJEN MUUTOS		
Rahavarat 15.4.	33 435 755,44	33 833 423,66
Rahavarat 31.12.	3 932 025,14	3 080 711,44
Muutos	-29 503 730,30	-30 752 712,22

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot LT, euroa

Liikevaihto toimialoittain	2.1	Liiketoimintakonserni	Liiketoiminta 15.4.-
		15.4.-31.12.2016	31.12.2016
Metsätalousliiketoiminta		218 472 593,48	56 671 572,64
Kiinteistökehitys		10 222 604,59	10 473 679,49
Maa-ainekauppa		2 050 487,55	0,00
Siemen- ja taimituotanto		7 211 349,94	0,00
Muut		289 410,98	1 301 823,58
Yhteensä		238 246 446,54	68 447 075,71
josta liikevaihto julkisille hallintotehtäville		292 855,44	224 834,05
ja sen tytäryhtiölle		5 972,00	5 972,00
ja muille tytäryhtiöille		0,00	57 935 060,14
Liiketoiminnan muut tuotot	2.2		
Pysyvien vastaavien myyntivoitot		10 350 559,20	10 119 827,00
Tuotot palveluista Julk.hallintotehtäville		5 269 969,87	5 167 813,00
Tuotot palveluista tytäryhtiöille		994,00	5 363 777,61
Muut tuotot		623 609,38	269 216,24
Yhteensä		16 245 132,45	20 920 633,85
Suunnitelman mukaiset poistot	2.3		
Aineettomat hyödykkeet		909 382,59	263 098,47
Substanssipoistot		45 134,03	20 363,12
Tiet		891 238,72	890 888,96
Rakennukset ja rakennelmat		734 711,77	591 271,48
Koneet ja kalusto, muut aineell.hyöd.		155 375,55	0,00
Yhteensä		2 735 842,66	1 765 622,03

Suunnitelman mukaiset poistoajat:

Aineettomat oikeudet, muut pitkävaik. menot	4-5 vuotta
Sora-alueet	substanssipoisto
Tiet	pääosin 25 vuotta
Kalarakenteet	pääosin 10 vuotta
Uittorakenteet	25 vuotta
Rakennukset	20-40 vuotta
Rakennelmat	4-10 vuotta
Koneet ja kalusto	4-8 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet: asfaltointi, kasvatusalustat	15-20 vuotta

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttömaisuushyödykkeittäin. Poistojen kirjaus aloitetaan hyödykkeen käyttöönotosta.

	2.5	Liiketoimintakonserni 15.4.-31.12.2016	Liiketoiminta15.4.- 31.12.2016
Muut korko- ja rahoitustuotot			
Osinkotuotot ulkopuolisilta		36 127,96	35 903,96
Osinkotulot tytäryhtiöiltä		0,00	0,00
Osinkotuotot osakkuusyhtiöiltä		0,00	0,00
Korkotuotot		30 729,52	24 865,07
Yhteensä		66 857,48	60 769,03
Korkokulut ja muut rahoituskulut, euroa			
Korkokulut		122 078,90	83 555,28
Korkokulut tytäryhtiöille		0,00	0,00
Arvonlennus osakkuusyritysosakkeista		0,00	0,00
Arvonlennus tytäryhtiöosakkeista		0,00	0,00
Arvonlennus tytäryhtiön pääomalinasta		0,00	5 000 000,00
Varaus tytäryhtiön liiketoiminnan uudelleenjärjestelyyn		3 000 000,00	0,00
Yhteensä		3 122 078,90	5 083 555,28
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä		-3 055 221,42	-5 022 786,25

Tasetta koskevat liitetiedot LT

Liitetieto

Pysyvät vastaavat, milj. euroa

2.6

Liiketoimintakonserni	Aineett. hyödykk.	Maa- ja vesialueet	Tiet, maa- ja vesirak.	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto, muut aineell.	Keskener. Hankkeet	Osakkeet ja osuudet, muut saam.	Yhteensä
Arvonlennus 14.4.	0,0	-4,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-1,0	-5,0
Lisäykset	5,3	322,9	1,4	0,2	0,0	2,3	0,0	332,1
Vähennykset	0,0	3,2	0,0	0,4	0,0	0,0	0,3	3,9
Arvonlennus	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hankintameno 31.12.	10,5	2 884,3	95,5	47,2	20,7	15,9	1,4	3 077,7
Kert.poistot ja arvonal. 14.4.	4,0	4,8	65,9	33,1	18,8	0,0	0,0	128,9
Väh.ja siirt.kert.poistot	0,0	0,0	0,0	-0,2	0,0	0,0	0,0	-0,2
Tilikauden poisto	0,9	0,0	0,9	0,7	0,2	0,0	0,0	2,7
Kertyneet poistot 31.12.	4,9	4,8	66,8	33,6	19,0	0,0	0,0	131,5
Kirjanpitoarvo 14.4.	1,3	2 559,8	28,2	14,3	1,8	13,6	1,7	2 620,6
Kirjanpitoarvo 31.12.	5,7	2 879,4	28,7	13,6	1,7	15,9	1,4	2 946,3
Tuotannon koneet ja laitteet					1,7			

Kirjanpitoarvo 31.12.

Liiketoiminta	Aineett. hyödykk.	Maa- ja vesialueet	Tiet, maa- ja vesirak.	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto, muut aineell.	Keskener. Hankkeet	Osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Arvonlennus 14.4.	0,0	-1,8	0,0	0,0	0,0	0,0	-29,7	-31,4
Lisäykset	0,0	322,8	1,4	0,2	0,0	0,0	50,6	375,1
Vähennykset	0,0	3,2	0,0	0,4	0,0	1,7	0,3	5,6
Arvonlennus	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hankintameno 31.12.	4,3	2 879,7	95,9	38,5	9,7	11,8	61,4	3 101,3

Kert.poistot ja arvonal. 14.4.	3,1	1,8	66,4	26,6	9,7	0,0	0,0	107,6
Väh.ja siirt.kert.poistot	0,0	0,0	0,0	-0,2	0,0	0,0	0,0	-0,2
Tilikauden poisto	0,3	0,0	0,9	0,6	0,0	0,0	0,0	1,8
Kertyneet poistot 31.12.	3,4	1,8	67,3	27,0	9,7	0,0	0,0	109,2
Kirjanpitoarvo 14.4.	1,1	2 558,3	28,2	12,0	0,0	13,5	11,1	2 624,2
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,9	2 877,9	28,6	11,4	0,0	11,8	61,4	2 992,1
Tuotannon koneet ja laitteet, kirjanpitoarvo 31.12.					0,0			

Tytäryhtiöosakkeet	Liitetieto 2.7	Omistusosuus %	Kirjanpitoarvo emoyhtiössä eur
Metsähallitus			
Fin Forelia Oy, Kuopio		100	1 000 000,00
Metsähallitus Metsätalous Oy, Rovaniemi		100	50 649 635,81
MH-Kivi Oy, Oulu		100	5 500 000,00
Siemen Forelia Oy, Jyväskylä		100	2 476 000,00
Yhteensä			59 625 635,81

Omistusyhteisyritysosakkeet	2.8		
Metsähallitus			
Oy Estar Studios LTD, Rovaniemi		19,98	0,00

Osakkeet ja osuudet, kirjanpitoarvo, euroa	2.9	Liiketoimintakonserni 2016	Liiketoiminta 2016
Tytäryhtiöosakkeet		0,00	59 625 635,81
Osakkuusyhtiöosakkeet		0,00	0,00
Omistusyhteisyritys osakkeet		0,00	0,00
Muut osakkeet ja osuudet		716 835,48	1 120 931,35
Yhteismetsäosuudet		631 767,14	631 767,14
Yhteensä		1 348 602,62	61 378 334,30

Sijoitukset, muut saamiset, euroa	2.10		
Liittymismaksusaamiset		22 300,00	0,00

Saamiset julkisilta hallintotehtäviltä, euroa	2.11		
Myyntisaamiset		155 660,13	42 501,67
Siirtosaamiset		26 673,10	25 150,00
Yhteensä		182 333,23	67 651,67
Saamiset tytäryhtiöiltä, euroa	2.12		
Myyntisaamiset		0,00	165 019,79
Muut saamiset		0,00	0,00
Siirtosaamiset		0,00	106 075,07
Yhteensä		0,00	271 094,86
Muut saamiset, lyhytaikaiset, euroa	2.13		
Muut ennakot, menoennakot		17 948,46	7 290,71
Arvonlisäverosaamiset		212 902,93	0,00
Verosaamiset		1 337 748,06	1 337 748,06
Muut saamiset		0,00	0,00
Yhteensä		1 568 599,45	1 345 038,77

	Liitetieto	Liiketoimintakonserni 2016	Liiketoiminta 2016
Ulkoiset siirtosaamiset lyhytaikaiset, euroa	2.14		
Korkosaamiset		0,00	0,00
Verosaamiset		0,00	0,00
Muut menoennakot / ostolaskut		145 629,75	93 588,16
Muut tulojäämät		46 861,51	0,00
Yhteensä		192 491,26	93 588,16
Oma pääoma, euroa	2.15		
Peruspääoma 14.4.		2 509 674 701,59	2 509 674 701,59
hallinnansiirrot		-168 070,20	-168 070,20
valtionperinnöt		0,00	0,00
maankäyttömuutokset		1 512 561,17	1 512 561,17
muut		90 495 777,89	90 495 777,89
Peruspääoma 31.12.		2 601 514 970,45	2 601 514 970,45
Muu oma pääoma 1.1		0,00	0,00
Lisäys		224 811 974,00	224 811 974,00
Muu oma pääoma 31.12		224 811 974,00	224 811 974,00

Edellisten tilikausien voitto 1.1.		117 069 490,73	117 102 658,91
Tulos kaudelta 1.1-14.4.2016		36 547 986,70	37 468 298,62
Voiton tuloutus valtiolle		-116 569 037,01	-116 569 037,01
Edellisten tilikausien voitto 31.12.		37 048 440,42	38 001 920,52
Tilikauden voitto		57 136 973,25	51 000 011,48
Oma pääoma yhteensä 31.12.		2 920 512 358,12	2 915 328 876,45
Pakolliset varaukset, euroa	2.16		
Muut pakolliset varaukset, euroa		915 410,50	0,00
Varaus tytäryhtiön liiketoiminnan uudelleenjärjestelyyn		3 000 000,00	0,00
Yhteensä		3 915 410,50	0,00
Yli 5 vuoden kuluttua erääntyvien pitkäaikaisten lainojen yhteismäärä, eur	2.17	Liiketoimintakonserni 2016	
Yhteensä		2 039 934,70	
Valtiolle suorittamatta olevan velan määrä, euroa			
Velka valtiolle, enn.pidätysvelka, sosiaaliturvamaksuvelka, VaEL, TyEL	2.18	783 461,62	294 505,94
Velat julkisille hallintotehtäville, euroa	2.19		
Ostovelat		29 988,22	14 717,11
Siirtovelat		310 623,72	231 036,14
Yhteensä		340 611,94	245 753,25
Velat tytäryhtiöille, euroa	2.20		
Ostovelat		0,00	180 418,04
Muut velat		0,00	0,00
Siirtovelat		1509,08	713 037,36
Konsernitilivelat		0,00	10 089 652,71
Yhteensä		1 509,08	10 983 108,11
Ulkoiset muut velat, euroa	2.21		
ALV-velka		4 564 525,91	2 880 026,73
Ennakonpid.-, sos.turva- ja muut lakisääät. henkilöstökuluvelat, liittyen palkanmaksuun		669 128,62	206 573,42
Oman pääoman korjaukset		1 277 308,55	1 277 308,55
Muut		278 976,00	13 812,20
Yhteensä		6 789 939,08	4 377 720,90

Ulkoiset siirtovelat, euroa	2.22		
Lakisäätt. jaksotetut henkilöstökulut		114 333,00	87 932,52
Lomapalkkavelka sos.kuluineen		7 781 425,34	1 915 489,99
Verojaksotus		814 564,72	0,00
Muut		3 506 258,43	1 094 531,97
Yhteensä		12 216 581,49	3 097 954,48

Muut liitetiedot LT, milj. euroa

Vastuusitoumukset	2.23	Liiketoiminta- konserni 2016	Liiketoiminta 2016
Leasingvastuut			
tilikaudella maksetut		0,6	0,5
seuraavana vuonna maksettavat		2,6	2,4
myöhemmin maksettavat		2,3	2,2
Vuokraoikeuskiinnitykset		0,9	0,0
Pankkitakausvastuut		2,3	0,7
Muut pankkivastuut		1,5	1,0
Käteispantit, takuutalletukset		0,0	0,0
Takaus tytäryhtiön sitoumuksista, limiittien määrä		0,0	0,0
Investointisitoumukset		5,9	5,9

Liiketoiminnan leasingsopimuksissa on lunastusehto jäännösarvon saavuttaessa sovitun tason.

Sopimukset on irtisanottavissa 3 kk irtisanomisajalla.

Konsernilla on myös ilman lunastusehtoja olevia, pääsääntöisesti viiden vuoden sopimuksia.

Vastuu pilaantuneiden maiden kunnostamisesta

Metsähallituksen hallinnoimilla alueilla pilaantuneeseen maa-alueeseen liittyvä vastuu on ensijaisesti sillä, joka on vastannut pilaavasta toiminnasta.

Alueen haltijana Metsähallitus voi joutua vastaamaan pilaantumisen kunnostuskustannuksista, jos ensijainen vastuutaho ei siihen kykene.

Lähipiiriliiketoimet

Valtiolle on maksettu voitontuloutusta vuodelta 2015 ja kaudelta 1.1.-14.4.2016.

Laskennalliset verosaamiset ja -velat kalenterivuonna	2.24	Liiketoiminta- konserni 2016
Laskennallinen verosaaminen		
hylypoistoista		0,6
tytäryhtiöiden tappioista		3,8
pakollisista varauksista		0,2
Yhteensä		4,5

Omarahoitteiset investoinnit	2.25	Liiketoiminta-konserni 2016		Liiketoiminta 2016	
		Inv.suunn.	Tot.15.4-31.12	Inv.suunn.	Tot.15.4-31.12
Maa-, vesi-, ja sora-alueet		6,7	2,6	6,7	2,6
Tiet, tonttien jalostustyöt		4,3	0,2	4,3	0,2
Kalusto (koneet ja laitteet), tuulivoimahankkeet		5,6	3,1	5,6	3,1
Rakennukset ja rakennelmat		0,2	0,2	0,2	0,2
Muut		2,5	1,9	2,2	0,8
Yhteensä		19,2	8,0	18,9	6,9

Muut liitetiedot, liiketoiminta

TULOSLASKELMA, LIIKETOIMINTA, euroa, yhteenlaskettu 1.1.-14.4.2016 ja 15.4.-31.12.2016

	Liiketoimintakonserni 1.1.- 31.12.2016	1.1.-31.12.2015
LIIKEVAIHTO	332 930 294,02	337 246 150,31
Valmiiden ja keskener.tuotteiden varaston muutos	261 649,04	-2 344 142,12
Liiketoiminnan muut tuotot	26 404 231,75	28 458 179,00
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	7 377 596,01	6 851 274,23
Varastojen muutos	1 384 191,86	2 409 382,98
Ulkopuoliset palvelut	153 696 985,12	154 822 016,96
Materiaalit ja palvelut yhteensä	162 458 772,99	164 082 674,17
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	34 918 856,78	36 529 576,34
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	15 880 991,12	7 916 005,72
Muut henkilösivukulut	1 966 205,19	1 763 929,59
Henkilöstökulut yhteensä	52 766 053,09	46 209 511,65
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	3 780 720,56	3 900 259,27
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	3 780 720,56	3 900 259,27
Liiketoiminnan muut kulut	37 279 036,04	32 988 399,31
LIIKEVOITTO	103 311 592,13	116 179 342,79
Rahoitustuotot ja -kulut		
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista	49 811,36	89 155,12
Muut korko- ja rahoitustuotot	41 031,83	496 490,10
Korkokulut ja muut rahoituskulut	186 748,41	102 144,29
Arvonal. pys.vast.sijoituksista	3 000 000,00	6 241,46
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-3 095 905,22	477 259,47
VOITTO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	100 215 686,91	116 656 602,26
Tuloverot	6 530 726,66	8 792 264,39
Vähemmistön osuus	0,00	0,00
TILIKAUDEN VOITTO	93 684 960,25	107 864 337,87

Muut liitetiedot, liiketoiminta

TASE, LIIKETOIMINTA, euroa, yhteenlaskettu 14.4.2016 ja 31.12.2016

	Liiketoimintakonserni 2016	2015
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	896 453,72	329 329,55
Muut aineettomat hyödykkeet	4 755 665,13	372 066,52
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	5 652 118,85	701 396,07
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	2 879 439 721,33	2 558 953 264,69
Tiet	28 654 335,40	26 107 687,46
Rakennukset ja rakennelmat	13 600 603,19	14 763 665,98
Koneet ja kalusto	1 313 500,48	1 490 606,91
Muut aineelliset hyödykkeet	387 081,48	426 468,48
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	15 879 003,92	16 018 716,77
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	2 939 274 245,80	2 617 760 410,29
Sijoitukset		
Osuudet saman liikelaitoskonsernin tytäryhtiöissä	0,00	0,00
Muut osakkeet ja osuudet	1 348 602,62	1 714 573,85
Muut saamiset	22 300,00	22 300,00
Sijoitukset yhteensä	1 370 902,62	1 736 873,85
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	2 946 297 267,27	2 620 198 680,21
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Valmiit tuotteet	18 055 277,38	18 588 436,40
Keskeneräiset tuotteet	1 003 044,03	1 592 427,83
Vaihto-omaisuus yhteensä	19 058 321,41	20 180 864,23

Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Muut saamiset	2 205 015,72	75 015,72
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	2 205 015,72	75 015,72
Lyhytaikaiset saamiset		
Myntisaamiset	43 539 077,40	35 713 173,85
Saamiset julkisilta hall.tehtäviltä	182 333,23	2 046 892,63
Muut saamiset	1 568 599,45	792 805,45
Siirtosaamiset	192 491,26	194 262,56
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	45 482 501,34	38 747 134,49
Rahoitusarvopaperit	0,00	0,00
Rahat ja pankkisaamiset	3 932 025,14	11 865 114,92
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	70 677 863,61	70 868 129,36
VASTAAVAA YHTEENSÄ	3 016 975 130,88	2 691 066 809,57

MUUT LIITETIEDOT, LIIKETOIMINTA

TASE, LIIKETOIMINTA, euroa, yhteenlaskettu 14.4.2016 ja 31.12.2016

	Liiketoimintakonserni	
	2016	2015
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	2 601 514 970,45	2 509 674 701,59
Muu oma pääoma	224 811 974,00	0,00
Edellisten tilikausien voitto	500 453,42	9 205 152,86
Tilikauden voitto	93 684 960,25	107 864 337,87
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	2 920 512 358,12	2 626 744 192,32
VÄHEMMISTÖOSUUS	0,00	0,00

PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	3 915 410,50	778 675,00
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	2 039 934,70	7 202 553,49
Muut velat (sis.koroll)	815 600,00	902 932,60
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	2 855 534,70	8 105 486,09
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	59 989 320,43	15 112 198,51
Saadut ennakot	452 045,47	2 105 269,66
Ostovelat	9 866 408,09	9 459 935,01
Velat julkisille hall.tehtäville	340 611,94	948 775,17
Velat saman liikelaitoskonsernin tytäryhtiöille	1 509,08	919,49
Muut velat (sis.koroll.)	6 789 939,08	14 463 229,28
Siirtovelat	12 216 581,49	13 317 050,92
Laskennallinen verovelka	35 411,98	31 078,12
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	89 691 827,56	55 438 456,16
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	92 547 362,26	63 543 942,25
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	3 016 975 130,88	2 691 066 809,57

Tuloslaskelma JHT, euroa

	Julkiset hallintotehtävät 15.4.- 31.12.2016
LIIKEVAIHTO	9 072 228,56
Liiketoiminnan muut tuotot	2 321 603,22
Materiaalit ja palvelut	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	
Ostot tilikauden aikana	2 677 179,20
Varastojen muutos	68 004,44
Ulkopuoliset palvelut	4 164 232,63
Materiaalit ja palvelut yhteensä	6 909 416,27
Henkilöstökulut	
Palkat ja palkkiot	16 356 390,54
Henkilösivukulut	
Eläkekulut	2 821 734,31
Muut henkilösivukulut	609 880,18
Henkilöstökulut yhteensä	19 788 005,03
Poistot ja arvonalentumiset	
Suunnitelman mukaiset poistot	1 296 315,63
Liiketoiminnan muut kulut	18 153 215,19
LIIKETULOS	-34 753 120,34
Rahoitustuotot ja -kulut	
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista	28,00
Muut korko- ja rahoitustuotot	2 195,13
Korkokulut ja muut rahoituskulut	5 868,60
Arvonl. pys.vast.sijoituksista	0,00
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-3 645,47
TULOS ENNEN VALTION TALOUSARVIOSTA MUUHUN TOIMINTAAN SAATUA RAHOITUSTA	-34 756 765,81
Valtion talousarviosta muuhun toimintaa saatu rahoitus	33 846 270,34
TILIKAUDEN TULOS	-910 495,47

Tase JHT, euroa

Julkiset hallintotehtävät 31.12.2016	
VASTAAVAA	
PYSYVÄT VASTAAVAT	
Aineettomat hyödykkeet	
Aineettomat oikeudet	354 387,94
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	354 387,94
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	941 609 632,93
Tiet	211 732,86
Rakennukset ja rakennelmat	19 971 618,82
Koneet ja kalusto	155 679,32
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	32 041,92
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	961 980 705,85
Sijoitukset	
Osuudet saman liikelaitoskonsernin tytäryhtiöissä	12 365 111,43
Muut osakkeet ja osuudet	737 704,68
Muut saamiset	1 800,00
Sijoitukset yhteensä	13 104 616,11
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	975 439 709,90
VAIHTUVAT VASTAAVAT	
Vaihto-omaisuus	
Valmiit tuotteet	1 776 308,10
Vaihto-omaisuus yhteensä	1 776 308,10
Saamiset	
Lyhytaikaiset saamiset	
Myyntisaamiset	1 716 113,79
Saamiset liikelaitoksen liiketoiminnalta	245 753,25
Saamiset saman liikelaitoksen tytäryhtiöiltä	141 049,26
Muut saamiset	8 654,83
Siirtosaamiset	2 337 782,44
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	4 449 353,57
Rahat ja pankkisaamiset	7 763 275,80

VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	13 988 937,47
VASTAAVAA YHTEENSÄ	989 428 647,37

TASE, euroa

		Julkiset hallintotehtävät 31.12.2016
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Muu oma pääoma		977 009 010,43
Edellisten tilikausien tulos		0,00
Tilikauden tulos		-910 495,47
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		976 098 514,96
VIERAS PÄÄOMA		
Muut velat, korottomat		5 500,00
Lyhytaikainen		
Saadut ennakot		4 106 117,35
Ostovelat		1 956 201,17
Velat liikelaitoksen liiketoiminnalle		67 651,67
Velat saman liikelaitoskonsernin tytäryhtiöille		114 681,56
Muut velat (sis.koroll.)		689 740,80
Siirtovelat		6 390 239,86
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		13 330 132,41
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		989 428 647,37

Rahoituslaskelma JHT, euroa

	Julkiset hallintotehtävät 15.4.- 31.12.2016
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA	
Myynnistä saadut maksut	2 410 457,69
Liiketoiminnan muista tuotoista saadut maksut	1 912 475,83
Maksut liiketoiminnan kuluista	-45 106 624,80
Liiketoiminnan rahavirta ennen rah.eriä ja veroja	-40 783 691,28
Maksetut korot ja rahoituskulut	-5 868,60
Saadut korot liiketoiminnasta	2 195,13
Saadut osingot	28,00
Valtion talousarviorahoitus muuhun toimintaan	33 846 270,34
Toiminnan rahavirta	-6 941 066,41
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	
Luonnonsuojelualueostot, osakkeet	158 911,22
Käyttöomaisuuden ostot, ministeriöiden rahoitus	-1 946 032,03
Käyttöomaisuuden ostot, EU-rahoitus	
Käyttöomaisuuden ostot, muu rahoitus	-397 249,95
Investoinnit aineellisiin ja aineett. hyödykkeisiin	391 187,97
Aineellisten ja aineett. hyödykkeiden luov.tulot	
Omistajien sijoitus ls-alueiden hank. ja osakkeisiin	-158 911,22
Luontokeskusten ym. rakentamiseen saatu rahoitus	2 445 106,86
Investointien rahavirta	493 012,85
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	
Pitkäaikaiset muut korottomat velat, muutos	380,95
Rahoituksen rahavirta	380,95
RAHAVAROJEN MUUTOS	
Rahavarat 15.4.	14 210 948,41
Rahavarat 31.12.	7 763 275,80
Muutos	-6 447 672,61

Muut liitetiedot

TULOSLASKELMA, JULKISET HALLINTOTEHTÄVÄT, euroa, yhteenlaskettu 1.1.-14.4.2016 ja 15.4.-31.12.2016

	Julkiset hallintotehtävät 1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
LIIKEVAIHTO	11 326 871,36	10 722 082,26
Liiketoiminnan muut tuotot	2 880 425,62	2 540 884,67
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	3 337 821,84	3 721 187,51
Varastojen muutos	169 460,32	158 245,08
Ulkopuoliset palvelut	5 819 130,19	5 762 895,01
Materiaalit ja palvelut yhteensä	9 326 412,35	9 642 327,60
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	21 454 771,31	21 372 991,65
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	3 588 144,29	3 714 549,84
Muut henkilösivukulut	981 321,35	890 572,88
Henkilöstökulut yhteensä	26 024 236,95	25 978 114,37
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	1 978 432,25	2 299 419,93
Liiketoiminnan muut kulut	23 785 389,22	22 235 577,36
LIIKETULOS	-46 907 173,79	-46 892 472,33
Rahoitustuotot ja -kulut		
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista	81,10	134,20
Muut korko- ja rahoitustuotot	2 422,96	10 667,35
Korkokulut ja muut rahoituskulut	7 823,56	1 743,78
Arvonl. pys.vast.sijoituksista	0,00	400 000,00
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-5 319,50	-390 942,23
TULOS ENNEN VALTION TALOUSARVIOSTA MUUHUN TOIMINTAAN SAATUA RAHOITUSTA	-46 912 493,29	-47 283 414,56
Valtion talousarviosta muuhun toimintaa saatu rahoitus	46 001 997,82	45 295 307,16
TILIKAUDEN TULOS	-910 495,47	-1 988 107,40

Muut liitetiedot

TASE, JULKISET HALLINTOTEHTÄVÄT, euroa, yhteenlaskettu 14.4.2016 ja 31.12.2016

	Julkiset hallintotehtävät 31.12.2016	31.12.2015
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	354 387,94	510 749,58
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	354 387,94	510 749,58
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	941 609 632,93	1 150 610 917,57
Tiet	211 732,86	259 009,04
Rakennukset ja rakennelmat	19 971 618,82	22 011 936,33
Koneet ja kalusto	155 679,32	308 822,06
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	32 041,92	31 034,46
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	961 980 705,85	1 173 221 719,46
Sijoitukset		
Osuudet saman liikelaitoskonsernin tytäryhtiöissä	12 365 111,43	12 365 111,43
Osuudet osakkuusyhtiöissä	0,00	0,00
Muut osakkeet ja osuudet	737 704,68	737 704,68
Muut saamiset	1 800,00	1 800,00
Sijoitukset yhteensä	13 104 616,11	13 104 616,11
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	975 439 709,90	1 186 837 085,15
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Valmiit tuotteet	1 776 308,10	1 945 768,42
Vaihto-omaisuus yhteensä	1 776 308,10	1 945 768,42
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myntisaamiset	1 716 113,79	1 203 600,67
Saamiset liikelaitoksen liiketoiminnalta	245 753,25	952 317,52
Saamiset saman liikelaitoksen tytäryhtiöiltä	141 049,26	222,56
Saamiset osakkuusyhtiöiltä	0,00	0,00
Muut saamiset	8 654,83	154 358,13
Siirtosaamiset	2 337 782,44	2 433 982,05
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	4 449 353,57	4 744 480,93

Rahoitusarvopaperit	0,00	0,00
Rahat ja pankkisaamiset	7 763 275,80	14 295 650,20
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	13 988 937,47	20 985 899,55
VASTAAVAA YHTEENSÄ	989 428 647,37	1 207 822 984,70

MUUT LIITETIEDOT

TASE, JULKISET HALLINTOTEHTÄVÄT, euroa, yhteenlaskettu 14.4.2016 ja 31.12.2016

	Julkiset hallintotehtävät 31.12.2016	31.12.2015
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Muu oma pääoma	977 009 010,43	1 197 874 890,09
Edellisten tilikausien tulos	0,00	-8 545 514,50
Tilikauden tulos	-910 495,47	-1 988 107,40
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	976 098 514,96	1 187 341 268,19
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Muut velat, korottomat	5 500,00	4 750,00
Lyhytaikainen		
Saadut ennakot	4 106 117,35	9 485 044,01
Ostovelat	1 956 201,17	1 484 390,83
Velat liikelaitoksen liiketoiminnalle	67 651,67	2 015 297,27
Velat saman liikelaitoskonsernin tytäryhtiöille	114 681,56	35 137,71
Muut velat (sis.koroll.)	689 740,80	889 027,10
Siirtovelat	6 390 239,86	6 568 069,59
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	13 330 132,41	20 481 716,51
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	989 428 647,37	1 207 822 984,70

Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien pro forma tilinpäätös ja toimintakertomus 2016

Johdanto

Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät hoitaa Luontopalvelut-tulosyksikkö. Luontopalvelut vastaa Suomen luonnonsuojelualueverkoston hoidosta ja käytöstä hallinnassaan olevilla valtion maa- ja vesialueilla sekä yksityisillä luonnonsuojelualueilla yhteistyössä niiden omistajien ja ELY-keskusten kanssa. Luontopalvelut vastaa metsästys-, kalastus- ja maastoliikenneasioista, tuottaa yhteiskunnallisia luonto- ja retkeilypalveluja sekä hoitaa lajisuojelun tehtäviä kaikilla valtion mailla ja vesillä. Luontopalveluilla on myös metsäpuiden siementen hankintaan ja varastointiin liittyviä tehtäviä. Luontopalvelut vahvistaa toiminnallaan saamelaiskulttuurin harjoittamisen edellytyksiä.

Luontopalvelujen hallinnassa ja hoidossa on noin 3,6 miljoonaa hehtaaria valtion maita ja 0,8 miljoona hehtaaria valtion vesiä. Eräpalveluja tarjotaan kaikilla Metsähallituksen hallinnassa olevilla valtion mailla ja vesillä. Luontopalvelut sovittaa yhteen alueidensa tarjoamia ekosysteemipalveluja ja niihin liittyviä tarpeita ja tavoitteita yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa ja tukeutuu toiminnassaan parhaaseen käytettävissä olevaan tietoon ja asiantuntemukseen.

Luontopalvelujen toimintatavat ja päätökset ovat läpinäkyviä ja avoimia ja perustuvat hyvään hallintoon. Aktiivisella viestinnällä luontopalvelut edistää kansalaisten tietoisuutta luonnon monimuotoisuuden suojelusta ja merkityksestä sekä kestävästä käytöstä ja innostaa ihmisiä lähtemään luontoon ja erälle. Luontopalvelut osallistuu toimialansa kansainväliseen yhteistyöhön sekä vahvistaa Suomen luonnon ja siihen liittyvien ekosysteemipalvelujen kansainvälistä tunnettuutta sekä vahvistaa Suomen maabrändiä.

Luontopalvelujen erillistilinpäätöksen tuloslaskema ja tase liitetietoineen, rahoituslaskelma sekä toimintakertomus on esitetty koskien koko toimintavuotta 2016 ajalta 1.1.–31.12.2016 ollen vertailukelpoinen edelliseen vuoteen nähden. Luontopalvelujen tulos, tase ja rahoituslaskelma tilikaudelta 15.4–31.12.2016 on esitetty liitetiedoissa Metsähallitus - konsernin tilinpäätöksessä.

Johdon katsaus

Toimintaympäristön muutokset

Uusi laki Metsähallituksesta astui voimaan 16.4.2016. Uusi laki ei tuonut suuria muutoksia luontopalvelujen asemaan. Lain mukaan maa- ja metsätalousministeriö ja ympäristöministeriö tulosohtavat julkisia hallintotehtäviä kukin toimialallaan. Julkisia hallintotehtäviä hoitaa erillinen julkisten hallintotehtävien yksikkö. Näiden tehtävien hoidon riippumattomuus ja puolueettomuus turvataan ja tehtävät rahoitetaan valtion talousarviossa erikseen osoitetuilla määrärahoilla, julkisten hallintotehtävien hoidosta saatavilla maksuilla ja tuotoilla sekä hankerahoituksella.

Eräpalveluiden asemointi luontopalveluissa muuttui Metsähallituslain myötä. Metsästys, kalastus ja erävalvonta-asioita hoitava henkilöstö keskitettiin lain linjausten mukaisesti erätalousjohtajan alaisuuteen. Eräpalvelut toimii kuitenkin edelleen yhtenä luontopalvelujen prosessina ja on toiminnallisesti integroitunut luontopalvelujen rakenteeseen.

Uuden Metsähallituslain hyväksymisen myötä avoimeen hakuun laitettuihin pääjohtajan ja luontopalvelujohtajan virkoihin valittiin Pentti Hyttinen ja Timo Tanninen. He aloittivat tehtävissään 1.9.2016. Metsähallituksen hallitus uudistui kesällä suurelta osin ja hallituksen puheenjohtajana aloitti Timo Laitinen. Hallitus vahvisti syksyllä Metsähallituksen uuden strategian. Sen mukaan Metsähallitusta kehitetään monipuolisen biotalouden edelläkävijäksi. Strategiassa painotetaan myös mm. toiminnan vastuullisuutta, luonnon monimuotoisuuden vähenemisen pysäyttämistä valtion mailla ja vesillä sekä maakuntien elinvoiman edistämistä ja digitalisaation hyödyntämistä.

Pääministeri Sipilän hallituksen talouspoliittinen ministerivaliokunta päätti syksyllä Metsähallituksen uusista omistajapolitiittisista linjauksista. Ne pohjautuvat uuteen Metsähallituslakiin ja ovat hyvin linjassa niin Metsähallituksen uuden strategian kuin Luontopalveluiden viime vuosien toiminnan painotusten kanssa. Omistajapolitiikka korostaa mm. elinkeinoelämän edellytysten parantamista ja ostopalveluiden lisäämistä Luontopalveluiden toiminnassa.

Hanketoiminnassa merkittävä uudistus oli uuden EU LIFE-instrumentin, LIFE IP (Integreted Projects) käynnistyminen. Luontopalvelut koordinoi Suomen ensimmäistä LIFE IP-hanketta, FRESHABIT, kokonaisbudjetiltaan peräti 20 miljoonaa euroa. Koko EU:n alueella käynnistyi vain 5 muuta LIFE IP-hanketta.

Pääministeri Sipilän hallituksen myöntämällä erillisrahoituksilla toimivat hankkeet, Hossan tulevan kansallispuiston peruspalveluiden kunnostus sekä luonnonsuojelualueiden kiinteistönmuodostus ja hoidon ja käytön suunnittelu, etenivät suunnitellusti.

Kiinnostus Suomeen ja maamme luontoon matkailukohteena lisääntyi edelleen. Tämä asettaa kansallispuistojen ja muiden tärkeiden käyntikohteiden palveluille entistä kovemmat vaatimukset. Niiden täyttäminen on haastavaa, kun aikanaan hankerahalla tehdyt palvelurakenteet ovat monin paikoin tulossa käyttöikänsä päähän. Luonnon terveys- ja hyvinvointivaikutukset ovat myös esillä entistä vahvemmin.

Eräpalvelujen tarjonnan näkökulmasta vuosi oli monien konfliktien värittämä. Kalastonhoitomaksun keräämiseen liittyvät odotukset ja myynnin alkuvaikeudet, Ylä-Lapin paikallisten kalastusoikeuksiin kohdistuneet rajoitukset, metsäkanalintukantojen pesinnän epäonnistuminen ja lupakiintiöiden pienennys aiheuttivat Metsähallitukseen kohdistuneita vaatimuksia ja runsasta julkista keskustelua. Asioita hoitava henkilöstö joutui koetukselle ja se heijastui jopa henkilöstön hyvinvointikyselyjen tuloksissa.

Uuden metsähallituslain myötä julkisten hallintotehtävien hallinnassa ja taseessa (muu oma pääoma) ollutta maa- ja vesiomaisuutta siirtyi 15.4.2016 alkaen sekä peruspäömaan että liiketoiminnan muuhun omaan pääömaan. Peruspäömaan siirrettiin Lapin virkistysmetsiä noin 43 000 ha. Liiketoiminnan muuhun omaan pääömaan siirrettiin suojelualueiden ja suojeluvarausten ulkopuoliset yleiset vesialueet (noin 2,2 milj. ha) ja Lapin luontaistalousalueet (noin 361 000 ha).

Kulttuurihistoriallisen kiinteistövallisuuden vaaliminen tuli Luontopalvelujen lakisäätteiseksi tehtäväksi uudessa Metsähallituslaissa (234/2016). Tässä työssä Luontopalvelut toteuttaa valtion kiinteistöstrategiaa (2010) ja kulttuuriympäristöstrategiaa (2014). Niiden mukaisesti Luontopalvelut vaalii arvokasta maisemaa, rakennusperintöä ja arkeologisia kohteita niin, että ne välittävät tietoa vastuullisesta ja suunnitelmallisesta omistajuudesta. Tähän tehtävään Luontopalveluille ei ole osoitettu lisävaroja.

Toiminnan painopisteet

Alla esiteltävään luetteloon on nostettu keskeisiä toimintavuoden painopisteitä.

- Kaksi uutta LIFE-hanketta käynnistyi (Freshabit ja Metsäpeura) ja kolme hankehakemusta valmisteltiin: Hydrologia, Beetles (erityisesti kovakuoriaiset) ja Liito-orava. Valmisteltujen hakemusten yhteinen kustannusarvio on 25 M€. Lisäksi osallistuttiin kolmen muun hankkeen valmisteluun kumppanina.
- Erillismäärärahoihin rahoitettu luonnonsuojelualueiden kiinteistönmuodostus lähti liikkeelle hyvässä yhteistyössä Maanmittauslaitoksen kanssa (47 kohdetta aloitettiin) ja samaan kokonaisuuteen liittyvä Natura-alueiden tilan arviointi saatiin laadittua 269 kohteelle.
- Kalastonhoitomaksujen kerääminen toteutettiin ensimmäisen kerran uudistuneessa muodossaan ja Metsähallituksen toimesta. Järjestelmien muutokset, talousraportointivaatimukset, asiakasmäärien huomattava kasvu ja markkinointityö muodostivat haasteellisen tehtäväkokonaisuuden, josta selvittiin kohtuullisen hyvin. Valtion budjettiin saatiin tuloutettua noin 8,5 milj euroa ja keräämiskustannuksiksi laskettiin 472 000 euroa, kun kustannusten budjettikatto oli 750 000 euroa.
- Natura-alueiden yleissuunnitteluun liittyvät aluekohtaiset arvioinnit (Metsähallituksen arviointivastuulla 1 121 kohdetta) tehtiin, mutta yleissuunnitelmaraporttien valmistuminen siirtyi alkuvuoteen 2017.
- Paikkatietojärjestelmien kehittäminen jatkui intensiivisenä. Jo käytössä olevien järjestelmien osalta eniten työtä teetti maalīs–elokuussa toteutettu Metsähallituksen paikkatietojärjestelmäkokonaisuuden (ULJAS) teknisen alustan versionnosto. Lisäksi on mm. jatkettu palveluvarustustietojärjestelmän (PAVE) toteutushanketta. ULJAS-järjestelmien käyttöä on pyritty laajentamaan yhteistyössä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen vetämän OHKE-hankkeen kanssa. Vuoden lopussa ELY-keskuksissa, Suomen ympäristökeskuksessa ja ympäristöministeriössä oli noin 200 ULJAS-järjestelmien käyttäjää.
- Digitaalisten palveluiden suosio on jatkanut kasvuun. Suurpedot.fi-palvelun käyttäjämäärä kasvoi 63 % ja Eräluvut.fi peräti 80 % vuoden takaiseen verrattuna. Tähän vaikutti erityisesti kalastonhoitomaksun keräämisen siirtyminen Metsähallituksen vastuulle. Luontoon.fi-verkkopalvelun käyttäjien määrä kasvoi 23 % ja istunnot 28 % vuodentakaiseen verrattuna. Retkikartta.fi-palvelun käyttäjien määrä kasvoi 10 % ja istunnot 15 %.
- Eräluvut.fi verkkokaupan toimivuudesta kerättiin järjestelmällisesti asiakaskokemuksia, joiden pohjalta käynnistettiin verkkokaupan uudistus. Verkkokaupan asiakasmäärä kasvoi vuoden aikana merkittävästi, ollen vuoden 2016 lopussa jo noin 250 000 rekisteröitynyttä asiakasta.
- Metsähallitus avusti ympäristöministeriötä Hossan kansallispuiston rajauksen määrittelyssä sekä säädösvalmistelussa. Hallituksen lakiesitys puiston perustamisesta annettiin eduskunnalle joulukuussa. Hossan palveluvarustuksen kunnostus aloitettiin. Porkkalan luonnonsuojelualueen perustamista valmisteltiin osana Uudenmaan säädösvalmisteluhanketta.
- Metsähallitus osallistui monipuolisesti vaelluskalojen elinkierron palauttamiseen liittyviin hankkeisiin mm. lijoella, Lieksanjoella, Kymijoella ja Tuulomajoella. Hankkeissa on kunnostettu vaelluskalojen kutu- ja poikasalueita, valmisteltu kalaportaiden toteutuksia, tiedotettu vaelluskalojen tilasta yleisölle sekä kehitetty yhteistyötä ja tiedonkulkua Venäjän ja Suomen kalataloustoimijoiden kesken. Lisäksi Metsähallitus on tukenut kalateiden ja niihin liittyvien elinympäristökunnostusten suunnittelua Freshabit LIFE IP -hankkeessa mm. Isojoella, Mustionjoella, Kiskonjoella ja Saarijärven reitillä.
- Vallisaari–Kuninkaansaari avattiin yleisölle keväällä. Sekä media- että kävijäsuosio oli suurta, ja koko vuoden käyntimäärä oli 92 000. Öron kehittäminen eteni hyvin, hotelli avasi ovensa kesäkuussa, ja käyntimäärä nousi 30 000:een.

- Luonnonpäivät 2017 -konseptia on valmisteltu valtakunnallisesti noin 50 kumppanin kanssa. Luonnonpäivien verkkosivusto avattiin kesäkuussa osoitteessa www.luonnonpaivat.fi ja kampanjan some-kanavat avattiin Facebookiin, Instagramiin ja Twitteriin. Kanavilla on tuhansia seuraajia. Neljän Luonnon päivän tapahtumien suunnittelu ja toteutus oli hyvässä vauhdissa vuoden lopussa.

Vaikuttavuus

Vuoden 2016 talousarviossa sekä tulossopimuksessa asetetut vaikuttavuustavoitteet ja niiden toteutuminen

Luontopalveluilla on kuusi eduskunnan ja ohjaavien ministeriöiden asettamaa vaikuttavuustavoitetta, jotka ovat kirjattu myös strategiseen tulossopimukseen.

Vaikuttavuustavoitteet:

Vaikutavuustavoitteet ja niiden kehitys

Vaikuttavuustavoite/mittari	Toteutus 2014	Toteutus 2015	Tavoite 2016	Toteutus 2016
1. Lajien ja luontotyyppien suojelutaso paranee				
Luontodirektiivin liitteen II lajien suojelutilan indeksi, asteikko	52,5	52,5	52,6	52,5
Natura 2000 maaluontotyyppien edustavuuden ja luonnontilaisuuden indeksi (asteikko 1-5)	3,9	3,9	3,91	3,9
2. Natura 2000- ja luonnonsuojelualueverkoston tila paranee				
Nata arviointien kattavuus, %:a tavoitteesta	9	11	28	39
3. Kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden arvot säilyvät ja tila paranee				
Hyvässä ja keskinkertaisessa kunnossa olevien kohteiden %-osuus strategisen kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden kuntojakaumasta	71	71	75	76
4. Riista- ja kalakannat säilyvät elinvoimaisina ja metsästys ja kalastus on eettistä ja vastuullista				
Erävalvonnassa todettujen laillisuus- ja luovallisuusrikkeiden osuus tarkastuksista, %-yksikköä	10,1	11,3	6,9	10,1
5. Eräpalveluja tarjotaan kattavasti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävästi ja sillä luodaan hyvinvointia				
Metsästys ja kalastusasiakkaiden eräpäivien lukumäärä (pienriista ja virkistyskalastus).		350000	350000	370000
6. Luonnossa virkistäytyminen lisää hyvinvointia ja luonnon arvostusta, jota tuetaan aktiivisella viestinnällä				
Kansallispuistojen, valtion retkeilyalueiden, historia- ja muiden suosittujen kohteiden kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset kokonaistulovaikutukset (milj. €)	173,7	191,1	175,0	232,4
Eräasiakkaiden rahankäytön aluetaloudelliset kokonais- tulovaikutukset (milj.€)	38,9	39,3	41,0	40,6

Vaikuttavuustavoitteet ovat:

Lajien ja luontotyyppien suojelutaso paranee.

Lajisuojelun vaikuttavuusindeksi perustuu luontodirektiivin raportointiin ja sen arvo voidaan määritellä vasta seuraavan luontodirektiivin raportoinnin valmistuttua 2019. Lajien suojelutasoa parannettiin mm. aloittamalla vieraspetojen pyynti seitsemällä uudella linnuston kannalta priorisoidulla alueella Itäisen Suomenlahden ja Saaristomeren välillä. Luontotyyppien vaikuttavuustavoitteen indeksi eli Natura 2000 maaluontotyyppien edustavuuden ja luonnontilaisuuden indeksi vuonna 2016 oli 3,89 eli sama kuin vuonna 2015. Tavoite 3,91 ei toteutunut, tähän vaikuttivat suojeluun tulleet uudet alueet, joita ei ole ehditty ennallistaa. Luontotyyppien suojelun priorisointeja varten tehtiin uudet Zonation-analyytit Natura-aluekohtaisia painopistemäärittelyjä varten.

Natura 2000- ja luonnonsuojelualueverkoston tila paranee.

Yleissuunnittelussa sovittiin, että Metsähallituksen vastuulla olisi tehdä Natura-alueen tilan arviointi 1 121 Natura-alueelle. Metsähallituksen tavoitteena on tehdä nämä arvioinnit vuoden 2020 loppuun mennessä. Tavoitteena oli, että vuoden 2016 lopussa arviointi olisi tehty 45 % alueista, mutta toteutus jäi hieman tämän alle ollen 39 %. Syinä tähän olivat mm. se, että yleissuunnittelussa Metsähallituksen vastuulle osoitettujen alueiden määrä hieman kasvoi ja että osa Metsähallituksen vuonna 2016 ja aiemminkin tekemistä arvioinneista koskee alueita, jotka ovat kuuluneet ELY-keskusten arviointivastuulle (tällaisia kohteita ei oteta huomioon vaikuttavuusmittarin laskennassa).

Kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden arvot säilyvät ja tila paranee.

Hyvässä ja vähintään keskinkertaisessa kunnossa olevien kohteiden %-osuustavoite strategisen kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden kuntojakaumasta toteutui, mikä viittaa kehityksen oikeaan suuntaan.

Riista- ja kalakannat säilyvät elinvoimaisina ja metsästys ja kalastus on eettistä ja vastuullista.

Erävalvontarikkeiden ja -rikkomusten määrä on varsin vakiintunut ja ollut noin 10 % viime vuosina erävalvontatarkastuksista. Mittari kuvaa eräkäynnin eettisyyttä ja vastuullisuutta, mutta ei kuvaa riittävästi riista- ja kalakantojen elinvoimaisuutta. Mittari on yritetty näiltä osin uudistaa mutta hyvää ratkaisua ei ole vielä löydetty.

Eräpalveluja tarjotaan kattavasti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävästi ja sillä luodaan hyvinvointia.

Mittarissa seurataan toteutuneita eräkäyntipäiviä. Seurannassa on mukana vain pienriistaluvilla tapahtuva metsästys ja virkistyskalastusluvilla tapahtuva kalastus, koska niiden eräpäivät voidaan laskea riittävän luotettavasti. Vuonna 2016 em. lupia lunastaneet valtion maiden asiakkaat viettivät noin 370 000 päivää luonnossa. He virkistäytyivät itse ja käyttivät matkoillaan alueellisia palveluja ja jättivät rahaa aluetalouteen runsaan 40 milj. euron edestä. Määrä kasvoi vuoteen 2015 verrattuna.

Luonnossa virkistäytyminen lisää hyvinvointia ja luonnon arvostusta, jota tuetaan aktiivisella viestinnällä.

Kansallispuistojen, valtion retkeilyalueiden sekä merkittävimpien historia- ja muiden suosituimpien luontokohteiden kävijöiden rahankäytön paikalliset kokonaistulovaikutukset olivat 232,4 miljoonaa euroa. Kaikkien kansallispuistojen kokonaistulo- ja työllisyysvaikutukset olivat yhteensä 178,9 milj. euroa ja 1 774 henkilötyövuotta. Kaikilla valtion kuudella retkeilyalueella ne olivat vastaavasti 13,3 milj. euroa ja 142 henkilötyövuotta. Molemmissa oli selvää kasvua edellisvuoteen.

Rahaa virtaa paikallistalouteen eniten matkailualueilla, joissa kävijöiden viipymä on pidempi, ja matkailupalvelujen tarjonta suurempi. Vuonna 2016 paikallistaloudellisesti merkittävimmät alueet olivat Pallas–Yllästunturin kansallispuisto (60,0 milj. euroa), Urho Kekkosen kansallispuisto (21,7 milj. e), Kolin kansallispuisto (19,1 milj. e), Oulangan kansallispuisto (18,9 milj. e) ja Pyhä-Luoston kansallispuisto (13,7 milj. e).

Luonto- ja historiakohteilta on ensimmäistä kertaa laskettu niin sanottu hyvinvointi-indeksi. Laskennassa oli mukana 23 kohteen luvut vuosilta 2013–2016. Kävijät arvioivat käynnillä kokemansa terveys- ja hyvinvointivaikutukset, ja niiden keskiarvo oli 4,25 asteikolla 1–5. Kävijöistä 82 % koki vierailulla olleen melko tai erittäin paljon terveys- ja hyvinvointivaikutuksia, ja kävijät arvioivat ne noin 100 euron arvoiseksi (mediaani).

Luontopalvelujen viestintää toteutettiin systemaattisesti tulosoajauksen tavoitteiden ja luontopalvelujen toimintaohjelmaa tukevan viestintäohjelman mukaisesti. Viestinnän vaikuttavuutta seurattiin viestintäohjelmassa olevien mittarien pohjalta. Viestinnän kanavat ja keinot edistivät kustannustehokasta asiakaspalvelua ja tukevat luontomatkailua.

Luontopalvelujen neutraali ja myönteinen mediajulkisuus kasvoi kolmanneksella verrattuna edellisvuoteen. Luontoon.fi-verkkopalvelun käyttäjiä oli yli 1,8 miljoonaa ja heidän määrä kasvoi 23 % vuodentakaiseen verrattuna. Retkikartta.fi-palvelun käyttäjien määrä kasvoi 10 % ja istunnot 15 % vuoden takaiseen verrattuna. Sosiaalisen median kanavat (Facebook, Twitter ja Instagram) kasvattivat edelleen suosiotaan – Instagram nopeimmin yli 20 000 seuraajaan.

Vuoden 2016 talousarvion selvitysosassa asetettujen toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Eduskunta on asettanut yllä olevien vaikuttavuustavoitteiden lisäksi talousarvion selvitysosassa Metsähallitukselle kaikkiaan 12 erillistä toiminnallista tavoitetta sekä ympäristöministeriön että maa- ja metsätalousministeriön toimialalle.

Eduskunnan asettamat toiminnalliset tavoitteet ovat:

Metsähallitus toteuttaa Natura 2000- ja muilla suojelualueilla hoito-, ennallistamis- ja muita suojelutoimia tavoitteena alueiden tilan ja kytkeytyneisyyden sekä ekosysteemipalveluiden toiminnan parantaminen. Metsähallitus myös seuraa tehtyjen toimenpiteiden vaikuttavuutta sekä vastaa koko suojelualueverkon tilan seurannasta (YM).

Ennallistamis- ja luonnonhoitotoimia kohdennettiin erityisesti sellaisiin luontotyyppisiin, joiden suojelutaso on heikko, sekä lajistoltaan arvokkaimpiin ja monimuotoisimpiin kohteisiin kuten paahdeympäristöihin ja perinnebiotooppeihin. Metsänpoltoilla hoidettiin paitsi paahdeympäristöjä, myös ylläpidettiin palojatkumoalueverkostoa. Metsähallitus oli mukana soidensuojelun täydennysehdotuksen laatimisessa sekä täytäntöönpanossa. Ehdotuksen pinta-alasta 1/3 eli yhteensä noin 36 000 ha on valtion mailla, joiden suojelusta valtioneuvosto teki lopulliset päätökset lokakuussa 2016. Täydennetty soidensuojeluverkosto parantaa suojelualueiden kytkeytyneisyyttä ja tilaa. Natura- ja luonnonsuojelualueiden tilan säännöllisessä ja jatkuvaluonteisessa arvioinnissa keskeisessä roolissa ovat Natura-alueiden tilan arvoinnit (NATA), joiden määrä kuusinkertaistui edelliseen vuoteen verrattuna. Alueiden tilan arviointia tehdään säännönmukaisesti myös hoito- ja käyttösuunnitelmien laatimisen ja seurannan yhteydessä. Myös vuoden 2016 aikana tehty yleissuunnittelu sisälsi alueiden tilaan liittyviä arviointeja.

Metsähallitus parantaa uhanalaisten ja luontodirektiivin lajien ja luontotyyppien sekä lintudirektiivin lajien suojelutasoa täydentämällä niitä koskevaa tietopohjaa ja kohdentamalla sen perusteella suojelutoimet mahdollisimman tehokkaasti (YM).

Metsähallitus teki maa- ja merisuojelualueilla luontotyyppi-inventointeja sekä laji- ja lajistokartoituksia. Meri-HOTT-hankkeessa analysoitiin merisuojelualueiden laji- ja luontotyyppitietoa, sen kattavuutta, tarkkuutta ja luotettavuutta. Suojelutoimien kohdentamisessa hyödynnettiin mm. Metsähallituksen paikkatietoaineistoja, zonation-analyysijä sekä lajiston osalta myös ympäristöhallinnon lajisuojelun priorisointineuvotteluja. Metsähallitus käynnisti kolmivuotisen hankkeen parantamaan SPA-alueiden linnustotietoa ja sen hallintaa.

Metsähallitus luo edellytyksiä luontomatkailulle ja luonnon virkistyskäytölle parantamalla käytön kannalta keskeisten luonnonsuojelualueiden palveluvarustusta, opastusta ja kulutuskestävyyttä sekä seuraa näiden alueiden taloudellista merkitystä ja muita hyötyjä (YM ja MMM).

Palveluvarustusta parannettiin erityisesti Saaristomeren, Selkämeren, Perämeren, Teijon, Etelä-Konneveden, Kolin, Syöteen, Pyhä-Luoston, Urho Kekkosen ja Pallas-Yllästunturin kansallispuistoissa, Merenkurkun maailmanperintöalueella sekä Vallisaareissa ja useilla muilla arvokkailla kulttuuriperintökohteilla.

Kävijäseurannan avulla seurattiin alueiden kävijöiden tuottamia hyötyjä paikallistalouteen sekä kävijöiden kokemia hyvinvointivaikutuksia (luku *Vuoden 2016 talousarviossa sekä tulossopimuksessa asetetut vaikuttavuustavoitteet ja niiden toteutuminen*).

Metsähallitus osallistuu metsien ja vesialueiden virkistys- ja matkailukäytöstä laadittavan selvityksen valmisteluun (YM).

Metsähallituksen edustaja osallistuu hankkeen ”Uudet keinot metsä- ja vesialueiden kestävän virkistys- ja matkailukäytön kehittämiseksi ja turvaamiseksi (VirKein)” ohjausryhmään asiantuntijajäsenenä. Selvityksen aineistonkeruuvaihe käynnistyi syksyllä 2016 ja Metsähallitus tuotti siihen kuvauksen valtion maiden virkistyskäytön kysynnän ja tarjonnan tiedoista ja tilastoista.

Metsähallitus viestii luonnon monimuotoisuuden suojelusta ja käyttömahdollisuuksista edistämällä luonnossa virkistäytymisestä koituvia myönteisiä vaikutuksia (YM).

Metsähallitus käynnisti hankkeen luonnonsuojeluviestinnän vaikuttavuuden lisäämiseksi. Hanke pitää sisällään sidosryhmäviestinnän syventämisen ja laajentamisen sekä kansalaisviestinnän tehostamisen. Freshabit LIFE IP -hankkeessa annettiin kumppaneille viestintäkoulutusta hankkeen tavoitteita tukevan viestinnän toteuttamiseksi. Luonnonhoito-LIFE-, Paahde-LIFE- ja Saimaannorppa-LIFE-hankkeissa viestittiin aktiivisesti medialle, somessa ja kansalaisille. Luontokeskuksissa ja puistoalueilla järjestettiin paljon luontoiltoja ja -retkiä.

Metsähallitus osallistuu merenhoidon suunnitteluun ja toimeenpanoon ja kehittää sisävesien monimuotoisuuden suojelua (YM).

Metsähallitus oli mukana ympäristöministeriön johtaman merenhoidon asiantuntijaryhmän ja yhteistyöryhmän työssä. Merenhoitosuunnitelman toimeenpanoa edistettiin Euroopan Meri- ja Kalatalousrahaston (EMKR) ohjausryhmätyössä sekä HELCOMin uhanalaisten lajien suosituksen valmistelussa. Sisävesien monimuotoisuuden suojelua kehitettiin varsinkin FRESHABIT LIFE IP-hankkeen avulla, joka Metsähallitusvetoisesti käynnistyi 1.1.2016.

Metsähallitus vastaa luonnonsuojelualueiden tietojärjestelmien kehittämisestä ja teknisestä ylläpidosta (YM).

Jo käytössä olevien paikkatietojärjestelmien (SATJ, SASS, SAKTI, LajiGIS) osalta eniten työtä teetti Metsähallituksen ULJAS-paikkatietojärjestelmäkokonaisuuden teknisen alustan versionnosto, minkä lisäksi näihin järjestelmiin liittyen tehtiin varsin paljon muutakin sovelluskehitystyötä. Lisäksi on jatkettu palveluvarustustietojärjestelmän (PAVE) toteutushanketta, jonka käyttöönotto siirtyi alkuvuoteen 2017. Kaikkiaan Metsähallituksen luontopalvelujen paikkatietojärjestelmiin liittyvä työpanos oli noin 13 htv (2015 noin 10 htv).

Metsähallitus ylläpitää ja hoitaa kulttuurihistoriallista kiinteistövarallisuutta valtion kiinteistöstrategian periaatteiden mukaisesti (YM).

Luontopalvelujen hallinnassa on merkittävä osa valtion strategisesta kulttuurihistoriallisesta kiinteistövarallisuudesta, noin 100 suojeltua rakennusryhmää ja runsaat 2000 muinaisjäännettä. Näistä 9 keskeistä valittiin yleisöä erityisesti palveleviksi historiakohteiksi. Keväällä 2016 avattu Vallisaari nosti näiden kävijämäärän yli 830 000:n. Historiakohteiden hoidon vaikeutena on varmistaa niiden säilyminen ja kävijäturvallisuus. Kunnostusta tehtiin Selkämeren Katanpään linnakesaarella, Merenkurkun maailmanperintöalueella, Utsjoen Välimaan saamelaitilalla, Loviisan Svartholman linnakesaarella, Kuusiston linnanrauniolla, Raaseporin linnassa, Liesjärven Korteniemen perinnetilalla ja Aulangon kartanonpuistossa.

Metsähallitus tarjoaa mahdollisimman laajalti kansalaisille metsästys- ja kalastusmahdollisuuksia ekologisesti ja sosiaalisesti kestäväällä tavalla ja seuraa toiminnan vaikuttavuutta (MMM).

Metsästyslupien myynti säilyi ennallaan (n. 56 700 kpl), vaikka metsäkanalintukantojen pesinnän epäonnistumisen takia kiintiöitä merkittävästi leikattiin. Lupamyyntiä kompensoi perinteisesti vähän kysytyjen alueiden lisääntynyt lupamyynti ja tähän vaikutettiin myös aktiivisella viestinnällä. Lupamäärien kokonaiskäyttöastetta selvitettiin ja kävi ilmi, että kestävästä lupamäärästä jäi käyttämättä edelleen 31 %. Myös kausilupien käyttöä laajennettiin ML 8 §:n alueelle.

Kalastuslupien lupamäärä (n. 81 900 kpl) kasvoi merkittävästi, joka johtui pääasiassa pyydysluvista tapahtuneista muutoksista. Kalastuksen kehittämiseksi käynnistettiin Isoja Elämyksiä - kalavesiltä hanke, jonka avulla pyritään parantamaan kalastuspalveluja ja tarjoamaan uusia mahdollisuuksia.

Pienriistalupien ja virkistyskalastuslupien vaikuttavuutta on seurattu laskemalla eräkäyntipäivien lukumäärä ja niiden aluetaloudellista vaikuttavuutta. Eräkäyntipäiviä laskettiin kertyneen noin 370 000 ja ne tukivat noin 40 milj. euron edestä aluetaloutta.

Metsähallitus viestii tehokkaasti riista- ja kalakantojen hoidosta sekä valtion retkeilyalueiden ja muiden valtion alueiden käyttömahdollisuuksista edistään luonnossa virkistäytymisestä koituvia myönteisiä vaikutuksia (MMM).

Metsähallituksen Kieppi- ja Tuikki asiakaslehdissä nostettiin korostetusti esille riista- ja kalavesien hoidon parhaita käytäntöjä ja niistä laadittiin myös useita tiedotteita, jotka saivat näkyvyyttä. Evon retkeilyalueella pidetty Partion suurleiri Roihu keräsi 17 000 osallistujaa. Oulujärven retkeilyaluetta tehtiin tunnetuksi osana Rokua Geopark - kokonaisuutta, ja Napapiirin retkeilyalueella tehtiin käyntimääräennätys.

Metsähallitus varmistaa, että asiakastytyväisyys säilyy hyvänä (MMM).

Luonnon virkistyskäytön ja eräpalvelujen yhteenlaskettu asiakastytyväisyys pysyi edelleen erittäin hyvällä tasolla (4,1/5). Retkeilijöiden antama asiakaspalaute oli edellisten vuosien tasolla (4,3/5), metsästäjien antama palaute oli 3,7/5 ja kalastusasiakkaiden 3,8/5. Asiakastytyväisyyspalaute kattaa koko Luontopalveluiden toiminnan.

Metsähallitus kehittää erävalvonnan viranomaisten yhteistyöverkoston toimintaa sekä uusia yhteistyömalleja riistakonsernin ja kalatalouskentän toimijoiden kanssa (MMM).

Metsähallituksen erävalvonta valmisteli yhteistyössä poliisin kanssa poliisin kenttäohjelman (POKE) käyttöönottoa erätarkastajille, samoin uudistuneesta sakotusjärjestelmästä järjestettiin yhteistä koulutusta. Metsähallitus järjesti kolme yhteistä viranomaiskoulutustilaisuutta (MH, poliisi, rajavartiosto, elyt, riistakeskus), joissa teemoina olivat mm. erävalvonnan yhteistyö, petopolitiikka ja kalastuslainsäädännön uudistus. Tilaisuudet olivat Rovaniemellä, Kalajoella ja Tampereella ja niihin osallistui yhteensä noin 180 henkilöä. Lisäksi tehtiin yhteistyötä riistakeskuksen kanssa Oma Riista kehitystyössä lupatietojen tallentamiseksi ja näyttämiseksi. Kalastajarekisteriä kehitettiin osana kalastonhoitomaksujen keräämistehtävää kalastuksen valvonnan näkökulmasta, tavoitteena on, että kalastuksenvalvoja voi tarkistaa luvat sähköisesti valvontatilanteessa.

Tuotokset ja laadunhallinta

Eduskunnan asettamien määrällisten tavoitteiden toteutuminen

Eduskunta asettaa Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien palvelu- ja toimintatavoitteet valtion talousarviossa (ks. luvut *Vuoden 2016 talousarviossa sekä tulossopimuksessa asetetut vaikuttavuustavoitteet ja niiden toteutuminen* ja *Vuoden 2016 talousarvion selvitysosassa asetettujen toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen*). Talousarviossa todetaan lisäksi ministeriöiden asettamat alustavat tulostavoitteet, joita on tarkennettu ja täydennetty Metsähallituksen ja ohjaavien ministeriöiden allekirjoittamassa tulossopimuksen liitteessä. Näistä toiminnallisista tavoitteista raportoidaan luvussa *Tulossopimuksen mukaisten tavoitteiden toteutuminen*.

Eduskunnan asettamat määrälliset tavoitteet ja muut tunnusluvut

Tavoite	Toteutus 2014	Toteutus 2015	Tavoite 2016	Toteutus 2016
Ympäristöministeriön asettamat tavoitteet				
Ennallistaminen (ha)	1 627	860	800	1 071
Lajiesiitymätarkistukset (kpl)	1 725	2 755	1 900	8 536
NATA-arvioitujen Natura-alueiden lukumäärä	30	40	30	269
Käyntimäärät: kansallispuistot, valtion retkeilyalueet, luontokeskukset	3 649 300	3 745 000	3 650 000	4 261 700
Luontokeskusten, maastopalveluiden ja lupa-asiakkaiden asiakastytyväisyys (asteikko 1–5)	4,04	4,09	4,05	4,10
Maa- ja metsätalousministeriön asettamat tavoitteet				
Käyntimäärät: kansallispuistot, valtion retkeilyalueet, luontokeskukset	3 649 300	3 745 000	3 650 000	4 261 700
Luontokeskusten, maastopalveluiden ja lupa-asiakkaiden asiakastytyväisyys (asteikko 1–5)	4,04	4,09	4,05	4,10
Metsästysluvut (kpl)	50 100	56 489	50 000	56 659
Kalastusluvut (kpl)	70 151	68 695	70 000	81 859
Erävalvontatapahtuminen määrä	10 661	10 287	10 000	11 287

Metsähallitus saavutti tai ylitti Eduskunnan asettamat määrälliset tavoitteet. Tavoitteiden saavuttamista on tarkemmin kuvattu luvussa *Suoritteet ja julkishyödykkeet*.

Eduskunnan alun perin asettama tavoite Natura-alueiden tilan (NATA)-arvioinneille oli 30 arvioinnin toteuttaminen. Talousarvion käsittelyn yhteydessä osoitettiin kuitenkin 8 miljoonan euron kolmivuotinen erillismääräraha käytettäväksi luonnonsuojelualueiden kiinteistönmuodostukseen sekä hoidon- ja käytön suunnitteluun, jossa NATA-arvioinneilla on keskeinen rooli. Talousarvioon kirjattua NATA-tavoitetta ei kuitenkaan korjattu vastaamaan myönnettyä lisämäärärahaa. Metsähallituksen tavoitteena olikin laatia arviointi vuoden aikana noin 300 Natura-alueelle. Tästä tavoitteesta jäätiin kuitenkin hiukan, toteutuksen ollessa 269 Natura-alueetta.

Eduskunnan asettama käyntimäärätavoite vastaa sisällöltään aiemmissa tulossopimuksissa ja raportoinneissa käytettyä seurantakohteiden joukkoa, eli siihen luetaan mukaan käynnit kansallispuistoissa, valtion retkeilyalueilla sekä luontokeskuksissa. Nyt voimassa olevassa strategisessa tulossopimuksessa vuosille 2016–2020 kohdejoukkoa on laajennettu siten, että se kattaa em. alueiden lisäksi historiakohteet ja muut merkittävät käyntikohteet. Tämän muutoksen seurauksena raportoitavat käyntimäärät kasvavat noin 30 %:a. Käyntimäärätavoitteen saavuttamisesta samoin kuin muiden määrällisten tavoitteiden toteutumisesta kerrotaan yksityiskohtaisemmin seuraavassa luvussa.

Tulossopimuksen mukaisten tavoitteiden toteutuminen

Suoritteet ja julkishyödykkeet

Suoritteiden ja julkishyödykkeiden toteuma 31.12.2016 on kirjattu seuraavaan taulukkoon.

Tuotokset ja niiden kehitys

Vaikuttavuustavoite/mittari	Toteutus 2014	Toteutus 2015	Tavoite 2016	Toteutus 2016
1. Lajien ja luontotyyppien suojelutaso paranee				
Ennallistaminen ja hoito, ha	6250	5670	5620	5738
Lajiesiintymätarkastukset (kpl)	3569	2755	3300	8536
2. Natura 2000- ja luonnonsuojelualueverkoston tila paranee				
3. Kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden arvot säilyvät ja tila paranee				
Laadittujen huoltokirjojen lukumäärä strategisen kiinteistövarallisuuden kohteilla	0	0	12	10
4. Riista- ja kalakannat säilyvät elinvoimaisina ja metsästys ja kalastus on eettistä ja vastuullista				
Erävalvontatapahtumien määrä	10611	10287	11000	11278
5. Eräpalveluja tarjotaan kattavasti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävästi ja sillä luodaan hyvinvointia.				
Myytjen lupien määrä	120251	125184	120000	138518
Metsästysluvut	50100	56489	50000	56659
Kalastusluvut	70151	68695	70000	81859
Valtion kalastonhoitomaksu (vuosiluvan maksajien lkm)		60485	200000	205170
6. Luonnossa virkistäytyminen lisää hyvinvointia ja luonnon arvostusta, jota tuetaan aktiivisella viestinnällä				
Käyntimäärät: kansallispuistot, valtion retkeilyalueet, luontokeskukset, historiakohteet, muut suositut kohteet	4776300	5297200	4850000	5746600
Luontoon.fi, Eräluvut.fi ja Suurpedot.fi -käyttäjät	1551047	1986001	1880000	2704225
Retkikartta.fi -käynnit	1876520	3196033	3000000	3685968

Lajien ja luontotyyppien suojelutason paranemisen tuotostavoitteet saavutettiin. Ennallistamista ja hoitoa tehtiin yhteensä 5 738 ha, josta perinnebiotooppeja noin 4 300 ha, soita noin 1 000 ha ja loput metsiä. Lajiesiintymätarkastuksia tehtiin 8 536 kpl, mikä on reilusti yli tavoitteen (3 300 kpl). Ylityksen taustalla on YM:n loppuvuodesta 2016 myöntämä lisärahoitus, jonka turvin LajiGISiin voitiin viedä aiempien vuosien laajoja kartoitusaineistoja, sekä vähäisemmässä määrin saimaannorpan pesälaskennan kannalta hyvä laskentakevät.

Kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden vaalimisen osalta suoritettuna on huoltokirjojen laadinta strategisille kohteille. Nämä kohteet on Metsähallituksessa valittu valtion kiinteistöstrategian periaatteiden mukaisesti. Tavoitteena on, että huoltokirjat olisivat laadittuna kaikille kohteille vuoteen 2020 mennessä. Huoltokirjaan kuuluu (paikka)tietojärjestelmän sisältämien kohteen ominaisuuksia ja kuntoa kuvaavien tietojen lisäksi erillinen kulttuurihistoriallisen kohteen katselmointi ja kohteen hoitoa ohjaavan vuosihuoltolistan laatiminen. Vuoden aikana valmistui 10 huoltokirjaa.

Metsästyslupien myynti oli keväällä ennätysellisen vilkasta. Lisäksi pienriistalupien hintauudistus tuli voimaan vuoden alusta mikä lisäsi kappalemääräistä lupamyyntiä. Laaja-alaiset kanalintukantojen pesinnän epäonnistumiset johtivat kuitenkin metsästysaikojen lyhentämiseen ja syysmyynnin kiintiöiden leikkaamiseen. Lopulta kokonaisymyynti säilyi saman suuruisena kuin aiempina vuosina.

Kansallispuistojen, valtion retkeilyalueiden, luontokeskusten, historiakohteiden ja muiden suosittujen kohteiden kokonaiskäyntimäärätavoite ylittyi. Kansallispuistojen käyntimäärä kasvoi 130 000:lla. Suurin määrällinen kasvu oli Pyhä–Luostolla (johtuu sekä matkailun kasvusta että tarkentuneesta laskennasta) ja Selkämerellä (Rauman omistamat alueet liitetty osaksi kansallispuistoa). Merkittävää kasvua oli myös Kolilla, Kurjenrahkalla ja Pallas–Yllästunturilla. Myös valtion retkeilyalueiden käyntimäärä kasvoi johtuen Evolla olleesta suuresta partioleiristä ja Hossassa tulevan kansallispuiston saamasta julkisuudesta. Historiakohteilla Vallisaaren–Kuninkaansaaren avaaminen yleisölle keväällä toi 92 000 käyntiä.

Luontokeskusten kokonaiskäyntimäärä kasvoi noin 100 000:lla verrattuna viime vuoteen. Suurin määrällinen kasvu on ollut Suomen Luontokeskus Haltiassa (johtuu osin tarkentuneesta laskennasta, osin todellista kasvua), Pyhä–Luoston kansallispuiston Naavassa ja Pallas–Yllästunturin kansallispuiston Kellokkaassa. Lisäksi aktiivinen viestintä ja tapahtumatarjonta on lisännyt luontokeskusten suosiota.

Luontopalvelujen neutraali ja myönteinen mediajulkisuus kasvoi hieman verrattuna edellisvuoteen. Luontoon.fi-verkkopalvelun käyttäjien määrä kasvoi 23 % ja Retkikartta.fi-palvelun käyttäjien määrä kasvoi 10 % vuoden takaiseen verrattuna. Suurpedot.fi-verkkopalvelun käyttäjämäärä kasvoi 63,5 % ja Eräluvut.fi-palvelun 80,1 %.

Palvelukyky ja laatu

Laadunhallinta ja sen kehitys

Vaikuttavuustavoite/mittari	Toteutus 2014	Toteutus 2015	Tavoite 2016	Toteutus 2016
1. Lajien ja luontotyyppien suojelutaso paranee				
Lajitiedon ajantasaisen tiedon %-osuus		87,7	85,5	93,3
5. Eräpalveluja tarjotaan kattavasti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävästi ja sillä luodaan hyvinvointia.				
6. Luonnossa virkistäytyminen lisää hyvinvointia ja luonnon arvostusta, jota tuetaan aktiivisella viestinnällä				
Luontokeskusten, maastopalveluiden ja lupa-asiakkaiden asiakastytyväisyys (asteikolla 1–5)	4,05	4,04	4,09	4,10
Yhteistyökumppaneiden antama palaute luontopalvelujen toiminnasta. (Tyytyväisten ja erittäin tyytyväisten %-osuus)	80	välivuosi	75	79

Lajitiedon ajantasaisen tiedon osuus on vuoden lopussa 93,3 %. Edelliseen vuoteen verrattuna nousu on merkittävä, mikä on seurausta tiedon laadun parantamiseen tehdystä työstä erityisesti osana kiireellisesti suojeltavien lajien priorisointineuvotteluja ja niissä sovittujen toimien toteuttamista. On kuitenkin huomattava, että ajantasaisuuden arvoon vaikuttaa myös kunakin vuonna vanhenevan havaintopaikkatiedon määrä, mikä vaihtelee vuodesta riippuen. Tässä yhteydessä käytetyn määritelmän mukaan havaintopaikan tieto on vanhaa, mikäli viimeisin havainto lajista on siellä tehty yli 20 vuotta sitten.

Luonnon virkistyskäytön ja eräpalvelujen yhteenlaskettu asiakastyytyväisyys pysyi edelleen erittäin hyvällä tasolla (4,1/5).

Metsähallituksen luontopalvelut toteutti syksyllä 2016 kumppanitutkimuksen. Metsähallituksen Luontopalvelujen kumppanimaine on edelleen vähintään hyvällä tasolla kaikissa sidosryhmissä. 79 % vastaajista on melko tai erittäin tyytyväisiä yhteistyöhön Luontopalvelujen kanssa. Vastaajat luonnehtivat Luontopalveluja asiantuntevaksi, osaavaksi, laadukkaaksi ja yhteistyöhaluiseksi. Muita luonnehintoja Luontopalveluista oli avoin, palveluhaluinen ja aktiivinen.

Toiminnalliset tavoitteet

Metsähallituksen luontopalveluille asetetut toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2016 on sovittu strategisessa tulossopimuksessa. Tavoitteet on ryhmitelty kuuden vaikuttavuustavoitteen alle. Toiminnallisia tavoitteita on kaikkiaan 45 kpl.

Vaikuttavuustavoitteet toteutuivat pääosin suunnitellusti. Keskeisimpiä onnistumisia on nostettu esille osiossa: [Johdon katsaus – Toiminnan painopisteet](#).

Näin luet vaikuttavuustavoiteosiota:

- Metsähallitukselle asetettu vaikuttavuustavoite on lihavoitu.
- Metsähallituksen vuonna 2016 vaikuttavuustavoitteen eteen tehty työ on kirjoitettu lihavoidun tavoitteen alle.

VAIKUTTAVUUSTAVOITE 1: LAJIEN JA LUONTOTYYPPIEN SUOJELUTASO PARANEE

Metsähallitus

Parantaa erityisesti luonto- ja lintudirektiivin lajien ja luontotyyppien suojelutasoa parantaen tietopohjaa ja kohdentaen elinympäristöjen ennallistamis- ja hoitotoimet mukaan lukien pienpetojen pyynti tehtyjen ja edelleen kehitettävien priorisointien ja Zonation-tulosten perusteella.

Metsähallitus paransi tietopohjaa inventoimalla yli 10 000 hehtaaria maaluontotyyppejä sekä toteuttamalla laji- ja lajistokartoituksia, joiden tuloksena noin 2700 lajiesiintymän tiedot tarkentuivat. Ennallistamis- ja hoitotoimia kohdennettiin niihin priorisoituihin Natura 2000 -luontotyyppisiin (mm. taarnaluhtalettoon), joiden suojelutilan paranemiseen voi vaikuttaa erityisesti suojelualueilla, sekä suojelun kannalta arvokkaimpien lajien elinympäristöjen hoitoon.

Priorisointeja varten tehtiin uudet Zonation-analyysit, joiden tuloksia hyödynnetään valtakunnallisesti ennallistamisen ja luonnonhoidon Natura-aluekohtaisten painopistealueiden määrittelyssä. Analyysit ovat maailman mittakaavassa uraa uurtavat ja niissä on mm. otettu huomioon ensimmäistä kertaa tieto uhanalaisten ja luontodirektiivin lajien tiedossa olevista havaintopaikoista sekä toimenpiteiden kustannustehokkuus ja vaikuttavuus.

Linnustoseurannan toimintaohjelman laatimiseen tähtäävässä SPA-hankkeessa Luontopalvelut tehosti yhteistyötä metsästäjien kanssa: Etelä-Suomessa vieraspetojen pyynti aloitettiin seitsemällä uudella linnuston kannalta priorisoidulla alueella Itäisen Suomenlahden ja Saaristomeren välillä. Seuraavaksi vastaava toiminta laajennetaan Perämeren alueelle.

Osallistuu luonto- ja lintudirektiivien lajien ja luontotyyppien sekä Natura-alueiden tilan suunnitelmallisen seurannan kehittämiseen ja toteuttamiseen mm. laatimalla Metsähallituksen vastuulla olevien SPA-alueiden linnusto-seurannan toimintaohjelman.

Metsähallitus käynnisti kolmivuotisen kehityshankkeen, jonka tavoitteena on muun muassa laatia toimintaohjelma Metsähallituksen vastuulla olevien SPA-alueiden linnustoseurannoille sekä järjestää linnustotiedon hallinta niin, että se on tallennettavissa ja käytettävissä suoraan LajiGIS-tietojärjestelmästä. Toimintavuoden linnustoseurannat kohdennettiin niille SPA-alueille, joilla tieto on ollut erityisen puutteellista tai vanhentunutta. Metsähallitus teki linnustoseurantoja 37 SPA-alueella (350 km), ja seitsemällä ei-SPA-alueella (40 km). Lisäksi Metsähallituksen yhteistyökumppanit (mm. Bird-Life, lintutieteelliset yhdistykset, SYKE, LUOMUS) tekivät laskentoja 23 muulla SPA-alueella ja 75 ei-SPA-alueella. Linnustoseurannan toimintaohjelman ensimmäinen versio valmistui, ja sen työstämistä jatketaan yhteistyötahojen kanssa.

Lisäksi Metsähallitus osallistui merkittävällä panoksella Natura-luontotyyppien seurantaan keskittyvän hankkeen (REHAB-LIFE) valmisteluun yhteistyössä SYKE:n kanssa. Hankehakemus jätettiin syyskuussa.

Valmistelee yhdessä muiden VELMU-toimijoiden kanssa VELMU ”Atlasta” sekä osallistuu VELMU-jatkon suunnittelutyöhön.

Metsähallitus osallistui VELMU Atlas -kirjan ”Meren aarteet – Löytöretki Suomen vedenalaiseen meriluontoon” tekoon ja siihen liittyvän VELMU-karttapalvelun toteuttamiseen sekä toimittamalla kuvia, paikkatietoa ja tekstejä kirjaan. Kirjan aineisto koottiin pääasiassa vuoden 2016 aikana, toimittaminen jatkuu keväällä 2017 ja kirja julkaistaan loppuvuodesta 2017. Kirja on myös Suomi 100 -juhlavuoden tuote.

Metsähallitus toteutti MeriHOTT-hankkeen (ks. myös *Vaikutavuus-osio*), joka palvelee VELMU 2 -hankkeen suunnittelua. MeriHOTT-hankkeessa analysoitiin merisuojelualueita koskevaa laji- ja luontotyyppi-tietoa, sen kattavuutta, tarkkuutta ja luotettavuutta.

Valmistelee kaksi uutta LIFE-hanketta liittyen esimerkiksi soiden ja lintuvesien, priorisoitujen lajien tai merenrannikon suojelutason parantamiseen.

Metsähallitus vastasi kolmen LIFE-hakemuksen valmistelusta. Hydrologia-LIFE keskittyy soiden sekä pien- ja lintuvesien ennallistamiseen. Beetles-LIFEssä kunnostetaan erälle luonto-direktiivin selkärangatonlajeille (ennen kaikkea kovakuoriaisille) tärkeitä elinympäristöjä. Liito-orava-LIFEssä parannetaan liito-oravan kannalta merkityksellisen elinympäristöverkoston kattavuutta ja kytkeytyneisyyttä. Hakemusten yhteisbudjetti on 25 miljoonaa euroa. Hankkeiden valmistelun yhteydessä tuli esiin Metsähallituksen vahva kokemus LIFE-hankkeiden valmistelijana Suomessa, ja hankehakemuksista tuli laadultaan korkeatasoisia.

Merenrannikon suojelutason parantamiseksi Metsähallitus käynnisti elokuussa KVARKEN FLADA Interreg Botnia-Atlantia -rahoitteisen hankkeen ja valmisteli MareBaltica-hankkeen uusitun hakemuksen LIFE-ohjelmaan, Balance 2 -hanke-ehdotuksen Interreg BSR -ohjelmaan sekä laati vedenalaisen kulttuuriperinnön suojelua varten Interreg BSR -hankehakemuksen.

Toteuttaa FRESHABIT-integroitua LIFE-hanketta sisävesien ja kosteikkojen osalta sekä muiden elinympäristöjen ja lajien osalta Paahde-LIFE-, Luonnonhoito-LIFE- sekä Saimaannorppa-LIFE-hankkeita.

Metsähallitus johti 1.1.2016 alkaneen FRESHABIT LIFE IP -hankkeen käynnistymistä järjestämällä kaikille kumppaneille yhteisen aloitusseminaarin huhtikuussa, perustamalla koko hankkeen ohjausryhmän ja osallistamalla kahdeksan aluehankkeen ohjausryhmien toimintaan. Kaikki aluehankkeet käynnistettiin aikataulun mukaisesti. Lisäksi Metsähallitus toimi aktiivisesti ympäristöministeriön johtaman Natura 2000 –verkoston toimeenpanoa seuraavan ohjausryhmän (PAF-työryhmä) kokoamisessa ja tapaamisissa. PAF-työryhmän puitteissa Metsähallitus järjesti ”EU-rahoitusinstrumentit ja luonnon monimuotoisuus” -seminaarin, jossa oli lähes 100 osallistujaa. Metsähallitus tiedotti aktiivisesti rahoittajatahoja ja tuki uusien, FRESHABIT IP -hanketta täydentävien, hankkeiden syntymistä LIFE IP-rahoitusmuodon edellyttämällä tavalla. Komission monitoroijat vierailivat hankkeessa kahdesti ja Metsähallitus sai molemmilla kerroilla tunnustusta hankkeen hyvästä organisoinnista. Metsähallitus myös antoi konsultointiapua useille LIFE IP -hakemuksia valmisteleville ulkomaalaisille tahoille (mm. Liettua, Viro ja Unkari).

Metsähallitus hoiti monimuotoisinta luontoamme Luonnonhoito-LIFE- ja Paahde-LIFE-hankkeissa. Luonnonhoito-LIFE päättyi 31.12.2016 ja saavutti luonnonhoidon tavoitteet 115 %:sesti. Erityisen onnistunutta oli perinnebiotooppien kunnostukseen ja jatkuvan hoidon järjestämiseen kehitetty yhteistyö Metsähallituksen ja yksityisten laiduntajien välillä.

Paahde-LIFEssä arvokkaita kohteita hoidettiin lähes 30 Natura-alueella eri puolilla Suomea. Sateisen kesän kohokohtina olivat muun muassa kolmen ennallistamispolton superkeskiviikko kesäkuun alussa, nummen kulutus ja hiekkarantojen hoito Örön arvokkaalla saarella sekä uhanalaisen hämeenkylmänkukan siirtoistutukset Hämeenlinnan Aulangolla.

Saimaannorppa-LIFE-hankkeen myötä apukinokset vakiintuivat osaksi saimaannorpan suojelun käytännön keinovalikoimaa. Pesäpaikkojen sukellukset täsmensivät pesälaskentojen tarkkuutta. Hankkeessa edistettiin menestyksekkäästi sekä vapaa-ajan- että ammattikalastajien käyttöön sopivien norppaturvallisten pyydysten kehittämistä ja käyttöönottoa. Saimaannorppa-viestintään panostettiin sosiaalisen median kampanjan ”Saimaannorpan kesä” -Facebook-sivujen kautta. Sivut olivat suosittu ja kampanjan päättyttyä ne muutettiin toistaiseksi pysyviksi ”Saimaannorpan vuosi”-sivuiksi. Vuonna 2016 syntyi 86 kuuttia, mikä on paras tulos yli 30-vuotisen seuranta-ajan aikana.

Lisäksi Metsähallitus osallistui Helsingin yliopiston ESCAPE-LIFE-hankkeeseen uhanalaisten kasvien etäsuojelun keinojen kehittämiseksi ja toteuttamiseksi. Vuoden 2016 aikana tehdyt seurannat osoittavat uhanalaisten kasvien siirtoistutusten toimineen hyvin monilla lajeilla, esimerkiksi perämerenmarunalla.

Osallistuu merenhoitosuunnitelman toimeenpanoon.

Metsähallitus edisti merenhoitosuunnitelman toimeenpanoa osallistumalla ympäristöministeriön johtaman merenhoidon asiantuntijaryhmän ja yhteistyöryhmän toimintaan. Lisäksi merenhoitosuunnitelman toimeenpanoa edistettiin osallistumalla Euroopan Meri- ja Kalatalousrahaston (EMKR) meripolitiikan rahoituksen ohjausryhmän työskentelyyn. Ohjausryhmä valmisteli toimintaohjelman käynnissä olevalle rahoituskaudelle ja vuosisuunnitelman 2016–2017. Koko rahoituskauden suunnitelma hyväksyttiin joulukuussa 2016.

Osallistuu luontotyyppien ja lajien uhanalaisuuden arviointeihin.

Metsähallituksen asiantuntijat osallistuivat käynnissä olevaan uhanalaisten luontotyyppien arviointiin merkittävällä työpanoksella mm. toimien useiden työryhmien puheenjohtajina, sihteereinä ja asiantuntijoina. Lisäksi käynnistettiin Metsähallituksen sisäinen hanke lajiston uhanalaisuuden vuoden 2019 arviointityöhön. Metsähallitus osallistui myös HELCOM:in uhanalaisten lajien suosituksen valmisteluun.

VAIKUTTAVUUSTAVOITE 2: NATURA 2000- JA LUONNONSUOJELUALUEVERKOSTON TILA PARANEE.

Metsähallitus

Aloittaa luonnonsuojelualueiden kiinteistönmuodostamista ja hoidon ja käytön suunnittelua koskevan kolmivuotisen projektin tähän tarkoitukseen osoitetulla erillismäärärahalla.

Kiinteistönmuodostamishanke eteni hyvin ja hyvässä yhteistyössä Maanmittauslaitoksen kanssa. Vuoden aikana haettiin toimitusta 47 kohteelle, joista huomattava osa on kansallis- ja luonnonpuistoja. Kiinteistönmuodostaminen saatiin päätökseen 14 kohteessa ja alkuvuodesta 2017 saadaan päätökseen vielä 10 kohdetta. Kiinteistönmuodostamisen kulut olivat yhteensä 2,1 miljoonaa euroa ja Metsähallituksessa tehty työpanos oli yhteensä 8,2 henkilötyövuotta.

Natura-alueiden tilan (NATA) arviointeja valmistui 269 kohteelle, joka on kuusi kertaa enemmän kuin vuonna 2015. Pääosa kohteista oli pelkästään luonnonsuojelulla toteutettuja Natura-alueita. Metsähallitus toteutti omien vastuukohteidensa lisäksi myös ELY:jen vastuulla olevia kohteita. Metsähallituksessa NATA-arviointien kulut olivat yhteensä 584 000 euroa ja tehty työpanos oli yhteensä 9,0 henkilötyövuotta.

Osallistuu vuonna 2017 perustettavan uuden kansallispuiston edellyttämään valmistelutyöhön.

Valtioneuvosto teki maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikaisen esityksestä 12.1.2016 päätöksen Hossan kansallispuiston ja Porkkalan luonnonsuojelualueen perustamisesta. Metsähallitus oli mukana päätöstä edeltävässä valmistelussa toimittamalla näihin alueisiin liittyviä taustatietoja ja karttarajauksia ministeriön käyttöön. Valtioneuvosto hyväksyi Hossan kansallispuiston perustamista koskevan lakiesityksen joulukuussa.

Toteuttaa suojelualueiden paikkatietojärjestelmien jatkokehitystyöt sekä huolehtii yhteistyössä muun luonnonsuojeluhallinnon kanssa siitä, että järjestelmät otetaan tavoitelaaajuudessaan käyttöön myös muun muassa ELY-keskuksissa.

Vuoden alussa SATJ-, SASS-, SAKTI- ja LajiGis-sovelluksista otettiin käyttöön uusitut versiot, joiden myötä mm. SATJ laajeni kattamaan myös ympäristöministeriön hallinnassa olevien kiinteistöjen hallintaan tarkoitetut toiminnallisuudet. Maalis-elokuussa toteutettiin koko Uljas-järjestelmän kokonaisuudelle välttämättömän teknisen alustan (ArcGis, Citrix, Oracle) versionnosto, ja uudelle alustalle siirretyt sovellusversiot otettiin käyttöön elokuun puolivälissä. Loppuvuodesta kaikista järjestelmistä otettiin käyttöön vielä uudet versiot. Eliölajit-aineiston käyttöoikeussopimus SYKE:n ja Metsähallituksen välille saatiin solmittua elokuussa 2016. Tämä mahdollistaa LajiGisin laajemman käyttöönoton sekä Metsähallituksessa että ELY-keskuksissa ja muussa ympäristöhallinnossa. LajiGISin sovelluskehitystä on hidastanut versionnoston lisäksi Hertta Eliölajit -järjestelmän ja LajiGIS-järjestelmän väliseen tiedonsiirtoon liittyvät ongelmat, jonka vuoksi tallennukset voitiin aloittaa vasta syksyllä. Tästä syystä järjestelmän jatkokehitystyö, joka mahdollistaa muun muassa meridatan tallennuksen, on myöhästynyt ja meridatan osalta laajempi tallennus on siirtynyt vuoteen 2017.

Alkuvuonna järjestettiin muun muassa ELY-keskusten henkilöstölle koulutus SASS-järjestelmällä tapahtuvaan Natura-alueiden yleissuunnitteluun. Vuoden jälkipuoliskolla järjestelmien käyttöä on pyritty laajentamaan yhteistyössä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen vetämän OHKE-hankkeen kanssa. Lokakuussa järjestettiin SASS-yleissuunnittelussa täydentävää koulutusta ja joulukuussa järjestettiin kaksi järjestelmien yleisesittelyä, joihin kumpaankin osallistui noin 80 ympäristöministeriön, SYKE:n ja ELY-keskusten henkilöä. Vuoden 2016 lopussa (yhteen tai useampaan sovellukseen) ULJAS-järjestelmäkokonaisuuden käyttöoikeuksia oli ”muussa luonnonsuojeluhallinnossa” seuraavasti: ELY-keskukset 160, ympäristöministeriö 19 ja SYKE 25 henkilöä. Sovelluskohtaisesti käyttöoikeuksia oli seuraavasti: SATJ 187, SASS 113, SAKTI 53 ja LajiGis 50 henkilöä.

Luontopalvelujen Uljaasti eteenpäin -hanke käynnistyi alkuvuoden aikana. Sillä edistetään luonnon- ja kulttuuriperinnön suojelun uusien Uljas-paikkatietojärjestelmien käyttöönottoa, niiden tietosisällön täydentämistä sekä paikkatietojärjestelmien tukemien työprosessien määrittelyä ja käyttöönottoa.

Täydentää yksityismaiden suojelukohteiden (YSA) tietoja Suojelualuetieto-järjestelmään (SATJ) ympäristöministeriön johdolla ja yhteistyössä ELY-keskusten kanssa.

Tavoite tarkoittaa aiemmin perustettujen YSA-kohteiden (noin 10 000 kpl) perustamispäätösten tallentamista SATJ:ään ja näiden kohteiden perustamistietojen tarkistamista. Tätä työtä tehtiin Metsähallituksessa tehostetusti marras-joulukuussa. Tuona aikana saatiin tallennettua ja tarkistettua noin 5 500 YSA-alueen tiedot.

Saattaa päätökseen MeriHOTT-hankkeeseen liittyvät selvitykset ja kehitystyön.

MeriHOTT-hanke valmistui ja siinä laadittiin yhteenveto VEL-MU-hankkeessa toteutettujen meri-inventointien tuloksista erityisesti luonnonsuojelualueiden tehokkaan hoidon näkökulmasta. Hankkeessa analysoitiin kerätyn tiedon riittävyys ja luotettavuus sekä hahmoteltiin toimintaohjelmaa tulevien meri-inventointien suuntaamiseksi oikeille kohteille. Raportti julkaistiin Metsähallituksen julkaisusarjassa tammikuussa 2017. MeriHOTT-hanke tuotti myös tietoa biologisen datan keruun luotettavuudesta sekä VELMU Metadata -selvityksen SYKE:n kanssa. Nämä julkaistaan myöhemmin erillisinä julkaisuina.

Osallistuu ympäristöministeriön johdolla ja ELY-keskusvetoisesti tehtävien Natura- ja/tai suojelualueiden yleissuunnitelmien laadintaan.

Vuoden alussa valmisteltiin yleissuunnittelua koskevaa ohjeistusta. Metsähallitus järjesti yleissuunnittelusta koulutusta maaliskuu-, touko- ja lokakuussa. Yleissuunnittelu alkoi maaliskuussa. Yleissuunnittelu on tehty SASS-järjestelmällä, jota (mm. raportointi) vielä vuoden mittaan kehitettiin yleissuunnittelun tarpeiden pohjalta. SASSiin "ladattiin" yleissuunnittelussa tarvittava Natura-tietokanta-aineisto (SDF) alkuvuodesta ja toistamiseen vielä syksyllä ("kuulemisversio").

Yleissuunnittelun aluekohtaiset arvioinnit (Metsähallituksen arviointivastuulla 1 121 aluetta) saatiin päätökseen. Yleissuunnitteluraporttia koskeva ohjeistus valmistui vasta joulukuussa, joten raporttien laatiminen siirtyi alkuvuoteen 2017 (tavoitteena on saada hanke päätökseen helmikuun loppuun mennessä). Metsähallituksessa yleissuunnitteluun käytetty työpanos oli yhteensä noin 2,5 henkilötyövuotta.

Vastaa valtakunnallisen Suojelualueiden tila 2015 -yhteenvedon ja -raportin tuottamisesta.

Ympäristöministeriön kanssa on sovittu, että raportointi tulee tarkoittamaan käytännössä "Natura 2000 -verkoston tila 2016" -raportointia. Alun perin tavoitteena oli raportin valmistuminen alkuvuoden 2017 aikana, mutta valmistuminen siirtyy kuitenkin loppuvuoteen. Näin siksi, että Natura-alueiden yleissuunnitelmat valmistuvat vasta aikaisintaan helmikuun lopussa 2017, ja niiden tulosten valtakunnalliset yhteenvedot ja tarkastelut tulevat muodostamaan merkittävän osan raportin tietosisällöstä.

Avustaa ympäristöministeriötä Hossan kansallispuiston ja Porkkalan luonnonsuojelun alueen rajauksen määrittelyssä ja säädösten valmistelussa siten, että alueet voidaan perustaa 2017.

Ympäristöministeriö pyysi keväällä 2016 Suomussalmen kuntaa valmistelemaan Hossan kansallispuiston rajausesityksen. Metsähallitus avusti rajaustyössä Suomussalmen kuntaa ja ministeriötä. Rajausesityksen tavoitteena oli muodostaa alueesta ekologisesti eheä kokonaisuus, ja rajauksen taustalla on ollut myös toimintojen wyöhykkeistäminen. Ministeri teki päätöksen (alustavasta) rajauksesta 15.4.2016. Päätöksen mukaan myös puiston sisällä olevat rakennukset ja rakenteet siirretään Luontopalvelujen hallintaan. Hossan kansallispuiston säädösten valmistelu alkoi kesäkuussa. Metsähallitus on avustanut ympäristöministeriötä tässä työssä muun muassa paikallisten kuulemistilaisuuksien järjestelyissä (2 kpl) ja toimittamalla aineistoa lakiesitystä varten. Lakiesitys oli lausunnolla loka-marraskuussa. Hallituksen esitys kansallispuiston (11 094 ha) perustamisesta annettiin eduskunnalle 15.12.2016., ja lain on tarkoitus tulla voimaan 17.6.2017.

Kansallispuiston kiinteistötoimitusta sekä hoidon ja käytön suunnittelua valmisteltiin 2016. Näiden toteutus alkaa vuoden 2017 alkupuolella.

Ministeriön suosituksen mukaisesti Porkkalan luonnonsuojelun alueen perustamisen valmistelua on edistetty osana Uudenmaan säädösvalmisteluprojektia, joka ministeriön muiden kiireiden takia ei kuitenkaan ole edistynyt toivotulla tavalla. Porkkalan luonnonsuojelun alueen alustavan rajauksen mukaan alueen laajuus olisi noin 12 500 hehtaaria (98 % vettä, maata noin 240 ha). Etenemisaikataulu on vielä avoinna, mutta se tulee riippumaan pitkälti siitä, miten ministeriöllä on mahdollisuuksia edistää ao. säädösvalmisteluprojektia.

VAIKUTTAVUUSTAVOITE 3: KULTTUURIHISTORIALLISEN KIINTEISTÖVARALLISUUDEN ARVOT SÄILYVÄT JA TILA PARANEE.

Metsähallitus

Kunnostaa kulttuurihistoriallisia kohteita ja korjaa erityisesti turvallisuuteen ja saavutettavuuteen liittyviä puutteita mm. Selkämeren kansallispuistossa sijaitsevalla Katanpään linnakesaarella, Merenkurkun maailmanperintökohteella, Välimaan saamelaistilalla, Svartholman linnakesaaren kasemateilla ja Kuusiston rauniolinnan muureilla.

Merenkurkun maailmanperintöalueella on kunnostettu Fäliskärin majakanvartijatilaa ja Valassaarella on korjattu rantavajaa ja kasarmia.

Kulunut kesä oli viimeinen Utsjoella sijaitsevan Välimaan saamelaistilan rakennuskokonaisuuden sekä pihapiirin kunnostustöissä. Kohteella oli lisäksi heinäkuussa WWF:n talkooleiri, jossa raivattiin puustoa, tehtiin lammasaita ja tervattiin kattoja. Pihapiirin arvokkaan perinnebiotoopin hoito alkaa kesällä 2017 lammaspaimenviikoilla. Lammaspaimenet voivat asua kunnostetussa päärakennuksessa.

Loviisan edustalla olevan Svartholman linnakesaaren pohjoisen kurtiin läntinen kasematti korjattiin syksyllä. Nyt kävijät pääsevät taas tutustumaan kävijäturvallisuuden vuoksi suljettuun osaan linnaketta.

Kuusiston piispanlinnanraunion asiakasturvallisuuden parantaminen toteutetaan vuonna 2017. Raaseporin linnan sisäänkäyntinä toimiva silta uusittiin ja linnalle varustettiin virallinen hätäpoistumistie.

Korteniemen perinnetilan 1800-luvulta olevan savusaunan malkakatto kunnostettiin Liesjärven kansallispuistossa. Malkakatto on katetyyppinä erittäin harvinainen ja arvokas.

Lisäksi kulttuurihistoriallisen rakennuskannan tarkastuksissa on todettu, että Aulangon englantilaisen kartanonpuiston kivirakenteet ovat huonokuntoisia ja voivat vaarantaa kävijäturvallisuuden. Kulkua kohteisiin voidaan joutua ohjaamaan uudelleen. Graniittilinnan kuntotutkimus on aloitettu.

Kolmivuotisen (2015–2018) CentralBaltic Interreg -ohjelman LightsOn!-hankkeen yhtenä tavoitteena on tuoda esiin kulttuuriperintökohteita taiteen keinoin. Hankkeessa on suunniteltu pysyvä valaistus Raaseporin ja Kuusiston rauniolinnoille. Ne valaistaan loppukesällä 2017. Valaistus parantaa myös kohteiden asiakasturvallisuutta.

VAIKUTTAVUUSTAVOITE 4: RIISTA- JA KALAKANNAT SÄILYVÄT ELINVOIMAISINA JA METSÄSTYS JA KALASTUS ON EETTISTÄ JA VASTUULLISTA.

Metsähallitus

Aloittaa valtion yleisten vesialueiden kalastusjärjestelyjen hoidon ja luvanmyynnin.

Metsähallitus otti haltuun kalastusjärjestelyt yleisillä vesialueilla ja luvanmyynti niille käynnistyi vuoden 2016 alussa. Osa kalastusjärjestelyistä toteutuu siirtymäsäädöksillä voimassa olevien sopimusten keston mukaisesti.

Valmistautuu Oma Riista -palvelun käyttöönottoon Metsähallituksen järjestelmissä.

Riistakeskuksen ylläpitämän Oma riista -palvelun tunnuksilla on mahdollista kirjautua Metsähallituksen Eräluvut-verkkokauppaan ja Lupahakujärjestelmään.

Eräluvut-verkkokauppaan on rakenteilla toiminnallisuus lupatietojen siirtämisestä Oma riista -palveluun. Tällöin asiakkaat pystyvät näkemään Oma riista -palvelun kautta Metsähallituksen lupa-alueille ostamansa luvat ja antamaan saalispalautteen. Saalispalautte siirretään vielä toistaiseksi taulukkomuodossa Metsähallitukselle. Saalispalautteen sähköinen siirtäminen tulee mahdolliseksi aikaisintaan 2018 uuden riistatalouden suunnittelujärjestelmän valmistuessa.

Osallistuu muiden kalataloustoimijoiden kanssa hankkeeseen, jossa selvitetään, millaista tietoa kalastuksesta tarvitaan uuden kalastuslain toimeenpanossa sekä miten tiedot kerätään.

Metsähallitus osallistui yhteistyökumppanina Luonnonvarakeskuksen koordinoimaan hankkeeseen: ”Tietoon perustuva kalatalouden suunnittelujärjestelmä”. Metsähallitus toimitti Luonnonvarakeskukselle (Luke) pyydyt taustatiedot Metsähallituksen kalastusasioiden hoidosta. Hankkeessa Luke laati suunnitelman seurantiedon keruujärjestelmästä. Hankkeen muita yhteistyökumppaneita olivat ELY:t ja kalastusalan järjestöt. Hanke päättyi 31.12.2016.

Tehostaa erävalvontaa tiivistämällä viranomaisten sähköisten palvelujen yhteiskäyttöä ja parantaa valvontaviranomaisten mahdollisuutta saada lupatietoja sähköisesti eri toimijoiden järjestelmistä ja asiakkailta.

Metsähallituksen myymien metsästyslupatietojen siirto Oma riista -palveluun on työn alla ja valmistuu 2017. Tämän jälkeen asiakas voi nähdä tai näyttää tarkastustilanteessa Oma riista -sovelluksesta sekä riistanhoitomaksunsa että Metsähallituksen metsästyslupan tai -lupien tiedot.

Kalastuksen valvonnan kehittämiseksi Metsähallitus käynnisti uuden kalastuslain vaatiman viranomaisrekisterin valmistelutyön. Tähän rekisteriin tullaan siirtämään Metsähallituksen kalastonhoitomaksurekisteristä kaikkien kalastonhoitomaksun lunastaneiden henkilöiden lupatiedot. Tarkoitus on, että tätä vuoden 2017 aikana käyttöön otettavaa viranomaisrekisteriä voisivat käyttää kaikki kalastusvalvojat. Tällä hetkellä Metsähallituksen kalastonhoitomaksutietoihin on pääsy vain omilla työntekijöillä.

Aloittaa metsäpeuran palautusistutus-hankkeen, mikäli hankkeelle myönnetään rahoitus.

Metsäpeura-LIFE-hanke käynnistyi. Yksi keskeinen hanketoimenpide on metsäpeurojen palautusistutus. Hankeaika on 1.10.2016–30.9.2023 ja kokonaisbudjetti 5,16 miljoonaa euroa (komission osuus 60 %). Osarahoittajia ovat maa- ja metsätalousministeriö, ympäristöministeriö sekä hankepartnerit (Luke, Suomen riistakeskus, WWF, Metsähallitus Metsätalous Oy, Ähtärin, Ranuan ja Korkeasaaren eläintarhat, Paliskuntain Yhdistys) sekä Suomen Metsästäjäliitto. Hankkeen projektipäälliköksi valittiin Sakari Mykrä.

Metsähallitus laatii yhdessä maa- ja metsätalousministeriön, Luonnonvarakeskuksen ja Suomen riistakeskuksen kanssa selvityksen metsäpeuran rotupuhtaustyön toimintamalleista. Selvityksessä kuvataan tehtävän tarkempi sisältö, ohjauksen järjestäminen, eri toimijoiden roolit sekä tehtävän edellyttämä rahoitus ml. metsästyslain 47 §:n mukaiset valtion riistanhoitotoimenpiteisiin kerättävät maksutulot.

Metsähallitus aloitti selvitystyön kuulemalla keskeisiä sidosryhmiä kevättalvella sekä järjestämällä laajapohjaisen neuvottelutilaisuuden elokuussa. Näiden perusteella laadittiin suunnitelma ja rahoitushakemus maa- ja metsätalousministeriölle kolmivuotisesta rotupuhtaustyön kehittämishankkeesta vuosille 2017–2019. Hankkeen tavoitteina on luoda avoin, toimiva ja tehokas verkosto turvaamaan metsäpeuran rotupuhtaus sekä laatia esitys ratkaisumalleista metsäpeuran ja porojen sekoittumisen estämisestä Pohjois-Pohjanmaalla. Hanke kytkeytyy Metsäpeura-LIFE-hankkeeseen ja tukee monin tavoin sen tavoitteita.

Rotupuhtauden kenttätyöt loppuivat Suomen riistakeskuksessa vuoden 2015 lopussa, jonka jälkeen Metsähallitus vastasi niistä. Tehtävään palkattiin määräaikainen kenttähenkilö. Suomen riistakeskuksen poikkeusluvilla poistettiin yhteensä viisi metsäpeuraa poronhoitoalueelta ja paliskuntien luvalla seitsemän poroa poronhoitoalueen ulkopuolelta (näistä 5 Vaalassa). Lisäksi Kuhmon ja Suomussalmen rajalla kulkeva metsäpeura-aita tarkastettiin ja tehtiin huomattava määrä tarpeellisia korjauksia.

VAIKUTTAVUUSTAVOITE 5: ERÄPALVELUJA TARJOTAAN KATTAVASTI, EKOLOGISESTI JA SOSIAALISESTI KESTÄVÄSTI JA SILLÄ LUODAAN HYVINVOINTIA.

Metsähallitus

Aloittaa uuden riistasuunnittelujärjestelmän kehitystyön tavoitteena, että järjestelmä palvelee laajemmin riista-konsernia (mm. metsästysseurat).

Metsähallitus aloitti uuden riistatalouden suunnittelujärjestelmän selvittelyt syksyllä 2016 ja varsinainen projekti aloitetaan kevään 2017 aikana.

Hoitaa valtion kalastonhoitomaksujen keräämisen ja parantaa palvelun saatavuutta.

Metsähallitus vastasi kalastonhoitomaksujen keräämisestä kalastuslain mukaisesti ja kehitti palvelua edelleen asiakaspalautteen perusteella. Uutta maksukanavaa markkinoitiin alkuvuodesta aktiivisesti mm. televisio- ja radiomainoksin. Vuotuisen kalastuksenhoitomaksun suoritti vuoden 2016 aikana 261 939 kalastajaa ja maksukertymä oli hieman yli 8,5 miljoonaa euroa. Viidennes luvista myytiin R-kioskien kautta.

Seuraa erätalouden aluetaloudellisia ja hyvinvointivaikutuksia ja kehittää seurantajärjestelmiä.

Erätalouden tuottamat aluetaloudelliset vaikutukset kasvoivat edellisvuoteen verrattuna 0,6 miljoonaa euroa ja olivat kaikkiaan 40,6 miljoonaa euroa. Arvio perustuu myönnettyjen metsästys- ja kalastuslupien määrään sekä tutkittuun tietoon asiakkaiden rahan käytöstä.

Erätalouden hyvinvointi- ja terveysvaikutuksien seurantaan kehitetty mittari otetaan laajasti käyttöön metsästyksen ja kalastuksen saalispalauttejärjestelmien päivittämisen yhteydessä.

Jatkaa eräpassi- ja eräkummihankkeiden pilotointia.

Metsähallitus jatkoi kummiverkoston laajentamista ja neuvotteli muiden eräalan järjestöjen kanssa nuorisoyhteistyön kehittämisen muodoista.

Osallistuu alueellisten kalatalouden yhteistyöryhmien työhön ja edistää kalatalousalueiden toiminnan kehittämistä sekä edistää kalastuslain toimeenpanoa.

Metsähallitus osallistui perustettujen kalatalouden yhteistyöryhmien kokouksiin sekä kalatalousalueiden toimintaan. Kalastuslain toimeenpanoon liittyvät keskeiset panostukset koskivat kalastonhoitomaksujen keräämistä, yleisten vesialueiden kalastuksen järjestelyitä sekä kolmen pohjoisen kunnan kalastusasioiden hoitoa.

Selvittää eräasiakkaiden tarpeita ja odotuksia.

Metsähallitus aloitti metsästyslain 8 §:n alueella hirvenmetsästäjien profiloitiselvityksen laadinnan yhteistyössä Helsingin yliopiston kanssa. Selvitys valmistuu keväällä 2017.

Keväällä 2017 aloitetaan vastaava tutkimus koskien pienriistan metsästäjiä. Eräpalveluissa otettiin testauskäyttöön uusi eräasiakkaiden lähettämien palautteiden käsittelyjärjestelmä. Laajempi ja yksityiskohtaisempi asiakastutkimus toteutetaan vuonna 2017.

Osallistuu vaelluskalojen elinkierron palauttamiseksi tehtäviin hankkeisiin.

Metsähallitus osallistui vaelluskalojen elinkierron palauttamista koskeviin hankkeisiin tai hankevalmisteluun useilla eri kohteilla.

lijoella Metsähallitus osallistuu kolmivuotiseen lijoen otva -hankkeeseen, jonka tavoitteena on muun muassa vaelluskalakantojen palauttamisen edistäminen. Metsähallitus valmisteli yhdessä PVO-Vesivoiman Oy:n ja lijoen kalastusalueen kanssa lijoen alimman, Raasakan kalatien luvanhakua AVI:lta.

Tuulomajoella Metsähallitus osallistui 7/2015–7/2016 Naturpolis Oy:n toteuttamaan hankkeeseen ”Rajavesistöyhteistyön kehittäminen ja kalakantojen kestävä käyttö”. Hankkeessa muun muassa parannettiin Suomen ja Venäjän välisiä yhteyksiä Tuulomajoen vesistön lohenpalauttamiseen tähtäävien jatkohankkeiden valmistelun osalta (Kolarctic CBC -ohjelma).

Lieksanjoella Metsähallitus solmi yhteistyösopimuksen vaelluskalakantojen palauttamiseksi Lieksanjokeen Lieksan kaupungin, Pielisen ja Ruunaan kalastusalueiden ja Kemijoki Oy:n kanssa. Vaelluskalakantojen palautushanke sai kärkihankerahoitusta maa- ja metsätalousministeriöstä. Hankkeessa toteutettiin taimenen pienpoikasistutuksia ja laadittiin suunnitelmat Lieksanjoen yläosan (Ruunaankosket) koskien kalataloudelliseen kunnostukseen. Syksyllä 2016 osalle koskista suoritettiin helikopterilevityksenä kutualueiden soraistuksia.

Kymijoenjoella Metsähallitus osallistui monitavoitearviointiin muiden toimijoiden kanssa. Metsähallituksen vesialueille suoritettiin Ilmasilta-hankkeen rahoituksella kutualueiden soraistuksia helikopterilevityksenä.

Lisäksi Metsähallitus osallistui yhdessä maa- ja metsätalousministeriön ja Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalouspalvelujen kanssa Korkeakosken kalatien tiedotukseen sekä määritteli lohen ja taimenen nousualueita Ylä-Lapissa.

Lisäksi Metsähallitus on tukenut kalateiden ja niihin liittyvien elinympäristökunnostusten suunnittelua Freshabit LIFE IP -hankkeessa Naamijoenjoella, Isojoella, Karjaanjoella, Karvianjoella, Kiskonjoella, Koitajoenjoella sekä Saarijärven reitillä.

VAIKUTTAVUUSTAVOITE 6: LUONNOSSA VIRKISTÄYTYMINEN LISÄÄ HYVINVOINTIA JA LUONNON ARVOSTUSTA, JOTA TUETAAN AKTIIVISELLA VIESTINNÄLLÄ.

Metsähallitus

Parantaa kansallispuistojen ja muiden yleisökohteiden palveluita muun muassa Selkämeren ja Perämeren kansallispuistoissa sekä Merenkurkun maailmanperintöalueella.

Perämeren kansallispuistossa avattiin kesällä uusi yleisökohde, Pensaskari. Saaren kulttuuriperinnöltään arvokas kalastajakenttä rakenteineen ja rakennuksineen kunnostettiin ja uusi retkisatama rakennettiin. Pensaskari on nyt toimiva käyntikohde myös alueen matkailutoimijoille ja merkittävä lisäarvo puistolle.

Merenkurkussa saatiin retkisatamien viimeistelytyöt päätökseen Mikkelin Saarilla, Svedjehamnissa ja Norrskärillä.

Selkämeren kansallispuistossa panostettiin kärkikohteiden palveluiden kehittämiseen ja retkisatamaverkoston täydentämiseen. Viitoitusta ja opastusta parannettiin useilla kohteilla (mm. Säppi, Seliskeri), luontopolkuja, kohdeopastusta ja viitoitusta rakennettiin Isokariin ja Iso-Enskeriin, Säpin sataman poijut on uusittu ja yhteistyökumppaneiden kanssa tehtiin sopimukset kahden uuden retkisataman perustamisesta.

Kolin kansallispuistossa Pirunkirkkoon johtavat portaat uusittiin. Pirunkirkko on Kolin kansallispuiston suosituimpia nähtävyyksiä.

Syötteen kansallispuistossa ja sen lähialueella käynnistettiin maastopyöräilyn reitistön ja palvelujen kehittämishanke. Tavoitteena on vahvistaa Syötettä yhtenä Suomen maastopyöräilyn kärkikohteista.

Pyhä–Luoston kansallispuistossa parannettiin ympärivuotisen maastopyöräilyn edellytyksiä (maastopyöräreitin kokonaispituus 25 km, josta murskeella 8 km). Perustettiin Pyhän talvipyöräilyreitti ja Luoston lumikenkäilyreitti. Parannettiin reittiviitoitusta Pyhätunturin puoleisessa puiston osassa. Parannettiin esteettömiä palveluita kunnostamalla Lampivaaran kahvilan invaluiska ja invakäymälä. Myös kävijätutkimus valmistui.

Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa rakennettiin graniittiportaot Varkaankurun luontopolulle. Vapaaehtoisoina keskityttiin rakennusten maalauksiin ja siivoustöihin. Kansallispuiston rajoja merkittiin. Kansallispuiston kävijätutkimus toteutettiin onnistuneesti ja saatiin hyvät tulokset, joiden pohjalta voidaan edelleen kehittää toimintaa ja puiston palveluita. Koko Tunturi-Lapin alueella korjattiin autiotupien ja varaustupien hormeja ja kaminoita asiakasturvallisuuden sekä rakenteiden kunnan varmistamiseksi.

Jatkaa Urho Kekkonen kansallispuiston palveluiden sekä virkistys- ja luontomatkailemisen edellytysten parantamista erityisesti Saariselän lähialueella.

Metsähallitus kehitti Urho Kekkonen kansallispuiston palvelu- ja Saariselän-Kiilopään lähialueella toimivien matkailuyritysten toiveiden mukaisesti palvelumuotoilua hyödyntäen. Reittejä kehitettiin ja ympäri- ja päiväreitit, jotka varrella on tauko- ja tapahtumatupa Aurora, avattiin. Puiston reittiopasteet Saariselällä uusittiin ja alueen reitistöä luotiin teemallisia päiväretkeilyreittejä.

Yrityksiä varten laadittiin monipuolinen kansallispuistotyökalupakki, josta löytyy muun muassa tuotekortteja, julisteita, käsikirja reittituotteiden käyttöön sekä materiaalia verkkomarkkinointiin. Yrityksistä pyritään saamaan aktiivisia kansallispuistokumppaneita.

Jatkaa Saaristomeren kansallispuistossa sijaitsevan Örön linnakesaaren palvelujen ja rakennusten kunnostamista tavoitteena kehittää saaresta toimiva luontomatkailemisen kohde.

Metsähallitus jatkoi Örön saaren palveluiden kehittämistä ja rakennusten kunnostusta. Uusi jätevedenpuhdistamo otettiin käyttöön huhtikuussa. Örön historiaa ja luontoa esittelevä näyttely valmistui valoheitinvalaistuksella keuhkokuumeen yhteistyössä Turun merikeskus Forum Marinumin kanssa. Örön hotelli avattiin heinäkuussa peruskorjattuun 12 tuuman kasarmirakennukseen. Hotellissa on 18 huonetta, lounge ja kokoushuone. Iso neuvottelutila kunnostettiin entiseen kuntotaloon. Käyntimäärät kasvoivat viime vuodesta, vuonna 2016 Örössä oli 30 500 kävijää, kun edellisellä vuonna kävijöitä oli 25 000. Suurin käyttäjäryhmä olivat yöpyvät veneilijät. Yritysten tarjoamiin maksullisiin opastuksiin osallistui yli 9 000 henkeä. Örön kehittämishanke loppui vuoden lopussa ja saaren eteläpään kehittäminen jatkuu pienemmän Central Baltic -hankkeen tuella.

Jatkaa Vallisaaren ja Kuninkaansaaren kehittämistä luontomatkailemisen kohteeksi kohdentaen toimenpiteet muun muassa yleisö- ja retkeilypalvelujen kunnostamiseen sekä luontomatkailemisen infrastruktuurin parantamiseen yhteistyössä hankekumppaneiden kanssa. Avaa saaret yleisökäyttöön keuhkokuumeen 2016.

Vallisaaren hallittu ja turvallinen avaaminen yleisökäyttöön onnistui: saarella vieraili toukokuusta alkaen 92 000 kävijää. Metsähallituksen viestintä ja kävijäohjaus vaikutti siihen, että saarella retkeily oli turvallista ja ympäristöystävällistä: vahingoilta ja häiriöiltä vältyttiin ja kohde säilyi siistinä. Palaute ensimmäiseltä kesältä oli kokonaisuudessaan hyvin myönteistä ja mediajulkisuus pääasiassa erittäin positiivista.

Vallisaaren ja Kuninkaansaaren asemakaavoitus on käynnissä ja kaavaluonnos oli nähtävillä. Kunnallistekniikan ja vesihuollon kehittämiseen tarvitaan kumppani ja sitä etsitään aktiivisesti. Vallisaari oli mukana Helsingin kaupungin Smart&Clean-hankkeessa, jossa etsittiin innovatiivisia ratkaisuja Puhdas Vallisaari -kilpailun keinoin. 48-paikkainen vierasvenelaituri sekä yritysvenetoiset satama-, kahvila- ja laivuri palvelut ovat toiminnassa, mutta palveluita parannetaan ja uusia kumppaneita etsitään vuodelle 2017. Avolaitosyhteistyö jatkui onnistuneesti ja vapaaehtoistoiminta sai uusia muotoja, kuten Facebookin kautta ilmoitettavat ”tiistaitalkoot”. Avaamiskesän jälkeen Vallisaaren voi sanoa lunastaneen paikkansa pääkaupunkiseudun lähiluonto- ja -virkistyskohteena, jonka kehitys kohti monipuolisesti palvelevaa luontomatkailemisen kohdetta on hyvässä vaiheessa.

Jatkaa Teijon ja Etelä-Konneveden kansallispuistojen palveluiden ja saavutettavuuden parantamista.

Teijon kansallispuistossa Sahajärvelle toteutettiin retkeilijöille omatoiminen kapulalossi. Kirjakkalan kämppäkartano liitettiin viemäriverkkoon, mikä parantaa merkittävästi Kirjakkalan käytettävyyttä majoituskohteena sekä ympäristöturvallisuutta.

Etelä-Konnevedellä rakennettiin maastopalveluja kansallispuistotasoisiksi. Rakentamisessa optimoitiin tarvittavien taukopaikkojen määrä suhteessa odotettavissa oleviin käyntimääriin. Reitit suunniteltiin niin, että rakentamista tarvitaan mahdollisimman vähän. Reittirakentaminen tehtiin keuhkokuumeen eli rinteissä, käytettiin köysiratkaisuja, ja pitkosten ja sorastusten määrä minimoitiin. Etelä-Konneveden palvelut alkavat olla kunnossa. Suunnitellut reitit ja taukopaikat valmistuivat. Vuoden 2017 keuhkokuumeen asennetaan isot laiturit, jotka palvelevat muun muassa risteilyaluksia.

Parantaa palveluvarustuksen sijainnin, huollon ja kunnossapidon kysyntälähtöisyyttä ja kustannustehokkuutta muun muassa luopumalla vähäisen kysynnän taukopaikoista ja ottamalla käyttöön uusia reittirakentamisen materiaaleja.

Metsähallitus on arvioinut valtakunnallisesti palveluvarustuksen tarvetta kysynnän perusteella, ja sen mukaisesti huonokuntoisia ja vähällä käytöllä olevia taukopaikkoja voidaan vähentää noin 20 prosenttia niiden kokonaisuudesta ilman että palvelutaso merkittävästi heikkenee. Palvelujen vähentäminen käynnistyi nopeimmin Lapissa. Myös Kainuussa ja Etelä-Suomessa tehtiin monia ratkaisuja palveluvarustuksen vähentämisen suhteen varsinkin kohteilla, joissa asiakasturvallisuus oli vaarassa huonokuntoisten rakenteiden johdosta.

Metsähallitus korvasi puisia rakenteita kivrakentamisella muun muassa Ylläksellä, jossa Varkaankurun luontopolun portaat uusittiin graniittipalkeilla, ja Julma Ölkylä, jossa rakennettiin kiviportaita. Riisitunturilla ja Korouomassa kosteissa paikoissa reittien yli valuvia vesiä ohjattiin muoviputkien sijaan ns. kivikatkoilla.

Huonokuntoisia puisia pitkoksia poistettiin ja kulumisvaurioita korjattiin sorastamalla muun muassa Urho Kekkosen kansallispuistossa Saariselän lähireiteillä ja Seitsemisen kansallispuistoissa.

Kuusakosken kanssa suunniteltiin uusien kierrätyspitkospuumateriaalien käyttöä ja kehittämistä. Prototyypit ovat kuitenkin toistaiseksi olleet heikkolaatuisia. Saimaan retkisaamien ylläpidossa käynnistettiin yhteistyö alueen pursiseurojen kanssa, mikä on tärkeää riittävien palvelujen varmistamisessa Saimaalla.

Otaa käyttöön uuden palveluvarustustietojärjestelmän (PAVE).

Metsähallitus jatkoi palveluvarustustietojärjestelmän toteutushanketta. Järjestelmä valmistuu vuonna 2017, minkä jälkeen se siirretään Uljas-versionnoston mukaisesti päivitetylle tekniselle alustalle ja otetaan tuotantokäyttöön. Käyttöönottoon liittyvä koulutus aloitettiin.

Laatii yhteistyössä ohjaavien ministeriöiden kanssa selvityksen valtion retkeilyalueiden ja muiden virkistyskäyttöön varattujen alueiden kehittämisestä ja toimintaedellytysten parantamisesta. Selvityksessä pyritään myös selkeyttämään valtion retkeilyalueiden roolia suhteessa kansallispuistoihin, erämaa-alueisiin ja kuntien virkistyskäyttöön varaamiin alueisiin sekä niiden asemaa luontomatkailun kehittämisessä.

Selvityksen työsuunnitelma valmistui alkukesällä, ja selvitys valmistuu helmikuussa 2017. Selvityksessä tarkastellaan pääosin Metsähallituksen paikkatietojärjestelmiin ja muuhun olemassa olevaan aineistoon perustuen monipuolisesti valtion retkeilyalueita sekä Metsähallituksen monikäyttömetsien erilaisia virkistyskohteita, niiden palveluita ja kehittämismahdollisuuksia. Selvityksessä priorisoitiin kysyntälähtöisesti tärkeimmät ylläpidettävät ja kehitettävät retkeilyalueet, arvioitiin kehittämisen kustannuksia ja tehtiin muita retkeilyaluejärjestelmän kehittämis ehdotuksia.

Laatii yhteistyössä ELY-keskusten kanssa selvityksen yksityismaiden suojelualueiden palveluvarustuksesta, niihin liittyvistä velvoitteista sekä ylläpidon ja hoidon kustannuksista. Tarkoituksena on siirtää ELY-keskusten vastuulla olevan palveluvarustuksen hoito Metsähallitukselle vuoden 2017 alussa.

Metsähallitus toteutti yhdessä ELY-keskusten kanssa yksityismaiden suojelualueiden palveluvarustusselvityksen. Selvitys koskee ELY-keskusten hoidossa olevaa yksityismaiden suojelualueilla sijaitsevaa palveluvarustusta.

ELY:t ilmoittivat selvitykseen 221 kohdetta. ELY-keskuksilta saatu aineisto oli määrältään ja laadultaan hyvin vaihtelevaa. Selvityksen kohteena olleen palveluvarustuksen huoltovastuut jakautuivat vuoden 2016 lopulla seuraavasti:

- Kunnat, maanomistajat ja yhdistykset 129 kpl
- ELY:t 40 kpl
- Metsähallitus 16 kpl
- Sopimusasiat ei kunnossa tai ei tietoa vastuista 42 kpl

Alkuvuonna 2017 neuvottelut ja selvitykset jatkuvat vielä neljän ELY:n kanssa 29 kohteella. ELY:t selvittävät epäselviä vastuita kuntien, maanomistajien ja yhdistysten kanssa.

Ympäristöministeriön kanssa on sovittu, että selvitystyö valmistuu 2017 alkupuolella (maaliskuu). Ministeriön kanssa on myös sovittu, että vastuiden selvitysvaiheen jälkeen arvioidaan Metsähallitukselle siirrettävän palveluvarustuksen kustannusvaikutukset ja rahoitustarve.

Valmistele ja koordinoi Luonnon päivät 2017 -konseptia, joka toteutetaan itsenäisyyden juhluvuonna yhdessä yhteistyöorganisaatioiden kanssa eri puolilla Suomea.

Metsähallituksen koordinoimaan Luonnon päivät 2017 -hankkeeseen oli saatu vuoden loppuun mennessä mukaan 48 tahoa, joista suuri osa on valtakunnallisia organisaatioita, joilla on kymmeniä paikallisia jäsenjärjestöjä. Metsähallitus järjesti eri puolilla Suomea kymmeniä osallistavia työpajoja, joihin on osallistunut yli 600 ihmistä. Hankkeen verkkosivut, joilla on interaktiivinen, paikkatietoon perustuva karttapalvelu tapahtumien ilmoittamiseen ja hakuun, valmistui heinäkuussa. Tapahtumien viestintään tehtiin viestintäaineistoja kaikkien kumppanien käyttöön ja somekanavat avattiin. Vuoden lopussa Luonnon päivät Facebookissa oli yli 6 000 tykkääjää ja twitterissä 1 700 seuraajaa. Luonnon päivät 2017 -hanke sai huomiota kansainvälisessä mediassa, muun muassa Lonely Planet, National Geographic ja The Independent. Luonnon päivät 2017 järjestetään 4.2., 20.5., 17.6., 26.8.

Vahvistaa viestinnän roolia luonnon monimuotoisuuden suojelussa, palvelutuotannossa ja luontokasvatuksessa.

Luontopalvelujen viestintää toteutettiin systemaattisesti Luontopalvelujen toimintaohjelmaa tukevan viestintäohjelman mukaisesti sekä yhteistyössä konserniviestinnän ja muiden tulosalueiden kanssa. Viestinnän vaikuttavuutta seurattiin viestintäohjelmassa olevien mittarien pohjalta. Viestinnällä innostettiin ihmisiä luontoon ja erälle, mikä vahvistaa heidän luontosuhdettaan. Viestinnän kanavat ja keinot edistivät kustannustehokasta asiakaspalvelua ja tukevat luontomatkailua.

Luontoon.fi-verkkopalvelun käyttäjien määrä kasvoi 23 prosenttia ja istunnot 28 prosenttia vuodentakaiseen verrattuna. Retkikartta.fi-palvelun käyttäjien määrä kasvoi 10 prosenttia ja istunnot 15 prosenttia vuoden takaiseen verrattuna.

Sosiaalisen median kanavat (Facebook, Twitter ja Instagram) kasvattivat edelleen suosiotaan – Instagram nopeimmin yli 20 000 seuraajaan, ja siellä asiakkaat merkitsivät kuviaan Luontoon.fi-hashtagilla yli 60 000 kertaa. Edellisenä vuonna luotujen venäjän- ja kiinankielisten verkkosivujen (osana Luontoon.fi:tä) ylläpito onnistui hyvin. Luontopalvelujen neutraali ja myönteinen mediajulkisuus kasvoi kolmanneksella verrattuna edellisvuoteen.

Kehittää maastoliikennejärjestelyitä ja maastoliikenteen ohjausta sekä parantaa niiden kustannustehokkuutta.

Maastoliikenneasioiden vastuu siirrettiin erätaloudelta alueiden hallinta -prosessille ja Lappiin rekrytoitiin maastoliikennekoordinaattori, joka vastaa koko maan maastoliikenneasioiden asiantuntijaohjauksesta.

Metsähallitus valmisteli ja toimitti ympäristö-, maa- ja metsätalous- sekä työ- ja elinkeinoministeriöille maastoliikenteen järjestelyjen valtakunnalliseksi kehittämiseksi hanke-esityksen, joka perustui laajaan viime vuonna valmistuneeseen nykytilan selvitykseen. Tämän suunnitteluhankkeen rahoituksesta vuodelle 2017 sovittiin ministeriöiden kanssa. Neljä maakuntaliittoa ja Lapin matkailuelinkeinon liitto ovat alustavasti lupautuneet hankekumppaneiksi.

Osallistuu metsien ja vesialueiden virkistys- ja matkailukäytöstä laadittavan selvityksen tekemiseen.

Metsähallituksen edustaja nimettiin hankkeen ”Uudet keinot metsä- ja vesialueiden kestävä virkistys- ja matkailukäytön kehittämiseksi ja turvaamiseksi (VirKein)” ohjausryhmään asiantuntijajäseneksi. Ohjausryhmä kokoontui kaksi kertaa vuonna 2016. Hankkeen tutkimussuunnitelman mukaisesti metsien ja vesialueiden virkistys- ja matkailukäytön selvityksen aineistonkeruuvaihe käynnistyi syksyllä 2016 ja Metsähallitus tuotti siihen kuvauksen valtion maiden virkistyskäytön kysynnän ja tarjonnan tiedoista ja tilastoista.

Kartoittaa ehdotetun Hossan kansallispuiston opastus- ja virkistyspalveluiden nykytilan ja laatii sen pohjalta kansallispuistotaseisten palveluiden kehittämisohjelman sekä aloittaa sen toteuttamisen. Hossan luontokeskukseen rakennetaan Suomen itsenäistymisvaiheita esittävä näyttely. Kehitystyö tulee olla valmiina kansallispuiston avautuessa alkukesällä 2017.

Hossan kansallispuiston perustamista edistettiin usealla rintamalla. Kärkihankkeen lisäksi alueella on matkailun edistämishanke, energiatehokkuuden parantamisen hanke ja kansainvälinen reittirakentamisen kehittämissanke. Kokonaisuutta koordinoitiin yhteistyöryhmän avulla.

Metsähallitus kartoitti Hossan palveluiden nykytilan ja laati sen perusteella kehittämisohjelman, jonka toteutus aloitettiin. Alueen reitistöä tuoteistettiin aktiiviteettilähtöisesti: maastopyöräilyn, patikoinnin ja melonnan palveluita rakennetaan erityisesti esteettömyys huomioiden. Värikallion uusi katselulava ja taukopaikka otettiin käyttöön.

Hossan luontokeskukseen tehtiin uusi toimintakonsepti ja sen mukainen peruskorjaus. Näyttelyiden (Suomi 100 ja pysyvät elementit) suunnittelu on käynnissä. Hossan kansallispuiston avajaisten (17.6.2017) ohjelman suunnittelu oli jo pitkällä vuoden vaihteessa.

Parantaa opastus- ja palveluvarustusta perustettavalla Porkkalan luonnonsuojelualueella.

Virkistyskäytön ja -palveluiden nykytilanne valtion alueilla ja alustavasti myös kuntien alueilla selvitettiin. Tämän pohjalta laadittiin yleissuunnitelmaluonnos ja siihen liittyen toimenpide-ehdotukset alueen virkistyskäytön kehittämiseksi. Kuntien, virkistysalueyhdistyksen ja muiden sidosryhmien kanssa käydyissä neuvotteluissa sovittiin Porkkalan tulevan luonnonsuojelun alueen ja siihen liittyvien kuntien virkistysalueiden kehittämisen painopisteiksi Porkkalanniemen opasteiden ja palveluvarustuksen kehittäminen sekä Träskön ja Porsön saarien palveluvarustuksen rakentaminen veneilijöiden käyttöön. Kesäkauden aikana täydennettiin alueen perustietoja merenalaisten luontotyyppien, hylkyjen, maaluontotyyppien, lajiston ja kulttuuriperinnön osalta siten, että inventointitiedot ovat kattavat ja palvelevat virkistyskäytön rakenteiden sekä opasteiden suunnittelua. Puolustusvoimien kanssa käytiin neuvotteluja kävijäturvallisuuden parantamisesta Porsön osalta.

MUUT TAVOITTEET

Vastaa Suomen ja Viron luonnonsuojeluyhteistyön järjestämisestä vuonna 1991 ympäristöministeriöiden välillä allekirjoitetun yhteistyösopimuksen puitteissa (enintään 18 000 €) sekä Metsähallituksen Luontopalvelujen ja Latvian luonnonsuojeluviraston välillä vuonna 2010 sovitun yhteistyösopimuksen toteuttamisesta (enintään 7 000 €).

Suomen ja Viron luonnonsuojelutyöryhmä on pitänyt kaksi virallista sekä yhden teknisen kokouksen. Kokousten yhteydessä on pidetty asiantuntijaseminaarit, jotka käsittelivät lajistotietokantoja ja luonnon monimuotoisuuden strategioita molemmissa maissa sekä EU-puheenjohtajuuteen liittyviä asioita. Vuoden toimintaan kuului lisäksi Virossa pidetty laaja seminaari koskien tulvasuojelua ja tulvaluontotyyppijä, asiantuntijatapaaminen ekosysteemipalveluista, luontokasvattajien yhteinen tapaaminen, kävijäseurantakokous sekä yhteinen hankekehittämistapaaminen. Myös vapaaehtoistyön kehittäminen ja osallistuminen Liito-orava-LIFE-hankkeen valmisteluun olivat osa vuoden toimintaa. Toimintaan on Suomesta osallistunut Metsähallituksen lisäksi henkilöitä ympäristöministeriöstä, SYKEstä, kuudesta ELY-keskuksesta ja Luonnontieteellisestä museosta Luomuksesta.

Suomen ja Latvian luonnonsuojeluhallinnon vuotuinen yhteistyökokous pidettiin lokakuussa Latviassa. Maiden välistä yhteistyötä jatkettiin liittyen metsien ennallistamispolttoihin ja niistä viestimiseen. Yhteistyön aiheena oli myös ennallistamisen eri työvaiheiden toteuttaminen ja niihin kuuluva ajanmenekki. Paahde-LIFE-hankkeen edustajat tutustuivat Birds in Adazi LIFE -hankkeen hoitokohteisiin. Latvialaisille esiteltiin mm. Suomessa käytössä olevia paikkatietojärjestelmiä ja keskusteltiin Natura 2000 -luontotyyppien määritelmistä sekä seurannoista. Vapaaehtoistyötä puolestaan kehitettiin kansainvälisessä työpajassa Latviassa. Latvialaisia vieraili Suomessa myös tutus-tuen GreenBelt-yhteistyöhön sekä luontorakenteisiin ja niiden materiaaleihin.

Osallistuu Ramsarin kosteikkosopimuksen kansalliseen toimeenpanoon ja kansainväliseen yhteistyöhön (enintään 9 000 €) sekä Natura 2000 Boreaalisen luonnonmaantieteellisen alueen ennallistamisasiantuntijoiden verkostoitumiseen Baltian maissa (enintään 10 000 €).

Metsähallituksen asiantuntijat työstivät julkaisuksi Suomen Ramsar-kosteikkotoimintaohjelman 2016–2020. Toimintaohjelmaa toteutettiin järjestämällä Metsähallituksen ja SYKEN yhteistyönä kosteikkojen suojelutoimien priorisointia käsittelevä työpaja sekä aloittamalla uusien Ramsar-alueiden nimeämisen valmistelu. Lisäksi Metsähallitus aloitti Ramsar-alueiden tietokannan tietojen päivityksen sähköisessä RSIS-tietokannassa yhteistyössä SYKEN kanssa. Metsähallituksen vetovastuulla laadittiin myös Ramsar CEPA -viestintäsuunnitelma yhteistyössä Suomen kosteikkotyöryhmän kanssa. Pohjoismaista kosteikkopäivää vietettiin Liminganlahdella 15.9.2016, jolloin kosteikkokeskuksessa vierailivat kaikki Limingan 7-luokkalaiset kosteikkoretkeilyn merkeissä. Metsähallituksen asiantuntijat osallistuivat vuonna 2016 pysyvän neuvoston kokoukseen Sveitsissä ja Ramsarin suot ja ilmasto -seminaariin Saksassa, NorBaWet-verkoston kokoukseen Ruotsissa ja Boreaaliseen seminaariin Liettuassa.

Suomen ideoimalle Boreal Restoration Tour -ennallistamisretkeilylle osallistui kaikkiaan 26 henkilöä. Edustettuina olivat Suomi, Ruotsi, Viro, Latvia, Liettua ja Euroopan Komissio. Retkeilyllä tutustuttiin soiden ja metsien ennallistamiskohteisiin Baltian maissa ja keskusteltiin kohteilla ennallistamisen parhaista käytännöistä. Tiedonvaihto ennallistamisasiantuntijoiden välillä oli todella konkreettista, koska kohteilla esiteltiin sekä onnistuneita että epäonnistuneita ennallistamiskohteita. Tapahtumasta on laadittu raportti (Päivinen et al. 2016) ja se julkaistaan Natura 2000 Platformilla.

Ydintoimintoja tukeva toiminta

Kansainvälinen toiminta

Luontopalveluilla on vilkasta kansainvälistä toimintaa lähialueilla, sopimuskomppanien kanssa, kansainvälisissä järjestöissä sekä kansainvälisten sopimusten toteuttajan roolissa.

Latvian ja Viron yhteistyötä jatkettiin ympäristöministeriön kansainvälisen määrärahan turvin. Lokakuussa sovittiin tulevasta asiantuntijavaihdosta Hunanin metsähallituksen kanssa. Asiantuntijamme tutustuivat Koreassa mobiilipalveluihin, terveysteemaan ja luontomatkailuun.

Oulangan ja Paanajärven kansallispuistojen EUROPARC-Liiton rajapuistosertifikaattia jatkettiin. Luontopalvelujen asiantuntijoita osallistui EUROPARC-Liiton, Eurositen, ENCA:n, CIC:n, SER:n, HELCOMin ja Ramsarin sopimuksen toimintaan sekä UNESCO:n maailmanperintökomitean kokoukseen Istanbulissa heinäkuussa.

Luontopalvelujen kävijäseurantoja, suojelualueiden terveysvaikutuksia ja merialuesuunnittelun osaamista esiteltiin IUCN:n maailmankongressissa Havaijilla syyskuussa. Luontopalvelujen toiminta Suomen IUCN-komiteassa jatkui.

Kulttuuriperintökohteiden hoitoon haettiin oppia Skotlannissa ja Ruotsissakin. Luontopalvelut toimi merkittävässä roolissa Natura 2000 boreaalisen luonnonmaantieteellisen alueella. Olimme yhtenä järjestäjänä 9. Euroopan vihreän yöhykkeen konferenssia Kolilla. Suomen ja Venäjän yhteistyö jatkui puheenjohtaja- ja asiantuntijaroleissa.

Meriasiantuntijamme osallistui CBD:n 13. osapuolikokouksen valmisteluun sekä Arktisen neuvoston meriympäristöryhmän (PAME) kokouksiin ja Koillis-Atlantin meriympäristön suojelun yleissopimuksen (OS-PAR) biodiversiteettikomitean kokoukseen.

Erähenkilöstöä osallistui Brysselissä Kansainvälisen riistansuojeluneuvoston (CIC) vuosikokoukseen Hunting is Conservation ja hoiti neuvoston Suomen delegaation sihteeristön tehtäviä. Eräharrastusten sosioekonomista merkitystä esiteltiin riistanhoidon konferenssissa Keniassa. Erähenkilöstö valmisteli Metsätalouden kanssa LUKE:n Rovaniemellä kesäkuussa järjestämää pohjoismaista Transdisciplinary Wildlife Management -konferenssia.

Kehittäminen

Painopisteenä hanketoiminnassa oli uuden EU-ohjelmakauden ensimmäisten hankkeiden aloittaminen, uusien hakemusten valmistelu sekä hankemaisen toimintatavan käynnistäminen luonnon ja kulttuuriperinnön suojelussa. Uusia metsähallitusvetoisia Life-hankkeita käynnistyi kaksi: Freshabit-Life IP ja Metsäpeura-Life, joiden yhteenlaskettu budjetti on 30 M€. Freshabit-Life IP on sisävesiemme luonnon suojeluun tähtäävä hanke, ja se on EU:n LIFE-rahaston rahoittamista hankkeista Suomen kaikkien aikojen suurin. Käynnistymisvuoden aikana selvitettiin pääasiassa tulevien kunnostuskohteiden nykyistä tilannetta, mutta osalla kohteista päästiin jo aloittamaan ennallistamistyöt. Lisäksi Metsähallitus vastasi kolmen uuden Life-hankehakemuksen valmistelusta (Hydrologia-Life, Beetles-Life ja Liito-orava), joiden yhteinen kustannus-arvio on 25 M€. Life-hankkeiden lisäksi on käynnistynyt mm. useita EAKR-, EMR-, ESR-, LEADER- ja MSR-rahoitteisia hankkeita.

Suojelualueiden hyväksi tehtävä vapaaehtoistyö organisoidaan suurelta osin yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa. 3 788 vapaaehtoista teki yhteensä 25,4 henkilötyövuoden verran vapaaehtoistyötä suojelualueiden hoidon, uhanalaisen lajiston ja kestävien riista- ja kalakantojen hyväksi yhdessä Metsähallituksen Luontopalvelujen ja järjestöjen kanssa.

Euroopan Unionin ohjelmien kautta rahoitettujen hankkeiden määrä ja kokonaisvarainkäyttö vuosina 2014–2016

Rahaston nimi	2016		2015		2014	
	kpl	Euroa	Kpl	Euroa	Kpl	Euroa
Euroopan aluekehitysrahasto, EAKR	9	408 000	8	272 000	19	1 332 000
Euroopan sosiaalirahasto, ESR	0		3	52 000	3	320 000
Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto	18	1 199 000	5	155 000	8	655 000
Euroopan kalatalousrahasto, EKT	0		1	5 000	0	
EU:n ulkorajayhteistyöohjelma, ENI	0		2	125 000	5	2 040 000
Rajat ylittävän yhteistyön ohjelmat, INTERREG	4	171 000	3	28 000	8	584 000
LIFE+ rahoitusohjelma	8	2 374 000	7	1 840 000	8	1 870 000
YHTEENSÄ	39	4 152 000	33	2 477 000	51	6 801 000

Viestintä ja verkkopalvelut

Luontopalvelujen viestintä on integroitu osa Luontopalvelujen toimintaa, niin että se on osa asiakkaiden palvelupolkua sekä edistää toiminnallisten tavoitteiden toteutumista. Verkkopalvelut Luontoon.fi, Retkikartta.fi ja Eräluvut.fi ovat osa kustannustehokasta ja vaikuttavaa asiakaspalvelua. Some-viestintä innostaa ihmisiä luontoon ja erälle. Mediaviestinnän avulla tavoitetaan niin päättäjiä, sidosryhmiä kuin potentiaalisia ja olemassa olevia asiakkaita.

Metsäpuiden siemenhuolto

Metsäpuiden Pohjois-Suomen siemenen varmuusvarastosta myytiin siementä yhteensä 1919 kiloa. Myyntituloa kertyi 884 701 euroa. Syksyllä käynnistettiin pieni siemenkeräys, jota mahdollisesti jatketaan kevättalven 2017 aikana.

Hallinto

Metsähallituslain vahvistamisen jälkeen erätalouden henkilöstö siirtyi kokonaisuudessaan erätalousjohtajan alaisuuteen ja hänestä tuli alueyksiköissä toimivien erätalouspäälliköiden esimies. Erä on kuitenkin edelleen toiminnanallisesti osa luontopalveluita. Muita organisointiin tai hallintoon liittyviä muutoksia ei toimintavuoden aikana ollut.

Metsähallituksen konsernitoimintojen, palvelukeskuksen, toimitilapalveluiden ja ICT palveluiden yhteinen veloitus oli noin 7,62 milj. euroa.

Toiminnallinen tehokkuus

Taloudellisuus

Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien (myöhemmin Luontopalvelut) kokonaismenot olivat vuonna 2016 yhteensä 62,8 miljoonaa euroa (59,6 M€ v. 2015).

Ohjaavien ministeriöiden, ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön kautta valtion talousarviosta strategiseen tulossopimukseen ja sen vuosiliitteeseen perustuen vuonna 2016 saatu kolmivuotinen siirtomääräraha oli yhteensä 41,02 miljoonaa. Toimintavuoden aikana käytettiin ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön tulossopimuksen vuosiliitteen perusteella laskutettavaa rahoitusta 44,1 miljoonaa euroa (vuonna 2015 42,3 miljoonaa euroa). Kyseisellä rahoituksella katettiin aiheuttamisperiaatteen mukaisesti 70 % toimintavuoden kokonaismenoista (vuonna 2015 71 %). Kumulatiivinen käyttämättä jäänyt osuus siirtomäärärahoista kirjataan taseeseen saatuihin ennakkoihin. Tarkempi erittely seuraavalle vuodelle siirtävistä eristä on tuloslaskelmaa täydentävässä liitelaskelmassa kohdassa [Julkisiin hallintotehtäviin osoitettu rahoitus valtion talousarviosta](#). Tulossopimukseen kirjattujen tavoitteiden toteuttaminen edellyttää rahoituksen hankkimista myös muista rahoituskanavista.

Kokonaismenot kasvoivat edellisvuoteen nähden 3,24 miljoonaa euroa eli 5 %. Rahoituslähteittäin menojen kasvu muodostui pääosin ympäristöministeriöltä saadun kertaluonteisen rahoituksen muutoksesta kohdentuen mm. Hossan tulevan kansallispuiston peruspalveluiden kunnostukseen sekä luonnonsuojelualueiden kiinteistömuodostuksiin. Hankerahoituksen osuus toimintavuoden kokonaisrahoituksesta ja niitä vastaavista kokonaismenoista oli 6,50 miljoonaa euroa eli 10 % (vuonna 2015 6,83 M€ euroa eli 11 %). Hankerahoitus väheni TEM:n investointirahoituksen päättymisellä ja muiden hankerahoitusten vähentymisellä 1,37 miljoonaa euroa. Menolajeittain suurin kasvu tapahtui edellä mainittujen kertaluonteisten investointien kasvuna 1,44 miljoonaa euroa. Toimintavuoden kokonaistyöpanos säilyi edellisen vuoden tasolla 524 henkilötyövuotta (ks. luku [Henkilöstön määrän kehitys](#)).

Luontopalvelujen toiminnan menojen jakautuminen rahoituslähteittäin vuosina 2015-2016

Kokonaismenot rahoituslähteittäin 1000 e	2016 Yhteensä	2015 Yhteensä	Muutos euro	Muutos %
Maksullisen toiminnan menot	10 216	9 692	524	5%
Liiketoiminnan rahoitus asiakaspalvelutehtäviin	20	-	20	
MMM mom 30.64.50	6 374	6 428	-54	-1%
YM mom 35.10.52	37 898	35 292	2 606	7%
YM, meriensuojelu mom 35.10.22	103	169	-66	-39%
YM, luonnonsuojelualueiden hankkiminen mom 35.10.63	1 729	1 189	540	45%
EU:n rakennerahastot	416	241	175	73%
EU Life-rahastot	1 156	1 108	48	4%
Muu EU-rahoitus	-	113	-113	-100%
OM, avolaitostyöt	750	795	-45	-6%
Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto	767	222	545	246%
TEM, työllistämis-, koulutus- ja erityistoimet	707	434	273	63%
TEM, työllistämis-perusteiset siirtomenot investointeihin	-	770	-770	-100%
Muu ulkopuolinen rahoitus	2 708	3 150	-442	-14%
Yhteensä	62 844	59 603	3 241	5%
Menot pl. maanhankintainvestoinnit	61 166	58 283	2 883	

Luontopalvelujen toiminnan menojen jakautuminen menolajeittain vuosina 2015-2016

Kokonaismenot menolajeittain 1000 €	2016 Yhteensä	2015 Yhteensä	Muutos euro	Muutos %
Aineet ja tarvikkeet	3 338	3 750	-412	-11%
Palkkausmenot	26 024	25 978	46	0%
Matkat ja muut henkilöstömenot	3 298	3 069	229	7%
ICT-kulut	2 291	2 689	-398	-15%
Vuokrat ja muut toimitilamenot	5 454	4 680	774	17%
Ajoneuvo- sekä muut kone- ja laitemenot	2 260	2 250	10	0%
Ulkopuoliset palvelut	5 819	5 791	28	0%
Muut palvelujen ostot	1 145	803	342	43%
Muut kulut	9 116	8 293	823	10%
Muut investoinnit	2 420	980	1 440	147%
Maanhankintainvestoinnit	1 679	1 320	359	27%
Yhteensä	62 844	59 603	3 241	5%
Menot pl. maanhankintainvestoinnit	61 165	58 283	2 882	

Seuraavassa taulukossa on esitetty tulossopimukseen ja sen liitteeseen perustuvan rahoituksen sekä muiden rahoituslähteiden rahoituksen jakautuminen prosesseittain. Yhteiset menot sisältävät tehtävät, joita ei ole kohdennettu suoraan prosesseille, esim. hallinto- ja kansainväliset tehtävät ja konserniveroitukset. Pääosa luontopalvelujen saamasta erillis- ja hankerahoituksesta käytetään luonnon virkistyskäytön prosessissa.

Luontopalvelujen bruttomenot 2015-2016 tehtävittäin ja rahoituslähteittäin

Rahoituslähteet ja tehtävät 1000 €	MMM mom 30.64.50	YM mom 35.10.52 ml. Meriensuojelu	Muut rahoituslähteet	2016 Menot yhteensä	2015 Menot yhteensä	Muutos euro	Muutos %
Yhteiset menot	728	6 515	2 602	9 845	8 705	1 140	13%
Luonnonsuojelu	3	8 022	2 691	10 716	10 876	-161	-1%
Luonnon virkistyskäyttö	3 699	18 782	7 361	29 843	29 205	638	2%
Alueiden hallinta	47	4 585	408	5 039	3 512	1 527	43%
Eräasiat	1 687	97	5 407	7 191	7 118	73	1%
Siemenhuolto ja uittorakenteet	211	0		211	187	24	13%
Menot yhteensä 2016	6 374	38 001	18 469	62 844	59 603	3 241	5%
Menot yhteensä 2015	6 428	35 461	17 715				
Muutos euro	-54	2 540	755				
Muutos %	-1%	7%	4%				

Alla olevassa taulukossa on laskelma Luontopalvelujen maa- ja metsätalousministeriön kolmivuotisen siirtomäärärahan (momentti 30.64.50) kumulatiivisesta käytöstä tehtävittäin. Maa- ja metsätalousministeriön määrärahalta maksetut bruttomenot olivat yhteensä 6,37 miljoonaa euroa (6,42 M€ v. 2015). Vuonna 2016 käytettävissä olleista määrärahoista siirtyi vuodelle 2017 yhteensä 0,95 miljoonaa euroa. Vuodelle 2017 siirtyvä erä sisältää varaumaa Pohjois-Suomen siemenhuollon varmuusvaraston käpykeräyksiin.

Luontopalvelujen maa- ja metsätalousministeriön määrärahan (momentti 30.64.50) käyttö tehtävittäin vuonna 2016

MMM määrärahan (mom 30.64.50) käyttö tehtävittäin 1000€	2016 Määräraha	Vuodelta 2015 siirtynyt	2016 Bruttotulot	Käytettävissä yht. 2016	2016 Bruttomenot	Vuodelle 2017 siirtyvät
1. Yhteiset menot	450			657	728	-71
2. Valtion retkeilyalueet, erämaa-alueet, virkistysmetsät, muut virkistysalueet, muu reittiverkosto	3 714		15	4 504	3 748	756
3. Erävalvonta		669	0	1 249	1 342	-93
4. Riistataloudelliset hankkeet				20	53	-33
5. Kalataloudelliset hankkeet	1 590			206	253	-48
6. Iijoen ja Hossajoen uittovelvoitteen hoito				84	39	44
7. Pohjois-Suomen siemenhuolto			888	607	211	396
Yhteensä	5 754	669	903	7 326	6 374	952

Tuottavuus

Luontopalvelujen kokonaistuottavuusindeksin toteuma 2015-2016

	Toteuma 2015-2016	Toteuma 2014-2015	Toteuma 2013-2014
Kokonaistuottavuusindeksi	114,93	102,47	96,04

Metsähallituksen omistajapoliittisissa linjauksissa on asetettu tavoitteeksi, että Luontopalvelut parantaa edelleen kokonaistuottavuuttaan. Kokonaistuottavuutta arvioidaan Tilastokeskuksen kehittämällä panos-tuotos menetelmällä. Luontopalvelujen kokonaistuottavuuden laskennassa käyttämät tuotosmittarit päivitettiin vuoden 2016 alussa vastaamaan tulossopimuksessa vahvistettuja vaikuttavuustavoitteita. Vuoden 2015 aineisto muutettiin vertailukelpoiseksi vuoden 2016 laskelmiin nähden.

Kokonaistuottavuuden nousuun vaikutti erityisesti tehtyjen suoritteiden merkittävä kasvu edelliseen vuoteen nähden, 17,3 prosenttiyksikköä. Samanaikaisesti työnpanoksen määrä ja kokonaispanos (liikekirjanpidon kulut) säilyivät lähes vuoden 2015 tasolla.

Kokonaistuottavuus laskelmassa vaikuttavuustavoitteita kuvaavat loppusuoritteet 2015-2016

Tuottavuusindeksin laskennassa käytetyt loppusuoritteet

Loppusuoritteet prosesseittain	Mittari
Alueiden hallinta	
Hoito- ja käyttösuunnitelmat Natura-alueilla	Niiden Natura-alueiden lkm, joille valmistunut hoito- ja käyttösuunnitelma (HKS)
LS-alueiden perustaminen	Valmistuneiden (esi)suojelukiinteistöjen määrä
Maankäyttöön vaikuttaminen	Lausuntojen lkm ashassa (2015 lähtien ei sis naapurien kuulemisia)
Maksulliset käyttöoikeudet	Uusien/ päivitettyjen sopimusten määrä Vuokrassa
NATA-arviointien määrä	Niiden Natura-alueiden lkm, joille on valmistunut NATA-arviointi
Luonnonsuojelu	
Inventoinnit maa-alueilla	Inventoidut hehtaarit maa-alueilla
Ennallistaminen ja hoito	Ennallistetut ja hoidetut hehtaarit
Lajiesiintymätarkastukset	Tarkastetut esiintymät, kpl
Huoltokirjat strategisen kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden kohteille	Valmistuneiden huoltokirjojen lukumäärä
Luonnon virkistyskäyttö	
Luontoon.fi -sivujen ylläpito	Sivujen lataukset
Maksuton opastus	Kävijöiden lkm luontokeskuksissa ja muissa asiakaspalvelupisteissä
Palveluvarustuksen ylläpito	Luontopalvelujen hallinnoimien rakennusten ja rakennelmien lkm Reiska tietojärjestelmässä. Jälkimmäisen vuoden luku otetaan suoraan sovelluksesta. Siitä vähennetään vuoden aikana rakennettujen kohteiden sekä Luontopalvelujen hallintaan siirrettyjen kohteiden lkm.
Maksullinen opastus (opastetut henkilöt)	Opastettujen henkilöiden lkm
Maksullinen tilojen vuokraus	Tilojen vuokratulot 1000 e
Eräasiat	
Maastoliikenneluvat	Uralupien ja urien ulkopuolisten lupien lkm
Erävalvonta	Asiakaskontaktien lkm
Valtion kalastonhoitomaksu	Valtion kalastonhoitomaksun vuosiluvan maksaneiden lukumäärä
Metsästys ja kalastus (kalastuslupien lkm)	Kalastuslupien lkm
Muut tehtävät	
Siemenhuolto (myydyt kilot)	Myydyt siemenkilot

Kannattavuus

Luontopalvelujen maksullisen toiminnan kannattavuus ja kustannusvastaavuuden toteuma 2014 -2016

Maksullinen toiminta	2016 Toteuma	2015 Toteuma	2014 Toteuma
Julkisoikeudelliset suoritteet			
MMM-Maksuperustelain mukaisten julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	84	91	81
YM-Maksuperustelain mukaisten julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	283	44	63
Liiketaloudelliset suoritteet			
MMM-Maksuperustelain mukaisten julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	97	118	108

YM-Maksuperustelain mukaisten julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	154	123	121
Erillislainsäädäntöön perustuvat			
MMM-Maksuperustelain mukaisten julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	444	153	164
YM-Maksuperustelain mukaisten julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	103	440	283

Luontopalvelujen tulorahoitteen maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuus lasketaan Valtiokonttorin mallin mukaisesti. Vuoden 2016 maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuus kaikkien suoritteiden osalta oli 115 % (110 % vuonna 2015). Kustannusvastaavuuden parantuminen aiheutui pääasiassa liikevaihdon kasvusta. Vuoden 2016 liikevaihto kasvoi 0,60 miljoonaa euroa (+6 %).

Luontopalvelujen maksullisten suoritteiden hinnoittelusta säädetään valtion maksuperustelaissa - ja asetuksessa sekä Metsähallitukselle erikseen säädetyissä asetuksissa, Ympäristöministeriön asetus Metsähallituksen eräiden julkisten hallintotehtävien suoritteiden maksuista 1571/2015 sekä Maa- ja metsätalousministeriön asetus eräiden Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien suoritteiden maksuista 1592/2015. Asetuksilla säädetyn mukaisesti suoritteiden hinnoittelu jakautuu omakustannusarvon mukaisiin, omakustannusarvoa alhaisempiin ja maksuttomiin julkisoikeudellisiin suoritteisiin sekä liiketaloudellisesti hinnoiteltuihin - ja muihin maksullisiin suoritteisiin.

Kaikkien julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus säilyi edellisen vuoden tasolla. Maa- ja metsätalousministeriön toimialan suoritteiden liikevaihto kasvoi 0,08 miljoonaa euroa (+3 %) vastaavien kustannusten kasvaessa 0,37 miljoonalla eurolla (+11 %) vuoteen 2015 verrattuna. Kustannusten kasvuun vaikutti erityisesti julkisoikeudellisiin metsästyslupiin liittyvien kustannusten nousu (mm. riistanhoidon, erän tietojärjestelmien ja eräviestinnän kustannusten osalta). Ympäristöministeriön hallinnonalan julkisoikeudellisten suoritteiden osuus julkisoikeudellisten suoritteiden kokonaistuotoista oli 0,20 miljoonaa euroa eli 6 % (3 % v. 2015) ja vastaava osuus kustannuksista oli 0,07 miljoonaa euroa 2 % (7 % v. 2015). Uralupien hintojen tarkistus paransi kannattavuutta.

Kaikkien liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus oli 129 %, kun se edellisvuonna oli 121 %. Edellisvuoteen verrattuna ympäristöministeriön sekä maa- ja metsätalousministeriön toimialan suoritteiden liikevaihto kasvoi yhteensä 0,18 miljoonaa euroa (+3 %) ja niitä vastaavat kustannukset alenivat 0,19 miljoonaa euroa (-3 %).

Toimintavuoden 2016 aikana kasvoi ympäristöministeriön hallinnonalaan kuuluva majoitustoiminta sekä muu tilojen vuokraus. Edellä mainittujen suoritteiden liikevaihto kasvoi yhteensä 0,33 miljoonaa euroa eli 24 %. Vuokraustoiminnan kasvuun vaikutti erityisesti Öron toiminnan vakiintuminen ja hotellin avaaminen sekä Vallisaaren toiminnan käynnistyminen.

Maa- ja metsätalousministeriön toimialan liiketaloudellisten suoritteiden liikevaihto aleni 0,03 miljoonaa euroa eli 1 % edellisvuoteen verrattuna. Liikevaihdon muutos muodostui pääosin varmuusvaraston siemenmyynnin kasvusta ja samaan aikaan tapahtuneesta metsästysalueiden vuokrauksen vähentymisestä. Maa- ja metsätalousministeriön toimialan liiketaloudellisten suoritteiden kustannukset kasvoivat 0,44 miljoonaa euroa. Kustannusten kasvuun vaikutti erityisesti liiketaloudellisen kalastuksen kustannusten nousu (mm. kalaveden hoidon/istutusten, erän tietojärjestelmien ja eräviestinnän kustannusten osalta).

Julkisten hallintotehtävien maksullisten suoritteiden liikevaihto toimialoitain on esitetty luvussa [Tuloslaskelmaa täydentävät liitetiedot](#) ja kustannuslaskennan periaatteita sekä kustannusvastaavuuslaskelmia esitetään numeerisesti luvussa [Kustannusvastaavuuslaskelmat](#).

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Henkilöstön määrän kehitys

Luontopalveluissa työskenteli vuoden lopussa 408 vakinaista henkilöä (edellisvuonna 404). Luontopalveluissa tehtiin kertomusvuonna yhteensä 524 henkilötyövuotta, mikä oli lähes saman suuruinen määrä kuin edellisvuonna (520 htv.). Vakinaisen henkilöstön keski-ikä säilyi entisellään olleen vuoden lopussa 49,3 vuotta. Maksettu palkkasumma säilyi saman suuruisena ja oli noin 21,1 milj. euroa.

Tavoite	2016	2015	2014	2013
Henkilömäärä, 31.12.				
vakinaiset	408	404	415	403
määräaikaiset	122	88	190	200
Henkilötyövuodet				
vakinaiset	373,7	371	373,1	369,6
määräaikaiset	150	150	250,7	208,9
Henkilöstön keski-ikä				
vakinaiset	49,3	49,3	48,8	48,6
määräaikaiset	37,4	37,4	34,5	34,9
Vakinaisten koulutustaso indeksi 31.12.	6,76	6,62	6,5	6,41
Palkkasumma, milj. euroa ilman sivukuluja	22,1	21,1	24,7	22,6

Luontopalvelut työllisti Metsähallituksen ja kaikkien kolmen rikosseuraamusalueen välisten yhteistyösopimusten mukaisesti avolaitosvankeja suojelualueiden kunnostus- ja hoitotöissä eri puolilla Suomea. Avolaitosvankien kokonaistyöpanos oli noin 60 htv.

Työpanoksen jakautuminen tehtävittäin ja yksiköittäin

Luontopalvelujen työpanoksesta ohjausyksiköissä tehtiin 11 % ja alueyksiköissä 89 %. Tehty työmäärä kasvoi jonkin verran Lapin ja Pohjanmaan alueyksiköissä. Toiminnoista luonnon virkistyskäytön tehtäviin kohdistettu työpanos kasvoi 7 %.

Luontopalveluissa tehty työmäärä (htv) yksiköittäin ja toiminnoittain

Kaikki tehtävät tehtäväryhmittäin	Ohjausyksiköt	Etelä-Suomi	Pohjanmaa	Lappi	Yht 2016	Yht 2015
Luonnonsuojelu	9,7	61,3	33,2	20,0	124,2	132,0
Luonnon virkistyskäyttö	9,9	113,4	64,8	85,7	273,8	255,7
Allueiden hallinta	6,2	11,9	9,6	7,3	34,9	36,1
Eräpalvelut	15,3	13,2	14,8	16,6	60,0	62,2
Muut tehtävät	18,4	5,0	3,7	4,0	31,1	34,3

TEHTÄVÄT YHTEENSÄ	59,5	204,8	126,1	133,6	524,0
TEHTÄVÄT 2015	63,2	211,4	117,1	128,4	520,3

Työhyvinvointi

Työsuojeluun liittyviä toimipaikkaselvityksiä tehtiin yhdessä työterveyshuollon kanssa neljä. Hämeenlinnassa ja Evolla tarkasteltiin retkeilyalueen huoltoa ja vankityötä, Vaasassa meritoimintaa, Pudasjärvellä Syötteen luontokeskusta ja Kuusamossa Karhuntutassun toimiston työolosuhteita.

Aluehallintavirastojen työturvallisuustarkastuksia tehtiin kolme. Kotkassa tarkastelun kohteena oli meritoiminta, mm. kansallispuiston huoltotyöt ja veneellä liikkuminen. Kalajoen meriluontokeskuksessa ja Syötteen luontokeskuksessa tarkastettiin keskusten tiloja, opastusta ja asiakaspalvelua.

Yhteistyötoimikunta, joka sisältää luontopalveluissa myös työsuojelutoimikunnan tehtävät, kokoontui kuusi kertaa (vuonna 2015 8 kertaa). Laki velvoittaa pitämään vähintään neljä yt-toimikunnan kokousta vuosittain. Lisäkokouksia pidettiin, koska Metsähallituslain uudistamisen vaiheita ja luontopalveluiden kehittämistä oli syytä informoida henkilöstön edustajille.

Kaikissa kolmessa alueellisen yhteistoiminnan neuvottelussa (Lappi, Pohjanmaa, Etelä-Suomi) tuotiin esiin ajankohtaisia asioita työsuojelutoiminnasta. Lisäksi pidettiin tietoiskut esimieskoulutuksessa ja muutamassa tiimi- ja verkostopalaverissa.

Työsuojelupäällikkö piti seitsemän työsuojelukoulutusta eri puolilla maata: Ivalo, Rovaniemi, Oulu, Hämeenlinna, Jyväskylä, Kajaani ja Kuopio. Koulutuksen sisältö perustuu Työturvallisuuskeskuksen työturvallisuuskorttikoulutukseen. Erityinen huomio kiinnitettiin työhön liittyviin kuormitustekijöihin ja yhteisen työpaikan työturvallisuuteen. Työturvallisuuskorttiin vaadittavan tentin suoritti kaikkiaan 142 Luontopalvelujen henkilöä.

Ennakoivan ajon koulutusta hankittiin liikenneopettajalta. Neljä tilaisuutta pidettiin yhdistämällä luokka-opetusta ja Lyncin etäopetusta. Koulutuspäiviin osallistui kaikkiaan 43 henkilöä.

Työhyvinvoinnin kehitys 2013-2016

Tavoite	2016	2015	2014	2013
Lähtövaihtuvuus, vakinaiset %	2,9	1,4	3,4	2,4
Tulovaihtuvuus, vakinaiset %	3,1	3,5	3,5	4,3
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen (lkm)	0	2	1	1
Sairauspoissaolot, työpäivää / htv				
Työterveyshuolto, euroa / htv (netto)				
Tapaturmien lukumäärä	15	29	36	30
Työtapaturmista johtuvat poissaolot, työpäivää / htv	0,3	0,2	0,3	0,8
Työtyytyväisyys ja inhimillisen pääoman kehitys (henkilöstötutkimus)				
esimiestyöskentely (asteikko 1–5)	3,9	4,0	4,0	3,9
osaamisen kehittyminen ja uudistuminen (asteikko 1–5)	3,9			
vire (asteikko 1–5)	3,9			

Tulospalkkio

Vuoden 2016 tulospalkkiotekijöitä ovat edelleen kokonaistuottavuus, asiakastyytyväisyys ja julkisuuskuva. Neljäs tekijä, kynnsarvo, on Metsähallitus-konsernin tulos verojen jälkeen.

Toiminnan arvioinnit

Ympäristöjärjestelmä

Metsähallituksessa on käytössä SFS-EN ISO 14001 -standardin mukainen ympäristöjärjestelmä. Vuoden 2015 lopulla julkaistiin standardin uudistettu painos. Se tulee ottaa käyttöön kolmen vuoden siirtymäajan kuluessa. Kertomusvuonna käynnistettiin tarvittava uudistyö. Ulkoisessa siirtymäarvioinnissa Metsähallitus kokonaisuutena sai neljä lievää poikkeamaa. Poikkeamien edellyttämät korjaukset ovat vielä kesken.

Sisäisiä auditointeja oli neljä. Niissä annettiin yksi lievä poikkeama.

Palkinnot ja tunnustukset

Suomen kansallispuistot saivat merkittävää kansainvälistä näkyvyyttä ja tunnustusta, esimerkiksi National Geographic travel (best trips/places you need to visit in 2017, Riisitunturi), Lonely Planet (the world's leading travel guides pointed Finland as a must-visit destination in 2017, Hossa) ja Daily Mail (Europe's most magical national parks revealed, Oulanka).

Suomen Purjehdus ja Veneily myönsi Öron kehittämisestä Vuoden veneilyteko -kunniamaininnan ja alue valittiin vuoden Kotimaan matkailukohteeksi. Kotkan kaupungin vammaisneuvosto myönsi Langinkoskelle kunniakirjan luonnonsuojelun alueen rakentamisesta esteettömäksi ja saavutettavaksi. Pohjois-Karjalan alueellinen Antti-palkinto myönnettiin Luontopalveluille. Vallisaari palkittiin Britannian luontokuvaajien erikoismaininnalla vuoden luontokohteiden joukossa.

Metsähallituksen luontopalvelut sai tunnustusta maisemanhoidosta, kun Lammaspaimenviikot valittiin Suomen parhaaksi maisemahankkeeksi vuonna 2016. Lammaspaimenviikot on ainutlaatuinen tapa toteuttaa maiseman hoitoa ja suojelua. Vapaaehtoiset paimenet huolehtivat luonnonhoitotyössä olevista lampaista, kukin oman viikkonsa ajan. Vuosittain tuhansia ihmisiä houkutteleva konsepti on yhdistelmä luonnonsuojelua ja -hoitoa, luonto- ja maisemasuhteen syntymistä sekä elämyslomaa parhaimmillaan.

Tilinpäätösanalyysi

Aiemmin luvussa *Toiminnan tehokkuus* olevat kokonaismenoja kuvaavat taulukot on laadittu talousarviokirjanpidon varainkäyttöön perustuen ml. pysyvien vastaavien lisäykset ja vähennykset ilman poistoja ja hallinnansiirtoja sekä vaihtuvien vastaavien varastonmuutosta. Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien (Luontopalvelut) liikekirjanpidon tuloslaskelma, tase ja liitetiedot sekä niitä kuvaava tilinpäätösanalyysi on laadittu suoriteperusteisesti liikelaitoksen tilinpäätös mallin mukaisesti koko toimintavuodelta 2016. Luontopalvelujen tilikauden aikainen tuloslaskelman tulos jää liikekirjanpidon kirjausteknisistä syistä alijäämäiseksi, koska poistoja ja Pohjois-Suomen siemenhuollon varaston muutosta ei kuulu kattaa vuosittaisella talousarvio-rahoinnalla vaan ne on jo katettu talousarvio-rahoinnalla varainkäytöllä hankintahetkellä. Luontopalvelujen tavoitteena ei ole voiton tuottaminen, vaan sen tuloksen arvo mitataan toiminnan yhteiskunnallisella vaikuttavuudella.

Luontopalvelujen liikekirjanpidon tuloslaskelman alijäämä oli 0,91 miljoonaa euroa. Alijäämä johtui pääosin tilikauden poistoista (1,97 miljoonaa euroa), Pohjois-Suomen siemenhuollon varausvaraston varaston muutoksesta (0,16 miljoonaa euroa). Alijäämää pienentää maksullisen toiminnan ja omaisuuden myynnistä muodostuva ylijäämä yhteensä 0,11 miljoonaa euroa sekä avaavassa taseessa 15.4.2016 Valtioneuvoston päätöksellä luontopalvelujen muuhun omaan pääomaan siirretty tilikauden 1.1–14.4.2016 tappio 1,12 miljoonaa euroa. Edellisten tilikausien tappiot 10,53 miljoonaa euroa kirjattiin avaavassa taseessa 15.4.2016 Valtioneuvoston päätöksellä muuhun omaan pääomaan.

Tilikauden aikana keskeneräisiin rakennuksiin, rakennuksiin ja rakennelmiin sekä koneisiin ja kalustoon sekä niihin kohdistuneet poistot (1,98 M€) on kirjattu hankintamenon vähennykseksi tai korjaukseksi. Luontopalvelujen liikekirjanpidon tuloslaskelmassa on esitetty valtion talousarvion kautta saatu rahoitus sekä liiketoiminnan muut tuotot suoriteperusteisena tuottoeränä siten, että ne vastaavat tilikaudelle kirjattuja kuluja (pl. poistot ja varaston muutos, maksullisen toiminnan ja kiinteistön myynnin ylijäämä ja osakkeiden arvonalennus), kulujen oikaisuja sekä osittain kuluvaan käyttöomaisuuden hankintamenoja. Näin esitettynä oman pääoman jatkuvuus on yhtenevä liikelaitoksen tilinpäätöksen kanssa.

Liikevaihto ja liiketoiminnan muut tuotot kasvoivat yhteensä 0,94 miljoonaa euroa (+7,12 %) edellisvuoteen nähden. Valtion talousarviosta muuhun toimintaan saatu rahoitus kasvoi 0,70 miljoonaa euroa (+1,56 %) sis. muuhun omaa pääomaan siirretyn tappion 1,12 miljoonaa euroa. Siemenvaraston muutokseen sisältyy epäkuranttiusvähennys 0,10 miljoonaa euroa.

Tilikauden 2016 liikekirjanpidon kulut (yhteensä 61,1 M€) olivat 0,95 miljoonaa euroa suuremmat (+1,59 %) kuin edellisenä vuonna. Kulujen kasvu aiheutui pääosin liiketoiminnan muiden kulujen kasvusta ja erityisesti niihin vaikuttavasta kulujen kirjaustavan muutoksesta. Vuodesta 2016 lähtien Metsähallituksen ns. sisäiset menoerät (ICT, konserniveroitukset, palvelukeskuksen palvelutuotanto sekä toimitilakulut) kirjataan liiketoiminnan muihin kuluihin, kun ne aiemmin kohdistettiin aiheuttamisperiaatteen mukaisesti kullekin kirjanpidon tilille.

Tilikauden liikevaihto toimialoittain on esitetty liitetiedoissa *Tuloslaskelmaa täydentävät liitetiedot*. Liikevaihto vuonna 2016 oli 11,32 miljoonaa euroa, kun vastaava toteuma vuonna 2015 oli 10,72 miljoonaa euroa. Merkittävintä liikevaihdon kasvu oli varausvaraston siemenmyynnissä, kalastukseen liittyvissä vesialuekorvauksissa, majoitustoiminnan ja muiden tilojen vuokrauksessa sekä kullanhuhdonta- ja valtauskorvauksissa 0,70 miljoonaa euroa (+30 %).

Merkittävin liikevaihdon lasku tapahtui metsästysalueiden vuokratuloissa sekä muissa liiketaloudellisesti hinnoitelluissa suoritteissa joiden myynti laski 0,23 miljoonaa euroa (-16 %). Liikevaihdon muutosta ja kannattavuutta on kuvattu tarkemmin luvussa Kannattavuus.

Liiketoiminnan muut tuotot olivat 2,88 miljoonaa euroa. Kasvu edellisvuoteen oli 0,22 miljoonaa euroa (+13 %). Muiden tuottojen muutos aiheutui käyttöomaisuuden myynnin kasvusta sekä EU-hankerahoituksen kasvusta.

Valtion talousarviosta saatujen määrärahojen käyttö

Valtion talousarviosta saadut määrärahat (46,00 M€) on eritelty tuloslaskelmaa täydentävässä liitelaskelmassa kohdassa *Tuloslaskelmaa täydentävät liitetiedot*. Rahoitus käytettiin ohjaavien ministeriöiden kanssa tulossovimuksissa sovittujen tehtävien suorittamiseen ja niistä aiheutuviin menoihin. Valtion talousarvion kautta saatiin perusrahoituksen (momentit 30.64.50 MMM ja 35.10.52 YM) lisäksi hanke- ja muuta täydentävää rahoitusta.

Ympäristöministeriön hallinnonalan hanke- ja muu täydentävä rahoitus kohdistui pääosin Itämeren vedenalaisen luonnon inventointeihin ja Zonation-yhteisprofessuurin jatkamiseen yhdessä ympäristöministeriön ja Helsingin yliopiston kanssa. Lisäksi rahoitusta käytettiin kansainvälisen yhteistyön edistämiseen Viron ja Latvian kanssa, Ramsarin kosteikkosopimuksen toteuttamiseen sekä osallistumiseen boreaalisen alueen yhteistoiminnan järjestelyihin.

Oikeusministeriön pääluokasta saadulla 0,75 miljoonan euron rahoituksella maksettiin avolaitosvankien työpanoksesta aiheutuneita menoja.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalta saatu rahoitus oli 1,50 miljoonaa euroa. Rahoitus muodostui pääosin harkinnanvaraisista työllistämismäärärahoista kohdentuen erityisesti Kainuuseen, Koillismaahan ja Lappiin.

Muun rahoituksen käyttö

Muu kuin valtion talousarviosta saatu rahoitus koostuu maksullisen toiminnan tulorahoituksesta, hankerahoituksesta sekä muusta täydentävästä rahoituksesta ml. käyttöomaisuuden myynti.

Maksullisen toiminnan tulorahoitusta käytetään maksullisen toiminnan suoritteiden aikaansaamisesta aiheutuneisiin menoihin sekä eduskunnan päätöksen mukaisesti Luontopalvelujen muihin ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön toimialaan liittyviin menoihin.

Pohjois-Suomen siemenhuollon siemenmyynnistä saatua tulorahoitusta käytetään siemenhuollosta aiheutuneiden menojen lisäksi maa- ja metsätalousministeriön kanssa sovittujen muiden tehtävien hoitamiseen. Tämä on otettu huomioon ko. momentin mitoituksessa.

Suojelualueiden ennallistamistyömailta saatua, kuitu- ja energiapuun myynnistä kertynyttä tuloa käytettiin Life-hankkeiden toteutukseen ja sitä kautta se kerrytti hankkeiden omarahoitusosuuksia.

Muu kuin valtion talousarviosta saatu hankerahoitus sisältää pääosin maakuntaliittojen ja ELY-keskusten kautta ja suoraan EU:sta saatua rahoitusta sekä kuntien ja yritysten osuuksia hankkeiden omarahoitukseen. Life-hankkeista merkittävimpiä olivat Luonnonhoito-, Freshabit, Saimaannorppa- ja Paahde-life hankkeet. Aluekehitysrahaston tuella käynnistettiin useita rajat ylittäviä Interreghankkeita. Maaseuturahaston hankkeita käynnistettiin mm. Selkämerellä, Lauhanvuorella, Hossassa, Syötteellä ja Lemmenjoella.

Liite: Määrälliset tavoitteet ja niiden toteutuminen sekä muut tunnusluvut 31.12.2016.

Vaikuttavuustavoitteet ja niiden kehitys

Vaikuttavuustavoite/mittari	Toteutus 2014	Toteutus 2015	Tavoite 2016	Toteutus 2016
Ennallistaminen ja hoito, ha	6250	5670	5620	5738
Soiden ennallistaminen, valtion suojelualueet, ha	1401	702		923
Kangasmetsien ennallistaminen, valtion suojelualueet, ha	134	639		148
Muiden arvokkaiden luontotyyppien hoito ja kunnostus, valtion suojelualueet ha	240	107		248
Ennallistaminen ja hoito, yksityiset suojelualueet, ha	165			89
Perinnebiotooppien jatkuva hoito, valtion suojelualueet, ha	4310	4222		4330
Lajiesiintymätarkastukset (kpl)	1725	2755	3300	8536
Kiireellisesti suojeltavien, erityisesti suojeltavien ja direktiivilajien esiintymätarkastukset (kpl), pl. Mh vastuulajit	141	936		6361
MH:n vastuulle osoitettujen nisäkkäiden ja lintujen seuratut kohteet (kpl)	1584	1819		2175
Luontotyyppien inventointi (ha)				
Maaluontotyyppien inventointi, valtion suojelualueet, ha	133881	25598		10174
Maaluontotyyppien inventointi, yksityiset suojelualueet, ha	3733	9948		3461
NATA-arvioitujen Natura-alueiden lukumäärä / vuosi	32	44	30/300	269
Laadittujen huoltokirjojen lukumäärä strategisen kulttuurivarallisuuden kohteilla (kpl)			12	10
Erävalvontatapahtumien määrä	10611	10287	11000	11278
Myytyjen lupien määrä	120251	125184	120000	138518
Metsästysluvut (kpl)	50100	56489	50000	56659
Kalastusluvut (kpl)	70151	68659	70000	81859
Valtion kalastonhoitomaksut (vuosiluvan maksajien lkm)		60458	200000	205170
Lupametsästäjien asiakastytyväisyys (asteikko 1–5)	3,7	3,8		3,7
Kalastajien asiakastytyväisyys (asteikko 1–5)	3,7	3,7		3,8
Metsästys- ja kalastusalueiden vuokrasopimusten lukumäärä	3448	3387		3442
Metsästys ja kalastusasiakkaiden eräpäivien lukumäärä		350000	350000	370000
Eräasiakkaiden rahankäytön aluetaloudelliset kokonaistulovaikutukset (milj. €)	38,9	39,3		40,6

Suojelualueiden kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset kokonaistulovaikutukset, milj. €	173,7	191,1	175	232,4
Luontokeskusten ja maastopalveluiden asiakastyytyväisyys (asteikko 1–5)	4,3	4,3		4,33
Käyntimäärät luonto- ja kulttuurikohteilla:	4776300	5297200	4850000	5746600
Kansallispuistojen käynnit	2286500	2634600		2811200
Valtion retkeilyalueiden käynnit	355300	275400		319600
Luontokeskusten käynnit	1007500	1032700		1130900
Historiakohteiden käynnit	569300	722400		837400
Muut suosittu kohteet	557700	632100		647500
Opastettujen asiakkaiden määrä ryhmissä	107909	85871		89458
Verkkopalveluiden käyttäjät	1551047	1986001	1880000	2704225
Luontoon.fi-verkkopalvelun käyttäjät	1101846	1497746		1840597
Suurpedot.fi -verkkopalvelun käyttäjät	163358	94862		155112
Eräluvut.fi käyttäjät	285843	393393		708516
Retkikartta.fi -verkkopalvelun istunnot	1876520	3196033	3000000	3685986
Matkailuyritysten kanssa voimassaolevat yhteistyösopimukset (kpl)	432	512		518
Moottorikelkkauraluvat (kpl)	4815	5148		5047
Urien ulkopuoliset maastoliikenneluvat (kpl)	2084	2249		4927

Muut tunnusluvut

Muut tunnusluvut, ympäristöministeriö	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016
Kansallipuistojen hoito (kpl)	37	39	39
Muiden luonnonsuojelualueiden hoito (kpl)	665	662	674
Kansallipuistojen hoito (ha)	984000	989000	990000
Muiden luonnonsuojelualueiden hoito (ha)	763000	763000	764000
Muiden luonnonsuojelukohteiden hoito (ha)	1002000	1016000	1045000
Erämaa-alueiden (12 kpl) hoito (ha)	1489000	1489000	1489000
Eriyisesti suojeltavien lajien esiintymien suojelu (kpl)	4211	4797	5216
Muiden uhanalaisten ja luontodirektiivilajien esiintymien suojelu (kpl)	18160	21253	20882
Muinaisjäännökset(kpl)	2273	2178	2267
Suojellut rakennukset (kpl)	334	343	356
Luontokeskukset ja muut asiakaspalvelupisteet (kpl)	30	28	27
Opastusrakennelmat (kpl)	2203	2238	3009
Autio- ja vuokratuvat (kpl)	300	299	322
Taukopaikkarakennelmat (kpl)	1778	1771	2036
Veneilyrakennelmat (kpl)	251	244	512
Kuivakäymälät ja muut jätehuoltorakennelmat (kpl)	1341	1336	1323
Polttopuuhuoltorakennelmat (kpl)	971	967	1069
Retkeilyreitit ja luontopolut (km)	4122	4141	4462

Hiihtoreitit ja latu-urat (km)	1253	1236	1517
Veneily- ja vesiretkeilyreitit (km)	278	281	430
Moottorikelkkaurat ja -reitit (km)	2328	2298	1789
Muut tunnusluvut, maa- ja metsätalousministeriö			
Valtion retkeilyalueiden lukumäärä (kpl)	7	6	6
Valtion retkeilyalueiden pinta-ala (ha)	35500	33000	33000
Muiden retkeilyyn ja virkistykseen varattujen kohteiden pinta-ala (ha)	141000	132000	92000
Opastusrakennelmat (kpl)	1492	1504	1004
Autio- ja vuokratuvat (kpl)	111	110	99
Taukopaikkarakennelmat (kpl)	1130	1100	871
Veneilyrakennelmat (kpl)	294	298	59
Kuivakäymälät ja muut jätehuoltorakennelmat (kpl)	898	886	738
Polttopuuhuoltorakennelmat (kpl)	696	681	596
Retkeilyreitit ja luontopolut (km)	2951	2938	1846
Hiihtoreitit ja latu-urat (km)	1302	1321	687
Veneily- ja vesiretkeilyreitit (km)	785	785	294
Moottorikelkkaurat ja -reitit (km)	4769	4460	2191

Tilinpäätöslaskelmat

ERILLISTILINPÄÄTÖS 2016 – METSÄHALLITUKSEN JULKISET HALLINTOTEHTÄVÄT 1.1.–31.12.2016

Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA, JULKISET HALLINTOTEHTÄVÄT, euroa

	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
LIIKEVAIHTO	11 326 871,36	10 722 082,26
Liiketoiminnan muut tuotot	2 880 425,62	2 540 884,67
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	3 337 821,84	3 721 187,51
Varastojen muutos	169 460,32	158 245,08
Ulkopuoliset palvelut	5 819 130,19	5 762 895,01
Materiaalit ja palvelut yhteensä	9 326 412,35	9 642 327,60
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	21 454 771,31	21 372 991,65
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	3 588 144,29	3 714 549,84
Muut henkilösivukulut	981 321,35	890 572,88
Henkilöstökulut yhteensä	26 024 236,95	25 978 114,37
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	1 978 432,25	2 299 419,93
Arvonl. pys. vast. hyödykkeistä		0,00
Liiketoiminnan muut kulut	23 785 389,22	22 235 577,36
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta		0,00
LIIKETULOS	-46 907 173,79	-46 892 472,33
Rahoitustuotot ja -kulut		
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista	81,10	134,20
Muut korko- ja rahoitustuotot	2 422,96	10 667,35
Korkokulut ja muut rahoituskulut	7 823,56	1 743,78
Arvonl. pys.vast.sijoituksista	0,00	400 000,00
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-5 319,50	-390 942,23
TULOS ENNEN VALTION TALOUSARVIOSTA MUUHUN TOIMINTAAN SAATUA RAHOITUSTA	-46 912 493,29	-47 283 414,56
Valtion talousarviosta muuhun toimintaa saatu rahoitus	46 001 997,82	45 295 307,16
TILIKAUDEN TULOS	-910 495,47	-1 988 107,40

Tase

TASE, JULKISET HALLINTOTEHTÄVÄT, euroa

	Julkiset hallintotehtävät 31.12.2016	31.12.2015
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	354 387,94	510 749,58
Muut pitkävaikutteiset menot	0,00	0,00
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	354 387,94	510 749,58
Konserniliikearvo		0,00
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	941 609 632,93	1 150 610 917,57
Tiet	211 732,86	259 009,04
Rakennukset ja rakennelmat	19 971 618,82	22 011 936,33
Koneet ja kalusto	155 679,32	308 822,06
Muut aineelliset hyödykkeet	0,00	0,00
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	32 041,92	31 034,46
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	961 980 705,85	1 173 221 719,46
Sijoitukset		
Osuudet saman liikelaitoskonsernin tytäryhtiöissä	12 365 111,43	12 365 111,43
Osuudet osakkuusyrityksissä	0,00	0,00
Muut osakkeet ja osuudet	737 704,68	737 704,68
Muut saamiset	1 800,00	1 800,00
Sijoitukset yhteensä	13 104 616,11	13 104 616,11
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	975 439 709,90	1 186 837 085,15
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Valmiit tuotteet	1 776 308,10	1 945 768,42
Keskeneräiset hankkeet	0,00	0,00
Vaihto-omaisuus yhteensä	1 776 308,10	1 945 768,42
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamsiet		
Muut saamiset		0,00
Siirtosaamiset		0,00
Lyhytaikaiset saamiset		
Myntisaamiset	1 716 113,79	1 203 600,67
Saamiset liikelaitoksen liiketoiminnalta	245 753,25	952 317,52
Saamiset saman liikelaitoksen tytäryhtiöiltä	141 049,26	222,56

Saamiset osakkuusyhtiöiltä	0,00	0,00
Muut saamiset	8 654,83	154 358,13
Siirtosaamiset	2 337 782,44	2 433 982,05
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	4 449 353,57	4 744 480,93
Rahoitusarvopaperit	0,00	0,00
Rahat ja pankkisaamiset	7 763 275,80	14 295 650,20
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	13 988 937,47	20 985 899,55
VASTAAVAA YHTEENSÄ	989 428 647,37	1 207 822 984,70

TASE, JULKISET HALLINTOTEHTÄVÄT, euroa

	Julkiset hallintotehtävät 31.12.2016	31.12.2015
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Muu oma pääoma	977 009 010,43	1 197 874 890,09
Edellisten tilikausien tulos	0,00	-8 545 514,50
Tilikauden tulos	-910 495,47	-1 988 107,40
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	976 098 514,96	1 187 341 268,19
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Muut velat, korottomat	5 500,00	4 750,00
Lyhytaikainen		
Saadut ennakot	4 106 117,35	9 485 044,01
Ostovelat	1 956 201,17	1 484 390,83
Velat liikelaitoksen liiketoiminnalle	67 651,67	2 015 297,27
Velat saman liikelaitoskonsernin tytäryhtiöille	114 681,56	35 137,71
Muut velat (sis.koroll.)	689 740,80	889 027,10
Siirtovelat	6 390 239,86	6 568 069,59
Laskennallinen verovelka		0,00
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	13 330 132,41	20 481 716,51

VASTATTAVAA YHTEENSÄ

989 428 647,37

1 207 822 984,70

Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA, JULKISET HALLINTOTEHTÄVÄT, euroa

	Julkiset hallintotehtävät 15.4.- 31.12.2016
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA	
Myynnistä saadut maksut	2 410 457,69
Liiketoiminnan muista tuotoista saadut maksut	1 912 475,83
Maksut liiketoiminnan kuluista	-45 106 624,80
Liiketoiminnan rahavirta ennen rah.eriä ja veroja	-40 783 691,28
Maksetut korot ja rahoituskulut	-5 868,60
Saadut korot liiketoiminnasta	2 195,13
Saadut osingot	28,00
Valtion talousarviorahoitus muuhun toimintaan	33 846 270,34
Toiminnan rahavirta	-6 941 066,41
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	
Luonnonsuojelualueostot, osakkeet	158 911,22
Käyttöomaisuuden ostot, ministeriöiden rahoitus	-1 946 032,03
Käyttöomaisuuden ostot, EU-rahoitus	-397 249,95
Käyttöomaisuuden ostot, muu rahoitus	-397 249,95
Investoinnit aineellisiin ja aineett. hyödykkeisiin	391 187,97
Aineellisten ja aineett. hyödykkeiden luov.tulot	-158 911,22
Omistajien sijoitus Is-alueiden hank. ja osakkeisiin	-158 911,22
Luontokeskusten ym. rakentamiseen saatu rahoitus	2 445 106,86
Investointien rahavirta	493 012,85
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	
Pitkäaikaiset muut korottomat velat, muutos	380,95
Rahoituksen rahavirta	380,95
RAHAVAROJEN MUUTOS	
Rahavarat 15.4.	14 210 948,41
Rahavarat 31.12.	7 763 275,80
Muutos	-6 447 672,61

Liitetiedot

Tuloslaskelmaa täydentävät liitetiedot

Liikevaihto toimialoittain	2016	2015
Maa- ja metsätalousministeriön toimialaan liittyvä liikevaihto		
Julkisoikeudelliset suoritteet:		
metsästysluvut	2 722 588,96	2 709 825,73
kalastusluvut	320 556,61	252 328,27
muut julkisoikeudelliset suoritteet	3 861,64	312,65
Liiketaloudellisesti hinnoitellut:		
metsästysalueiden vuokraus	570 144,01	710 123,10
kalastusalueiden vuokraus	116 483,91	138 029,53
metsästysluvut	0,00	0,00
kalastusluvut	935 498,68	914 424,43
siemenmyynti ja analyysit	890 307,07	769 854,50
alueiden pitkäaikainen vuokraus ja käyttöoikeuden luovutus	7 020,64	19 793,41
majoitustoiminta ja muu tilojen vuokraus	11 308,83	10 097,36
muut liiketaloudellisesti hinnoitellut suoritteet	9 636,16	12 255,70
Erillislainsäädäntöön perustuvat:		
vesialuekorvaukset (kalastukseen liittyen)	275 038,37	157 635,57
Yhteensä	5 862 444,88	5 694 680,25
Ympäristöministeriön toimialaan liittyvä liikevaihto		
Julkisoikeudelliset suoritteet:		
uraluvat	200 037,82	104 990,92
luonnonsuojelusäädöksiin perustuvat päätökset ja luvat	1 550,00	1 350,00
Liiketaloudellisesti hinnoitellut:		
alueiden pitkäaikainen vuokraus ja käyttöoikeuden luovutus	642 889,84	701 710,95
majoitustoiminta ja muu tilojen vuokraus	1 743 637,58	1 405 774,92
puun myynti (ennallistamisalueilta ym)	900 436,73	891 436,88
luonto-opastuksen ja neuvonnan tuotteet	900 300,05	858 246,25
kirjat ja luonnonsuojelun julkaisusarja	154 161,09	165 051,00
muut liiketaloudelliset suoritteet	672 469,76	771 595,56
Erillislainsäädäntöön perustuvat:		
kullanhuudonta-, valtauskorvaukset	215 264,97	83 227,18
kaivospiirimaksut, malminetsintäkorvaukset	33 678,64	44 018,35
Yhteensä	5 464 426,48	5 027 402,01
Liikevaihto yhteensä	11 326 871,36	10 722 082,26

Liiketoiminnan muut tuotot	2016	2015
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	482 358,17	540 059,03
Vakuutuskorvaukset	17 698,88	18 060,15
Avustukset	0,00	7 200,00
Käyttöomaisuuden myyntitappiot		
Muut tuotot	2 355 527,41	1 965 846,53
Muut tuotot, sisäiset	24 841,16	9 718,96
Yhteensä	2 880 425,62	2 540 884,67

Suunnitelman mukaiset poistot	2016	2015
Aineettomien oikeuksien poistot	156 361,64	106 251,32
Teiden ja muiden maarakenteiden poistot	47 276,18	56 506,12
Muiden pitkävaikutteisten menojen poistot		
Rakennusten ja rakennelmien poistot	1 597 728,31	1 883 255,80
Koneiden, laitteiden ja kaluston poistot	177 066,12	253 406,69
Yhteensä	1 978 432,25	2 299 419,93

Suunnitelman mukaiset poistoajat

Aineettomat oikeudet, muut pitkävaik. menot	4–5 vuotta
Sora-alueet	substanssipoisto
Tiet	pääosin 25 vuotta
Kalarakenteet	pääosin 10 vuotta
Uittorakenteet	25 vuotta
Rakennukset	20–40 vuotta
Rakennelmat	4–10 vuotta
Koneet ja kalusto	4–8 vuotta

Rahoitustuotot ja -kulut	2016	2015
Korkotuotot	2 504,06	10 801,55
Sijoitusten arvonalennus	0,00	-400 000,00
Korkokulut	-7 823,56	-1 743,78
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-5 319,50	-390 942,23

Valtion talousarviosta muuhun toimintaan saatu rahoitus**Valtion talousarviossa muuhun toimintaan osoitetun rahoituksen käyttö**

	2016	2015
Maa- ja metsätalousministeriön pääluokka		
30.64.50 Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät	5 439 137,09	5 661 667,11
Ympäristöministeriön pääluokka		
35.10.52 Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät	37 328 881,49	35 255 866,98
35.10.63 Luonnonsuojelualueiden hankkiminen (kulujen osuus)	37 678,03	49 135,48

Valtion talousarviossa muuhun toimintaan osoitettu rahoitus yht.	42 805 696,61	40 966 669,57
--	---------------	---------------

Muu rahoitus, joka on saatu valtion talousarviosta

	2016	2015
Oikeusministeriön hallinnonala	733 218,33	777 994,28
Sisäministeriön hallinnonala		
Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	94 766,41	97 467,73
Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	1 501 328,4	1 680 010,64
Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	497 842,84	626 513,97
Ympäristöministeriön hallinnonala	1 052 963,2	1 368 631,8
Muu rahoitus valtion talousarviosta	180 867,41	361 657,08
Investointi-avustusten eliminointi	-1985731,04	-583637,91
Muu valtion talousarviosta saatu rahoitus yhteensä	2 075 255,55	4 328 637,59

Valtion talousarviosta muuhun toimintaan saatu rahoitus

Avaava tase 15.4., Valtioneuvoksen päätöksellä siirto muuhun omaan pääomaan	1 121 045,66	0
Valtion talousarviosta muuhun toimintaan saatu rahoitus	46 001 997,82	45 295 307,16

Tasetta täydentävät liitetiedot

Omaisuserä 1000 euroa	Aineett. Hyödykk.	Maa- ja vesialueet	Tiet, maa- ja vesirak.	Raken- nukset ja rakennelmat	Koneet, kalusto ja muut aineell.	Keskener. Hankkeet	Osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno ennen avustuksien kirjaamista hankintameno vähennykseksi	1301	1 150 611	2 430	56 461	7 357	1 843	13 104	1 233 107
saadut avustukset 1.1.	-305		-568	-8 337	-279	-1 812	0	-11 300
hankintameno 1.1.	997	1 150 611	1 862	48 124	7 078	31	13 104	1 221 807
hankintamenojen lisäykset		17 247	534	215	61	303	0	18 360
saadut avustukset			-534	-215	-37	-302	0	-1 088
vähennykset	0	-226 248	0	-919	0	0	0	-227 168
Hankintameno 31.12.	997	941 610	1 862	47 204	7 102	32	13 104	1 011 911
								0
Kertyneet poistot ennen avustusten poistoja 1.1.	507	0	1 649	26 618	6 809	0	0	35 583
Saatujen avustusten poistot 1.1.	-21	0	-45	-506	-40	0	0	-612
Kertyneet poistot 1.1.	486	0	1 603	26 112	6 769	0	0	34 971
Vähennykset ja siirt.kert.poistot	0	0	0	-477	0	0	0	-477
Tilikauden poisto ennen avustusten poistoja	233	0	96	1 968	242	0	0	2 539
Tilikauden poisto saaduista avustuksista	-76	0	-49	-370	-65	0	0	-560
Tilikauden poistot	156	0	47	1 598	177	0	0	1 978
Kertyneet poistot 31.12.	643	-	1 651	27 233	6 946	0	0	36 473
Kirjanpitoarvo 1.1.	510	1 150 611	259	22 012	309	31	13 104	1 186 836
Kirjanpitoarvo 31.12.	354	941 610	212	19 971	156	32	13 104	975 438

Osakkeet ja osuudet, kirjanpitoarvo, euroa

	31.12.2016	31.12.2015
Tytäryhtiöosakkeet	12 365 111,43	12 365 111,43
Osakkuusyhtiöosakkeet		
Muut osakkeet	737 704,68	737 704,68
Liittymät	1 800,00	1 800,00
	13 104 616,11	13 104 616,11

Tytäryhtiöosakkeet, euroa

		31.12.2016	31.12.2015
Kiinteistö Oy Järviluonnon keskus, Rantasalmi omistus- %	66,7	165 111,43	165 111,43
Nuuksiokeskus Oy omistus- %	68,1	12 200 000,00	12 200 000,00
Tytäryhtiöosakkeet yhteensä		12 365 111,43	12 365 111,43

Saamiset liikelaitoksen liiketoiminnalta ja liikelaitoksen tytäryhtiöiltä, euroa

	Tytäryhtiöiltä		Liiketoiminta		Yhteensä	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Myntisaamiset	15 271,11	0,00	14 717,11	48 080,81	29 988,22	63 351,92
Siirtosaamiset	79 587,58	222,56	231 036,14	904 236,71	310 623,72	904 459,27
Sisäiset saamiset yhteensä	94 858,69	222,56	245 753,25	952 317,52	340 611,94	967 811,19

Siirtosaamiset, euroa	31.12.2016	31.12.2015
LIFE-hankkeet, tulojäämät	711 753,39	10 892,57
EU:n rakennerahastohankkeet, tulojäämät	1 150 135,08	754 778,61
Työllisyystyöohjelmahankkeet, tulojäämät	0,00	559 894,25
Muut tulojäämät	268 887,61	363 098,93
Muut menoennakot / ostolaskut ja muut	207 006,36	745 317,69
Yhteensä ulkoiset siirtosaamiset	2 337 782,44	2 433 982,05

Julkisten hallintotehtävien oma pääoma 31.12.2016, euroa	31.12.2016	31.12.2015
Muu oma pääoma 1.1.	1 197 874 890,09	1 175 224 045,11
Saatu hallinnansiirroilla tilikauden aikana	13 545 994,61	18 279 695,26
Luovutettu hallinnansiirroilla tilikauden aikana	-426,00	0,00
Saatu valtionperintöinä tai lahjana tilikauden aikana	0,00	0,00
Maankäyttömuutokset, vähennykset	-226 206 640,78	-40 428,88
Maankäyttömuutokset, lisäykset	2 020 890,83	3 006 668,00
Maankäyttömuutokset, virheen korj.		
Omistajan sijoitus (maa-alueet, osakkeet)	1 427 134,24	1 402 380,10
Omistajalle palautus (myynnit maa-alueet, osakkeet)		
Virheiden korjaukset, muut, lisäykset	1 835,00	2 530,50
Virheiden korjaukset ,muut, vähennykset		0,00
Tilikauden tulokset muuhun omaan pääomaan	-11 654 667,56	0,00
Muu oma pääoma 31.12.	977 009 010,43	1 197 874 890,09
Edellisten tilikausien voitto /tappio		
Aloittava tase 1.1.	-10 533 621,90	-8 545 514,50
Voiton tuloutus valtiolle tilikauden aikana		
Poistoerosta siirretty omaan pääomaan		
Edellisten tilikausien voitto/tappio 31.12.	10 533 621,90	-8 545 514,50
Tilikauden tulos 1.1-31.12.	-910 495,47	-1 988 107,40
Vapaa oma pääoma 31.12.	-910 495,47	-10 533 621,90
Oma pääoma yhteensä 31.12.2015	976 098 514,96	1 187 341 268,19

Saadut ennakot, euroa	31.12.2016	31.12.2015
EU-rahoitteiset	914 971,15	3 083 490,90
Ympäristöministeriöltä	1 808 001,04	5 435 059,79
Maa- ja metsätalousministeriöltä	983 693,15	668 830,24
Muut	399 452,01	297 663,08
Yhteensä	4 106 117,35	9 485 044,01

Muut velat, euroa	31.12.2016	31.12.2015
Saadut pantit	5 500,00	4 750,00
Yhteensä	5 500,00	4 750,00

Velat liikelaitoksen liiketoiminnalle ja liikelaitoksen tytäryhtiöille	Tytäryhtiöille 31.12.2016	Tytäryhtiöille 31.12.2015	Liiketoiminnalle 31.12.2016	Liiketoiminnalle 31.12.2015	Yhteensä 31.12.2016	Yhteensä 31.12.2015
Ostovelat	113 158,46	28 737,77	42501,67	597 827,97	155 660,13	626 565,74
Muut velat	0	2 020,48	0	0,00	0,00	2 020,48
Siirtovelat	1 523,10	4 379,46	25 150,00	1 417 469,30	26 673,10	1 421 848,76
Sisäiset velat yhteensä	114 681,56	35 137,71	2 015 297,27	2 015 297,27	182 333,23	2 050 434,98

Muut velat	31.12.2016	31.12.2015
Ennakkonpidätysvelka	405 050,05	390 305,52
Sosiaaliturvamaksuvelka	35 589,63	31 943,29
Jäsenmaksuutilitysvelka	8 931,03	17 877,62
Arvonlisäverovelka	359 145,51	195 259,01
Muut	-118 975,42	253 641,66
	689 740,80	889 027,10

Siirtovelat, euroa	31.12.2016	31.12.2015
Valtiolle suorittamatta olevan velan määrä	453 087,50	471 028,95
Lomapalkkavelka sos.kuluineen	4 721 628,96	4 725 875,05
ALV-velka		
Muut siirtovelat	1 215 523,40	1 371 165,59
Yhteensä ulkoiset siirtovelat	6 390 239,86	6 568 069,59

Valtiolle suorittamatta olevan velan määrä	31.12.2016	31.12.2015
Ennakonpidätykset		
Sosiaaliturvamaksuvelka		
Vael-velka	401 120,19	418 757,45
Työttömyysvakuutusmaksut	51 967,31	52 271,50
Yhteensä	453 087,50	471 028,95

Vastuositoumukset, henkilöstö ja kiinteän omaisuuden muutokset

Vastuositoumukset milj. euroa	2016	2015
Leasingvastuut		
tilikaudella maksetut	0,865	0,912

Leasingsopimuksissa on lunastusehto jäännösarvon saavuttaessa sovitun tason.

Sopimukset on irtisanottavissa 3 kk irtisanomisajalla.

Henkilöstön lukumäärä, henkilötyövuosia	2016	2015
(ei sisällä poissaoloja)		
Toimihenkilöt	520	524

Kiinteän omaisuuden muutokset

Lisäykset	Lkm	Muutos, maa-ala ha	Muutos, vesiala ha	Muutos, tasearvo euroa
Muu saanto (saantoselitys)	1	0,00	2,50	1 835,00
Lunastus	1	5,00	0,00	3 785,00
Varainsiirtovero	7	0,00	0,00	66 144,00
Kauppa luonnonsuojelutarkoitukseen	8	219,69	13,40	1 657 000,00
Hallinnansiirto luonnonsuojelutarkoitukseen	302	3 556,59	379,78	16 003 802,59
Maankäyttömuutos (lt:sta jht:een)	94	15 086,29	189,40	1 908 245,83
Yhteensä	413	18 867,57	585,08	19 640 812,42

Kiinteän omaisuuden muutokset

Vähennykset	Lkm	Muutos, maa-ala ha	Muutos, vesiala ha	Muutos, tasearvo euroa
Kauppa	6	-8,80	0,00	-11 439,60
Lunastus	3	0,00	-0,31	-2 759,00
Hallinnansiirto	2	-4,30	-0,30	-213,00
Maankäyttömuutos (jht:sta lt:een)	18	34 259,72	6 532,66	-1 425 538,78
Yhteensä	29	34 246,62	6 532,05	-1 439 950,38

Julkisiin hallintotehtäviin osoitettu rahoitus valtion talousarviosta

Talousarviotili (euroa)	TA 2016	LTA 2016	Talousarviot yht 2016	Siirtynyt vuodelta 2015	Käytettävissä 2016	Nettokäyttö 2016	Siirtyy vuodelle 2017
30.64.50 Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät (MMM)	5 754 000	0	5 754 000	668 830	6 422 830	5 439 137	983 693
35.10.52 Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät (YM)	33 116 000	2 000 000	35 116 000	4 041 532	39 157 532	37 312 421	1 845 111 ¹
35.10.63 Luonnonsuojelualueiden hankkiminen (YM)	0	0	0	1 369 890	1 369 890	1 362 021	7 869
Talousarviossa osoitettu rahoitus yhteensä	38 870 000	2 000 000	40 870 000	6 080 253	46 950 253	44 113 579	2 836 674
Vähennetään suoraan omaan pääomaan kirjattu investointirahoitus						1 427 134	
Lisätään laskutetut erillisrahoitukset, jotka nettoutettu rahoituslajeille						1 437 696	
Muu valtion talousarviosta saatu rahoitus						2 075 256	
Valtion talousarviosta saatu rahoitus yhteensä						46 199 396	

¹ Siirtyy v. 2017, määräraha sidottu LTA 1/2016 ja TA16 päätöksien mukaisesti eri hankkeisiin esimerkiksi Hossan tulevan kansallispuiston peruspalveluiden kunnostukseen sekä luonnonsuojelualueiden kiinteistömuodostuksiin sekä 2016 käynnistyneiden uusien EU-rahoitteisten hankkeiden omarahoitukseen.

Meno- ja tuloerittelyt talousarviotileittäin

Maa- ja metsätalousministeriö mom 30.64.50

	Toteuma 2016	Toteuma 2015
Palkkausmenot	2 846 233,03	2 955 610,23
Muut kulutusmenot	3 485 000,86	3 472 271,13
Maanhankintainvestoinnit		
Muut investoinnit	11 187,51	-8 355,73
Tulot (pääosin siemenmyyntiä)	-888 284,31	-750 268,52
Muu laskutettu rahoitus	-15 000,00	-7 590,00
Nettokäyttö	5 439 137,09	5 661 667,11

Ympäristöministeriö mom 35.10.52

	Toteuma 2016	Toteuma 2015
Palkkausmenot	17 019 282,42	16 849 104,66
Muut kulutusmenot	18 906 046,77	18 117 794,57
Maanhankintainvestoinnit		0,00
Muut investoinnit	1 972 911,69	334 734,64
Tulot	-16 935,50	-55 409,40
Muu laskutettu rahoitus	-517 476,11	-19 971,92
Nettokäyttö	37 363 829,27	35 226 252,55

Ympäristöministeriö mom 35.10.63

	Toteuma 2016	Toteuma 2015
Palkkausmenot	128,92	0,00
Muut kulutusmenot	50 239,11	254 567,54
Muut investoinnit	0,00	-183 333,95
Tulot	0,00	-3 291,04
Maanhankinnan kulut yhteensä	50 368,03	67 942,55
Maanhankintainvestoinnit ja myynnit	1 610 015,64	1 383 573,03
Nettokäyttö	1 660 383,67	1 451 515,58

Valtion talousarvion ulkopuolinen rahoitus

Tuotot rahoituslähteittäin	2016	2015
Euroopan aluekehitysrahasto	349 590,72	40 480,64
EU:n ympäristörahasto (LIFE)	1 155 895,28	1 049 714,93
Muu EU-rahoitus	126 629,32	113 513,99
Muut rahoittajat	1 131 250,30	116 205,84
Investointi-avustusten eliminointi	-407 838,21	-187 363,06
Yhteensä	2 355 527,41	1 132 552,34

Kustannusvastaavuuslaskelmat**KUSTANNUSLASKENNEN PERIAATTEET**

Kustannusvastaavuuslaskelmat laaditaan Valtiokonttorin määräyksestä. Kustannuslaskentamalli perustuu Valtion kirjanpidon käsikirjassa julkaistuihin kustannusvastaavuuslaskelmissa noudatettaviin yleisperiaatteisiin. Menojen jakautuminen prosesseittain laskettiin kirjanpidon tietojen perusteella hyödyntäen prosessijakoa noudattavaa kustannuspaikkaryhmittelyä. Kustannusvastaavuuslaskelmat laadittiin aiheuttamisperiaatteen mukaisesti kustannuslaskennan periaatteilla, jotka perustuvat sekä kirjanpitoon että säännölliseen työajankäytön seurantaan.

Kustannuslaskennassa kaikki palkkausmenot kohdennetaan tehtäville ajankäytön mukaisessa suhteessa. Maksullisen toiminnan välitön työaika kohdennetaan suoraan suoriteryhmillä. Välillinen työaika ja muut kustannukset kohdennetaan välittömän työajan suhteessa. Maksulliseen toimintaan käytetty välitön työaika oli yhteensä 14,06 % (14,30 % v. 2015) koko työpanoksesta.

Maksullisen toiminnan pääomakustannukset laskettiin käyttäen välittömän työajan suhdetta kokonaistyöpanoksesta. Korkoprosenttina käytettiin Valtiokonttorin määräyksen mukaista nimelliskorkoa, joka vuodelle 2016 oli 0,2 % (0,6 % v. 2015).

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat 2015–2016

Julkisoikeudelliset suoritteet (1000 e)	YM:n toimiala		MMM:n toimiala		Suoritteet yhteensä	
	Tot 2016	Tot 2015	Tot 2016	Tot 2015	Tot 2016	Tot 2015
Tuotot	202	106	3 047	2 962	3 249	3 069
Henkilöstökustannukset	25	93	1 737	1 617	1 762	1 710
Muut erilliskustannukset	38	113	1 337	978	1 375	1 091
Poistot ja korot	2	10	146	171	148	181
Osuus yhteiskustannuksista	6	28	407	488	413	516
Kustannukset yhteensä	71	244	3 627	3 254	3 698	3 498
Kustannusvastaavuus	130	-138	-580	-291	-449	-429
Kustannusvastaavuus, %	283%	44%	84%	91%	88%	88%

Liiketaloudellisesti hinnoitellut suoritteet

(1000 e)	YM:n toimiala		MMM:n toimiala		Suoritteet yhteensä	
	Tot 2016	Tot 2015	Tot 2016	Tot 2015	Tot 2016	Tot 2015
Tuotot	5 014	4 794	2 540	2 575	7 554	7 368
Henkilöstökustannukset	1 085	1 535	896	709	1 981	2 244
Muut erilliskustannukset	1 818	1 733	1 445	1 162	3 263	2 895
Poistot ja korot	91	163	75	92	166	255
Osuus yhteiskustannuksista	254	463	210	214	464	677
Kustannukset yhteensä	3 249	3 893	2 626	2 177	5 875	6 070
Kustannusvastaavuus	1 765	901	-86	397	1 679	1 298
Kustannusvastaavuus, %	154%	123%	97%	118%	129%	121%

Erillislainsäädäntöön perustuvat suoritteet

(1000 e)	YM:n toimiala		MMM:n toimiala		Suoritteet yhteensä	
	Tot 2016	Tot 2015	Tot 2016	Tot 2015	Tot 2016	Tot 2015
Tuotot	249	127	275	158	524	285
Henkilöstökustannukset	183	21	11	48	194	68
Muut erilliskustannukset			48	36	48	36
Poistot ja korot	15	2	1	5	16	7
Osuus yhteiskustannuksista	43	6	3	14	45	21
Kustannukset yhteensä	241	29	62	103	303	132
Kustannusvastaavuus	8	98	213	55	221	153
Kustannusvastaavuus, %	103%	440%	444%	153%	173%	216%

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma laadittiin Valtiokonttorin ohjeiden mukaisesti tulo menon kohdalle -periaatteella. Tällöin rahoittajien rahoitusosuudesta kohdennetaan kul-lekin tilikaudelle tuotoksi vain hankkeen tilikaudelle kohdennettuja kustannuksia vastaava osuus. Menot kohdennetaan suoriteperusteisesti. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskel-massa täydentävällä rahoituksella rahoitetut hankkeet ja muu toiminta määriteltiin rahoituslähtepe-rusteisesti. Hankkeiden omarahoitukseen laskettiin mukaan maksullisen toiminnan tulo-rahoituksella ja valtion talousarviosta saaduilla tuloilla maksetut hankekulut. Pääomakustannukset sekä muut yh-teiskustannukset kohdennettiin yhteisrahoitteiseen toimintaan palkkamenojen suhteessa.

Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot olivat 6,71 miljoonaa euroa (7,36 M€ v. 2015). Yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot sisältävät hanketoiminnalla saadun liikevaihdon muodostuen pääosin en-nallistamistöissä saadusta puun myynnistä.

Yhteisrahoitteisissa hankkeissa keskeisiä kumppaneita rahoittajina olivat ministeriöt, ELY-keskukset, maakuntaliitot ja kasvavana sekä merkittävänä rikosseuraamusvirasto. Rahoitukseltaan merkittävimmät yhteisrahoitteiset hankkeet toteutettiin erillisillä ministeriön osoittamilla rahoituksella, EAKR- sekä LIFE+-rahoitusohjelmilla, työllisyystyöohjelmilla sekä naapurisuusohjelmilla. Luontopalvelujen yhteisrahoitteinen hanketoiminta oli valtakunnallista.

Yhteisrahoitteisen toiminnan omarahoitusosuus oli 71 % (62 % v. 2015). Luontopalvelujen yhteisra-hoitteiset hankkeet ovat pääsääntöisesti hankkeita, joiden rahoituksen kriteerit määrittää rahoittaja. Näissä hankkeissa rahoittaja hyväksyy vain osan kustannuksista (esim. Life-hankkeiden kustannus-vastaavuus on pääsääntöisesti 40 %). Mikäli näiden hankkeiden osuus yhteisrahoitteisista hankkeista on suuri, merkitsee se luontopalvelujen koko yhteisrahoitteisen toiminnan omarahoituksen kasvua vuositasolla. Luontopalvelujen painopisteenä on ohjaavien ministeriöiden kanssa tehdyn tulossopi-muksen mukaisesti edelleen panostaa valtakunnallisesti toteutettavaan yhteisrahoitteiseen hanketoi-mintaan, jolla tuetaan luontopalveluille asetettujen tavoitteiden toteuttamista.

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma 2015–2016

Yhteisrahoitteinen toiminta 1000e	2016	2015
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot		
- valtion talousarviorahoitus	1 441	1 984
- EU:lta saatu rahoitus	2 340	1 686
- muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	2 701	3 103
- yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot	231	591
Tuotot yhteensä	6 712	7 364
Yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset		
- aineet tarvikkeet ja tavarat	1 327	1 535
- henkilöstökustannukset	7 307	5 817
- vuokrat	1 072	1 425
- palvelujen ostot	3 249	4 540
- muut erilliskustannukset	7 903	3 289
Erilliskustannukset yhteensä	20 858	16 606
Yhteisrahoitteisen toiminnan yhteiskustannukset		
- tukitoimintojen kustannukset	1 844	1 899
- poistot	659	623
- korot	1	44
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	2 504	2 567
Kokonaiskustannukset yhteensä	23 361	19 173
OMARAHOITUSOSUUS (tuotot-kustannukset)	-16 649	-11 809
Omarahoitusosuus %	71%	62%

Metsähallitus 0116726-7

Julkisten hallintotehtävien pro forma tilinpäätöksen 1.1.–31.12.2016 ja toimintakertomuksen allekirjoitus

Vantaalla 28. päivänä helmikuuta 2017

Timo Laitinen
Puheenjohtaja

Kai Kaatra
Varapuheenjohtaja

Johanna Ikäheimo

Pertti Itkonen

Simo Rundgren

Tuija Soanjärvi

Helena Säteri

Liisa Tyrväinen

Timo Tanninen
Luontopalvelujohtaja

Metsähallitus 0116726-7

LUETTELO KIRJANPIDOISTA JA AINEISTOISTA

Tilinpäätös

Tilinpäätös

Tase-erittelyt

Tililuettelo ja tilikohtaiset raportit

Tilikohtainen tuloslaskelma

Tilikohtainen tase

Tililuettelo

Kirjanpidot

Pääkirjat

Käyttöomaisuusluettelot

Laskutusjärjestelmän tulosteet

Myyntireskontra

Ostoreskontra

Varastokirjanpito

Tositteet

Pankkitilitositteet

Myyntilaskut

Ostolaskut

Palkkatositteet

Alv-tositteet

Muistiotositteet

Liitetietositteet

Kaikki aineisto on tallennettu sähköisessä muodossa, pl. pankkitilitositteet ja osa muistiotositteista paperimuodossa, Aineistosta on otettu varmuuskopiot kahdelle erikseen säilytettävälle CD-ROM-levylle.

Tilintarkastuskertomus

Valtioneuvostolle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Metsähallituksen (y-tunnus 0116726-7) tilinpäätöksen tilikaudelta 15.4.–31.12.2016. Tilinpäätös sisältää konsernin, emoliikelaitoksen, liiketoiminnan, liiketoimintakonsernin ja julkisten hallintotehtävien taseet, tuloslaskelmat, rahoituslaskelmat ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja konsernitilinpäätös on laadittu tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti sekä ne antavat oikeat ja riittävät tiedot tilikauden toiminnasta, taloudesta, taloudellisesta kehityksestä ja taloudellisista vastuista.

Metsähallituksen hallintoa on hoidettu Metsähallitusta koskevan lain ja asetusten sekä eduskunnan, valtioneuvoston ja ministeriöiden päätösten sekä muiden ohjauspäätösten mukaisesti.

Metsähallituksen sisäinen valvonta ja tarkastus on järjestetty asianmukaisesti.

Hallitus ja luontopalvelujohtaja ovat lisäksi laatineet julkisten hallintotehtävien pro forma toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen ajalta 1.1.–31.12.2016, joka sisältää taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot. Pro forma tilinpäätökseen on laskettu yhteen tilikausien 1.1.–14.4.2016 ja 15.4.–31.12.2016 tuloslaskelmat ja taseessa on esitetty tilikauden tuloksena yhdistettynä edellä mainittujen tilikausien tulos. Olemme antaneet julkisten hallintotehtävien pro forma tilinpäätöksen yleisluonteisesta tarkastuksesta erillisen raportin.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa **Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa**. Olemme riippumattomia emoliikelaitoksesta, liiketoiminnan ja liiketoimintakonsernista konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme. Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen, ja toimitusjohtajan ja luontopalvelujohtajan velvollisuudet

Hallitus, toimitusjohtaja ja luontopalvelujohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus, toimitusjohtaja ja luontopalvelujohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus, toimitusjohtaja ja luontopalvelujohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoliikelaitoksen ja liiketoimintakonsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuvissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhteisö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoliikelaitoksen tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aiheutta epäillä emoliikelaitoksen tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhteisö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoidimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Muut raportointivelvoitteet

Muu informaatio

Hallitus, toimitusjohtaja ja luontopalvelujohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomukseen sisältyvän informaation. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea toimintakertomukseen sisältyvä informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko toimintakertomukseen sisältyvä informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomukseen sisältyvässä informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä 6. maaliskuuta 2017

Jorma Nurkkala
KHT, JHT

Leif-Erik Forsberg
KHT, JHT

Tilintarkastajan raportti yleisluonteisesta tarkastuksesta

Valtioneuvostolle

Olemme tarkastaneet yleisluonteisesti Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien pro forma tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2016. Pro forma tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot. Pro forma tilinpäätökseen on laskettu yhteen tilikausien 1.1.–14.4.2016 ja 15.4.–31.12.2016 tuloslaskelmat ja taseessa on esitetty tilikauden tuloksena yhdistettynä edellä mainittujen tilikausien tulos.

Hallituksen ja luontopalvelujohtajan vastuu pro forma tilinpäätöksestä

Hallitus ja luontopalvelujohtaja vastaavat pro forma tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että ne antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomusta laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja luontopalvelujohtaja siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Meidän velvollisuutenamme on esittää johtopäätös tilinpäätöksestä. Olemme suorittaneet yleisluonteisen tarkastuksen kansainvälisen yleisluonteista tarkastusta koskevan standardin ISRE 2400 (uudistettu) Mennyttä aikaa koskevan tilinpäätöksen yleisluonteisen tarkastuksen toimeksiannot mukaisesti. ISRE 2400:n (uudistettu) mukaan meidän on tehtävä johtopäätös siitä, onko tietoomme tullut mitään, mikä antaisi meille syyn uskoa, ettei tilinpäätöstä kokonaisuutena tarkasteltuna ole kaikilta olennaisilta osiltaan laadittu Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudatamme ammattieettisiä periaatteita.

ISRE 2400:n (uudistettu) mukainen tilinpäätöksen yleisluonteinen tarkastus on rajoitetun varmuuden antava toimeksianto. Tilintarkastajan suorittamat toimenpiteet koostuvat pääasiassa tiedusteluista, jotka osoitetaan toimivalle johdolle ja muille yhteisössä toimiville sen mukaan kuin on asianmukaista, sekä analyttisistä toimenpiteistä, ja hän arvioi hankittua evidenssiä.

Yleisluonteisessa tarkastuksessa suoritettavat toimenpiteet ovat huomattavasti suppeampia kuin tilintarkastusstandardien mukaisessa tilintarkastuksessa suoritettavat toimenpiteet. Näin ollen emme anna tilinpäätöksestä tilintarkastuslausuntoa.

Johtopäätös

Yleisluonteisen tarkastuksemme perusteella tietoomme ei ole tullut mitään, mikä antaisi meille syyn uskoa, ettei tilinpäätös anna Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeita ja riittäviä tietoja Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Helsinki 6. maaliskuuta 2017

Jorma Nurkkala
KHT, JHT

Leif-Erik Forsberg
KHT, JHT